

Nieuwe Pekela, 16 juni 2014

**Statencommissie 'Omgeving en Milieu'.
Postbus 610,
9700 AP Groningen.**

Betreft: locatie 'Windpark Pekela'

Bijlage: kaart 'Windpark Pekela'

Geachte leden van de Statencommissie Omgeving en Milieu en de betrokken Gedeputeerde(n).

Hierbij verzoeken wij u ons windenergieproject "*Windpark Pekela*", in de discussie rond de voorlopige locatiekeuze N33, in uw vergadering van **18 juni 2014** mee te willen nemen en het bij uw verdere besluitvorming te willen betrekken.

De meeste Statenleden zullen dit project niet kennen, omdat het nu bijna al 14 jaar geleden is dat wij onze plannen met betrekking tot het ontwikkelen van een windpark in Pekela aan het provinciaal bestuur hebben gepresenteerd. Aangezien het provinciaal bestuur vasthield aan de locatie N33 zit ons plan feitelijk gezien in de 'ijskast'. Mede nu de discussie rond de locatie N33 volop gaande is en er allerlei alternatieven voor het voetlicht komen, leek het ons gewenst dat u ook kennis neemt van ons project, omdat wij met onze locatie ook een substantiële bijdrage kunnen leveren aan de nationale – en provinciale taakstelling wind-energie.

Ter informatie delen wij u mede, dat het college van de gemeente Pekela en de meerderheid van de raad positief stonden tegenover het realiseren van een windmolenpark op de door ons beoogde locatie. Niet alleen de gemeente Pekela, maar ook voormalige minister Brinkhorst (EZ) en staatssecretaris Van Geel (VROM) hebben er reeds in april 2004 bij het provinciaal bestuur op aangedrongen om de realisatie van dit windpark mogelijk te maken.

En er zijn nog meerdere redenen aan te voeren waarom een windpark in Pekela kan:

- het windpark loopt parallel aan de autosnelweg (N366)
- het gebied is reeds industrieel voorbelast:
  - 380 kV-leiding loopt centraal door het beoogde gebied voor windturbines
  - centraal in het geprojecteerde windpark ligt een groot schietbaancomplex (lawaaisport)
  - het sluit aan op de bouw van een grootschalige industriële gasinstallatie t.b.v. de aardgasbuffer grenzend aan Nieuwe Pekela, tussen Ommelandervijk en Zuidwending en op het industrieterrein aan de Doorsneeweg.
- geen ecologische hoofdstructuur en geen bestaande natuurgebieden en ook de vogelrichtlijn speelt er niet.
- recreatie en toerisme spelen geen rol
- geen woningen in de directe omgeving

Het moge inmiddels duidelijk zijn, dat als de concentratie windmolens te groot wordt, dat iedereen er tegen te hoop loopt. Men moet dan ook open staan voor betere oplossingen in de regio.

In de opzet van het Windpark Pekela zijn wij uitgegaan van 2 lijnopstellingen van elk 10 windmolens, waarmee op grond van de huidige stand der techniek tenminste 60 MW geplaatst kan worden. (zie kaartbijlage). Ook publieksparticipatie wordt in ons project beoogd.

Echter wij zijn van mening dat het mogelijk beter is uit te gaan van 1 lijnopstelling omdat dit een veel rustiger beeld geeft in het landschap. Je wekt dan wat minder stroom op, maar het draagvlak zal groter zijn en dat is wat vandaag aan de dag zwaar telt. M.a.w., maak het bij Meeden en Zuidbroek wat minder intensief door te focussen op een mooie lijnopstelling langs het Winschoterdiep (tussen Zuidbroek en Scheemda) en mogelijk langs het spoor in de Tussenklappenpolder en dan kan er samen met een lijnopstelling in Pekela evenveel energie opgewekt worden dan met 1 veel te forse locatie in Meeden.

Het rapport 'Windpark Pekela' dat wij destijds hebben opgesteld is beschikbaar en kan door ons nader worden toegelicht.

Hopende u hiermee in eerste instantie voldoende te hebben geïnformeerd.

Vereniging Windenergie Pekela,

De voorzitter

Postadres

provincie
groningen

PERSBERICHT

info@provinciegroningen.nl

www.provinciegroningen.nl

Martinikerkhof 12 Groningen

Postbus 610 9700 AP Groningen

Groningen, 21 mei 2014

Onderzoek naar alternatieve locatie windpark N33

Minister Kamp (EZ) biedt de provincie Groningen de ruimte om een verdiepend onderzoek te doen naar de mogelijkheden van een windpark in de Eekepolder. Om een goede afweging te maken in de keuze voor een locatie voor een windpark nabij de N33 heeft de provincie in maart bij het ministerie aangedrongen op dit onderzoek. Uit de Milieu Effectrapportage (MER) bleek dat de variant in de Eekepolder beter scoort op leefbaarheid en op het onderdeel landschap evenwaardig scoort. Gedeputeerde : "Het is positief dat minister Kamp ons verzoek serieus neemt. De provincie vindt het belangrijk dat dit verdiepend onderzoek wordt gedaan. Een windpark heeft veel impact op de omgeving. Ik ga er dan ook vanuit dat een goed alternatief, dat beter scoort op leefbaarheid en ruimtelijke inpassing, een reële kans krijgt van de minister. De provincie gaat er op korte termijn mee aan de slag. Daarover zullen we ook in overleg gaan met de betrokken belanghebbenden uit het gebied. De inpassing van windpark N33 moet, onafhankelijk van de posities van grondelgenaren, vorm krijgen op basis van het principe van goede ruimtelijke ordening. Dat wil zeggen goed ingepast in het landschap, waarbij hinder voor omwonenden zoveel mogelijk beperkt moet worden."

De provincie krijgt tot 1 september a.s. de tijd om het onderzoek uit te voeren.

Noot voor de pers: Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de afdeling Bestuur, Juridische Zaken en Communicatie, telefoon (050) 3164129. Buiten kantoor tijd en in het weekend:

4-7-2014

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Nederlandse Vereniging Omwonenden Windenergie

Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging
Directie Energie en
Duurzaamheid

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Behandeld door

Datum 03 JULI 2014 -
Betreft Uw brief over uitwerking verdiepingsslag 6e variant Windpark N33

Met uw brief van 23 juni vraagt u mij om de provincie Groningen de ruimte te geven om zowel de door de provincie voorgestelde variant als de door de gemeenten samen met de bewoners voorgestelde variant te kunnen onderzoeken. Net als in mijn aan u gerichte antwoordbrief van 26 juni 2014 (kenmerk DGETM-ED/14103299) verwijs ik u hiervoor naar de brief over de invulling van de op 24 april 2014 door de Tweede Kamer aangenomen moties over windenergie op land. In deze brief is aangegeven dat de provincie tot uiterlijk 1 september 2014 de ruimte krijgt om een alternatieve locatie, welke geheel of gedeeltelijk buiten de in de Structuurvisie Wind op Land opgenomen locatie N33 ligt, te onderzoeken en de resultaten daarvan aan mij toe te sturen. In de brief is niet aangegeven hoe het te onderzoeken alternatief eruit zou moeten zien. Het is aan de provincie Groningen om te bepalen wat zij wil laten onderzoeken. In dat licht adviseer ik u om met de provincie Groningen in gesprek te blijven. Het resultaat van het onderzoek zal, zoals aangegeven in de brief, worden betrokken bij de besluitvorming in het kader van de RCR voor windpark N33.

Ons kenmerk
DGETM-ED / 14110759

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd

Hoogachtend,

De minister van Economische Zaken,
Namens deze

Wv. Directeur Energie en Duurzaamheid

Provinciale Staten van Groningen vergadering van 2 juli 2014

Provinciale Staten van Groningen vergadering van 2 juli 2014**Inhoudsopgave**

1. Opening en mededelingen, afscheid en installatie Statenlid.....	3
2. Regeling van werkzaamheden en vaststelling agenda	3
3. Bespreekpunten.....	4
4. Hamerstukken	54
5. Ingekomen brieven.....	55
6. Notulen vergaderingen Provinciale Staten van 24 april en 21 mei 2014.....	57
7. Kortetermijnagenda volgende cyclus commissievergaderingen.....	57
8. Sluiting.....	57

Provinciale Staten van Groningen vergadering van 2 juli 2014

Voorzitter: _____, commissaris van de Koning

Griffier: mevrouw _____

Aanwezig 38 Statenleden:

Afwezig:

Aanwezige leden Gedeputeerde Staten:

1. Opening en mededelingen, afscheid en installatie Statenlid

De VOORZITTER: Dames en heren, wilt u uw plaatsen innemen? Dan gaan we beginnen. Ik open de vergadering. Welkom aan gasten van de Staten. Uw gastvrouw is mevrouw _____ van de fractie van GroenLinks in deze Staten. Ik zie dat u allen weer op de goede plekken gezeten bent, ik wens u allemaal een interessante ochtend toe: welkom.

Afwezigheidsmeldingen zijn ontvangen van de leden

Verder kan ik u melden dat er een ontslagbrief is binnengekomen van _____ in zijn opvolging wordt na de zomer voorzien. Wij verwachten dan in de septembervergadering afscheid van _____ te kunnen nemen.

Dan nog een extra mededeling. Ik u melden dat het eindrapport van de visitatiecommissie Maatwerkbenadering zo-even op de website is geplaatst. Het was de bedoeling dat dat gisteren zou zijn gebeurd, dat is niet gelukt en in ieder geval was u dat toegezegd en is die plaatsing alsnog het geval. Daar kunt u het rapport raadplegen.

2. Regeling van werkzaamheden en vaststelling agenda

a. Behandelvoorstellen

b. Vaststelling agenda (A- en B-lijst)

De VOORZITTER: We hebben vijf bespreekpunten op de agenda staan. Bent u akkoord met die agenda? Dat is het geval, dan is die vastgesteld.

Voorstel van het presidium is, uitgaande van dit aantal onderwerpen, om 12 minuten per fractie aan spreektijd te doen en voor het College 40 minuten.

Provinciale Staten van Groningen vergadering van 2 juli 2014

En ik zal nog iets zeggen over de manier van spreken van die onderwerpen, dat hebben we ook even wat over gewisseld met elkaar. Vorige week hadden we nog hier alle ruimte voor het debat. Dat blijft natuurlijk zo als er interrupties of discussies zijn – dat hoort gewoon in de Staten – en vorige week bij de Algemene Beschouwingen was het ook logisch dat daar ook extra gebruik van wordt gemaakt, want dat maakt dan de boel levendig en interessant. Daar hebben we ook allemaal van kunnen genieten: uw bevoegenheid was voelbaar aanwezig toen. Ik wil vandaag ook wel weer wat meer ruimte bieden aan dat goede debat, maar we hebben met elkaar afgesproken dat herhalingen van commissiedebatten willen vermijden. Dat is een punt waar ik bij u even extra aandacht voor vraag. Ik doe een beroep op u om zich zelf ook daaraan te houden en zo nodig elkaar ook even op elkaar te wijzen. Ik ben niet bij elke van die commissievergaderingen dus kan ook niet zelf vaststellen of dat al dan niet complete herhalingen zijn, maar zo ja, richt u zich dan op de punten die nog niet zijn afgemaakt in de commissie en die u politiek hier nog wilt afmaken en richt u zich dan daarbij dan expliciet even op het politieke punt dat u wilt maken. Dat is ook vanzelfsprekend relevant om hiermee het debat af te ronden met moties, amendementen etcetera.

Ik zal bij aanvang van elk besprekingsstuk even melden op welke wijze we die bespreking gaan doen – in één of twee termijnen of dat kan worden volstaan met het indienen van een motie of stemverklaring omdat het debat al volledig gevoerd is in de commissie. Dan zien we wel even bij een besprekingspunt of een en ander goed begrepen is en daarbij richt ik me dan wel op de conclusie die formeel door de voorzitter van de betrokken commissie getrokken is bij dat debat. Want dat ik wat ik van de voorzitter heb teruggekregen. Dit om ons allemaal helpen om alles zo rond vijf uur vanmiddag klaar te hebben, maar wellicht veel eerder – je weet maar nooit.

Zonder verdere beraadslaging of stemming wordt ingestemd met het voorstel.

3. Besprekingspunten

A.1 Windpark N33 (op verzoek van de SP-fractie)

Brief van Gedeputeerde Staten van 4 juni 2014, nr. 2014-22.655/23, RS, betreffende stand van zaken windpark N33.

Hierbij kan worden betrokken:

- de brief van Stichting Platform Tegenwind N33 van 4 juni 2014 betreffende onderzoek 6e variant windpark N33;
- de brief van de gemeente Menterwolde van 28 mei 2014 betreffende windpark N33.
- de brief van Stichting Platform Tegenwind N33 van 11 juni 2014, bijlage, betreffende verdiepend onderzoek naar een 6e variant windpark N33.
- de brief van de Vereniging Windenergie Pekela van 16 juni 2014, bijlage, betreffende locatie windpark Pekela.

De VOORZITTER: In de commissie heeft de SP het verzoek gedaan om dit onderwerp te agenderen. Ik kan mij voorstellen dat het debat zich toespitst op de motie die de SP heeft aangekondigd en de nog resterende discussiepunten uit de commissie. Dus niet alle *ints* en *outs* herhalen, want dat is in de commissie al zeer uitvoerig gebeurd. Na de eerste termijn sondeer ik even bij u of er nog behoefte is aan een tweede termijn. Zullen we het zo proberen? Ja? Akkoord, gaan we het zo proberen. Het woord is als eerste aan de partij die om dit besprekingspunt heeft verzocht: de SP en namens die fractie spreekt de heer

De heer (SP): In januari heb ik vanaf deze plaats uitgesproken dat het onzorgvuldig is om zonder verder onderzoek een nieuw zoekgebied in de Eemshaven aan te wijzen. Dat je dan eerst onderzoek moet doen naar mogelijke alternatieven. Nu ligt voor een plotselinge draai van de gedeputeerde, die de Eekepolder eerder afschoot maar die nu toch nader wil onderzoeken – maar dan alleen die Eekepolder en niet de door de omgeving aangedragen varianten daarop: de Wolk of 'de doorgeschoven lijn'.

Mijn fractie vindt dit bizar en stuitend. Het kan niet zo zijn dat de gedeputeerde in zijn eentje beslist wat wel of niet goed is, wat wel of niet onderzocht moet worden. Temeer niet, nu zowel de gemeente Menterwolde als Veendam als de inwoners van Meeden zich zo uitspreken vóór deze

Provinciale Staten van Groningen vergadering van 2 juli 2014

varianten. Dan moet je die varianten ook onderzoeken. In de commissie is het argument tijdsdruk aangevoerd. Wat ons betreft kan deze gedeputeerde dit argument niet meer gebruiken; hij heeft al jaren vergooid door onderzoek niet eerder te doen. Maar bovendien hebben deskundigen modellen voor dit soort zaken, er valt niet in te zien waarom dat voor de Eekepolder wel kan en voor de varianten daarop niet. We hadden binnen een paar dagen een *quickscan* in onze mailbox. Deskundigen kunnen best binnen twee maanden iets zinnigs zeggen over de voor- en nadelen van deze varianten. En als daaruit blijkt dat deze varianten, 6A en 6B, voordelen hebben, is er zonder meer voldoende tijd om ze beter en nader uit te werken. Wij kunnen dan hier in de Staten vóór 1 januari, precies zoals de minister wil, een en ander planologisch vastleggen.

In de commissie heeft de gedeputeerde gezegd dat hij van de minister niet de ruimte zou krijgen om nadere varianten uit te werken. Feit is echter dat de provincie tot 1 september heeft om met een alternatief te komen en nergens in de brief van de minister staat dat dat niet een breder alternatief mag zijn. En bovendien: wat de minister er vervolgens mee doet, zullen we moeten afwachten. Maar wij moeten deze kans pakken en nu een breder onderzoek doen. Mijn fractie blijft voor een onderzoek provinciebreed, zodat ook initiatieven als Pekela en Groningen goed bekeken kunnen worden. Maar vandaag zal ik onze motie beperken tot het gebied N33. Wij roepen u op om bij het onderzoek naar alternatief 6 ook het gebied ten noordoosten van de kruising met de A7 te betrekken en ik wil dan ook daartoe de volgende motie indienen.

De VOORZITTER: Dat is dan de motie met nummer 1, getiteld 'Onderzoek variant Windpark N33', ingediend door de SP-fractie:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 2 juli 2014,
Constatende dat

- de gemeente Menterwolde, Stichting Tegenwind en Storm Meeden ernstige bezwaren hebben tegen de door het College aangegeven variant 6 in de Eekepolder;
- de eerstgenoemde partijen hebben aangegeven een andere variant in en ten noorden van dat gebied te willen onderzoeken, dat op meer draagvlak kan rekenen;
- het College heeft aangegeven geen heil te zien in onderzoek naar deze variant;

Van mening zijnd dat

- draagvlak een belangrijke randvoorwaarde is voor de aanwijzing van een windpark;
- deze door de regio in gezamenlijkheid aangedragen variant, gezien de impact die dit heeft op deze regio, een nader onderzoek verdient;

Roepen het College van Gedeputeerde Staten op om

1. een verdiepend onderzoek uit te voeren naar een zesde variant, waarbij de A7 als harde grens komt te vervallen;

En gaan over tot de orde van de dag!

Mevrouw (GroenLinks): U dient een motie in voor inderdaad een andere variant. Mocht deze niet haalbaar zijn, waar bent u dan voor? Want ik kreeg – ik denk ook meerderen – een mailtje van RWE dat aangaf dat daar heel veel hoogspanningsleidingen zouden zijn. Wat gebeurt er in dat geval?

De heer (SP): Ja, dat klopt. Ik zeg ook helemaal niet dat de varianten 6A en 6B per se het Ei van Columbus is. Ik vind alleen dat wanneer er vanuit de regio zo op aangedrongen wordt om die te onderzoeken, wij dat onderzoek moeten doen. Als daaruit komt dat die varianten slechter zijn dan bijvoorbeeld de Eekepolder of – maar dat kan ik me niet voorstellen – de oorspronkelijke variant N33. Dan weten wij in ieder geval wat de betere variant is en dat weten we op dit moment niet, omdat we niet meer hebben dan de *quickscan* van RWE met gasleidingen. Dat is het beste document dat voorhanden is op dit moment, maar daarvan heeft RWE ook gezegd dat dat niet meer is dan een *quickscan*.

De heer (PvdA): De heer zegt dat wij dat vóór 1 januari wel planologisch op de kaart kunnen vastleggen. Dat zou je nog kunnen zeggen omdat we nog een aantal maanden hebben – al moet het nog wel in de inspraak. Maar anderzijds wordt door de Kamermeerderheid gezegd dat we vóór 1 september een variant moeten indienen. Dus de planologie volgt de variant: dat is iets anders, dan hebben we nog maar tot 1 september de tijd en ook de SP heeft daar in de Tweede Kamer mee ingestemd. Graag uw reactie.

Provinciale Staten van Groningen vergadering van 2 juli 2014

De heer (SP): De minister is volkomen duidelijk: wij hebben tot 1 september de tijd om met een alternatief te komen voor het huidige N33-plan en de gedeputeerde heeft gezegd, dan de Eekerpolder te onderzoeken. Wij zeggen: onderzoek dat breder, kijk ook naar dat gebied boven de A7, betrek dat bij dat onderzoek. En ook bij dat Eekerpolder-plan moet een en ander vóór 1 januari planologisch vastgelegd worden. Dus er is volledig geen verschil in het traject na 1 september. Dus onderzoek dat vóór 1 september in bredere zin uit en als dat onderzoek uitwijst dat die varianten slechter zijn, nou ja goed, dan is dat zo. Maar dan heb je dat onderzocht tenminste.

De heer (PvdA): Hoe schat de SP dat dan in? Want er moet nog wel een MER gedaan worden en dat deel is nog niet uitgezocht. Hoe ziet u dat nu in de tijd? U kunt nu wel een houding aannemen van 'ja ach, dat is maar een instrumentje'. Maar dat is er wel een.

De heer (SP): Ja, absoluut. Maar dat geldt net zo goed nogmaals voor de Eekerpolder. En ook daar zal dat dit jaar niet afgerond zijn. De start van de bouw staat gepland voor begin 2018 en de realisatie vóór 2020. Dat is een schema dat heel goed kan. En als de gedeputeerde zegt dat dat voor de Eekerpolder kan, dan kan dat ook voor dat deel boven de A7. Of die varianten wel of niet geschikt zijn, moet echt goed in twee maanden duidelijk kunnen worden en ik zou niet weten, als er zoveel omwonenden zeggen dat je dat moet onderzoeken, waarom wij als Staten dat niet zouden willen.

Ik heb tot slot nog een heel mooi citaat uit de commissievergadering en dat wil ik u niet onthouden. Ik citeer daarbij de wethouder van de gemeente Menterwolde, omdat ik dat in ieder geval niet mooier kan zeggen: 'Wanneer het uitgangspunt rondom windenergie is dat er draagvlak zou moeten zijn onder de bevolking – een bevolking die zeker wil meedenken over alternatieven – juist dan zou u nu open moeten staan om deze varianten mee te nemen in uw onderzoek.' Dat is voor mij ook de kern in dit verhaal.

De heer (PvdA): Was getekend, SP-wethouder. Meestal moet je dat dan ook even citeren.

Bij dit onderwerp staan wij als politiek waar wij op dit moment staan. Een grote Kamermeerderheid houdt vast aan de doelstellingen uit het Energieakkoord en via een breed gesteunde PvdA-motie heeft de Tweede Kamer de weg vrijgemaakt om alsnog onderzoek te doen naar een zesde variant in het Eekerpoldergebied. Daar was de minister – en dan druk ik me erg zacht uit – absoluut niet gelukkig mee. En ja, windmolens roepen nu eenmaal emoties op, ook bij de locaties Veendam. Als Partij van de Arbeid begrijpen we dat. De lusten van de windmolens komen bij de toevalliger grondeigenaren en molenexploitanten terecht en de hinder bij de mensen die er wonen. Dat moet eerlijker en rechtvaardiger.

Verder naar het noorden wordt de A7 voorgesteld. Dat is verrassend. De SP gaf net aan dat zij meerdere locaties in het januaridebat had aangegeven – dat is ook terecht – maar deze is wel erg verrassend, want die hadden we nog niet eerder gehoord. Deze locatie is nog nooit eerder in beeld geweest en kan, zoals wij ertegenaan kijken als PvdA, niet qua tijd. Want een MER-procedure is een langdurige procedure en is nooit eerder in de MER meegenomen. En als we niet op tijd onze afspraken nakomen, dan dreigt de situatie dat de minister de regie weer in handen neemt. Dan bestaat de kans dat we met meer windparken in deze provincie worden geconfronteerd. En daar is de Partij van de Arbeid het absoluut mee oneens: wij willen de regie houden.

De heer (SP): Is de variant die nu wordt onderzocht, niet heel duidelijk een variant voor de N33? Anders gezegd: als die variant het niet wordt, dan wordt het toch de N33 zoals die er nu ligt? U dreigt met van alles, maar dat is toch onterecht?

De heer (PvdA): Ik dreig niet met van alles. Alleen, ik kan me de discussies van de afgelopen jaren nog goed voor de geest halen dat er juist heel veel inzet is gepleegd om de regie weer in handen te krijgen. Want u kent de kaarten en weet wat de exploitanten van plan waren. Daar is een stokje voor gestoken en daarom hebben we de concentratiegedachte overeind kunnen houden en dat is waardevol. Dat is bij de N33 alleen niet gelukt.

Ik wou het College vragen of men kan toezeggen tot het uiterste te gaan om de windmolens verder van de bebouwing van het dorp af te willen plaatsen, zodat er minder hinder is en de overlast tot het minimum wordt beperkt.

Provinciale Staten van Groningen vergadering van 2 juli 2014

En ten slotte: de minister gaat straks uitmaken welke variant wordt gekozen. Variant 6 is daar een van, maar de andere vijf liggen ook al op tafel. Dat moeten wij dus ook afwachten.

De heer (SP): De heer vroeg mij net wat ik vond van het standpunt van de SP-Kamerfractie. Ik zou de heer graag willen vragen hoe het verhaal dat hij nu houdt, zich verhoudt tot de signalen die we uit de PvdA in de regio krijgen. Een meer algemeen: er is zo'n drang uit de regio om het breder te onderzoeken. Doet u daar dan niets mee?

De heer (PvdA): Nou, meneer, ook ik heb met de poten in de modder gestaan toen die protesten er waren. En ja, ook ik weet hoe het ligt bij onze PvdA'ers in het gebied. Maar ik wijs u erop dat we geen tijd hebben te verliezen. Anders raken we de regio kwijt. Dat zijn gewoon de feiten.

Mevrouw (VVD): De VVD zal ook niet opnieuw de discussie voeren zoals we die in de commissie gevoerd hebben. Kijkend naar wat er nu ligt, moet je concluderen dat we met zijn allen op een schip zijn gestapt op een zeker moment, een bepaalde route zijn ingevaren en dat we nu met alle macht proberen om dat schip te keren terwijl de wendmogelijkheden nog maar heel beperkt zijn. Wij zien dat er in de nieuwe variant die genoemd is, een stap wordt gemaakt in de leefbaarheid – zoals het College aangeeft. Dat zien wij ook. Tegelijkertijd worstelen wij ook met dat draagvlak.

Dus voor ons rest eigenlijk een aantal vragen. Wij hebben de motie in de Kamer gezien en de brief van de minister. Er is een aantal voorwaarden genoemd en dat heeft te maken met drie factoren. Wat ons betreft gaat het College de grenzen daarin opzoeken en probeert men dus wat mogelijk is. Wat acht u als College mogelijk binnen het toelaatbare? En is het ook mogelijk om een deelonderzoek mee te nemen, terwijl u misschien niet aan al die drie voorwaarden kunt voldoen? En hoe schat u dan in hoe we er straks op 1 september of op 1 december voorstaan?

De heer (CDA): 'De ontwikkeling van het Windpark N33 kost het College hoofdbrekens.' Dat staat in de brief van 7 juni die het College aan de minister schreef om het overleg tussen de minister en het College op gang te houden. Voor alle duidelijkheid: wat het CDA betreft staat de concentratiegedachte *überhaupt* niet ter discussie in de ontwikkeling van windenergie. Wel de wijze waarop dit College met de locatie van en de discussie rond de N33 omgaat en omgegaan is. Er is reeds lang een bestuurlijke en maatschappelijke discussie gaande over draagvlak ten aanzien van de meest gewenste locatie. En we hebben als CDA meerdere malen samen met de ChristenUnie en ook met de SP in dit huis aangedrongen op nieuw en beter locatieonderzoek. Steeds heeft het College die suggestie afgewezen en derhalve is men ook nu volledig verantwoordelijk voor de nieuw ontstane situatie. Het College en de coalitie hebben dit over zichzelf afgeroepen.

Nu er dan een voorstel met de zesde variant Windpark N33 en je zou kunnen zeggen: 'Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald.' Dit plan scoort beter in de plan-MER en zal in het vervolgend verdiepingsonderzoek nader moeten worden verkend voor draagvlak en geschiktheid. In de commissie van 18 juni zijn ook andere voorstellen.

De heer (PvdA): Af en toe raak ik ook in de war, hoor. Maar dat heeft vooral met de planologische procedures te maken. Herkent u nog dat de locatie N33 op de POP-kaart staat en erkent u dat het Rijk dat in de Rijkscoördinatieregeling overgenomen heeft, direct nadat dit is vastgesteld in 2009?

De heer (CDA): Het antwoord is ja – niet meer en niet minder. Maar ik mag er ook aan herinneren dat de inbreng van het CDA toen en ook nadien steeds het pleidooi is geweest om gezien de bestuurlijke en maatschappelijke discussie de tijd te nemen om ook alternatieven te onderzoeken. En daar is door dit College steeds niet op ingegaan. Nu zijn er, zeker in de behandeling van de commissie van 18 juni, voorstellen van de gemeente Menterwolde als ook door bevolkings- en actiegroepen gedaan, juist om Meeden te ontzien. Bij die gelegenheid – en ook nu – blijkt dat het College hier niet op wil ingaan omdat het niet zou voldoen aan de voorwaarden die de minister heeft gesteld in zijn brief.

Wij zijn daar niet van onder de indruk. Het CDA vindt dat je, zeker als dit komt vanuit het gebied zelf – van onderop, dat geluid als overheid serieus moet nemen. Het CDA vindt dat er na het onderzoek naar meer varianten blijvend moet worden onderzocht en we dienen daarom de volgende motie in.

Provinciale Staten van Groningen vergadering van 2 juli 2014

De VOORZITTER: Dat is dan de motie met nummer 2, getiteld 'Onderzoek alternatieve locatie', ingediend door de CDA-fractie:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 2 juli 2014,
Constaterende dat

- de provincie op dit moment een drietal locaties heeft aangewezen voor grootschalige windparken, te weten Eemshaven, Delfzijl en de N33;
- in IPO-verband de provincie Groningen een doelstelling van 855,9 megawatt is overeengekomen voor 2020;
- enkel door het benutten van alle drie de locaties de mogelijkheid wordt geboden voor het behalen van de provinciale doelstelling;
- het College overweegt planologisch ruimte te bieden aan een windpark gesitueerd bij Meeden;
- er maatschappelijk veel weerstand bestaat tegen de aanleg van een windpark bij de N33 en bij Meeden;
- er vanuit bewoners, gemeenten, belangenorganisaties een alternatieve locatie is voorgesteld;

Overwegende dat

- de technologische ontwikkelingen, de vergrote productieopgave en de impact op de omgeving om een zorgvuldige afweging vragen;
- in het POP wij de ruimtelijke reservering voor de aanleg van deze parken beperken tot drie locaties;
- de provincie Groningen de concentratie van windenergie op land in de provincie blijft nastreven;
- het College jarenlang het verzoek tot onderzoek naar alternatieve locaties buiten de drie vastgelegde locaties heeft afgewezen;

Sprekend uit dat

- het College op korte termijn onderzoek moet doen naar de geschiktheid van de door de lokale partijen aangereikte alternatieve locatie, rekening houdend met de landschappelijke inpassing, maatschappelijke acceptatie en economische geschiktheid van deze locatie, en deze locatie ook vergelijkt met de alternatieve locaties;
  - het College met de minister in overleg treedt om voldoende tijd te krijgen om een zorgvuldig onderzoek te kunnen laten verrichten naar deze aangereikte locatie;
  - het College de Staten zo spoedig mogelijk over de uitkomsten hiervan rapporteert;
- En gaan over tot de orde van de dag!

Mevrouw (D66): Verduurzaming van de energievoorziening is een van de grootste uitdagingen van de komende jaren. Windenergie speelt in deze energietransitie een belangrijke rol. Het dossier Windpark N33 toont aan dat er veel verschillende belangen zijn bij het plaatsen van de molens. De keuzes die voorliggen zijn lastig en de tijd dringt. De brief van minister Kamp is zeer duidelijk: tot 1 september is er tijd voor een verdiepend onderzoek om aan te tonen dat de zesde variant een beter alternatief is dan de vijf andere varianten.

Nu de minister vragen om meer onderzoeken naar alternatieve varianten zoals noordelijk van de A7 kan het risico met zich meebrengen dat variant 6 buiten de boot valt. Dat is voor D66 onwenselijk, aangezien de zesde variant – of een aanpassing daarvan – aanzienlijk beter scoort op leefbaarheid dan de alternatieven 1 tot en met 5. Leefbaarheid is van cruciaal belang bij de realisering van Windpark N33. Dit dient te gebeuren in goed overleg met bewoners, initiatiefnemers, provincie en Rijk. De afstand van de windmolens tot de bebouwing in Meeden moet zo goed mogelijk zijn en om dit te realiseren heeft D66 een aantal vragen aan GS.

Ten eerste: is er ruimte binnen variant 6 molens te verplaatsen ter bevordering van de leefbaarheid – oftewel verder van de huizen in Meeden? Ten tweede: welke rol kan de organisatie die de ontwikkeling van het windmolenpark doet, hierbij vervullen? En als laatste: indien variant 6 als beste uit de bus komt, wordt dit verzoek om de leefbaarheid te waarborgen door een juiste inpassing van de windmolens ook door de minister gehonoreerd?

Het is duidelijk: het Windpark N33 is een zoektocht naar een werkbare oplossing met aan de ene kant druk vanuit de rijksoverheid en aan de andere kant de wensen en behoeften van ondernemers en bewoners. De energietransitie is van groot belang, maar stelt de inpassing van de windmolens de leefbaarheid van de bewoners centraal? Die vraag vindt D66 cruciaal. En volgens ons

Provinciale Staten van Groningen vergadering van 2 juli 2014

is deze situatie daarom variant 6 met een optimaal mogelijke inpassing ten behoeve van de leefbaarheid nu het best mogelijke scenario denkbaar voor het Windpark N33.

De heer (SP): U zei net dat het verbreden van het onderzoek het realiseren van variant 6 in gevaar zou brengen – of woorden van gelijke strekking. Kunt u dat toelichten? Want dat begrijp ik niet.

Mevrouw (D66): Ik weet niet of dat onderzoek dat in gevaar brengt. En daarom wil ik daar eigenlijk, omdat u daar vragen over gesteld hebt, eerst meer duidelijkheid over hebben van de gedeputeerde. Ik heb wel gevraagd of er mogelijkheden zijn in een goede zoektocht bij variant 6 om te kijken om daar wellicht molens te verplaatsen of andere aanpassingen te doen ter bevordering van de leefbaarheid. Echter, als er nu een volledig onderzoek wordt gedaan, ben ik bang dat wij mogelijk een risico lopen dat de minister gewoon zijn eigen koers gaat varen en dat er dan een van de varianten 1 tot en met 5 zal komen – waar denk ik echt helemaal niemand gelukkig van wordt. En ik vind dat een koord dat wel gevaarlijk is en ik ben benieuwd wat de gedeputeerde hier van zegt en hoeveel ruimte en mogelijkheden hij denkt en ziet om te kijken wat er binnen variant 6 nog mogelijk is. Mogelijk kan deze variant nog iets aangepast worden, maar een volledig onderzoek van het gebied boven de A7? Ik weet het niet, ik heb daar mijn grootste twijfels over of we dan niet het risico lopen dat de best mogelijke inpassing helemaal niet meer mogelijk wordt. Maar ik wacht de antwoorden van de gedeputeerde af, als u mij dat toestaat.

De heer (CDA): Ik begrijp dat D66 met angst als raadgever kiest uit wat nu voorligt en niet voor de alternatieven en de leefbaarheid zoals die uit de bevolking worden aangedragen. U bent onderdeel van de coalitie. Staat u voor de Groningers of staat u voor de minister?

Mevrouw (D66): Ja, nou die woorden laat ik bij de heer van het CDA, als u mij dat toestaat. Uiteraard staan wij voor onze bewoners. Echter, onze bewoners komen met meerdere problemen in aanraking en daar is de energietransitie met alle problematiek die daarbij hoort, er een van. Als u mijn woordvoering interpreteert als angst, dan is dat niet zo. Echter, er is wel een vorm van realiteit dat ongeacht waar wij een windmolenpark gaan neerzetten, er altijd op welk moment dan ook groepen tevoorschijn komen die daar het gewoon niet willen en het er niet mee eens zijn of wat dan ook. Dus om daarbij te zeggen: wij moeten altijd draagvlak creëren; dat krijgen wij niet voor de volle 100 procent. Waar wij als D66 voor kiezen is de best mogelijke oplossing in het kader van de leefbaarheid van onze inwoners en daar ging mijn woordvoering over, meneer Keurentjes.

De heer (PVV): Het standpunt van de PVV is altijd helder geweest: wij zijn tegen de bouw van windturbines, omdat wij het nut en de noodzaak ervan niet inzien. Het is een efficiënte en kostbare vorm van energieopwekking waar de burger uiteindelijk de rekening voor moet betalen. Daarnaast zorg de windindustrie voor vele vormen van overlast, variërend van dalende huizenprijzen tot slagschaduw en dergelijke.

Om de bovengenoemde problemen te beperken en de betrokken partijen tegemoet te komen wordt door GS gekeken naar aanpassing van de bestaande plannen. GS stelde daarom voor om de zesde variant te onderzoeken in de Eekepolder en heeft toegezegd om met alle betrokken partijen om tafel te gaan zitten om daar samen tot een oplossing te komen. Des te vreemder is het dan ook dat de actiegroep Tegenwind N33 ons allen een brief heeft doen toekomen waarin het tegenovergestelde wordt beweerd. GS blijkt ondanks zijn uitnodiging hiertoe namelijk geen contact te hebben opgenomen met deze belangengroep. Dit is jammer, aangezien zij samen met de gemeente Menterwolde en Storm Meeden het voorstel hebben om een andere variant te onderzoeken, gedeeltelijk boven de A7. Wij horen dan ook graag van GS waarom Tegenwind N33 niet is betrokken bij deze ontwikkeling.

Zoals gezegd zijn wij geen voorstander van windenergie. De uitbreiding van het zoekgebied past dan ook niet in onze visie. Echter, de politieke werkelijkheid is dat er snel windturbines zullen worden gebouwd en gezien dit gegeven moet het belang van de burger voorop worden gesteld om de overlast tot een minimum te beperken. Wij zullen daarom over onze schaduw heen springen en de motie zoals deze is ingediend door de SP, steunen.

Als op basis van de motie van de SP uiteindelijk het gebied wordt gekozen en dit keer wel met de betrokken bewoners en organisaties in het gebied, dan vinden wij dat het belangrijk is dat de bevolking vervolgens er zich ook over kan uitspreken. Wij dienen daarom de volgende motie in.

Provinciale Staten van Groningen vergadering van 2 juli 2014

De VOORZITTER: Dat is dan de motie met nummer 3, getiteld 'Referenda windturbines', ingediend door de PVV-fractie:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 2 juli 2014,
Constaterende dat

- windmolenparken voor omwonenden gezondheidsklachten kunnen veroorzaken;
- windmolenparken in of in de nabijheid van bewoonde gebieden waardevermindering van woningen als gevolg kan hebben;
- betrokken belangenorganisaties en burgers zich niet gehoord voelen;

Overwegende dat

- draagvlak onder inwoners van gebieden waar windturbines worden gebouwd, van groot belang is;

Roepen het College van Gedeputeerde Staten op om

1. met gemeenten in overleg te treden met als doel referenda te organiseren in de plangebieden met als onderwerp de plaatsing van windturbines;

En gaan over tot de orde van de dag!

Mevrouw (ChristenUnie): Voor de fractie van de ChristenUnie is het van belang dat er een zorgvuldige afweging qua locaties voor windenergie op land wordt gemaakt. Het MER-onderzoek dat onlangs aan het College in concept is voorgelegd, is daarin van groot belang. Lange tijd is dat onderzoek tegengehouden door lokale partijen, maar nu hebben we eindelijk de informatie – of krijgen we die binnenkort – over de landschappelijke inpassing en de leefbaarheid die dat onderzoek met zich meebrengt en die kan helpen bij het maken van een goede afweging.

De rijksoverheid is voor dit windpark het bevoegd gezag: het ministerie heeft onder druk van de Kamer ruimte geboden om alternatieve locaties te onderzoeken en de ChristenUnie ondersteunt ook het verdiepende onderzoek naar de variant in de Eekerpolder. Kan volgens het College het onderzoek naar de locatie boven de A7, waarom door een aantal belanghebbenden is gevraagd, op tijd worden afgerond om dat mee te kunnen nemen bij de afweging? Wij zouden het College in navolging van de VVD er ook toe willen oproepen de grenzen van het toelaatbare op te zoeken. Wij willen het er College daarnaast toe oproepen om bij het Rijk de minister en de Tweede Kamer onder de aandacht te brengen dat het nieuwe windpark alleen onder de voorwaarde wordt gerealiseerd dat er voor de bevolking iets tegenover staat qua profijt en participatie. Er moet een regeling worden getroffen. Of dat een gedragscode gaat worden – waar momenteel aan wordt gewerkt – of een aparte regeling, is wat ons betreft nu even om het even. De Kamer heeft recentelijk uitgesproken dat de regering het initiatief moet nemen om een regeling op te zetten, dus u weet zich bij dit pleidooi ook gesteund door de Kamer. We zijn dan wel geen bevoegd gezag in dit geheel, maar we hebben er wel degelijk een belang bij.

Mevrouw (GroenLinks): GroenLinks heeft vandaag twee punten te maken en twee vragen te stellen wat betreft het windmolenpark nabij de N33. Als eerste zijn wij natuurlijk voor schone energie en voor een windmolenpark ten noorden van Meeden, de zogenaamde zesde variant. Sterker nog: het was ons idee om het zoekgebied naar windmolens nabij de N33 te verplaatsen. We dienden een motie in om Meeden te ontzien en aan beide kanten van Meeden windmolens te plaatsen. GroenLinks stelde dus voor de om windmolens daar neer te zetten. En hoewel de gedeputeerde deze plannen een half jaar geleden afkeurde, stelde hij toch aan het Rijk voor, deze plek te onderzoeken. En wat bleek? Deze nieuwe variant scoorde op leefbaarheid veel en veel beter: een goede reden om nu door te pakken en zo snel mogelijk de windmolens daadwerkelijk te gaan plaatsen en schone energie op te wekken. Wat ons betreft wordt er daarbij wel rekening gehouden met de wensen van de Meedeners en wordt er in ieder geval 1 kilometer afstand gehouden tot de bebouwing.

Ons tweede punt is: kijk alstublieft ondertussen naar nieuwe locaties voor windmolens. Het Rijk maar ook u als provincie heeft door middel van de Noordelijke Energieagenda doelstellingen voor de productie van schone energie geformuleerd. Om dat goed te organiseren is het ook goed om als provincie het gesprek aan te gaan met de gemeenten die wél windmolens willen. Dat kan immers ook een kans zijn. Een windmolen levert al snel 18.000 euro aan OZB per jaar op en draagt bij aan de duurzame doelstellingen van een gemeente. Als er nu al gekeken wordt naar alternatieve locaties en mogelijkheden voor gemeentelijke en burgerparticipatie, kan dat de druk verlagen – de druk die we nu wél voelen.

Provinciale Staten van Groningen vergadering van 2 juli 2014

Dan resten ons nog twee vragen. Gedeputeerde zou navraag doen voor wat betreft de openbaarheid van de locaties waarvoor een MER is gedaan. We hebben daar nog geen antwoord op en mijn vraag is dan ook of u daar meer duidelijkheid kunt geven over wat de uitslag van de MER is. Zijn er nog meer locaties in Groningen geschikt voor windmolens?

Dan de tweede vraag die we al meer hebben gehoord hier. Is er nog ruimte qua tijd om verdiepend onderzoek te doen naar de Wolk-variant?

De heer (Vrij Mandaat): De ouderen onder ons zullen zich de televisieserie Peyton Place nog wel kunnen herinneren. Het was een mooie serie, maar zij duurde een beetje lang. Iedere aflevering had je het gevoel dat het nu wel ongeveer zo'n beetje afgelopen zou zijn, maar nee, er kwam steeds weer een nieuw verhaal. Steeds weer dook er een nieuwe variant op en zo is het met de wind op land ook: het Peyton Place van de windparken met de heer in de rol van doctor Kildare.

Variant 6 is rampzalig voor het dorp Meeden – dat mag duidelijk zijn. Bewoners worden geïnformeerd, ze worden echter niet naar hun mening gevraagd. Zo was het bij de N33 en zo is het in dit geval ook weer. Ze werden hier maar steeds mee geconfronteerd. Dat zou echt eens een keer afgelopen moeten zijn, laten we eens een keer de belangen van de bewoners laten prevaleren.

Ik wil het daar maar bij laten. Ik ben het overigens geheel eens met hetgeen mijn collega van de SP naar voren heeft gebracht.

De heer (PvdA): 'Variant 6 is rampzalig' zegt u. Dus de andere vijf niet rampzalig?

De heer (Vrij Mandaat): Ja, meneer. Ik meen dat dat toch wel erg duidelijk is geweest – tenzij u niet hebt kennisgenomen van de vele protesten die er zijn geweest tegen alle andere varianten rond de N33.

Mevrouw (PvdD): Zoals u weet is de Partij voor de Dieren groot voorstander van windenergie. Dat betekent echter niet dat wij maatschappelijk draagvlak voor windparken dan maar terzijde schuiven – integendeel. Ondanks dat we een zo snel mogelijk een uitstap uit fossiele energie voorstaan, betekent dit niet dat de Partij voor de Dieren zo snel mogelijk de provincie wil stoppen met windmolens. Wij staan zorgvuldige procedures voor met als absolute basisvoorwaarden: onderzoek naar eventuele schade aan natuur en gevaar voor dieren.

Minstens zo belangrijk vinden wij dat steeds meer mensen in gaan zien dat windmolens een substantieel deel gaan uitmaken van onze energievoorziening van de toekomst en dit accepteren en omarmen. Dit bereik je niet door windmolens daar te plaatsen waar veel mensen er overlast van ondervinden. Het mag niet zo zijn dat er door tijdsdruk van de deadline 1 januari een variant wordt doorgedrukt die op veel weerstand stuit, terwijl er met iets meer tijd een windpark mogelijk is waar wél draagvlak voor is. Wij willen dan ook vragen om de variant in het gebied ten noorden van de A7 te laten onderzoeken en steunen hierbij de motie van de SP.

Wij zien verder veel in het zoeken naar mogelijkheden voor participatie door middel van coöperaties, zodat omwonenden tegen een gunstiger tarief stroom geleverd krijgen van hun windmolens.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan zijn we bij het College, de heer

De heer (gedeputeerde): De vergelijking van de heer vond ik wel een mooie: we hebben meer van die series gehad. Niet alleen Peyton Place, maar ook Dallas en ik realiseer me dat ik zo langzamerhand als het gaat om het windenergiegebied het imago van J.R. Ewing heb – hoewel dat een oliebaron was en geen windboer.

Ik ga even door op de bijdrage van de heer. Hij zegt dat variant 6 rampzalig is voor Meeden. Waar het gaat om overlast van windturbines gelden er wettelijke normen. Dat is Lden 47 decibel – dat is even heel technisch. In een democratisch bestel als Nederland is dat door de volksvertegenwoordiging als norm vastgesteld. En bij alle varianten – niet alleen de zesde variant maar ook de varianten 1 tot en met 5 – wordt aan die norm voldaan. Soms is er wel een stukje dat gemitigeerd moet worden – er moet dan een molen iets teruggeregeld worden – maar er is een wettelijke norm.

Die neemt niet weg dat er veel verzet is tegen windenergie. Ik vind dat begrijpelijk: het is een enorme impact – dat heb ik ook in de commissie gezegd – op de leefomgeving. Maar ook vooral de

Provinciale Staten van Groningen vergadering van 2 juli 2014

verdeling van de lusten en lasten is iets wat vooral de bewoners maar velen hier en ook bij mezelf toch als een graat in de keel wordt gevoeld, want dat bepaalt de perceptie wel heel erg. Ik heb nog nooit een boer meegemaakt die zijn windturbine op zijn erf wegdoet omdat hij last heeft van of ziek wordt van het geluid. Het verzet is ongelooflijk groot en de heer [ ] heeft daar een punt. Waar ik ook veel last van heb is dat de procesregie op dit windpark niet bij de provincie ligt maar bij het Rijk. Daardoor is het temperament ook veel hoger opgelopen dan in de andere gebieden.

Mevrouw [ ] vroeg wat de provincie doet om de overlast niet alleen voor Meeden te beperken maar voor het hele windmolengebied. Daar hebben we twee stappen in gezet. Het eerste was toen er sprake was van uitbreiding, hebben wij het Windpark N33 daarvoor niet in beeld gebracht maar uitgebreid bij Delfzijl en de Eemshaven. Bij het tweede punt als het gaat om variant 6 zie ik wel mogelijkheden maar het is uiteindelijk de minister en dus het Rijk dat uiteindelijk het inpassingsplan gaat opstellen. Maar ik zie daarbij wel mogelijkheden dat je iets gaat doen aan de onderste rij windmolens. Een van de ontwikkelaars in het gebied, RWE, heeft dat laten weten. Dan kom je al in de buurt van een afstand tot de bebouwing van ongeveer een kilometer. Mevrouw [ ] van GroenLinks stelde dat de bewoners 1 kilometer afstand willen houden: dat is niet juist. Men wil 2 kilometer afstand houden. En eerlijk gezegd vind ik dat niet realistisch. Want als dat de norm der dingen wordt, dan kun je op vrijwel geen enkele plek meer een windpark realiseren.

Mevrouw [ ] (GroenLinks): Ik denk dat u nu op een andere bijdrage doelt. Ik zei dat er in ieder geval wat ons betreft een afstand van 1 kilometer zou moeten worden gehouden, ik heb daarbij net gerefereerd aan de gesprekken met de bewoners.

De heer [ ] (gedeputeerde): Oké. Ik denk dat een afstand van om en nabij de 1 kilometer bij variant 6 in beginsel mogelijk moet zijn, mits de wil er is bij het bevoegd gezag en ook bij de ontwikkelaars. 2 kilometer afstand houden ligt ook wel besloten in de varianten die nu zijn voorgereken bij het gebied. Dan stel ik wel de vraag: welk verhaal hebben we dan bij de Eemshaven en welk verhaal hebben we dan bij Borgswaer? Want als we hier zouden honoreren dat dat de norm der dingen wordt, dan kun je vrijwel geen enkel windpark meer realiseren.

Ik spring over naar de bijdrage van de heer [ ] van de SP. Die stelt dat ik als gedeputeerde in mijn eentje beslist hebt dat variant 6 maar onderzocht zou moeten worden. Ik wil dat graag nuanceren, want dat is niet juist. Toen ik dat heb voorgesteld bij het Rijk, heb ik dat met Provinciale Staten gedeeld en over die inzet bent u per brief geïnformeerd. Het tweede dat ik wil opmerken is dat variant 6 Eekerpolder indertijd door de samenwerkende gemeenten in Oost-Groningen als realistische variant voor het N33-windpark is voorgereken, ook onderschreven door de gemeente Menterwolde. Die zienswijze van de Streekraad is in juni 2009 bij de vaststelling van het POP hier bij Provinciale Staten voorgereken en is toen niet door de Staten gehonoreerd. Er is toen wel een fors debat geweest over het Windpark N33 en ik heb toen toegezegd dat als er complicaties zouden zijn met het Windpark N33, ik met – een letterlijk citaat – 'met iets meer dan een lui oog' naar de variant Eekerpolder zou gaan kijken. Zoals u bekend is, is na die tijd het Rijk bevoegd gezag geworden.

En waarom dan die plotselinge ommekeer, waar ook mevrouw [ ] aan refereerde? Die is gekomen nadat het concept-MER bij de gemeenten en de provincie bekend werd gemaakt. De MER is beslisinformatie en die moet je serieus nemen. Daaruit bleek dat de variant-Eekerpolder in dat MER-onderzoek gunstiger scoorde. Toen dat het geval was, ben ik niet op eigen houtje naar het ministerie gegaan, maar heb ik eerst overleg gehad met een aantal *stakeholders*. Onder hen ook Tegenwind N33 en de heer [ ] van de PVV vroeg waarom die groepering daar niet bij was betrokken. Tegenwind N33 is er wél bij betrokken. Ik heb twee keer gesproken met de heer [ ] de vertegenwoordiger van de Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines en mevrouw [ ] die Tegenwind N33 vertegenwoordigde. Ik heb toen gesteld dat ik nog een mogelijkheid zag – niet rechtstreeks bij de minister, want hij heeft een zeer, laat ik het zo maar stellen, koersvaste lijn – om de minister zo ver te krijgen dat hij variant 6 bij de Tweede Kamer met een motie met steun een echt serieuze kans zou moeten geven. Wat u ook in de stukken hebt aangetroffen, die zijn nagezonden, zijn brieven van de Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines waarin men na consultatie van verschillende partijen in het gebied zegt, steun te verlenen aan die variant 6. Dat is ook belangrijk geweest voor de Tweede Kamer, die op 24 april haar steun heeft uitgesproken voor een verdiepend onderzoek naar variant 6. Die motie was ingediend door de Partij van de Arbeid, maar ook mede door de VVD en ook de SP. Die motie is met een zeer grote meerderheid door de Tweede Kamer aangenomen: 125 tegen 25 stemmen – ongeveer in die verhoudingen, dus met zeer brede

Provinciale Staten van Groningen vergadering van 2 juli 2014

steun. Overigens was dit zeer tegen de zin van de minister die de motie driewerf en in zeer krachtige bewoordingen heeft ontraden.

Dus het verhaal dat ik in mijn eentje zou hebben beslist dat variant 6 het maar zou moeten worden, is niet juist. Ik heb overleg gevoerd met heel veel organisaties en het is de motie in de Tweede Kamer geweest die met brede steun, ook van het CDA en de SP, is aangenomen. En daarin lag de oproep besloten om variant 6 te onderzoeken.

De heer (SP): Ik heb niet zozeer bedoeld op het onderzoek van een alternatief. Maar u hebt in de commissie heel duidelijk aangegeven dat u niet de A7 als lijn gaat loslaten. Wilt u daar nog eens op ingaan, want volgens mij hebt u daartoe wél alleen besloten. En de steun die er was vanuit Menterwolde is natuurlijk van heel lang geleden: een ander type molens en dergelijke. Menterwolde heeft ook in de commissie klip en klaar aangegeven deze variant op dit moment niet zo te steunen als de variant bij de A7 geen grens is.

De heer (gedeputeerde): De bewering dat er in 2009 een ander type molens was, is volstrekte onzin. Sorry dat ik het wat kort door de bocht zeg, maar toen hadden we 3 megawatt en 6 megawatt windturbines. Er is sinds 2009 op dat vlak niet zo gek veel veranderd.

Variant 6 is heel nadrukkelijk als enig alternatief in die motie opgenomen omdat die naar mijn smaak ook realistisch en uitvoerbaar is – ook binnen het tijdsframe dat besloten ligt in de afspraken die het Rijk en de provincies hebben gemaakt. En dat geldt voor andere varianten niet. De varianten die nu worden voorgereken, zijn hooguit wat *artistic impressions*. Ik heb eerst een andere voorbij zien komen, want Menterwolde had eerst een andere (driehoeks)variant en Storm Meeden heeft een langwerpige variant. In het gebied zitten veel beperkingen: het is onduidelijk hoe de grondposities daar precies zijn verdeeld, er is geen ontwikkelaar die zich heeft gemeld die wij als aanspreekpunt en als informatiebron kunnen gebruiken. En dat is bij de variant ten noorden van Meeden een totaal andere situatie en daardoor zijn wij ook in staat om in betrekkelijk kort tijdsbestek die variant te onderzoeken met een scherpte die overeenkomt met het niveau van de gecombineerde plan- en project-MER.

Er werd op enig moment de vraag gesteld door het CDA of je angst als raadgever moet hebben. Maar mijn vraag is ook: moet je opportunisme als raadgever hebben of moet je realisme als raadgever hebben? En ik kies heel nadrukkelijk voor het laatste.

Dan is een aantal vragen gesteld door onder meer D66 over hoe je de hinder voor omwonenden kunt beperken. Uit de eerste onderzoeken blijkt dat in termen van leefbaarheid die variant veel winst oplevert. Zoals gezegd voldoen alle varianten, ook 1 tot en met 5, aan die wettelijke normen, maar het aantal gehinderden – met name in de klasse van 37 tot 42 decibel – ligt voor de voorkeursvariant van de initiatiefnemers van Windpark N33, variant 4 dus, ligt in de orde van grootte van 104 tot 359 woningen. En bij de variant waarbij de onderste rij molens wordt weggelaten, zakt dat naar een aantal van 13 tot 45 woningen. Dus dat ik een forse winst op het terrein van leefbaarheid. Ik begrijp heel goed de emotie in het gebied dat men het liefste nog verder wil van de windmolens, maar vanwege de redenen en omstandigheden die ik zo-even noemde, is dat niet realistisch. En de partijen die zeggen dat dat wél realistisch is om zo'n variant te onderzoeken, stel ik de volgende vraag. Op 26 juni in de Tweede Kamer was in het Algemeen Verzameloverleg waar op antwoord van de minister op de moties die op 24 april zijn aangenomen, die brief aan de orde. Waarom hebben toen de fracties van bijvoorbeeld de SP maar ook die van het CDA in dat algemeen overleg niet gepleit voor meer ruimte? En waarom wordt daar hier nu wel voor gepleit bij een overheidslichaam dat geen bevoegd gezag is?

De heer (SP): Ja, ik kan dat antwoord natuurlijk niet geven, want zou onze Kamerfractie moet geven. Maar ik kan u wel zeggen dat ik ook mijn termijn heb aangegeven dat in de brief van de minister op geen enkele manier een beperking wordt gegeven aan welke varianten onderzocht kunnen worden. En wordt aangegeven, wil die variant uiteindelijk een alternatief zijn voor de N33-locatie, aan bepaalde voorwaarden moet worden voldaan – namelijk de snelheid waarmee het uitgevoerd kan worden – maar er is geen enkele beperking om in de komende twee maanden breed te kijken. U hebt het dan wel over wel of niet de onderste rij en dat soort variaties en die zijn wel mogelijk. Waarom zouden dan andere variaties niet mogelijk zijn? Die brief is in ieder geval geen beperking daarvoor en daarom zou mijn fractie in de Tweede Kamer dus daar geen punt van hebben gemaakt.

Provinciale Staten van Groningen vergadering van 2 juli 2014

De heer (gedeputeerde): Maar tijd is wel een beperkende factor. We hebben tot 1 september de tijd gekregen en in de Tweede Kamer is er ook niet gepleit voor het verlenen van meer tijd. Dat is ook wel begrijpelijk omdat de Tweede Kamer ook in juni 2013 met een zeer brede meerderheid heeft uitgesproken dat men gewoon vaart wil maken en dat is ook door vrijwel alle fracties onderschreven.

De PvdA vraagt zich af of je tot het uiterste moet gaan. Nee, dat is niet onze insteek. We zijn weliswaar als provincie geen bevoegd gezag, maar we hebben wel een belang: goede ruimtelijke inpassing en het reduceren van hinder en daardoor geen productiemaximalisatie. Bij variant 6 heeft het ook mijn voorkeur om te kijken of die onderste rij weggehaald kan worden.

De VVD en de ChristenUnie vragen of het College bereid is de uiterste grenzen op te zoeken. Ja, daartoe ben ik bereid: dat is in april al gebeurd, waar zeer *contre le coeur* door de minister de ruimte moest worden gegeven om die zesde variant op te nemen. Ik zie de minister de komende dagen nog, ik kan hem nog gaan vragen of hij nog meer ruimte wil gaan bieden. Maar hem kennende zal die ruimte gewoon niet worden gegeven. Dus ik acht het niet realistisch om in het tijdsframe dat de minister heeft gegeven, ook te komen tot een planologische inpassing van zeker variant 7.

En bij variant 6 werd ook nog gevraagd hoe realistisch het is dat deze *überhaupt* binnen de voorwaarden van de minister kan worden ingepast. Nou, daar moet ik ook realistisch in zijn: als de minister strikt vasthoudt aan de voorwaarden, dan gaat dat niet lukken. Want de planologische procedure om dat op te nemen in de Omgevingsverordening vergt meer tijd dan 1 januari. Dan moet je namelijk een aantal stappen doorlopen: terinzage legging, inspraak, zienswijzen. Dus dat gaat niet lukken. Wij zijn wel in de RO-gereedschapskist aan het rommelen om te kijken of wij de minister comfort kunnen bieden dat variant 6 wel tijdig gerealiseerd kan worden. Maar als de minister strikt vasthoudt aan die voorwaarden, dan krijgen wij niet de ruimte om variant 6 te realiseren. En dat klemt des te meer omdat de minister ook de voorwaarde stelt om ontwikkelaars, twee in dit geval, overeenstemming moeten bereiken. En uit een brief die u naar ik meen ook in kopie hebt ontvangen, blijkt wel dat de ontwikkelcombinatie er geen enkel belang in stelt om variant 6 te realiseren.

Dan de vraag over molens verplaatsen omwille van de leefbaarheid. Verplaatsen is niet zozeer aan de orde, wel dat ik ervoor opteer die onderste rij te schrappen.

De PVV stelt wij ons ervoor moeten gaan inspannen om een referendum plaats te laten vinden. Ik zie daar de meerwaarde niet van in, want voor z'n heeft het als provincie als of gemeente een referendum uit te gaan schrijven als het Rijk bevoegd gezag is?

De ChristenUnie stelt dat er iets tegenover moet staan voor de bewoners van Meeden. Daar ben ik het zeer mee eens. Wij hebben zelf een beleidskader vastgesteld. Ik zal er bij het Rijk ook op gaan aandringen – ook ongeacht welke variant het uiteindelijk gaat worden – dat het beleidskader dat c.q. de gedragscode die in ontwikkeling is, wordt toegepast. Want ik vind dat het niet zo kan zijn dat een project dat onder de RCR wordt gerealiseerd, de mensen daar slechter af zouden zijn dan bij de provincie die onder de regie van de provincie worden gerealiseerd.

GroenLinks vroeg nog naar de openbaarheid van het ontwerp-MER. De ontwikkelaars en het ministerie hebben daar geen toestemming voor verleend en als bestuursorgaan – ook als je kijkt naar de normen die in de Wet openbaarheid van bestuur staan – moet je rekening houden met de belangen van derden. En dat verhindert om dat rapport, dat niet onder onze regie is opgesteld, vrij te geven.

Dan tot slot nog de moties. Het moge uit mijn betoog duidelijk zijn geweest dat ik alle moties ontraad.

De VOORZITTER: Mijn voorstel is om een hele korte tweede ronde te doen en nog even kort en scherp te reageren en u daarbij de moties als kader gebruikt. Volgens mij is verder alles wel gewisseld qua informatievoorziening die we van elkaar moesten hebben om tot stellingname te komen. Ik begin dan weer bij de SP, de heer

De heer (SP): Ik denk dat de gedeputeerde aangegeven heeft dat variant 6 zoals die nu onderzocht gaat worden, nog niet een gelopen race is en daar nog tijd gekocht moet worden en weet ik wat allemaal nog meer. Wij blijven dan ook niet inzien waarom je dan niet ook varianten ten noorden van de A7 kunt meenemen, dus dat blijft ons punt.

Motie 2 van het CDA lijkt erg op wat wij al vaak hebben ingediend en lijkt ook erg op motie 1. Motie 2 gaat misschien iets verder, maar wij steunen die motie in ieder geval.

Provinciale Staten van Groningen vergadering van 2 juli 2014

Motie 3 van de PVV vind ik erg lastig. Wij zijn er erg voor om nu juist met het hele gebied tot één goed plan te komen en we vragen ons zeer af of die motie dat doel wel bereikt. Wij neigen bij deze motie tot tegenstemmen.

De heer (PvdA): Dank aan de gedeputeerde voor de beantwoording, juist ook op het gebied van om de uiterste grenzen te gaan opzoeken en ook de opmerking die de ChristenUnie heeft gemaakt ten aanzien van de vergoedingen.

Als we naar de ontstaansgeschiedenis kijken dan moet ik tot mijn spijt vaststellen dat het CDA wel hele grote woorden gebruikt.

De heer (CDA): Wij danken de gedeputeerde voor de beantwoording. De heer is namens het College erg ingegaan op de huidige politieke situatie, waarbij hij aangeeft dat er geen tijd meer is om meer onderzoek te doen. Wij blijven toch benadrukken dat wij – en daarmee richt ik me ook tot de Partij van de Arbeid – consequent en samen met de SP en de ChristenUnie hebben aangegeven dat wij een bredere kijk wilden omdat de situatie rond de N33 altijd ter discussie heeft gestaan. En daarin zijn wij als CDA consequent geweest: niet alleen in dit huis, maar ook landelijk – ondanks dat het dan in het Algemeen Verzameloverleg volgens de heer niet is opgemerkt c.q. ingebracht. Maar dat laatste had ook mede te maken met de feitelijke situatie op dat moment.

Naar de moties toe zullen wij moties 1 en 2 steunen.

Motie 3 zullen wij niet steunen.

Mevrouw (D66): Wij danken de gedeputeerde voor de uitgebreide antwoorden. Wij hebben daarin nog een vraag: zou u met alle mogelijkheden die u hebt richting de minister willen duidelijk maken dat mocht de zesde variant beter scoren – aangezien u zegt dat hij zich aan die strikte voorwaarden en dat ook geen haalbare kaart is – ook daarbij alle grenzen willen opzoeken, zodat de beste variant in het kader van de leefbaarheid voor de inwoners toch gehaald gaat worden? En ik realiseer me dat wij in dat kader geen bevoegd gezag zijn, maar wij moeten wel al onze mogelijkheden gebruiken. Dus dat is nog een oproep van mijn kant.

De heer (SP): Even terugkomend op de eerste termijn: u wilde graag de beantwoording afwachten van de gedeputeerde. Die is er nu. U vroeg zich in de eerste termijn af of het verder onderzoeken van de noordelijke varianten variant 6 in de weg zou kunnen staan. Wat is uw conclusie?

Mevrouw (D66): Mijn conclusie is dat mocht variant 6 heel hoog scoren, het aan de minister is om te doen en laten wat hij wil. En als wij in dit kader niet aan alle strikte voorwaarden voldoen, dus zelfs variant 6 niet een haalbare kaart is. Dan vraag ik me derhalve af wat variant 6 met 7, 8, 9, 10 of 13 gaan doen. Dan wordt het een gebed zonder eind en dan denk ik dat de minister een variant gaat kiezen waar iedereen helemaal ongelukkig van wordt. Dus in dat kader mijn oproep om alles te doen wat mogelijk is om de best mogelijke oplossing in variant 6 te gaan realiseren.

De heer (SP): Maar dat de provincie geen bevoegd gezag was, wist u in termijn 1 denk ik ook wel. Het onderzoek naar variant 6 gaan we gewoon helemaal doen. Ik vond het een hele goede vraag over het onderzoeken van meer varianten. Is extra onderzoek slecht voor variant 6?

Mevrouw (D66): Wat is de meerwaarde van extra onderzoek naar variant 6 als het aan de minister is?

De heer (Vrij Mandaat): Heb ik het juist dat mevrouw zowel in de eerste als nu in de tweede termijn variant 6 de beste noemt in termen van leefbaarheid? Is die interpretatie juist?

Mevrouw (D66): Ja. Dat denk ik wel, ja en wel ten opzichte van de bebouwing van de hulzen. Ik realiseer me heel goed dat windmolens een heel teer punt zijn in deze open provincie en omgeacht waar wij ze gaan neerzetten, er altijd inwoners zijn die daar vreselijk verdrietig en ongelukkig van worden. Echter, ik realiseer me ook dat wij in het kader van de energietransitie er niet onderuit kunnen komen en dan de afstand tot de bebouwing, zoals in variant 6, de beste mogelijkheid is.

Provinciale Staten van Groningen vergadering van 2 juli 2014

De heer (Vrij Mandaat): Kunt u dan op een schaal van 1 tot 10 aangeven hoe u de leefbaarheid van variant 6 inschat ten opzichte van de andere vijf?

Mevrouw (D66): Dat kan ik niet en dat ga ik ook niet doen. Want ik vind dat een bizar verzoek.

De heer (Vrij Mandaat): Ik stel dan vast dat u alleen maar redeneert vanuit aannames en geen enkele basis heeft voor uw bewering dat variant 6 de beste is in termen van leefbaarheid.

Mevrouw (D66): Ik heb mijn dringende verzoek aan GS gedaan en ik hoop dat de gedeputeerde daar op termijn een terugkoppeling van gaat doen.

Mevrouw (ChristenUnie): Uit de bijdrage van het College spreekt een hoog gehalte van verwachtingsmanagement volgens mij richting de Staten en richting de bewoners. Wij zijn blij met de opmerking van het College toch te kijken wat binnen die grenzen van het toelaatbare mogelijk is. Wij wachten daar de uitkomst van af en zijn blij met de inspanningen voor een regeling voor de omwonenden. Dat is voor ons de kern van de ontwikkeling van dit windpark.

De heer (Vrij Mandaat): In de al door mij gememoreerde serie Peyton Place was er op gegeven moment sprake van een *long hot summer*. Ik denk dat die er met betrekking tot windparken aanstaande is.

Ik heb nog een vraag aan de heer . Heb ik hem toch goed begrepen, niet zozeer wat de inhoud betreft maar meer het betrekkningsniveau waarop hij sprak. Het leek er op gegeven moment op alsof hij die variant 6 toch al in de geest heeft afgeschreven. Ik wil hem vragen of dat ook zo is en betekent dat dan inderdaad dat een van de vijf varianten van de N33 zal worden aangewezen? In dat geval zullen platform Tegenwind en de anderen zich waarschijnlijk wel gaan opmaken voor een lange hete zomer.

De VOORZITTER: Dan ben ik bij de heer namens GS – voor zover er nog vragen lagen.

De heer (gedeputeerde): Die serie Peyton Place werd indertijd in zwart-wit uitgezonden en sommige bijdragen zijn ook wel een beetje zwart-wit.

Ik heb nog twee opmerkingen. De eerste is richting de heer . Het is juist dat als je de voorwaarden van de minister strikt interpreteert, er feitelijk geen ruimte is om variant 6 te gaan realiseren. Heb ik daar mentaal dan afscheid van genomen? Dan onderschat de heer mijn *drive*. Want die is oprecht ingegeven om toch de beste en in de beleving van sommigen de minst slechte oplossing na te streven. Ik realiseer me daar drommels goed bij dat de oplossing van de variant 6, waarbij het aantal gehinderden lager ligt. Ik noemde daarbij in de eerste termijn de aantallen woningen maar dat was niet correct. Het gaat om het aantal gehinderde personen: blijkbaar heeft men het aantal bewoners per woning geteld. Dus dat wil ik graag even rechtzetten. Per saldo ligt het aantal gehinderden bij variant 6 een stuk lager. Ik realiseer mij echter ook ten volle dat voor de mensen die aan de noordkant van Meeden wonen, het voordeel dat zuidelijk in het gebied wordt verworven, voor hen geen enkele tegemoetkoming inhoudt. Ik kan me wat dat betreft ook de boosheid en de verontwaardiging van die mensen heel goed voorstellen. Maar ik wil ook aansluiten bij degenen die hebben gezegd dat als je duurzame energie nastreeft, je er niet aan ontkomt dat je forse ruimtelijke ingrepen moet gaan doen. De gemakkelijk winbare energie is steeds minder voorhanden, de duurzame energie zal veel meer impact op de leefomgeving hebben.

De VOORZITTER: Hartelijk dank, dan sluit ik nu de beraadslagingen en gaan we over tot de stemming over de ingediende moties. Zijn er nog fracties die een stemverklaring willen afleggen bij een van de moties? Niet meer.

Dan kom ik nu tot motie 2, daar begin ik mee want die is de meest vergaande – ook even kijkend naar de interpretatie. Wie vóór motie 2 'Onderzoek alternatieve locaties'? Dat zijn de fracties van de SP, Vrij Mandaat, het CDA en de Partij voor de Dieren. Wie zijn daartegen? De Partij van de Arbeid, GroenLinks, D66, de PVV, de ChristenUnie en de VVD. Dan is deze motie verworpen.

Provinciale Staten van Groningen vergadering van 2 juli 2014

Kom ik bij motie 1. Wie daarvoor? De SP, de Partij voor de Dieren, Vrij Mandaat, de PVV en het CDA. Wie is daartegen? De fracties van de Partij van de Arbeid, GroenLinks, D66, de VVD en de ChristenUnie. Dan is deze motie verworpen.

Dan kom ik bij motie nummer 3 'Referenda windturbines'. Wie is daarvoor? De fracties van Vrij Mandaat en de PVV. Wie zijn daartegen? De Partij van de Arbeid, de SP, GroenLinks, D66, de VVD, de ChristenUnie en het CDA. Dan is die motie verworpen.

Dan zijn we nu gekomen bij het einde van dit agendapunt en ik stel voor om even kort te pauzeren tot elf uur en schors de vergadering.

[Schorsing van 13 minuten.]

A.2 Groninger Verdienmodel

Brief van Gedeputeerde Staten van 11 juni 2014, nr. 2014-22.995/A.12, LGW, betreffende het Groninger Verdienmodel.

Hierbij kan worden betrokken:

- Brief van de Dierenbescherming, d.d. 16 juni 2014, betreffende het Groninger Verdienmodel

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Aan de orde is agendapunt A.2 inzake het Groninger Verdienmodel en ik wil u op voorhand vragen om het debat te beperken tot het voorstel van GS zoals dat nu voorligt en niet vooruit te lopen op het volgende agendapunt van de casus-Weddeveer. Dat hebben we in het presidium ook zo afgesproken. Eerst hebben we gekeken of we beide onderwerpen tegelijk konden doen: dat leek onverstandig. Maar dan moeten we het ook even echt gescheiden houden. Ook hier geldt weer: niet het debat herhalen dat ruimschoots aan de orde is geweest tijdens de commissievergadering, maar alleen de politieke punten hier afronden. Dat brengt me tegelijk bij de fractie van de Partij van de Arbeid, de heer

De heer (PvdA): Na 2013 is hier in deze Staten een stevig debat gevoerd omtrent de gewenste omvang van bouwpercelen voor de melkveehouderij. De uitkomst: een uitbreiding tot maximaal 4 hectare waarbij ondernemers uitbreidingsruimte boven de 2 hectare duurzaam moeten gaan verdienen door middel van een te ontwikkelen verdienenmodel. Dat model ligt hier nu voor. Door velen is er veel werk verzet en dat verdient alle lof.

Voor de Partij van de Arbeid zijn daaruit gekomen: de dialoog, weidengang, dierengezondheid en dierenwelzijn. Daar toetsen wij het verdienenmodel met de vraag of dit voldoende is. Die vraag is wel lastig te beoordelen omdat wij hebben gezien dat onze uitgangspunten door alle maatlaten heen lopen. Maar toch heeft de fractie van de PvdA in de commissie gezegd dit model als een eerste stap in een door ons gewenste duurzame ontwikkeling van de melkveehouderij te zien: het excellent willen zijn. Een eerste stap die niet belemmerend mag gaan werken voor een vervolg in de toekomst. De Partij van de Arbeid wil dat het model gezien de uitgangspunten van evaluaties, monitoring en innovatie verder wordt ontwikkeld. Ook u als College wil dan blijkbaar ook, want in uw brief geeft u aan volgend jaar al mogelijkheden tot een bijstelling van deze versie 1.0 te willen komen. Wij lezen deze *update* dan ook maar als een toezegging.

Laat ook helder dat dit verdienenmodel ontwikkeld is voor de melkveehouderij in de geest van de gevoerde discussie. Elke suggestie in de richting van de intensieve veehouderij wijzen we dan ook met nadruk af: dat is geregeld, dat is klaar. Graag een toezegging.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen betekent ook in dialoog zijn met je omgeving: draagvlak binnen het gezamenlijk gebruik van de openbare ruimte. Dat hebben wij als fractie vorig jaar sterk benadrukt: de dialoog is in het model de randvoorwaarde waaraan moet worden voldaan. Drie van de vijf punten kan al een voldoende opleveren. Wij vinden dit onvoldoende en zien alle vijf punten als een redelijke voorwaarde of een combinatie daarvan. Graag zien we dit alsnog gewijzigd: graag ook een reactie hierop van GS.

Met de borging via het ruimtelijk spoor van de Provinciale Omgevingsverordening, het juridisch kader, zijn we het eens. Ook toetsing van aanvragen wilt u gaan uitbesteden aan gecertificeerde instellingen. De toetsing beperkt zich in het model tot de initiatief- en realisatiefase. Een niet-onbelangrijk onderdeel is de bedrijfsfase. In uw brief geeft u dat ook aan. U gaat nu

Directie
Lorentzpark 8
Postbus 101
9330 AC LEEK
t (0594) 55 85 25
f (0594) 55 85 20
e info@alan.nl
i www.alan.nl

Provincie Groningen
t.a.v.
Postbus 610
9700 AP GRONINGEN

Datum
29 augustus 2014

Ons kenmerk
d/rto/mko/190

Onderwerp
Windturbinepark Meeden

aan de heer
aan de heer
aan de heer
aan de heer
aan de heer
aan de heer
aan de heer
aan de heer
aan de heer
aan de heer

Geachte heer

Met grote verbazing hebben wij afgelopen dinsdagavond de informatiebijeenkomst in Meeden over de zesde variant Windpark N33 gevolgd.

Wij hebben deze avond als zeer vijandig ervaren richting u persoonlijk maar ook naar de grondeigenaren bij wie eventueel windturbines zouden worden geplaatst. In onze beleving ging dit op momenten alle fatsoensnormen te buiten.

Dat is ook de reden geweest dat wij ons niet hebben bemoeid met de discussie, temeer dat het de stemming nog grimmiger zou kunnen maken, zeker richting u persoonlijk. Dat wilden wij u besparen.

Het gaat om het volgende.

U vertelde dat u wel op de hoogte was van ontwikkelingen ten noorden van de A7 maar daarvan pas vorige week in kennis bent gesteld. Zoals u vertelde, was er alleen ambtelijk overleg geweest. Dat klopt, echter wel met het verzoek aan de ambtenaar dit met u te delen. Wij mogen er vanuit gaan dat dit dan ook gebeurt.

De eerste contacten liggen er vanaf 7 maart 2013. Op 11 maart 2013 schrijft de heer dat u hem hebt verzocht een afspraak met een aantal grondeigenaren te plannen. Op dat moment wist u derhalve van het initiatief. Uiteindelijk is er een overleg geweest op 26 maart 2013 met de heer . Aangezien er toen geen enkel uitzicht was op een positief resultaat hebben wij op verzoek van de heer dit eerst in de koelkast gezet. Tot 20 juni van dit jaar gezien de verwachte moeilijkheden bij Meeden. Op deze datum is een brief gezonden aan de heer met onder andere het verzoek dit met u te bespreken dan wel onder uw aandacht te brengen. Een kopie van deze brief is bijgevoegd. De heer zou ons nog een ontvangstbevestiging van de brief zenden maar heeft dat tot op heden nog niet gedaan. Schijnbaar is deze brief pas vorige week met u besproken.

Alan Accountants en Adviseurs, Ingeschreven in het Handelsregister Groningen onder nummer 02090208.
Op al onze overeenkomsten zijn de algemene leverings- en betalingsvoorwaarden van toepassing zoals die zijn
gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Groningen. Een exemplaar van deze voorwaarden kunt u op uw
verzoek kosteloos ontvangen.

lid van:
SRA

Gezien het verzet in Meeden zijn wij van mening dat wij een zeer goed alternatief kunnen bieden zonder u op dit moment zekerheid te kunnen geven over de haalbaarheid. Echter het verzet in Meeden zal dusdanig groot zijn dat de doorlooptijd voor u en de Provincie te lang worden om de gestelde doelen te realiseren. In het veel openere gebied van ons initiatief zal het verzet beduidend minder zijn. Weinig woningen zullen last ondervinden van geluidshinder en slagschaduw. En dat past in uw opmerkingen dat u er voor alle Groningers bent.

In alle realiteit, ook met de komst van een windpark in Meeden zult u de gestelde doelen ons inziens niet halen en zeker niet in 2020. U bent dus genoodzaakt naar andere gebieden te kijken. Ook al gaat Meeden wel door dan nog is dit initiatief uiterst belangrijk voor u.

U vroeg of de brieven schrijver zich nogmaals kenbaar kon maken. Dat doen wij op deze wijze. Wellicht ten overvloede vermelden wij dat wij namens een groep grondeigenaren ten Noorden van de A7 en ten Oosten van de N33 te Noordbroek spreken. Met uw opmerking gaf u volgens ons direct een opening naar andere gebieden en scheidt u daarmee verwachtingen. Als u niet in overleg wilde, had het nogmaals kenbaar maken ook geen enkele nut.

Wij zoeken op dit moment bewust niet de publiciteit of aansluiting bij de Actiegroep Storm Meeden of Tegenwind N33. Samen met de grondeigenaren willen wij op basis van goede argumenten en onderzoeken in gezamenlijkheid met u bepalen of dit initiatief kans van slagen heeft.

Zowel de Gemeente Menterwolde, Tegenwind N33, Actiegroep Storm Meeden en de Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines onderschrijven een windpark ten Noorden van de A7. Hun voorstel indertijd wijkt wel enigszins af van ons initiatief, echter niet in grote mate.

Wij nodigen u graag uit voor een overleg op ons kantoor te Leek dan wel dat wij met een afvaardiging van de grondeigenaren bij u op het Provinciehuis komen. In de loop van de komende week zullen wij contact opnemen met uw secretaresse om een afspraak in te plannen.

Deze brief ontvangt u zowel per mail als per post. Indien u nadere toelichting wenst, kunt u contact opnemen met ondergetekende.

Met vriendelijke groet,

directeur

Bijlage(n): kopie brief d.d. 20 juni 2014

Van:
Verzonden: maandag 1 september 2014 15:38
Aan:
CC:
Onderwerp: RE: Windmolenpark N 33

Geachte heer

Naar aanleiding van uw brief van 29 augustus breng het volgende onder uw aandacht.

De verbazing die u in uw brief uit, is gegrond. U heeft, zo is mij gebleken uit uw brief, per brief d.d. 20 juni gemeld dat u, namens een aantal grondeigenaren, mogelijkheden ziet tot de plaatsing van windturbines ten noorden van de A7 en ten oosten van de N33. Ondanks uw verzoek is die brief niet aan mij doorgeleid. De heer [naam] aan wie u de brief had gericht, treft daarin overigens geen verwijt.

Gelet hierop had ik niet 'het ontbreken initiatieven van ontwikkelaars' mede als argument mogen gebruiken om te beweren dat varianten boven de A7 niet realiseerbaar zijn binnen de voorwaarden die de minister heeft gesteld. Dat er andere argumenten zijn die die bewering wel steunen, doet daaraan niet af. Ik bied u daar, vooruitlopend op het geplande overleg op 10 september, mijn excuses voor aan. Voorts zal ik Provinciale Staten informeren over de onjuistheid van mijn bewering.

Ik licht het bovenstaande graag toe in het overleg dat wij op 10 september zullen voeren.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde ruimtelijke ordening
grondbeleid, financiën en grote projecten
van de Provincie Groningen

Van:
Verzonden: vrijdag 29 augustus 2014 2:58
Aan:
CC:
Onderwerp: Windmolenpark N 33

Geachte heer

Bijgaand doe ik u mijn brief van heden toekomen waarvan ik u gemakshalve naar de inhoud verwijs.

Wij zullen volgende week contact opnemen met uw secretaresse voor het maken van een afspraak,

Met vriendelijke groet,

Alan Accountants en Adviseurs

Lorentzpark 8
Postbus 101

Roelof Tolner

Van:
Verzonden: maandag 17 november 2014 10:02
Aan:
CC:
Onderwerp: RE: Windpark N 33

Geachte heer

Dank voor het informeren!

Met vriendelijke groet.

Van:
Verzonden: zaterdag 15 november 2014 1:16
Aan:
CC:
Onderwerp: FW: Windpark N 33

Geachte heer

Het leek me juist u in te lichten over onze actie naar de Tweede Kamer toe met een cc. naar de partijen in Groningen. Gemakshalve verwijs ik u naar de mail en bijlagen.

Met vriendelijke groet,

Alan Accountants en Adviseurs

Lorentzpark 8
 Postbus 101
 9350 AC Leek
 t: (0594) 55 85 25
 f: (0594) 55 85 20

m: (06) 55 15 02 82

i: www.alan.nl

alan
 ACCOUNTANTS - ADVISORS

 red een boom, print deze e-mail alleen als het echt nodig is!

Dit bericht (inclusief de eventuele bijlagen) is vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Openbaarmaking, vernietiging, en/of verstrekking van (enig deel van) de in dit bericht vervatte informatie aan derden is niet toegestaan. Indien u dit bericht per vergissing heeft ontvangen, verzoeken wij u ons onmiddellijk hiervan op de hoogte te stellen en het bericht te vernietigen. Alan Accountants en Adviseurs staat er niet voor in dat de integriteit van dit bericht behouden is gebleven, noch dat dit bericht vrij is van virussen, niet is onderschept of valbaar is geweest voor tussenkomst (door derden). Alan Accountants en Adviseurs staat er tevens niet voor in dat de juiste en volledige overbrenging van de inhoud van deze e-mail, noch voor tijdige ontvangst daarvan en aanvaardt geen aansprakelijkheid in deze, noch voor mogelijke schade aan uw systeem als gevolg van dit bericht. Wij adviseren u om bij twijfel over de juistheid en volledigheid van dit e-mailbericht contact met de afzender op te nemen. Alan Accountants en Adviseurs is ingeschreven in het Handelsregister Groningen onder nummer 02090208. Op al onze overeenkomsten zijn de algemene leverings- en betalingsvoorwaarden van toepassing zoals die zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Groningen. Een exemplaar van deze voorwaarden zullen wij u op verzoek kosteloos doen toekomen.

lid van: SRA www.sra.nl

Onderwerp: Windpark N 33

Aan de leden van de vaste Kamercommissie voor Economische Zaken

Geachte leden en plaatsvervangende leden,

Wij hebben begrepen dat er op 17 november a.s. een wetgevingsoverleg Energie is gepland. Wij willen graag bij deze inbrengen de mogelijke ontwikkelingen van het Windpark N33 bij Meeden te Groningen.

Inmiddels zijn aan de Ministers van Economische Zaken en Infrastructuur en Milieu alternatieven aangeboden door de Gemeente Menterwolde voor noordelijke varianten van een Windpark N33.

Wij willen graag ruimte om deze plannen verder te concretiseren.

Wij zijn namens een groep landeigenaren vanaf 26 maart 2013 reeds bezig om voet aan de grond te krijgen bij de Provincie Groningen. Tot op vandaag zijn wij stelselmatig afgewezen omdat ons gebied niet in het Provinciaal Ontwikkelings Plan voorkomt. Bij het windpark N33 zijn schijnbaar wel alle mogelijkheden te benutten. Dat bevreemd ons ten zeerste. Wij vragen ons dan ook af waarom de Provincie Groningen bereid is om in een dusdanig klein gebied met zwaar overlast voor een aantal dorpen zoveel Windturbines te plaatsen terwijl er aan de Noordkant van de A7 een veel opener gebied is met meer dan goede mogelijkheden? Het dorp Meeden wordt in de door de Provincie Groningen aangegeven variant meer dan evenredig belast met name omdat dit dorp bestaat uit lintbebouwing en het dorp Scheemda wordt zwaar belast door geluidsoverlast omdat juist deze inwoners vol in de Zuidwesten wind liggen.

Wij doen u dan ook ter onderbouwing de brieven toekomen welke aan de Ministeries door de Gemeente zijn verzonden. Tevens doen wij u toekomen afschriften van de correspondentie welke wij voerden met de Provincie Groningen alsmede een reactie van gedeputeerde Moorlach op onze verzoeken. Gemakshalve verwijs ik u graag naar de inhoud hiervan.

Wij zijn van mening dat wij een zeer goed alternatief kunnen aanbieden voor het Windmolenpark N33 bij Meeden.

Wij doen dan ook een zeer dringend beroep op u om u in te zetten voor het creëren van een opening voor het uitwerken van een noordelijke variant.

Met vriendelijke groet,

Alan Accountants en Adviseurs

Lorentzpark 8
Postbus 101
9350 AC Leek
t: (0594) 55 85 25
f: (0594) 55 85 20

i: www.alan.nl

alân
accountants • adviseurs

red een boom, print deze e-mail alleen als het echt nodig is!

Dit bericht (inclusief de eventuele bijlagen) is vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Openbaarmaking, vermenigvuldiging, en/of verstrekking van (enig deel van) de in dit bericht vervatte informatie aan derden is niet toegestaan. Indien u dit bericht per vergissing heeft ontvangen, verzoeken wij u ons onmiddellijk hiervan op de hoogte te stellen en het bericht te vernietigen. Alan Accountants en Adviseurs staat er niet voor in dat de integriteit van dit bericht behouden is gebleven, noch dat dit bericht vrij is van virussen, niet is onderschept of vatbaar is geweest voor tussenkomst (door derden). Alan Accountants en Adviseurs staat er tevens niet voor in dat de juiste en volledige overbrenging van de inhoud van deze e-mail, noch voor tijdige ontvangst daarvan en aanvaardt geen aansprakelijkheid in deze, noch voor mogelijke schade aan uw systeem als gevolg van dit bericht. Wij adviseren u om bij twijfel over de juistheid en volledigheid van dit e-mailbericht contact met de afzender op te nemen. Alan Accountants en Adviseurs is ingeschreven in het Handelsregister Groningen onder nummer 02090208. Op al onze overeenkomsten zijn de algemene leverings- en betalingsvoorwaarden van toepassing zoals die zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Groningen. Een exemplaar van deze voorwaarden zullen wij u op verzoek kosteloos doen toekomen.

lid van: **SRA** www.sra.nl

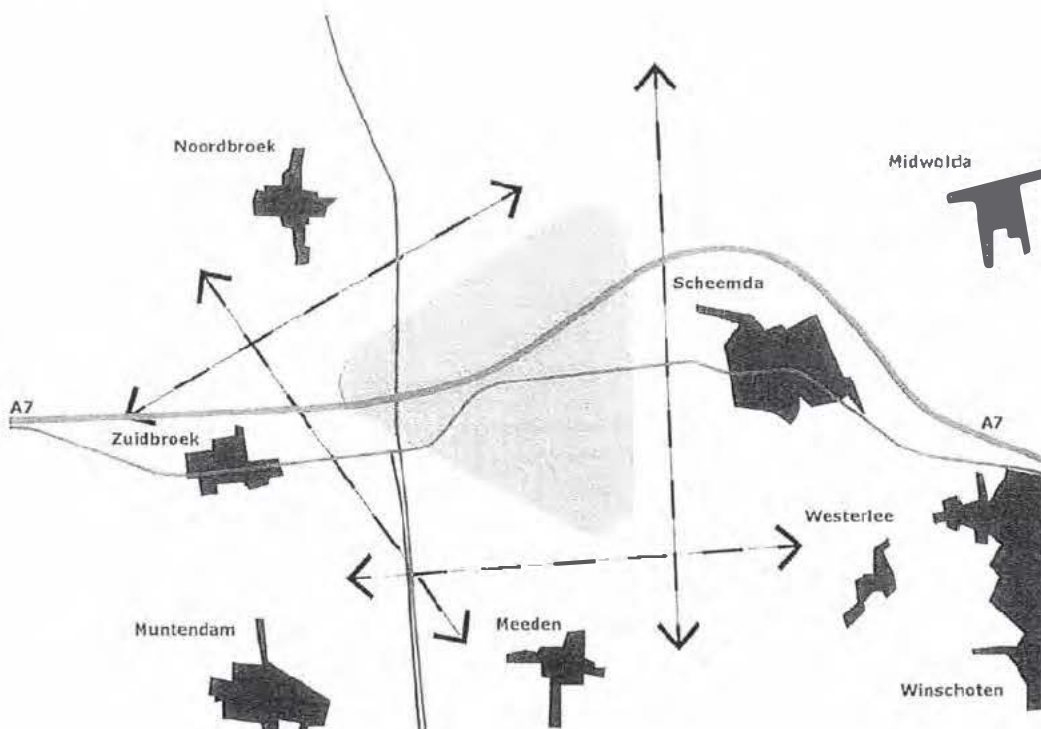
In ons Handvest voor Dienstverlening kunt u lezen welke dienstverlening u van ons mag verwachten.
<http://www.provinciegroningen.nl/loket/onze-dienstverlening/kwaliteitshandvest/>

VERKENNING ZOEKGEBIED

Op bijgaande tekening is met een driehoek een zoekgebied aangegeven voor een veel vrijere opstelling van windturbines. Een dergelijke opstelling zal resulteren in een zogenaamde wolk van windturbines. Een wolk op deze locatie heeft de volgende voordelen:

- Het is geen starre opstelling, waar nodig kan afstand worden gehouden van bebouwing. Het zoekgebied heeft dan ook geen harde begrenzing en is hier slechts indicatief aangegeven.
- Door verschuiving naar het noorden worden de turbines meer opgenomen in een toch al meer verdichte as tussen Hoogezand, Sappeneer, Zuidbroek, Scheemda en Winschoten, waarin ook de grootschalige infrastructuur van de A7 is opgenomen.
- Het grootschalige open gebied ten noorden van Meeden wordt minder aangetast dan in variant 6 het geval is.
- Het biedt mogelijkheden voor het vrijhouden van vides (Zwarte slippelijnen).
- Alternatief 6 is geen volwaardige gridopstelling, de onregelmatigheid zit er bij voorbaat al in. Daarom kan beter voor een vrijere opstelling worden gekozen waar de onregelmatigheid niet hinderlijk is.
- Van grotere afstand werkt een gridopstelling overigens net zo als een wolk, vanwege de interferentie die altijd optreedt. Dus het voordeel van een gridopstelling is uiterst betrekkelijk.
- Voor de leefbaarheid biedt de flexibiliteit van een wolk veel meer perspectief.

ZOEKGEBIED

Gedeputeerde staten van Groningen

Postbus 610

9700 AP Groningen

Muntendam: 28 mei 2014; verzenddatum: 28 MEI 2014

Betreft: Windpark N33

Behandeld door: ons kenmerk: 488-2014 | B&S

Telefoon:

Bijlagen: 1

Geacht college,

Bij brief van de minister van Economische Zaken van 20 mei 2014 bent u in de gelegenheid gesteld om een alternatief voor Windpark N33 te onderzoeken. Dit alternatief zou gerealiseerd kunnen worden indien het op de in het MER voor het windpark onderzochte criteria aanmerkelijk beter scoort.

Zoals u bekend is bestaan bij ons grote bezwaren tegen de in het MER onderzochte varianten, met name ook tegen variant 4, de voorkeursvariant van initiatiefnemer KDE (Yard). Het gebied nabij de N33 is eenvoudigweg niet geschikt voor de plaatsing van een dergelijk groot windpark. Bovendien sluit een dergelijk park ook niet aan op de uitgangspunten van het Provinciaal Omgevingsplan, wat de basis is geweest waarom u het gebied N33 bij het rijk heeft ingebracht voor opname in de Structuurvisie Wind op Land.

U bent van mening dat het door u gepresenteerde alternatief 6 op het gebied van leefomgeving beter scoort dan de reeds onderzochte varianten. Deze mening kunnen wij niet delen. In dit alternatief worden alle molens in het grootschalig open gebied direct ten noorden van het dorp Meeden geplaatst en wordt de overlast van een windpark die in de eerdere varianten over verschillende plaatsen was verdeeld, afgewenteld op een enkel dorp. Dit plan heeft geen enkele relatie meer met de uitgangspunten van het Provinciaal Omgevingsplan.

In de brief die wij eerder hebben gezonden aan uw college en aan de ministers van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu hebben wij criteria aangeven waaraan een alternatief voor de reeds onderzochte varianten moet voldoen. Eén hiervan is dat een park op meer dan twee kilometer afstand van de Hereweg wordt geplaatst. Wij hebben de criteria besproken met het raadspresidium. Gezamenlijk hebben we het afstandscriterium aangescherpt en bepaald dat deze afstand niet moet worden gemeten vanaf de Hereweg, maar vanaf de bebouwing van het dorp Meeden. Het presidium is verder met ons van mening dat tevens moet worden op ingezet op andere vormen van energieopwekking, zoals bijvoorbeeld zonne-energie.

Postbus 2
9649 ZG Muntendam

Kerkstraat 2
Muntendam

Tel. (0598) 65 88 88

Fax (0598) 62 16 88

E-mail
info@menterwolde.nl

Bank Ned. Gemeenten
nr. 28.50.06.460

Alternatief 6 is op de aspecten leefomgeving en landschap rampzachtig voor het dorp Meeden. Voor het aspect landschap speelt dit vanzelfsprekend voor een veel groter gebied. Een park van een dergelijke omvang en hoogte kan niet op korte afstand van een dorp worden geplaatst. De gevolgen voor het dorp Meeden zijn onaanvaardbaar. Om deze reden hebben wij samen met een deskundig bureau op het gebied van ontwerp van windparken bezien of alternatief 6 zodanig kan worden aangepast en uitgewerkt, dat op een betere en aanvaardbare manier een windpark kan worden gerealiseerd. Dit is mogelijk door bij het park ook van de gronden ten noorden van de A7 te betrekken. Het wordt mogelijk geacht om in dit gebied in een zogenaamde wolk een park te realiseren met een vrijere opstelling van windturbines.

Bijgaand bieden wij u een aanzet voor het alternatief van een windmolenpark in de vorm van een wolk aan. Hierbij is globaal een zoekgebied aangegeven. Wij zien dit alternatief als meer aanvaardbaar voor het gebied. Op de aspecten landschap en leefomgeving zal dit alternatief aanmerkelijk beter scoren.

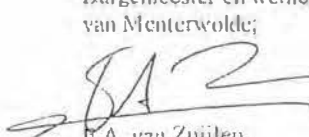
Wij verzoeken u dit alternatief verder uit te (laten) werken en te betrekken in het onderzoek naar een beter alternatief dan de in het MER onderzochte varianten. Naast de verwachting dat dit alternatief beter scoret, zal deze bovendien op meer draagvlak kunnen rekenen dan de door u voorgestelde variant 6. Voor variant 6 zal in deze gemeente en vooral in het dorp Meeden geen draagvlak aanwezig zijn.

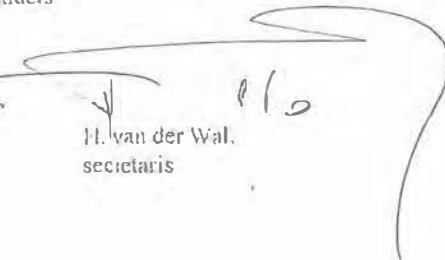
Het alternatief dat wij aan u voorleggen wordt ondersteund door de groeperingen 'TegenwindN33, Storm Meeden' en NLVOW.

Wij hopen van harte dat u de door ons aan u voorgelagde aanzet verder zult onderzoeken.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders
van Menterwolde;

P.A. van Zijlen,
Burgemeester

H. van der Wal,
secretaris

beslissing over de windmolens moet zo snel mogelijk gemaakt worden. Variant 1 tot en met 6 zijn te vinden langs de N33 en ten noorden van Meeden. De minister liet zich niet uit over welke variant het gaat worden. "Optimalisatie van de 6 varianten is mogelijk." Ofwel, de molens kunnen verspreid worden langs de N33 en bij Meeden.

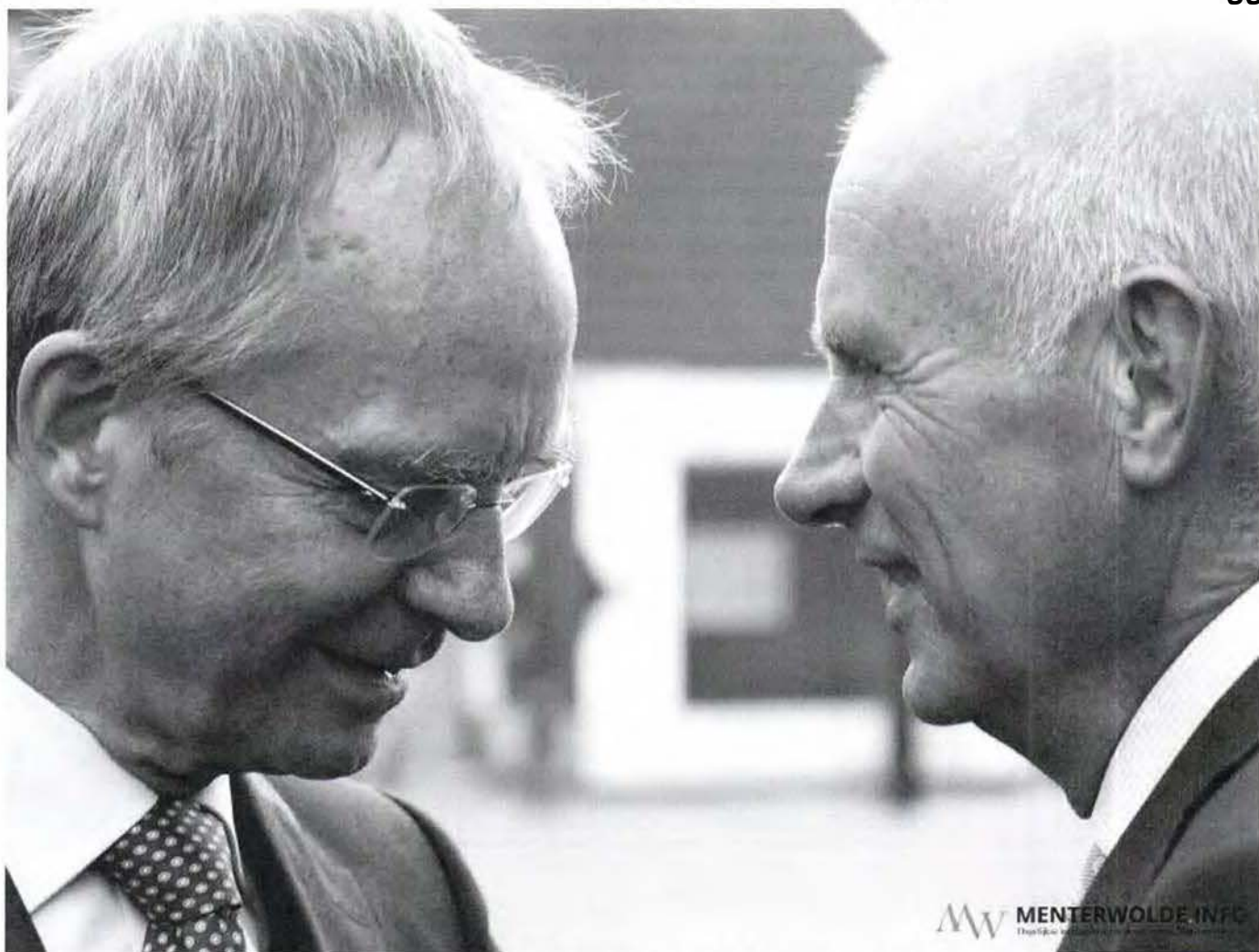
**Foto's: Minister Henk Kamp met links van hem zijn eerste woordvoerder (foto boven).
Kamp en burgemeester Rein Munniksma van Menterwolde in gesprek met elkaar (onder).Delen:**

)

)

)

)

Kamp sprak vandaag in het gemeentehuis van Menterwolde in Muntendam met bestuurders van de gemeenten Menterwolde, Veendam en Oldambt. Ook schoven de initiatiefnemers van het windpark (RWE, Yard Energy en Blaaswind) aan tafel. Alle gemeenten hadden 2 inwoners (voor- en/of tegenstanders) uitgenodigd voor het onderhoud met Kamp. De actiegroepen Storm Meeden en Tegenwind N33 weigerden mee te praten (*zie elders op deze site*).

Geen tijd meer

"Voor variant 7 heeft de minister geen tijd meer", aldus wethouder [redacted] van Menterwolde. "Voor maart volgend jaar moet hij een beslissing nemen." De wethouder wijst er op dat betrokkenen voor 2 juli zienswijzen kunnen indienen tegen de komst van het windpark.

'Afhaken'

[redacted] over het 'afhaken' van Jan Hendriks van Storm Meeden en [redacted] van Tegenwind N33: "Ik zou altijd aanschuiven, het zou niet mijn keus zijn om niet te komen." Overigens waren [redacted] en [redacted] wel aanwezig bij het gemeentehuis.

'Staat u hier nog?'

"Staat u hier nog? Heeft u wel koffie gehad?", vroeg minister Henk Kamp aan Hendriks, die de hele tijd bij de entree van het gemeentehuis had staan wachten. Zowel bij de komst als het vertrek van Kamp droeg [redacted] een paardenmasker. "Eerder was er nog draagvlak van één man en een paardenkop. Die man was gedeputeerde [redacted]. Die is nu weg, blijft over de paardenkop", zei [redacted].

Doorpakken

Kamp, die niet begreep dat de actiegroepen de uitnodiging niet hadden aanvaard, wil doorpakken. De [redacted]

Minister Henk Kamp heeft geen tijd meer voor windpark variant 7

Gepubliceerd op 24 juni 2015 14:30

Minister Henk Kamp van Economische Zaken wilde vanmiddag geen woord reppen over variant 7 (wolkenvariant, molens verspreid over groter zoekgebied en op minstens 2 kilometer van de dorpen) voor het windpark bij Meeden. Kamp: "We zitten aan het einde van de procedure. We hadden 5 varianten, maar de provincie kwam met variant 6. Daardoor hebben we anderhalf jaar vertraging opgelopen."

Menterwolde verzet zich al geruime tijd tegen een windmolenpark bij Meeden, omdat dit te dicht bij het lintdorp zou worden gebouwd. Velthuis benadrukt nogmaals dat de gemeente niets tegen alternatieve energieconcepten heeft. „We zien nut en noodzaak in, maar er moet draagvlak zijn.”

f (<http://www.dvhn.nl/archieff/Overleden-persoon-in-Ter-Apelkanaal-kwam-niet-om-het-leven-door-misdrijf-of-ongeluk-21515259.html>)

Toon reacties

LEES MEER

Overleden persoon in Ter Apelkanaal kwam niet om het leven door misdrijf of ongeluk

(<http://www.dvhn.nl/archieff/Overleden-persoon-in-Ter-Apelkanaal-kwam-niet-om-het-leven-door-misdrijf-of-ongeluk-21515259.html>)

Live Vierdaagselopers stap voor stap naar DvhN-telegram

(<http://www.dvhn.nl/archieff/Vierdaagselopers-stap-voor-stap-naar-DvhN-telegram-21513698.html>)

'Wedeka en Synergon moeten niet fuseren'

(<http://www.dvhn.nl/archieff/'Wedeka-en-Synergon-moeten-niet-fuseren'-21469812.html>)

'Mijn uniform? Bijkomend voordeel van de marine'

(<http://www.dvhn.nl/archieff/'Mijn-uniform-Bijkomend-voordeel-van-de-marine'-21469661.html>)

(<http://www.dvhn.nl/archieff/'Mijn-uniform-Bijkomend-voordeel-van-de-marine'-21469661.html>)

Primeur Nakagami in Moto2

(<http://www.dvhn.nl/archieff/Primeur-Nakagami-in-Moto2-21456673.html>)

Acht aanhoudingen tijdens TT Festival

(<http://www.dvhn.nl/archieff/Acht-aanhoudingen-tijdens-TT-Festival-21456435.html>)

(<http://www.dvhn.nl/archieff/Acht-aanhoudingen-tijdens-TT-Festival-21456435.html>)

**METAMORFOSE
SALE!**
bij Home Center

banken | fauteuils | slaapkamers | keukens |
eethoeken | tapijten | vloeren | verlichting |
kasten | etc...

Home Center

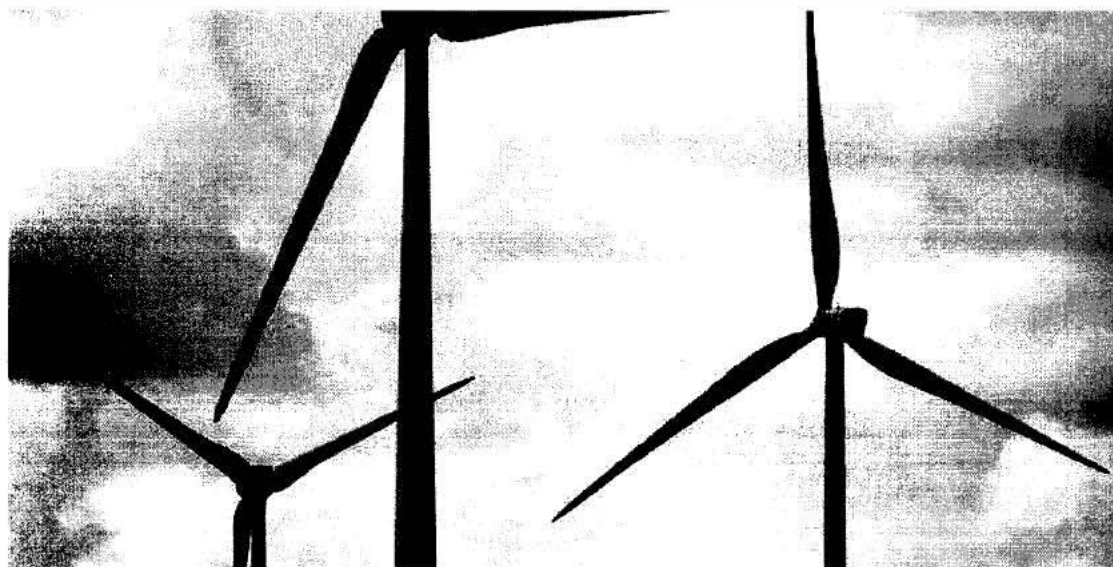
Home Center Frisaxstraat 12, Wolvega

DAGBLAD
NOORDEN (http://www.dvhn.nl)

Menu

Laatste kans Rijk te overtuigen van variant 7

© 15 april 2015 • Archief (http://www.dvhn.nl/archief/)

[f \(http://www.dvhn.nl/archief/laatste-kans-rijk-te-overtuigen-van-variant-7-20866402.html\)](http://www.dvhn.nl/archief/laatste-kans-rijk-te-overtuigen-van-variant-7-20866402.html)

Menterwolde krijgt donderdag de laatste kans om bij Economische Zaken (EZ) te pleiten voor een alternatieve locatie van een windmolenpark bij Meeden.

Menterwolde krijgt donderdag de laatste kans om bij Economische Zaken (EZ) te pleiten voor een alternatieve locatie van een windmolenpark bij Meeden.

Een zware delegatie van EZ komt donderdag naar het gemeentehuis in Muntendam om te praten over de route die moet worden gevolgd voor de realisatie van een windmolenpark bij Meeden. Wethouder Jan Velthuis (Menterwolde-Gewoon) grijpt het bezoek aan om te pleiten voor de alternatieve 'variant 7'. Die behelst een windmolenpark ten noorden van de A7.

Menterwolde heeft Antea Group, voorheen Oranjewoud, recent opdracht gegeven om te onderzoeken of dat plan haalbaar en realistisch is. Velthuis: „Het rapport hebben we deze week ontvangen en laat aan duidelijkheid niets te wensen over. Een windmolenpark ten noorden van de A7 is mogelijk. En, ook belangrijk, zo'n plan kan op draagvlak rekenen bij de inwoners van Meeden.”

Medewerking vergunningverlening

Wij hebben besloten medewerking te verlenen aan het afgeven van de benodigde vergunningen, indien aan de orde.

Omgevingsmanager

Wij laten de keuze voor het aanwijzen van deze omgevingsmanager bij het Rijk. Wel verzoeken wij het Rijk om deze omgevingsmanager nadrukkelijk het provinciale Beleidskader Sanering en opschaling, gebiedsfonds en participatie mee te laten nemen in de discussies met alle betrokkenen. Daarnaast hebben wij het Rijk gevraagd om een persoon met gezag aan te wijzen en die de regio goed kent.

Tot slot

Het is uiteindelijk aan het Rijk als bevoegd gezag om eigenstandig een afweging te maken en een besluit te nemen over een voorkeursalternatief. Wij hebben richting het Rijk aangegeven dat we als provincie wel blijven vasthouden aan het ontwikkelen van de taakstelling voor wind op land van 855,5 MW in 2020.

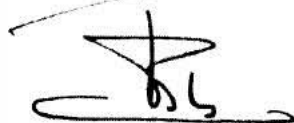
Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.

Bijlagen:

Nr.	Titel	Soort bijlage
1	Reactie op verzoek Rijk m.b.t. voorkeursvariant Windpark N33, d.d. 08-09-2015	brief
2	Brief aan Provinciale Staten m.b.t. voorkeursvariant Windpark N33, d.d. 08-09-2015	brief
3	Brief aan gemeente Veendam m.b.t. voorkeursvariant Windpark N33, d.d. 08-09-2015	brief
4	Brief aan gemeente Oldambt m.b.t. voorkeursvariant Windpark N33, d.d. 08-09-2015	brief
5	Zienswijze GS op NRD Windpark N33, d.d. 15-11-2011	zienswijze
6	Zienswijze GS op NRD Windpark N33, d.d. 30-06-2015	zienswijze

provincie
groningen

bezoekadres: Martinikerhof 12

postadres: Postbus 610
9700 AP
Groningen

algemeen telefoonnr: 050 316 49 11

www.provinciegroningen.nl
info@provinciegroningen.nl

Gemeente Menterwoide
t.a.v. het college van Burgemeester &
Wethouders
Postbus 2
9649 ZG MUNTENDAM

Datum : - 8 SEP. 2015
Briefnummer : 2015-39.542/37/A.26, RS
Zaaknummer : 590930
Behandeld door :
Telefoonnummer :
Antwoord op :
Bijlagen : 6
Onderwerp : Standpuntbepaling voorkeursalternatief Windpark N33

Geacht college,

U heeft net als ons college een verzoek ontvangen van het Rijk, waarin wordt gevraagd om een voorkeur aan te geven voor een variant die past binnen de kaders van het MER van Windpark N33. Daarnaast vraagt het Rijk of wij medewerking willen verlenen aan de door ons af te geven vergunningen en wordt aan ons gevraagd of wij suggesties hebben voor een persoon die door het Rijk kan worden aangewezen als omgevingsmanager.

Wij sturen u hierbij afschriften van de brief aan het Rijk, de brief aan Provinciale Staten en de brieven die wij aan de gemeenten Veendam en Oldambt hebben gestuurd. Hieronder zullen wij kort toelichten wat wij op 8 september 2015 hebben besloten. Voor een nadere inhoudelijke toelichting verwijzen wij u naar de brief die wij hebben gestuurd aan het Rijk en Provinciale Staten.

Reactie op verzoek Rijk

Voorkeursvariant

Herhaaldelijk hebben wij het Rijk verzocht om tijd en ruimte te krijgen om samen met de betrokken gemeenten, de omwonenden en de ontwikkelaars te komen tot een variant die op meer draagvlak kan rekenen dan de huidige zes varianten. Helaas heeft minister Kamp ons dit niet willen geven. Daarmee is de keuze beperkt tot de zes varianten zoals die zijn onderzocht in de MER, of een combinatie daarvan. Dat werd duidelijk in het gesprek met de minister in Muntendam op 24 juni 2015. Wij zijn daar zeer teleurgesteld en ontstemd over.

Op deze wijze wordt er geen goede invulling gegeven aan het ontwikkelen windenergie in onze provincie. Ons college heeft als uitgangspunt dat de ontwikkeling van windenergie moet plaatsvinden in goed overleg met de gemeenten en de omwonenden. Bij windpark N33 is dat helaas niet het geval. Omdat wij niet achter het proces staan, kunnen wij ook geen steun geven aan de uitkomst daarvan. Daarom hebben wij besloten om geen gehoor te geven aan het verzoek van het Rijk om ons uit te spreken over een voorkeursvariant.

GEDEPUTEERDE STATEN

Pagina 3

Toezegging behalen planning 2020

Essent/RWE wil hierbij nogmaals de toezegging doen dat zij, met haar ruime ervaring in grootschalige windprojecten zoals WP Westereems (156 MW) en NOP WP Zuidwester (90 MW), in geval in september gekozen wordt voor variant 6, de ontwikkeling van haar deel van de zesde variant voortvarend op zal pakken. Essent/RWE zal zich maximaal inzetten om de voor de procedures benodigde documenten en studies volgens planning aan te leveren. De planning zoals die is toegevoegd, is realistisch en laat zien dat realisatie ruim voor 2020 goed haalbaar is. De angst dat de zesde variant tot grote risico's ten aanzien van het tijdspad zal leiden, onderschrijven wij dan ook absoluut niet.

Conclusie

Essent/RWE ziet voldoende mogelijkheden om al of niet in samenwerking met de initiatiefnemers van Windpark N33 haar deel van de zesde variant te ontwikkelen.

De periode tot aan 2020 biedt voldoende gelegenheid om binnen een realistische planning het windpark te kunnen ontwikkelen en realiseren.

Essent/RWE beschouwt de zesde variant als een technisch en procedureel realistisch, haalbaar plan, waar Essent/RWE haar medewerking aan zal verlenen.

Draagvlak

Een wezenlijk onderdeel van het ontwikkeltraject is zonder enige twijfel draagvlakcreatie. Essent/RWE heeft daartoe een eerste aanzet gegeven door het overleg aan te gaan met Stichting Platform Tegenwind N33, Actiegroep Storm Meeden en door het houden van een Inloopavond op 3 juli j. In het dorps huis te Meeden. Ook in de nabije toekomst zal Essent/RWE met de Menukaart Windenergie in de hand bij de verdere ontwikkeling het overleg aangaan met alle relevante stakeholders in de omgeving.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, en hopen dat alle Inspanningen uiteindelijk zullen leiden tot meer draagvlak voor het realiseren van variant 6 van WP N33.

Hoofdauteur/

Country manager Nederland

Projectontwikkelaar

Pagina 2

Afstemming met Yard Investments

Daarnaast heeft Essent/RWE toenadering gezocht met mede-initiatiefnemer van WP N33: Yard Investments. Dit heeft geresulteerd in een gesprek op woensdag 11 juni jl. tussen Essent/RWE en Yard Investments, waarbij een gezamenlijk raadsheer van Stibbe, mr. , als gespreksleider / tussenpersoon op heeft getreden.

Tijdens dit gesprek zijn de wederzijdse standpunten uitgewisseld. Verder heeft Essent/RWE aangegeven om bij een vorm van samenwerking bereid te zijn om de grondrechten voor een viertal opstellocaties voor variant 6 aan Yard over te dragen.

Huidig standpunt Yard Investments (voor zover ons bekend)

Wij hebben vernomen dat na het gesprek, Yard aan de gespreksleider A. Ter Veer heeft aangegeven dat wat Yard betreft geen stappen tot verdere gesprekken hoeven te worden genomen.

Tenslotte heeft de projectleider van WP N33 tijdens de inloopavond die Essent/RWE op donderdagavond 3 juli in Meeden voor de lokale bevolking heeft gehouden, bevestigd dat wat Yard betreft variant 4 wordt gerealiseerd en dat inloopavonden zoals deze over andere varianten door Yard slechts worden beschouwd als "ruis" in het ontwikkeltraject.

Uit dit alles maakt Essent/RWE op dat Yard Investments niet mee wenst te werken aan welke vorm van rechtstreekse samenwerking dan ook.

Huidig standpunt Essent/RWE ten aanzien van het gedane aanbod

In 2013 zijn op verzoek van de provincie vier grondposities overgedragen aan Yard Investments, ten behoeve van de vijfde variant. Om dit mogelijk te maken, heeft Essent/RWE de betreffende drie grondeigenaren via een addendum ruimte geboden om voor de vijfde variant ook met Yard Investments een overeenkomst aan te gaan.

Op 3 juli jl. hebben de betreffende grondeigenaren echter verklaard dat geen der grondeigenaren tot overeenstemming met Yard Investments is gekomen, en dat ook niet meer wensen te doen. De grondeigenaren willen graag terugkeren naar het Essent/RWE contract, Essent/RWE werkt momenteel aan realisatie hiervan.

Mogelijkheden tot indirecte samenwerking

Uit door Essent/RWE ingewonnen juridisch advies bij Stibbe blijkt dat het ontbreken van rechtstreekse samenwerking de ontwikkeling van variant 6 geenszins in de weg staat. Het is mogelijk om het "nieuwe" deel van variant 6 onder de PCR te ontwikkelen, terwijl het oude WP N33 deel verder wordt ontwikkeld onder de huidige RCR. Hierbij dient het "nieuwe" deel van Essent/RWE dan wel rekening te houden met het initiatief van Windpark N33.

Het spreekt vanzelf dat Essent/RWE zich coöperatief op zal blijven stellen richting de initiatiefnemers van WP N33, om te blijven proberen om – op een nader uit te werken wijze – de samenwerking aan te gaan.

Gedeputeerde Staten Provincie Groningen
T.a.v. Gedeputeerde
Postbus 610
9700 AP Groningen

Ons kenmerk RWE-I-WP-NL-2014-149
Behandeld door
Telefoon
Telefax
E-mail
Datum 8 Augustus 2014

Onderwerp : Status Essent/RWE bij de zesde variant Windpark N33

Geachte heer

Binnen niet al te lange tijd staat de besluitvorming rond Windpark N33 op de agenda. U heeft het Rijk verzocht om in de besluitvorming naast de vijf in het MER onderzochte varianten, een zesde variant te betrekken. Deze zesde variant betreft een variant waarbij windturbines ten noorden van het dorp Meeden worden geplaatst. Vanuit de provincie is aangegeven dat er een verdiepend onderzoek naar de zesde variant opgesteld wordt, welke voor 1 september aan de minister aangeboden wordt.

Essent/RWE is vanwege haar locatierechten in het gebied van de zesde variant belanghebbend in het geheel. Essent/RWE is op de hoogte van het feit dat het ministerie van EZ voor het bieden van ruimte voor variant 6:

- een vorm van samenwerking vereist tussen de oorspronkelijke ontwikkelaar van Windpark N33 (Yard Investments en Blaaswind) en Essent/RWE.
- Het behalen van de planning van doorslaggevende betekenis acht bij uiteindelijke besluitvorming.

Middels deze brief informeren wij u graag over de ontwikkelingen van de afgelopen periode, en de huidige status rondom dit punt.

Afstemming met Blaaswind

In ons schrijven van 26 mei jl. hebben wij reeds gemeld dat op donderdag 27 maart een oriënterend gesprek met Blaaswind heeft plaats gevonden waarbij Essent/RWE de hand tot samenwerking heeft uitgestoken. Hierbij heeft Essent/RWE aangegeven dat deelname door Blaaswind in WP Eekerpolder+ , zijnde het Essent/RWE deel van variant 6, wat Essent/RWE betreft tot de mogelijkheden behoort.

Blaaswind heeft aangegeven eerst verdere besluitvorming betreffende het al dan niet doorgaan van de zesde variant te willen afwachten alvorens zij met Essent/RWE verder wil overleggen. Essent/RWE heeft tot op heden geen signalen ontvangen van Blaaswind voor een verder overleg.

provincie
groningen

bezoekadres: Martinikerkhof 12

postadres: Postbus 610
9700 AP
Groningen

algemeen telefoonnr.: 050 316 49 11

algemeen faxnr.: 050 316 49 33

www.provinciegroningen.nl
info@provinciegroningen.nl

Gemeente Menterwolde
College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 2
9649 ZG MUNTENDAM

Gemeente Menterwolde	
ingek:	01 SEP. 2014
nr	afd 1354
kopie	dd
gez	

Datum : 29 AUG. 2014
 Briefnummer : 2014-35.328/35/A.16, RS
 Zaaknummer : 526821
 Behandeld door :
 Telefoonnummer :
 Antwoord op :
 Bijlagen : 2
 Onderwerp : Windpark N33 (Verdiepend onderzoek zesde variant)

Geacht college,

Met deze brief informeren wij uw college over het onderzoek naar de zesde variant van Windpark N33 dat wij aan de minister van Economisch Zaken hebben aangeboden.

Uit het verdiepende onderzoek blijkt dat de zesde variant ten opzichte de eerder onderzochte varianten een significante verbetering ten aanzien van leefomgevingsaspecten zoals geluid en slagschaduw oplevert. Op basis van deze uitkomst hebben wij bij het Rijk aangegeven in gesprek te willen gaan hoe wij de zesde variant in gezamenlijkheid tot uitvoering kunnen brengen. Voor verdere inhoud verwijzen wij u naar onze brief aan de minister, alsmede de rapportage aangaande het verdiepende onderzoek naar de zesde variant Windpark N33 die als bijlagen bij deze brief zijn gevoegd.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.

GEDEPUTEERDE STATEN

Wij lichten het bovenstaande graag toe en zijn bereid om op korte termijn met u in overleg te treden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.

Bijlagen:

Nr.	Titel	Soort bijlage
1	Handelingen vergadering PS 17 juni 2009	Handelingen PS
2	Rapport Streekraad Oost Groningen "Energiek met energie!"	Rapport
3	Zienswijze GS op notitie Reikwijdte en Detail Windpark N33	Zienswijze
4	Brief GS aan de ministers van Economische Zaken van 9 april 2014	Brief
5	Motie Tweede kamer 24 april 2014	Motie
6	Rapport Verdiepend onderzoek naar de zesde variant Windpark N33 + bijlage	Rapport
7	Advies Nysingh advocaten- notarissen	Advies
8	Brief RWE/Essent stand van zaken rond windpark N33	Brief

RWE/Essent, kennelijk omdat men speculeert dat bij weigering u zult besluiten om het oorspronkelijke plan onverkort door te laten gaan.

Tenslotte mag in dit verband niet onvermeld blijven dat, in een bredere context gezien, tegenover het 'nadeel dat in het N33-gebied wordt geleden' elders in de provincie aan Yard voordelen zijn toegefallen. Yard had al ruime potentiële ontwikkelmogelijkheden in de provincie Groningen: windpark N33, windpark Delfzijl Noord (60MW) en windpark Delfzijl Zuid (60MW). Doordat de provincie Groningen in het kader van afspraken tussen IPO en rijk 105,5 MW extra aan taakstelling heeft aanvaard boven de oorspronkelijke taakstelling van 750 MW, zijn extra gebieden in de provinciale omgevingsverordening aangewezen voor windparken. Een van die gebieden is in de nabijheid van Geefsweer (ca. 70 MW), alwaar Yard de grondposities en ontwikkelrechten heeft. Voorts is de NV Groningen Seaports, waarin waarvan de provincie Groningen aandeelhouder is, in een vergevorderd stadium van onderhandeling met Yard over de grondposities en ontwikkelrechten voor het gebied Delfzijl Midden op het bedrijventerrein Oosterhorn.

Kort gezegd: tegenover het gegeven dat een ruimtelijke keuze voor de zesde variant niet in het bedrijfseconomisch voordeel van Yard is, staat de winst dat door recente ruimtelijke keuzes ontwikkelmogelijkheden elders in de provincie ook voor Yard zijn ontstaan.

Wij vragen nog uw aandacht voor het volgende: afgezien van de formele inspraak is vrijwel niets ondernomen om tot een permanente communicatie met de omgeving te komen. Het verzet tegen een windpark is sterk toegenomen, met name van inwoners van het dorp Meeden. Hieraan moet zowel door de ontwikkelaars als door de bevoegde overheid aandacht aan worden besteed. De actiegroep Storm Meeden heeft bij mij te kennen gegeven dat zij een bezoek van u op prijs stellen.

Tenslotte merken wij op dat in de huidige RCR-procedure geen flankerend traject opgenomen om een arrangement te maken waarin de lusten en lasten beter worden verdeeld tussen ontwikkelaars en grondeigenaren enerzijds en de bevolking in de invloedssfeer van het windpark anderzijds. De provincie Groningen volgt een beleid om een gebiedsfonds voor de omgeving te creëren en te vullen. Daarnaast stellen wij eisen in de vorm van het beschikbaar stellen van een deel van de ontwikkelcapaciteit voor sanering en repowering van solitaire windmolens. Wij stellen het op prijs dat deze beleidslijn ook door u wordt toegepast voor (delen van) windparken die onder uw verantwoordelijkheid in procedure zijn. Om betere modaliteiten van duurzame energie in de toekomst niet te blokkeren, dan wel andere lay-out bij vervanging van windparken in het plangebied mogelijk te maken, zijn wij voorstander van het verstrekken van tijdelijke omgevingsvergunningen en maken wij hierover afspraken met ontwikkelaars. Wij verzoeken u dit instrument ook toe te passen voor de windparken die onder uw verantwoordelijkheid in onze provincie worden ontwikkeld.

Wind op Land heeft opgenomen. Afwijking is echter mogelijk op basis van een deugdelijk motivering. Wij kunnen ook niet onvermeld laten dat de voorkeursvariant 4 ook niet volledig is gelegen binnen de begrenzing van de SvWoL.

Ook in het geval de twee ontwikkelende partijen niet komen tot samenwerking, kan naar onze mening variant 6 toch tot uitvoering worden gebracht. Wij stellen voor om in dat geval het deel van variant 6 dat binnen de huidige RCR valt onder de huidige procedure af te ronden. Uit het bijgevoegde juridisch advies wordt duidelijk dat die mogelijkheid bestaat, ook al is de omvang van het park minder dan 100 MW. Voorts zijn wij bereid om voor het gebied ten oosten van eerder bedoeld gebied variant 6 een inpassingsplan vast te stellen, al dan niet met toepassing van de provinciale coördinatie-regeling. Hiervoor is het niet noodzakelijk om ons beleid dan wel onze provinciale omgevingsverordening aan te passen. Wij kunnen een ontwerp provinciaal inpassingsplan direct en rechtstreeks in procedure brengen. Wij zijn van mening dat variant 6 operationeel kan zijn binnen de termijn die tussen rijk en IPO is afgesproken en zijn bereid om de verschillende opties nader met u te bespreken en daarover afspraken te maken.

Het is ons gebleken dat u in de afweging waarde en betekenis toekent aan de belangen van de ontwikkelaars. Wij onderschrijven dit, omdat zonder ontwikkelaars er geen windparken worden gerealiseerd en voorts omdat ontwikkelaars zich veel tijd, inspanningen en kosten in de voorbereidingsfase moeten getroosten. Dat mag echter geen grond zijn om, zeker gelet op de impact van een windpark op de leefomgeving, niet te kiezen voor de beste variant.

Naar ons oordeel kunnen de ontwikkelaars zich niet beroepen op de stelling dat gerechtvaardigde verwachtingen zijn gewekt, die thans door de overheid ingelost moeten worden. Los van de juridische vraag of gerechtvaardigde verwachtingen zijn gewekt, die voor overheden tot de plicht leiden om de ontwikkeling van het park in het oorspronkelijk gereserveerde gebied te faciliteren door middel van het vaststellen van een inpassingsplan, hetgeen niet het geval is, dan zou het substantieel wijzigen van het plan door de ontwikkelaar als onbillijk kunnen worden ervaren. Indien en voor zover dat een rol speelt in uw overwegingen merken wij het volgende op:

- de kans dat een plan, waar al langjarig aan is gewerkt en waarvoor ontwikkelingskosten zijn gemaakt, uiteindelijk toch niet gerealiseerd kan worden door een besluit van een overheid, is een risico dat nadrukkelijk in de risicosfeer van de ondernemer ligt. Het komt frequent voor dat plannen in een laat stadium worden gewijzigd of zelfs sneuvelen. In de woningbouw is het de laatste jaren schering en inslag dat plannen waar overheden en ontwikkelaars jarenlang samen aan hebben gewerkt, niet worden gerealiseerd hetzij als gevolg van ontwikkelingen op de woningmarkt, hetzij omdat andere locaties vanuit publiek belang de voorkeur genieten, hetzij louter door gewijzigde politiek-bestuurlijke inzichten.
- Yard heeft overigens onderkend en erkend dat bij de overname van de grondposities c.a. van KDE in een due diligence is waargenomen dat er risico's en onzekerheden waren die kunnen leiden tot het niet tot ontwikkeling brengen van het windpark N33.
- In dit concrete geval gaat het wijzigen van het inpassingsgebied voor het windpark N33 gepaard met het gedeeltelijk verlies van ontwikkelmogelijkheden voor Yard/Blaaswind en het ontstaan van ontwikkelmogelijkheden van RWE/Essent. Ons is nadrukkelijk gebleken dat RWE/Essent bereid is Yard/Blaaswind substantieel te laten participeren in het RWE/Essent-ontwikkelgebied. Wij betreuren het dat de combinatie Yard/Blaaswind vooralsnog categorisch weigert om hierover nader in gesprek te gaan met

- dat de deugdelijke motivering er nadrukkelijk is, gelet op het onder uw gezag en regie opgestelde gecombineerde plan- en project-MER en het nadere onderzoek dat door ons is verricht.

Het is ons bekend dat u zich zorgen maakt over de vraag of generiek de provincies wel tijdig de doelstelling van 6.000 MW wind op land gaan halen en meer specifiek of het kiezen van variant 6 niet gaat leiden tot vertraging of (juridische) complicaties. In dat verband merken wij op dat wij de ambitie hebben om het Groninger deel van de taakstelling, 855,5 MW, operationeel te krijgen binnen de afgesproken termijn. Voorts zijn wij bereid alles in het werk te stellen om de beste variant gerealiseerd te krijgen. Goede ruimtelijke ordening moet prevaleren boven de belangen van ontwikkelaars c.q. grondeigenaren. De door u gevreesde complicaties kunnen het hoofd worden geboden. Wij bieden u aan en verzoeken u om:

- gezamenlijk de ruimtelijke procedures te gaan kiezen en vorm te geven om de zesde variant te realiseren. Dat is mogelijk, zowel in de situatie dat de ontwikkelaars in het gebied gaan samenwerken, wat de voorkeur heeft, als in de situatie dat die samenwerking niet tot stand komt;
- voor zover er bij u twijfel bestaat of een keuze voor de zesde variant in dit stadium van de procedure nog wel mogelijk is, gezamenlijk op korte termijn een juridische opinie in te winnen bij de landsadvocaat, teneinde tot een sluitende vormgeving van de te doorlopen procedures te komen, die borgen dat het windpark tijdig operationeel is;
- voor zover er twijfel is of het (moeilijk te objectiveren) voordeel op het aspect landschap van variant 6 een advies van de Rijksadviseur voor het Landschap in te winnen;
- voor zover er twijfel is of de provincie niet alleen nu, maar ook in de toekomst, zich wil blijven inspannen voor het realiseren van het windpark, een overleg met ons aan te gaan gericht op harde en sluitende afspraken in de vorm van een bestuursovereenkomst die ter bekrachtiging aan Provinciale Staten wordt voorgelegd.

In de te volgen nieuwe procedures is het van belang hoe de ontwikkelaars in het plangebied zich gaan positioneren. Samenwerking heeft de voorkeur, maar ook in het geval geen samenwerking tot stand komt is de zesde variant realiseerbaar. Een deel van de grondposities benodigd voor de zesde variant is in handen van de huidige initiatiefnemers Yard/Blaaswind. Een deel is in handen van RWE/Essent. Het is bekend dat RWE/Essent graag in het gebied wil gaan ontwikkelen: voor de Eekerpolder heeft RWE/Essent in het verleden een RCR-melding gedaan. Inspanningen van RWE/Essent om te zoeken naar een gemeenschappelijk ontwikkeltraject hebben tot dusver nog niet tot het gewenste resultaat geleid. Een brief waarin RWE/Essent deze stand van zaken schetst is bijgevoegd (bijlage 8). Wij verwachten echter dat de door Yard/Blaaswind opgeworpen blokkade voor samenwerking in een ander licht komt te staan als wordt besloten om, op basis van een zorgvuldige onderbouwing, variant 6 als beste en realistische variant te gaan ontwikkelen.

In het geval beide partijen tot samenwerking komen, bestaat naar onze mening de mogelijkheid om de RCR procedure te volgen voor de gehele variant 6. Wij beseffen ons terdege dat er enige vertraging ontstaat, maar deze vertraging is aanvaardbaar gelet op de evidente leefbaarheids- en landschappelijke winst die met het project wordt gemaakt. Bovendien leidt deze vertraging niet tot overschrijding van de afgesproken termijn waarbinnen de taakstelling wind op land moet zijn gerealiseerd. Wij realiseren ons daarnaast dat het nieuwe plangebied weliswaar niet volledig is gelegen in de begrenzing die in uw Rijksstructuurvisie

en aantallen windturbines vergelijkbaar is met de voorkeursvariant van de initiatiefnemers, in casus variant 4 uit het MER.

Voor het onderdeel geluid kan geconcludeerd worden dat variant 6 wezenlijk beter scoort dan de variant 4. Het totaal aantal woningen dat effect ondervindt in de geluidscontour 37 – 47 Lden neemt met maar liefst 3.351 af. Ook het aantal gehinderden neemt daarmee significant af. Voorts worden, anders dan in variant 4, in variant 6 geen woningen aan cumulatief geluid blootgesteld. Tegenover deze afname van gehinderde 3.351 woningen, staat een toename van 52 woningen en een verschuiving van 114 woningen van de geluidsklasse 37 – 42 naar de geluidsklasse 42 – 47 Lden.

Wat betreft slagschaduw scoort variant 6 vergelijkbaar met variant 4 in de categorie "meer dan vijf uur slagschaduw per jaar". In de categorie "tussen de 5 en 0 uur slagschaduw per jaar" scoort variant 6 echter beduidend beter: een verschil van 2.100 woningen.

Landschappelijk gezien is variant 6 beter, omdat het park nu als één samenhangend geheel kan worden ontwikkeld. Dit in tegenstelling tot de drie deelclusters in variant 4, die verrommeling van het landschap met zich meebrengen. In variant 6 is sprake van een verdichte opstelling en dat heeft lokaal meer visuele effecten. Daar staat tegenover dat het windpark veel compacter is, dat het midden gebied en zuidelijk gebied geheel gevrijwaard blijven en dat sprake is van een veel geringer ruimtebeslag. Hierdoor neemt de landschappelijke impact regionaal af. Ook is kans op negatieve interferentie met de Drentse parken bij variant 6 niet aanwezig. Bij variant 4 is dat wel het geval.

Voor de overige onderdelen bestaat er geen significant verschil in de effecten van enerzijds de varianten 1 tot en met 5 uit het MER en anderzijds de door onderzochte variant 6.

Op basis van de resultaten van het rapport kunnen wij niet anders concluderen dan dat variant 6 met een vergelijkbaar opgesteld vermogen leidt tot een wezenlijk betere situatie ten aanzien van de leefbaarheid en landschappelijke inpassing. Op gebiedsniveau is per saldo sprake van een zeer substantiële verbetering. Wij verzoeken u dan ook om variant 6 te realiseren, binnen de randvoorwaarden van het akkoord dat het IPO met u heeft gesloten.

Vervolgstappen

Wij realiseren ons dat de keuze voor variant 6 een grote impact heeft op de huidige procedure en hebben daarom nader onderzocht op welke wijze variant 6 tot uitvoering kan worden gebracht. Wij hebben advies ingewonnen bij Nysingh advocaten-notarissen met het verzoek een aantal juridische vraagstukken te analyseren. Het advies is bijgevoegd (bijlage 7).

Mede op basis van het uitgebrachte advies concluderen wij dat variant 6:

- te realiseren is, zowel in de situatie dat de ontwikkelaars met grondposities gaan samenwerken als in de situatie dat er geen samenwerking tussen hen ontstaat,
- operationeel kan zijn binnen de termijn die hiervoor is afgesproken tussen IPO en rijk,
- de overheid de bevoegdheid heeft om op dit moment alsnog de keuze te maken voor variant 6, in afwijking van de provinciale c.q. rijksstructuurvisie, mits dit deugdelijk wordt gemotiveerd,

Elektriciteitswet 1998 bepaald dat de bevoegdheid voor het inpassen en vergunnen van een windpark groter dan 100 MW bij het rijk berust. In oktober 2010 hebben de ontwikkelaars KDE en Blaaswind een RCR-melding gedaan, waarna u het initiatief in procedure heeft gebracht. Van onze zijde is in de procedure altijd gestreefd naar een optimale inpassing van de circa 120 MW in het N33-gebied. Dat blijkt uit onze zienswijze op uw notitie Reikwijdte en Detail Windpark N33 (zie bijlage 3). Wij hebben hierin ook aangegeven bereid te zijn genoeg te nemen met minder opgesteld vermogen als dit de leefbaarheid, het draagvlak en de landschappelijke inpassing ten goede komt. In dat kader hebben wij de wenselijkheid uitgesproken om, naast de twee voorgestelde varianten, nog vier varianten die deels buiten het POP-gebied vallen in het MER-onderzoek te betrekken. U heeft dat deels gehonoreerd door drie varianten aan het onderzoek toe te voegen. Wij hebben toen moeten berusten in uw afweging om een variant, namelijk de zesde variant, niet in het onderzoek te betrekken. Dat zou naar uw oordeel de procedure doorkruisen, mogelijk tot vertraging leiden en de belangen van de initiatiefnemers kunnen schaden.

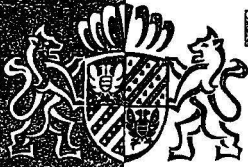
In maart 2014 is het concept plan- en project-MER aan ons voorgelegd voor het huidige projectgebied N33. Deze concept MER levert de beslism informatie voor het maken een keuze van de voorkeursvariant. In het onderzoek zijn op tamelijk abstract planniveau 12 varianten onderzocht in de ruime omgeving, waaronder de door ons eerder bepleite zesde variant in het gebied ten noorden van het dorp Meeden. In het MER zijn voorts vijf varianten meer gedetailleerd op projectniveau onderzocht. Uit het onder uw regie en gezag opgestelde MER bleek dat de zesde variant minder impact heeft op de leefomgeving en dus beter op het aspect leefbaarheid scoort dan de gedetailleerd onderzochte vijf varianten. Dit is de reden dat wij in onze brief van 9 april 2014 (bijlage 4) erop hebben aangedrongen om de zesde variant te onderwerpen aan een verdiepingsslag tot op het niveau van een project MER. Tijdens de bespreking van de Structuurvisie Wind op Land in de Tweede Kamer op 24 april 2014 is onze oproep vanuit de Kamer breed gesteund. Dit heeft geresulteerd in een motie (bijlage 5) die met zeer brede steun is aangenomen door de Tweede Kamer.

Op 3 juli 2014 heeft u ons per brief laten weten onder een aantal voorwaarden ruimte te geven voor een verdiepend onderzoek naar een andere variant. Het verdiepende onderzoek naar een zesde variant is inmiddels in onze opdracht uitgevoerd door het bureau Tauw/Ecofys. Het rapport is bij deze brief gevoegd (bijlage 6).

Resultaten onderzoek zesde variant

Variant 6 is een variant van Windpark N33 waarbij de turbines onder de A7 en ten noorden van het dorp Meeden worden geplaatst. Om een zo zuiver mogelijke vergelijking te kunnen maken, is het onderzoek naar de variant 6 op dezelfde wijze en volgens dezelfde methode uitgevoerd. Zo zijn bijvoorbeeld geluid- en slagschaduwberekeningen op dezelfde wijze uitgevoerd. Daarnaast zijn alle uitkomsten in absolute getallen gepresenteerd. Er is dus niet in klassen gewerkt. Voor een aantal onderwerpen kan geen 'objectieve' rekenmethode gebruikt worden, zoals bijvoorbeeld landschap. Voor deze onderwerpen wordt in het rapport van Tauw daarom zowel de vijf varianten uit het concept-project-MER als de zesde variant beschouwd.

Om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen zijn ook nog variaties op de zesde variant onderzocht. Dit zijn variaties in turbineklasse en de lay-out. Hieronder wordt ingegaan op de resultaten die betrekking hebben op de variant die qua turbinetype

provincie
groningen

bezoekadres: **Martinikerkhof 12**

postadres: **Postbus 610
9700 AP
Groningen**

algemeen telefoonnr.: **050 316 49 11**

algemeen faxnr.: **050 316 49 33**

www.provinciegroningen.nl
info@provinciegroningen.nl

Ministerie van Economische Zaken
t.a.v. minister H.G.J. Kamp
Postbus 20.401
2500 EK DEN HAAG

Ministerie van Infrastructuur en Milieu,
t.a.v. minister M.H. Schultz van Haëgen
Postbus 20.901
2500 EX DEN HAAG

Datum : **29 AUG. 2014**
Briefnummer : 2014-35.346/35/A.16, RS
Zaaknummer : 526821
Behandeld door :
Telefoonnummer :
Antwoord op :
Bijlagen : 8
Onderwerp : Windpark N33 (verdiepend onderzoek zesde variant)

Geachte mevrouw Schultz van Haegen, geachte heer Kamp,

In antwoord op uw brief van 3 juli 2014, kenmerk DGETM-ED/14107803, brengen wij het volgende onder uw aandacht.

Het doet ons genoegen u het bijgevoegde rapport aan te bieden waarin de resultaten zijn opgenomen van het verdiepende onderzoek dat wij naar de zesde variant van windpark N33 hebben laten uitvoeren. De resultaten van dit onderzoek laten een dusdanige verbetering ten opzichte van de overige vijf varianten zien, dat niet anders geconcludeerd kan worden dat deze zesde variant daadwerkelijk substantiële winst oplevert voor de leefbaarheid en de landschappelijke inpassing. Wij verzoeken u met ons de zesde variant te realiseren. In deze brief onderbouwen wij ons verzoek en lichten we toe op welke wijze wij hier in gezamenlijkheid met u invulling aan willen geven en kunnen borgen dat de taakstelling wind op land in onze provincie tijdig wordt gerealiseerd.

Voorgeschiedenis en aanleiding onderzoek zesde variant

Het windpark N33 is sinds 2000 in ons provinciaal omgevingsplan (POP) opgenomen en, op basis van de overeenkomst tussen rijk en IPO, in 2014 overgenomen in de Structuurvisie Wind op Land (SvWoL). Bij de vernieuwing van het POP in 2009 is door Provinciale Staten zorg geuit over een goede inpassing van het beoogde windpark. Ons college heeft daarop toegezegd bij de concrete planvorming hier oog voor te zullen hebben en zo nodig een aangepaste variant te zullen ontwikkelen, in het bijzonder de zogeheten Eekerpoldervariant, waarmee het gebied te noorden van Meeden wordt bedoeld (zie bijlage 1, Handelingen vergadering PS 17 juni 2009). Dat gebied is ook in de inspraakprocedure voorafgaand aan het POP 2009 als een reëel alternatief aangemerkt door de Streekraad Oost Groningen, het toenmalige samenwerkingsverband van Oost Groninger gemeenten. De Streekraad Oost Groningen heeft in april 2009 het rapport "Energiek met energie!" gepresenteerd waarin het gebied ten noorden van Meeden opnieuw als geschikt voor de ontwikkeling van een windpark is aangemerkt (zie bijlage 2, pag. 13-15). In maart 2009 is op grond van de

De alternatieven geven aan dat het zeer wel mogelijk is om een voor de omgeving beter plan te realiseren. Deze kunnen tot een concreet plan worden uitgewerkt. Wij willen u nadrukkelijk verzoeken om hieraan mee te werken en te bevorderen dat deze variant in het Mer-onderzoek kan worden betrokken.

Een gelijke brief hebben wij gezonden aan de minister van Infrastructuur en Milieu.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Menterwolde,

E.A. van Zijlen,
burgemeester

H. van der Wal,
secretaris

Gemeente
Menterwolde

Ministerie van Economische Zaken
t.a.v. minister H.G.J. Kamp
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Muntendam: 04 november 2014

Zaaknummer/kenmerk: Alternatieven Windpark N33

Behandeld door:

Telefoon:

Bijlagen:

Geachte heer Kamp,

In de discussie rond het Windpark N33 hebben wij aangedrongen op onderzoek van een meer noordelijke variant. Ofschoon het rijk heeft aangegeven dat de ruimte die de provincie Groningen heeft gekregen voor de uitwerking van een alternatief, aanvullend op de in het eerste Mer onderzochte varianten 1 t/m 5, zich niet beperkte tot een bepaalde locatie, heeft de provincie het onderzoek beperkt tot variant 6. Variant 6 is, zoals u weet, voor de gemeente Menterwolde en de bevolking van met name het dorp Meeden onaanvaardbaar.

De gemeente is van mening dat bij een verschuiving van het park in noordelijke richting een voor iedereen veel meer aanvaardbaar plan kan worden gerealiseerd. Dit geldt zowel voor de overlast van het park als de landschappelijke inpassing. Dit ondanks het feit dat er in de provincie Groningen betere alternatieven voor een windpark aanwezig zijn.

Omdat de provincie niet bereid is om een onderzoek naar een noordelijke variant te doen, heeft de gemeente Menterwolde zelf opdracht gegeven aan Bosch Slabbers landschapsarchitecten tot een onderzoek naar de mogelijkheden van een meer noordelijke variant. Het blijkt dat het mogelijk is om, indien ook gronden ten noorden van de A7 in het onderzoek worden betrokken, een windpark dat voldoet aan onze criteria in het landschap in te passen. Hiervoor zijn twee ontwerpen gemaakt.

Door de grotere afstand tot woonbebouwing ontstaat er een verbetering op het gebied van leefomgeving, bovendien ontstaat er landschappelijk een beter park. Dit leidt tot een plan waarvoor meer draagvlak aanwezig zal zijn.

Postbus 2
9619 ZG Muntendam

Kerkstraat 2
Muntendam

T (0598) 65 88 88

F (0598) 62 14 88

info@menterwolde.nl
www.menterwolde.nl

Bank Ned. Gemeenten
BAN Rekeningnummer
47BNC028.50.06.4E0

The logo for Nuon, featuring the word "NUON" in a stylized font. The letters "NUON" are white and set against a dark blue background. To the right of this background is a horizontal bar with a gradient from light blue to white.

Nuon Wind Development B.V.

Provincie Groningen

Postbus 610
9700 AP GRONINGEN

Bezoekadres

Hoekenrode 8
Amsterdam

Postadres

PAC code: 1AA5211
Postbus 41920
1009 DC Amsterdam

Datum : 06 juli 2015

Onze referentie :

Betreft : Wob verzoek verslag document RWE Eemshaven-West

Geachte mevrouw

Namens Nuon Wind Development B.V. richt ik mij tot u met het volgende. Ons is recentelijk ter ore gekomen dat een gespreksverslag d.d. 23 april 2013, waarin Nuon wordt genoemd / besproken in relatie tot de ontwikkeling van windenergie bij de Eemshaven, voorwerp is van een Wob-procedure van de Stichting Tegenwind N33 en Storm Meeden. Uit de uitspraak in voorlopige voorziening d.d. 16 juni 2015 van de voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord Nederland maken wij op dat thans een bezwaarprocedure loopt, geïnitieerd door RWE Innogy, tegen een besluit van 17 april 2015 tot openbaarmaking van dit verslag.

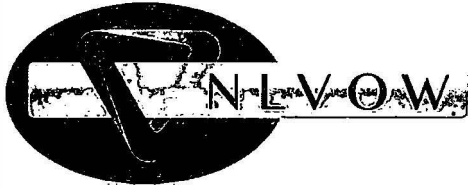
Hierbij verzoeken wij u op grond van artikel 3 van de Wet Openbaarheid van Bestuur om toezending van het bewuste gespreksverslag van 23 april 2013.

Wij vernemen graag van u.

Hoogachtend,

namens Nuon Wind Development B.V.

Directeur Wind Ontwikkeling Nederland

Ned. Vereniging Omwonenden Windenergie

directeur

www.nlvow.nl

- Actiegroep Storm Meeden

Ook de exploitanten en houders van grondposities zijn van belang voor het onderzoeken van de mogelijkheden. Ook met deze partijen hebben wij contact gehad of zullen dat doen als blijkt dat het onderzoeken van deze 6de variant tot de mogelijkheden behoort. Hier is het van belang dat er een win-win situatie gaat ontstaan.

Het lijkt er op, dat met deze 6de variant er een breed maatschappelijke samenwerking kan worden opgezet om te komen tot een inpassingsvariant die voor de een als "minst slecht" en door de ander als "beste" variant zal worden betiteld. Het lijkt mij uiterst waardevol indien er hier een breed gedragen variant uit zou komen. Op dit moment is er heel veel weerstand in het gebied en totaal geen acceptatie. Ik verwacht niet dat de bewoners zullen gaan staan juichen voor deze variant, maar wel dat er een vorm van acceptatie zal zijn.

Natuurlijk is er geen zekerheid dat deze "6de variant" uiteindelijk een betere oplossing is dan de nu reeds onderzochte varianten, maar gezien de impact op de woon en leefomgeving van de bewoners van dit gebied, vinden wij het van het grootste belang om hier toch serieus naar te kijken. Natuurlijke hebben alle betrokken partijen hun wensen en eisen. In onderling overleg zal bekeken moeten worden in hoeverre dit conflicterend is en daarmee blokkerend voor het uitwerken van deze variant, Voor als nog is mijn inschatting dat er een gereede kans is dat deze 6de variant door alle partijen als een verbetering zal worden ervaren.

Ik verzoek u derhalve om de provincie Groningen de ruimte te geven om, in gezamenlijkheid met de in deze brief genoemde partijen, deze variant verder te onderzoeken om het windpark N33 ten noorden van Meeden te kunnen realiseren e.e.a. in afwijking van de huidige plannen en het gebied vermeld in de SvWOL.

Hoogachtend

Directeur NLVOW

.cc

- Woordvoerders 2de kamer fracties CIE I&M
- Provincie Groningen t.a.v. gedeputeerde
- NMF Groningen t.a.v.
- Gem. Menterwolde t.a.v. wethouder
- Gem. Veendam t.a.v. wethouder
- Stichting Tegenwind N33

bgl. 2

Ned. Vereniging Omwonenden Windenergie

www.nlvow.nl

De Minister van Economische Zaken
 Zijne Excellentie de Heer H.G.J. Kamp
 Postbus 20401
 2500 EC Den Haag

Annerveenschekanaal, 10 april 2014

Onderwerp: Windpark N33, verdiepingsslag 6de variant

Zeer geachte heer Kamp,

Namens de NLVOW ben ik door de verschillende partijen van het gebied waar het windpark N33 zou moeten worden gerealiseerd gevraagd om u met onderstaand verzoek te benaderen.

Zoals u weet, is het gebied rond Veendam/Meeden langs de N33 op voordracht van de provincie Groningen opgenomen in de SvWOL voor de realisatie van een windpark maar is hier al langer sprake van een initiatief dat op basis van zijn omvang onder regie van uw ministerie valt (RcR). Gedurende de afgelopen 2 jaar zijn er diverse stappen gemaakt om te komen tot realisatie. Hiertoe zijn er 5 varianten onderzocht in de plan-MER. Door de bewoners van het gebied zijn deze varianten niet enthousiast ontvangen wegens de u wel bekende redenen maar vooral om de volgende twee redenen:

- Er is heel veel bebouwing (woningen) in het gebied en de windturbines komen hier dicht op te staan. Er worden heel veel woningen op deze manier direct getroffen zowel door geluidsoverlast als door slagschaduw
- Er is sprake van insluiting van woonkernen (Meeden en Ommelandervijk)

Recentelijk is door de provincie Groningen bij monde van het verzoek neergelegd om een additionele variant, de 6de variant, te mogen onderzoeken als een verdiepingsslag van dit project. Hierbij wordt er gekeken of de geplande hoeveelheid opgesteld vermogen, gerealiseerd zou kunnen worden aan de noordkant van het dorp Meeden (o.a. de Eeckerpolder langs de A7). Dit gebied is gedeeltelijk buiten het gebied zoals vermeld in de SvWOL en ook zoals vermeld in het huidige POP. Het lijkt echter wel een gebied dat beter geschikt is voor deze realisatie maar tot nu toe niet is meegenomen in de afwegingen.

Tijdens gesprekken met diverse betrokken partijen, hebben wij geconstateerd, dat er veel draagvlak is voor het onderzoeken van deze 6de variant omdat partijen hier een verbeterde inpassing uit verwachten. Het betreft zowel maatschappelijk als bestuurlijk partijen, te weten:

- Provincie Groningen
- Gem. Menterwolde
- Gem. Veendam
- Natuur en milieu federatie Groningen
- Actiegroep Tegenwind N33

4-7-2014

27-6-2014

14100903 → EIM

Ned. Vereniging Omwonenden Windenergie

- directeur

www.nlvow.nl

De Minister van Economische Zaken
Zijne Excellentie de Heer H. Kamp
Postbus 20401
2500 EC Den Haag

Annarveenschekanaal, 23 juni 2014

Onderwerp: Uitwerking verdiepingsslag 6de variant Windpark N33

Zeer geachte heer Kamp,

In de afgelopen periode waren de bij windpark N33 betrokken partijen zeer tevreden over het feit dat er de gelegenheid was om een verdiepingsslag te maken en een mogelijke 6de variant te onderzoeken. Middels een schrijven aan u op 10 april hebben wij u ook namens diverse partijen gevraagd om de provincie hiervoor de ruimte te geven.

Wij waren echter zeer verbaast om van gedeputeerde Moortag te vernemen dat hij echter niet meer ruimte van u had gekregen dat een in deze verdiepingsslag de door hem zelf naar voren gebrachte opstellingsvariant als invulling van deze 6de variant. De door de gemeente Menierwolde, actiegroepen en bewoners van Meeden geopperde opstellingsvariant zou niet als alternatie kunnen worden onderzocht omdat hiervoor geen ruimte zou zijn gegeven voor uw ministerie. Dit was een zeer zware teleurstelling voor de gemeente en bewoners van dit gebied. Middels dit schrijven en een schrijven aan de vaste Kamercommissie willen wij "Den Haag" vragen om toch de ruimte te geven om zowel de door de provincie voorgestelde variant als de door de gemeenten samen met de bewoners voorgestelde variant binnen deze verdiepingsslag te kunnen onderzoeken. Bij deze brief de kaart waarop beide opstellingen zijn aangegeven en het schrijven aan de vaste Kamercommissie.

Namens de omwonenden hopen wij op een positief antwoord van u.

Directeur NLVOW

Bijlage:

- 1) Brief aan Vaste Kamercommissie I&M
- 2) Tekening met opstellingsvarianten 6a en 6b

cc

- Tweede Kamer CIE I&M
- Provincie Groningen t.a.v. Gedeputeerde
- Gemeente Menierwolde
- Stichting Tegenwind N33
- Actiegroep Storm Meeden

4-7-2014

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Nederlandse Vereniging Omwonenden Windenergie

Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging
Directie Energie en
Duurzaamheid

Bezuidenhoutseweg 73
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Behandeld door

minute

Datum 1 juli 2014

Bijlage over uitwerking verdiepingsslag 6e variant Windpark N33

Ons kenmerk
DGETM-ED / 14110759

Uw kenmerk

~~Parafenroute~~

Paraaf
Jaco Strohler
ED

3/19

Paraaf

Paraaf

Kopie aan
MT ED

Bijlage(n)

Medeparaaf

Medeparaaf

Medeparaaf

Verzendwijze: Per post

Brieftekst op de volgende pagina

Ontvangen BBR

Ontvangen Postkamer

Datum verzending

Paraaf Postkamer

03 JULI 2014 -

03 JULI 2014 -

4-7-2014

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Nederlandse Vereniging Omwonenden Windenergie

Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging
Directie Energie en
Duurzaamheid

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
0000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Behandeld door

Ons kenmerk
DGETM-ED / 14110759

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Datum 03 JULI 2014 -

Betreft Uw Brief over uitwerking verdiepingsslag 6e variant Windpark N33

Met uw brief van 23 juni vraagt u mij om de provincie Groningen de ruimte te geven om zowel de door de provincie voorgestelde variant als de door de gemeenten samen met de bewoners voorgestelde variant te kunnen onderzoeken. Net als in mijn aan u gerichte antwoordbrief van 26 juni 2014 (kenmerk DGETM-ED/14103299) verwijs ik u hiervoor naar de brief over de invulling van de op 24 april 2014 door de Tweede Kamer aangenomen moties over windenergie op land. In deze brief is aangegeven dat de provincie tot uiterlijk 1 september 2014 de ruimte krijgt om een alternatieve locatie, welke geheel of gedeeltelijk buiten de in de Structuurvisie Wind op Land opgenomen locatie N33 ligt, te onderzoeken en de resultaten daarvan aan mij toe te sturen. In de brief is niet aangegeven hoe het te onderzoeken alternatief eruit zou moeten zien. Het is aan de provincie Groningen om te bepalen wat zij wil laten onderzoeken. In dat licht adviseer ik u om met de provincie Groningen in gesprek te blijven. Het resultaat van het onderzoek zal, zoals aangegeven in de brief, worden betrokken bij de besluitvorming in het kader van de RCR voor windpark N33.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd

Hoogachtend,

De minister van Economische Zaken,
Namens de ~~z~~

Glv. Directeur Energie en Duurzaamheid

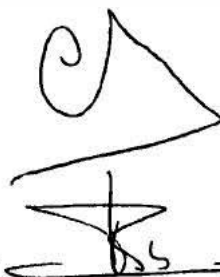

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.

Bijlagen:

Nr.	Titel	Soort bijlage
1.	Brief Rijk aan NLVOW m.b.t. zesde variant Windpark N33	Brief
2.	Brief NLVOW aan Rijk m.b.t. ondersteunen vraag provincie om verdiepend onderzoek naar zesde variant Windpark N33	Brief

4. *Is het College alsnog voornemens om alternatieve locaties voor windparken te onderzoeken?*

Nee, dat voornemen hebben wij op dit moment niet.

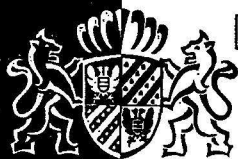
5. *Hoe verhoudt het debat in Provinciale Staten op 2 juli jl., waarin het College het standpunt verwoordde dat er geen ruimte en tijd beschikbaar was om alternatieven in kaart te brengen, zich tot de reactie van de minister?*

De brief van de minister aan de NLVOW verandert niets aan het standpunt zoals wij dat hebben ingenomen tijdens de vergadering van uw Staten van 2 juli 2014. Een onderzoek naar alternatieve locaties voor Windpark N33 past niet binnen het tijdsframe dat de minister hiervoor heeft gesteld. Overigens is bij de genoemde variant 6 een variant op het Windpark N33 en als zodanig in de concept planMER voor de N33 genoemd. Hier is geen sprake van een geheel andere locatie.

Variant 6 betreft het gebied boven Meeden. Uit de concept planMER voor de N33 blijkt dat deze variant wezenlijk beter scoort ten aanzien van leefomgeving (geluid en slagschaduw) en landschappelijke inpassing. Deze punten hebben wij eerder ook in onze zienswijze op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau van Windpark N33 bij de minister naar voren gebracht. Deze informatie vormde voor ons de aanleiding om aan de minister toestemming te vragen voor deze variant een verdiepingsonderzoek op het niveau van een projectMER uit te laten voeren.

6. *Deelt het College de mening van het CDA dat de minister nadrukkelijk ruimte biedt en de provincie daadwerkelijk aan zet en daarmee ook grotendeels in control is? De minister geeft immers aan elk alternatief te betrekken in de afwegingen rondom de besluitvorming voor het windpark aan de N33. Is het College voornemens om actief invulling te geven aan de verantwoordelijkheid die bij haar ligt om met draagvlak in de samenleving invulling te geven aan de realisatie van de opgave op het gebied van windenergie (855,5 Mw) voor onze provincie?*

Wij delen uw mening dat de provincie grotendeels in control is niet. De ruimte die de minister aan de provincie heeft gegeven is zeer beperkt. Wij zien geen basis om een samenhangend ander alternatief te onderzoeken en planologisch te reserveren binnen de voorwaarden die het Rijk heeft gesteld. Binnen de door de minister gestelde voorwaarden is het onderzoeken van de zesde variant ten noorden van Meeden de enige reële optie. Wij willen benadrukken dat het hier nog steeds gaat om een project van in totaal boven de 100MW, waarvoor het Rijk het bevoegd gezag is. Het Rijk bepaalt uiteindelijk of variant 6 wordt meegenomen in de besluitvorming met betrekking tot Windpark N33.

provincie
groningen

bezoekadres: Martinikerkhof 12

Aan de leden van Provinciale Staten,

postadres: Postbus 610
9700 AP
Groningen

algemeen telefoonnr: 050 316 49 11

algemeen faxnr.: 050 316 49 33

www.provinciegroningen.nl
info@provinciegroningen.nl

Datum : 26 AUG. 2014
Briefnummer : 2014-30.503/35/A.6, RS
Zaaknummer : 527769
Behandeld door :
Telefoonnummer :
Antwoord op : uw brief van 10 juli 2014
Bijlagen : 2
Onderwerp : CDA Statenfractie Groningen – beantwoording schriftelijke vragen zesde variant Windpark N33

Geachte heren

Op 10 juli jl. heeft u namens de CDA fractie schriftelijke vragen gesteld aan ons college, over de brief van minister Kamp aan de Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines (NLVOW). Het betreft een brief met betrekking tot het onderzoek naar de zesde variant van windpark N33. Hieronder volgt de beantwoording van uw vragen.

1. *Is het College op de hoogte van de brief van minister Kamp aan de NLVOW? En beschikt zij over een afschrift van deze brief. Zo ja, kan deze ter beschikking aan Provinciale Staten worden gesteld?*

Ja, wij zijn op de hoogte van de brief van de minister aan de NLVOW. In de bijlage van deze brief treft u een afschrift van deze brief aan.

2. *Zo nee, is het College bereid een afschrift op te vragen en ter beschikking aan Provinciale Staten te stellen?*

Zie het antwoord op vraag 1.

3. *Is het College voornemens naar aanleiding van de reactie van de minister het overleg met de NLVOW aan te gaan?*

Wij hebben regelmatig contact met de NLVOW op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau. Zo is onder meer op 20 maart en 4 april van dit jaar overleg gevoerd met de NLVOW over de zogeheten zesde variant. In het kader daarvan het de NLVOW ons verzoek om de zesde variant te onderzoeken ondersteund (zie bijlage). De brief van de minister aan de NLVOW vormt voor ons op dit moment geen specifieke aanleiding om met de NLVOW om tafel te gaan. Wel zullen wij de NLVOW betrekken bij het vervolg rondom Windpark N33.

GEDEPUTEERDE STATEN

komen. Er zijn detectiesystemen die kunnen aangeven of er een groep vogels aankomt. Of dit een oplossing is, hangt af van de andere turbines in de buurt die mogelijk wel blijven doordraaien. Verder zegt RWE dat zij met de Waddenvereniging hebben gesproken en MF, niet met vogelbeschermingsverenigingen. Ged. [redacted] geeft aan dat hij 14 mei met de NMO's overlegt over de voorgenomen uitbreiding van het concentratiegebied.

[redacted] vertelt dat het waterschap de zuidoostelijk als eerste onderhanden moet nemen in de periode 2018-2020. Op vraag van de provincie geeft RWE aan dat er nog geen bestuurlijke afspraken zijn gemaakt met het Waterschap. Dat moet nog plaatsvinden. Ook zal worden gepraat over participatie en compensatie waarbij bij compensatie wordt gedacht aan mogelijk een bijdrage aan de dijkverzwaring. Wellicht kan ook iets gedaan worden aan de realisatie van vistappan.

Verlichting op turbines is een punt van aandacht bij alle nieuwe parken. Veel mensen ervaren het als storend. [redacted] geeft aan dat er een Obstacle Collision Avoidance System (OCAS) bestaat. Dit systeem schakelt op basis van radarwaarneming de verlichting alleen in als er vliegverkeer in de buurt is. Dit systeem is in Nederland nog niet toegestaan door de luchtvaart autoriteiten. In Duitsland werken ze wel met dit systeem. Het is verplicht vanaf ongeveer 100 meter afstand. Moortag geeft aan het de moeite waard te vinden om dit te melden bij het IPO en namens het IPO het Rijk te vragen om dit mogelijk te maken.

RWE heeft informatie over voorkeursrecht aan Moortag gestuurd. Moortag zal dit ook aan de ambtenaren verspreiden.

3. Planschade overeenkomst 2B Energy - RWE

Op 4 maart is er bestuurlijk overleg geweest tussen de provincie (ged. [redacted]), RWE ([redacted] en [redacted]) en 2-B Energy ([redacted]). Op dat overleg is een aantal afspraken gemaakt. De provincie zou verder gaan met de vergunningverlening, op het moment dat beide partijen eruit zouden zijn. Echter, de twee partijen komen op het punt van opbrengstderiving niet tot elkaar. De provincie is verplicht een vergunning af te geven aan 2-B Energy en de deadline van 13 mei voor het indienen van de SDE subsidie nadert. "Dit moet geen showstopper worden voor dit project", aldus ged. Moortag.

[redacted] geeft aan hoe het proces is verlopen en dat [redacted] een bepaald bedrag wil van 2-B Energy. Wanneer RWE planschade in zou dienen is de kans groot dat dit binnen de marges komt te vallen en RWE wellicht geen recht heeft op planschade. Ged. [redacted] roept RWE op om er smaken uit te komen, want anders gaan wij als provincie door en staat RWE met lege handen.

4. Overige punten

RWE geeft aan dat de [redacted] locatie in de Zuid Oosthoek als testlocatie zou kunnen worden ingericht. De bestaande turbine van RWE is daarvoor geen belemmering. [redacted] zou willen meewerken.

Het is onduidelijk wat er gaat gebeuren met de turbines bij de roelvereniging. Er is met de gemeente Groningen een afspraak gemaakt i.h.v. ontwikkeling Meerstad om ze weg te halen. Nu wordt er ook aan gedacht om de turbines te laten staan, om de stad van duurzame energie te kunnen voorzien. RWE wil ze wel verwijderen, maar dan pas op het moment dat de locatie onder water komt te staan. Als ze nu worden verwijderd, dan zou de dijk waar ze nu op staan teveel worden verzwakt. Er volgt nog een gesprek tussen RWE en gemeente Groningen.

De directie van RWE heeft toegezegd de turbine bij [redacted] te vervangen door een nieuw exemplaar. [redacted] wil niet dat de vervanging op een andere plek gebeurt dan bij de zeehondenreche en ze wil ook niet in plaats van vervanging participeren in een park in de eemshaven. RWE wil zich houden aan de toezegging maar geeft aan dat vervanging ter plaatse is technisch gezien lastig omdat de hoogte van de masten die daar is toegestaan niet meer gemaakt wordt. Ingraven van de mast is een optie, maar dit mag niet van de gemeente. Eventueel zal er een gesprek tussen Moortag en [redacted] moeten plaats vinden om tot een oplossing te komen.

aan: Aanwezigen overleg

van: [REDACTED]

datum: 23 april 2013

betreft: Gespreksverslag overleg Provincie - RWE

Aanwezigen

provincie: [REDACTED]

RWE: [REDACTED]

Op 23 april heeft een overleg tussen RWE en provincie plaats gevonden. Aan bod gekomen zijn 1) de afspraken die gemaakt zijn rond het overdragen van posities tussen RWE en KDE voor de 5^e variant voor het m.e.r. WP N33 en 2) de stand van zaken mbt onderzoeken 3de rij Emmapolder en 3) de situatie rond de planschade overeenkomst tussen 2B energy en RWE.

1. Afspraken rond 5^e variant

[REDACTED] licht toe dat de posities die nodig zijn voor de 5^e variant zijn overgedragen aan KDE. Wanneer de vergunning onherroepelijk wordt en de posities die RWE nu afstaat niet worden gebruikt voor het windpark waar de vergunning voor is afgegeven, vallen deze posities weer terug aan RWE. In dat geval vervallen ook eventuele afspraken die hier mee samenhangen.

[REDACTED] geeft verder aan dat zonder deze 4 posities RWE de RCR norm niet haalt voor het windproject Eekerpolder (<100MW).

[REDACTED] is positief over het innovatieve karakter van bouwen in de zeezone en dat op deze wijze het geld voor opstalvergoeding ook binnen overheden blijft. Hij beschouwt in die zin RWE dan ook als een preferred supplier. Voorwaarde is wel dat de testlocatie binnen het concentratiegebied kan worden ontwikkeld en daarover afspraken kunnen worden gemaakt met Nuon. Ged. wil het liefst voorkomen dat de provincie als scheidsrechter moet optreden en wil bij voorkeur alles langs de weg van vrijwilligheid oplossen. Alle partijen (NUON, ECN, RWE) moeten de ruimte krijgen zelf afspraken te maken. Mocht dat echt niet lukken dan zal het RO instrumentarum aan bod komen. Duidelijk moet ook voor RWE zijn dat het bouwen van hun project niet vanzelfsprekend is gelet onder meer op de voorwaarde die is gesteld en ook op het feit dat PS nog moeten beslissen over de uitbreiding van het concentratiegebied wind Eemshaven.

2. Windproject 3de lijn Emmapolder op grondgebied van het Waterschap

RWE meldt dat er naar alle waarschijnlijkheid geen 5 MW turbines worden aangeschaft omdat Repower daarvoor geen commerciële aanbieding kan doen.

RWE wil op korte termijn een aanvraag indienen voor aanpassing van een nieuw bestemmingsplan. Dit om te voorkomen dat Nuon met het RCR project eerder kan starten en het plan van RWE niet kan worden uitgevoerd. Provincie geeft aan dat Nuon geen voorsprong heeft met het ingediende project bij het Rijk. Ged. geeft aan dat iedereen een gelijke uitgangspositie heeft. Om de situatie nu niet gelijk op scherp te zetten doet [REDACTED] een appel op RWE om niet nu stappen te zetten om de procedure te starten, maar eerst tot september te wachten tot meer bekend is over de varianten van windpark N33 en de mogelijkheden in de Eemshaven. Hij vindt het niet verstandig dat er wordt vooruit gelopen op de zaken. RWE heeft aangegeven daarom nu van verdere officiële stappen te zullen zien.

Over het bouwen in de dijk geeft [REDACTED] dat er moet worden gekeken naar effect op natuur. RWE doet hier al onderzoek naar. [REDACTED] geeft aan dat de invloed op vogels mee lijkt te vallen. [REDACTED] pperft dat het waterschap vanuit haar rol juist ook compensatie zou kunnen bieden door gebieden te vernatten. Er bestaan methodes dat de turbines worden stilgezet als trekvogels langs

provincie
groningen

bezoekadres: St. Jansstraat 4

postadres: Postbus 610
9700 AP
Groningen

algemeen telefoonnr: 050 316 49 11

www.provinciegroningen.nl
info@provinciegroningen.nl

Provincie Groningen
Commissie rechtsbescherming

Postbus 610
9700 AP GRONINGEN

Datum : 22 juni 2015
Briefnummer :
Zaaknummer : 573616
Behandeld door :
Telefoonnummer :
Antwoord op : -
Bijlagen : -
Onderwerp : Aanvullend verweerschrift n.a.v. bezwaar RWE m.b.t. Wob-
verzoek Tegenwind N33/Storm Meeden

Geachte mevrouw Berghuis,

Op 20 mei 2015 zolden wij u ons verweerschrift n.a.v. een bezwaarschrift van RWE op ons besluit van 17 april 2015, nr. 2015-16686/565485, betreffende Wob verzoek windpark N33. Hierbij sturen wij u een aanvulling.

Verzoek RWE uitstel zitting

Wij hebben vernomen dat RWE heeft verzocht om uitstel van de hoorzitting. Als reden voor het uitstelverzoek wordt de beperkte beschikbaarheid in verband met de vakantie aangegeven. Inderdaad breekt de vakantieperiode aan. Ook bij ons is dat het geval. Wij zijn echter van mening dat dit in het onderhavige geval geen goede reden is voor uitstel.

De zittingsdatum van 3 juli is al geruime tijd bekend en ook al voor de formele uitnodiging gecommuniceerd richting RWE. Ook tijdens de zitting bij de rechtbank Noord-Nederland op 9 juni jl. is deze datum genoemd als zittingsdatum. Als mr. Noordover verhinderd is, kan hij zich laten vervangen door een kantoorgenoot. Ook bij de zitting bij de rechtbank was dat het geval. Mocht deze vervanger ook verhinderd zijn, dan zijn er bij Stibbe nog meer advocaten werkzaam die voor vervanging kunnen zorgen.

Wij begrijpen dat RWE weinig belang hecht aan een snel besluit op bezwaar, gelet op de schorsing van ons primaire besluit door de voorzieningenrechter. De verzoekers, Tegenwind en Storm Meeden, hebben echter wel belang bij het zo snel mogelijk duidelijkheid verkrijgen over de vraag of het gespreksverslag al dan niet openbaar gemaakt kan worden. Daarnaast heeft ook een andere partij inmiddels verzocht om openbaarmaking van het verslag.

Kort samengevat: wij gaan niet akkoord met uitstel en verzoeken uw Commissie het verzoek af te wijzen.

Hierna reageren wij nog op een aantal inhoudelijke punten die door RWE worden aangevoerd.

**provincie
groningen**

bezoekadres: **Martinikerhof 12**

Aan Provinciale Staten

postadres: **Postbus 610
9700 AP
Groningen**

algemeen telefoonnr: **050 316 49 11**

algemeen faxnr: **050 316 49 33**

www.provinciegroningen.nl
fo@provinciegroningen.nl

Datum : **14 OKT 2011**
 Briefnummer : **2011-46.666/41, ABJ**
 Zaaknummer : **356140**
 Behandeld door :
 Telefoonnummer :
 E-mail :
 Antwoord op :
 Bijlage :
 Onderwerp : **Blauwestad; kavelafname door Ballast Nedam en BAM**

Geachte dames en heren,

In onze vertrouwelijke brief van 28 september 2011, ongenummerd, zaaknr. 353106, hebben wij u geïnformeerd over actuele ontwikkelingen inzake de afname van bouwkavels in Blauwestad door Ballast Nedam en BAM. Die brief is besproken in de besloten vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie op woensdag 28 september 2011. In die brief van 28 september 2011 hebben wij u machtiging gevraagd om te besluiten tot opheffing van de geheimhoudingsplicht met betrekking tot gedeelten van de zgn. Vaststellingsovereenkomst van 18 december 2009, waarbij de gevolgen van de ontbinding van de Overeenkomst Blauwe Stad van 10 november 2001 zijn geregeld.

In de brief van 28 september 2011 is reeds vermeld dat rekening moest worden gehouden met een mogelijke procedure in kort geding waarbij het Koopeconcern de opheffing eist van door Ballast Nedam en BAM gelegde derdenbeslagen. De zitting in dat kort geding heeft inmiddels plaatsgevonden voor de Rechtbank Amsterdam op donderdag 13 oktober 2011; de uitspraak volgt zo mogelijk hedenmiddag. Zodra wij daarover beschikken, zullen wij die voor u in de statenkast ter inzage leggen en voor zover daartoe aanleiding is, zullen wij u nader informeren over de duiding van de uitspraak.

Hoewel de Provincie geen directe partij is in het kort geding, zijn de belangen van de Provincie daarbij wel betrokken. Eén van de vragen die in het geding aan de orde is, is of de Provincie het Koopeconcern volledig dan wel onder voorbehoud heeft gevrijwaard voor de verplichtingen van Koopeconcern c.s. jegens Ballast Nedam en BAM tot wederinkoop van bouwkavels indien deze door Ballast Nedam of BAM niet worden ontwikkeld. Om te voorkomen dat de rechter in kort geding onvoldoende zou zijn geïnformeerd over de opvatting van de Provincie inzake de omvang van de vrijwaring, is namens de Provincie een brief aan de Voorzieningenrechter in de Rechtbank Amsterdam gezonden en waren vertegenwoordigers van de Provincie ter zitting aanwezig om indien van rechterlijke zijde gewenst, verdere informatie te verschaffen. Daarvan is door de rechter inderdaad gebruik gemaakt.

GEDEPUTEERDE STATEN

Als vermeld is aan de orde de omvang en (in ieder geval naar provinciale opvatting beperkte) reikwijdte van de door de Provincie aan Koop c.s. gegeven vrijwaring. Deze vrijwaring is gemotiveerd in overweging C in de considerans van de Vaststellingsovereenkomst en verwoord in artikel 9 van de genoemde Vaststellingsovereenkomst; de geheimhoudingsplicht met betrekking tot dit artikel is door u op 16 december 2009 bekrachtigd. Nu de inhoud van dit artikel het onderwerp is van een in de openbaarheid gevoerd proces menen wij dat deze geheimhoudingsplicht kan worden opgeheven. Hetzelfde geldt voor overweging C uit de considerans van die overeenkomst en voor artikel 2 (ged.) van de overeenkomst. Voor de goede orde zij vermeld dat de geheimhoudingsplicht met betrekking tot de bijlagen 1, 2, 3, 4, 10, 11, en 13 bij de overeenkomst conform onze voordracht van 24 november 2009, nr. 35/2009, naar onze mening moet voortduren. Een afschrift van de (nieuwe) openbare versie van de Vaststellingsovereenkomst treft u hierbij aan.

Wij stellen u voor om in uw eerstvolgende vergadering te besluiten tot opheffing van de geheimhoudingsplicht overeenkomstig het voorgaande met ingang van 14 oktober 2011.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.

Bijlagen:

Nr.	Titel	Bijgevoegd	Ter inzage in de Statenkast
1	Vaststellingsovereenkomst	X	-

ps 16/12/2009

2^e creatieve versie

14-10-2011

 provincie groningen	
Ing. d.d.: 18 DEC 2009	
Gorr.nr.:	Zaaknr.:
Afd.: OMB/PD	BIJL. J IV

VASTSTELLINGSOVEREENKOMST

De ondergetekenden:

1. de **Provincie Groningen**, zetelende te Groningen, te dezer zake rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar commissaris der Koningin, de heer M.J. van den Berg, hierna te noemen: "**de Provincie**";
2. de commanditaire vennootschap **Ontwikkelingsmaatschappij De Blauwe Stad C.V.**, (hierna te noemen: "**de C.V.**"), gevestigd en kantoorhoudende te Blauwestad, te dezer zake rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar beherend vennoot de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid Ontwikkelingsmaatschappij De Blauwe Stad B.V. (hierna te noemen: "**Beheer B.V.**"), te dezer zake rechtsgeldig vertegenwoordigd door H. Koop;
3. de besloten vennootschap **Geveke Ontwikkeling B.V.**, gevestigd te Slochteren (hierna te noemen: "**Geveke Ontwikkeling B.V.**"), te dezer zake rechtsgeldig vertegenwoordigd door ;
4. de besloten vennootschap **Opstalontwikkelingsmaatschappij De Blauwe Stad B.V.**, gevestigd te Blauwestad, hierna te noemen: "**Opstal B.V.**", te dezer zake rechtsgeldig vertegenwoordigd door ;
5. de besloten vennootschap **Koop Holding Europe B.V.**, gevestigd te Groningen (hierna te noemen: "**KHE**"), te dezer zake rechtsgeldig vertegenwoordigd door ;

bovenstaande partijen hierna gezamenlijk te noemen: "**Partijen**".

OVERWEGENDE:

- A. De Provincie heeft tezamen met de gemeenten Reiderland, Scheemda en Winschoten (hierna te noemen: "**de Gemeenten**") op 10 november 2001 met de C.V. de Overeenkomst De Blauwe Stad (hierna te noemen: "**de OBS**") gesloten, aangaande de ontwikkeling van een aaneengesloten gebied van ongeveer 1.490 ha, gelegen binnen het grondgebied van de Gemeenten.

- B. Voorts hebben de Provincie, de Gemeenten en de C.V. nadere afspraken gemaakt, die zijn neergelegd in het "Addendum Overeenkomst De Blauwe Stad" (hierna te noemen: "**het Addendum**"), gedateerd 8 juli 2004.
- C. Op 7 december 2007 hebben Geveke Ontwikkeling B.V., mede handelende voor en namens de vennootschappen waarmee zij in een groep is verbonden danwel waarin zij een overwegende zeggenschap heeft, hierna gezamenlijk te noemen: "**Geveke Ontwikkeling B.V.**", BAM Vastgoed B.V., mede handelende voor en namens de vennootschappen waarmee zij in een groep is verbonden danwel waarin zij een overwegende zeggenschap heeft, hierna gezamenlijk te noemen: "**BAM Vastgoed B.V.**", en Ballast Nedam Bouw en Ontwikkeling B.V., mede handelende voor en namens de vennootschappen waarmee zij in een groep is verbonden danwel waarin zij een overwegende zeggenschap heeft, hierna gezamenlijk te noemen: "**Ballast Nedam Bouw en Ontwikkeling B.V.**", een overeenkomst gesloten genaamd "Overeenkomst Wijziging Samenwerking Blauwestad" (hierna te noemen: "**Uittredingsovereenkomst**"), krachtens welke BAM Woningbouw gevestigd te Bunnik en Ballast Nedam Bouw B.V. gevestigd te Nieuwegein hun aandelen in Beheer B.V. hebben overgedragen aan Geveke Ontwikkeling B.V. en hebben OBO (Onroerend goed Beleggings- en Ontwikkelingsmaatschappij) XXVII B.V. gevestigd te Bunnik en Ringwade deelneming De Blauwe Stad B.V. gevestigd te Nieuwegein hun commanditaire deelnames in de C.V. overgedragen aan Breedenborg Holding B.V. Partijen verwijzen naar de Uittredingsovereenkomst en het daarvan deelluitmakend "Reglement voor de uitgifte aan en de ontwikkeling door BAM en Ballast Nedam van PM-bouwkavels", hierna te noemen: "**het Reglement**", waarvan een kopie aan deze Vaststellingsovereenkomst is gehecht (*bijlage genummerd 3*). Voor deze Vaststellingsovereenkomst is van belang hetgeen Partijen bij de Uittredingsovereenkomst zijn overeengekomen in de artikel 6 en 7 van die Uittredingsovereenkomst en in het Reglement over de rechten van Geveke Ontwikkeling B.V. tot verkoop aan BAM Vastgoed B.V. en Ballast Nedam Bouw en Ontwikkeling B.V. ieder van 100 bouwkavels en de verplichting van laatstgenoemde tot koop van die kavels, alsmede de verplichting van Geveke Ontwikkeling B.V. tot terugkoop van die kavels. De Provincie heeft bij brieven gedateerd 14 april 2009, zowel bij BAM Vastgoed B.V. als bij Ballast Nedam Bouw en Ontwikkeling B.V. bezwaar gemaakt tegen de genoemde terugkoopverplichtingen. Van deze brieven worden kopleën aan deze Vaststellingsovereenkomst gehecht (*bijlagen genummerd 4/1 en 4/2*). Aan de genoemde verkoop- en terugkooprechten en -verplichtingen is

- bij ondertekening van deze Vaststellingsovereenkomst nog geen uitvoering gegeven.
- D. In 2008 zijn tussen de Provincie en de C.V. met instemming van de Gemeenten nadere afspraken gemaakt, neergelegd in een overeenkomst genaamd "Afspraken tussen de Provincie Groningen en de Ontwikkelingsmaatschappij De Blauwe Stad B.V./C.V. inzake grondleveringen", gedateerd 14 november 2008, hierna te noemen: "**de Nadere Afspraken**", terwijl het OBS, het Addendum en de Nadere Afspraken hierna gezamenlijk zullen worden genoemd: "**de Samenwerkingsovereenkomsten**".
- E. Ingevolge de Samenwerkingsovereenkomsten is private en publieke infrastructuur aangelegd en heeft de Provincie bouwkavels aan de C.V. geleverd, een gedeelte waarvan de C.V. nog in eigendom heeft, terwijl zij over een ander gedeelte nog kan beschikken.
- F. De C.V. is ingevolge de Samenwerkingsovereenkomsten per 1 juli 2009 aan de Provincie opeisbaar verschuldigd geworden € 12.556.604,--, met de betaling waarvan de C.V. reeds geruime tijd in verzuim is.
- G. De Provincie is van oordeel, dat de uitvoering van de verplichtingen van de C.V. uit hoofde van de Samenwerkingsovereenkomsten zodanig is achtergebleven, dat dit de ontbinding van deze Samenwerkingsovereenkomsten rechtvaardigt, reden waarom de Provincie voornemens is de Samenwerkingsovereenkomsten te ontbinden en te verwachten valt dat de Gemeenten dat eveneens zullen doen.
- H. De Provincie heeft haar besluit tot ontbinding mede gebaseerd op het op 30 september 2009 door de Commissie Alders Bakker Doets uitgebrachte rapport getiteld "Toekomstperspectief voor De Blauwe Stad", waarin de Commissie tot de conclusie komt dat ondanks de inspanningen van de Publieke Partijen en de C.V. de huidige vorm van de publiek-private samenwerking niet geschikt is om adequaat te reageren op de huidige ontwikkelingen op de financiële markt en op de woningmarkt, reden waarom de Commissie de beëindiging van de huidige vorm van samenwerking noodzakelijk acht.
- I. De Provincie en de C.V. wensen de gevolgen van de voorgenomen ontbinding, bestaande uit ongedaanmakingsverplichtingen, de daaruit voortvloeiende (rechts)handelingen en vergoedingen, te regelen en zijn daartoe - met concessies

over en weer - tot overeenstemming gekomen, waaraan Geveke Ontwikkeling B.V., Opstal B.V. en KHE hun medewerking wensen te verlenen.

VERKLAREN TE ZIJN OVEREENGEKOMEN ALS VOLGT:

Artikel 1

- 1.1 De C.V. zal op 31 december 2009 of zoveel eerder c.q. later als Partijen overeenkomen (hierna: "de **Overdrachtsdatum**") ter uitvoering van de verplichting van de C.V. tot ongedaanmaking van de verrichte prestaties aan de Provincie (terug)leveren en feitelijk ter beschikking stellen danwel doen leveren en feitelijk ter beschikking doen stellen, terwijl de Provincie zal terugnemen c.q. afnemen:
1. de bouwkavels gespecificeerd op *bijlage genummerd 5/1* bij deze Vaststellingsovereenkomst conform het concept van de notariële akte dat als *bijlage genummerd 5/2* aan deze Vaststellingsovereenkomst is gehecht;
  2. de bouwkavels gespecificeerd op *bijlage genummerd 5/3* conform het concept van de notariële akte dat als *bijlage genummerd 5/4* aan deze Vaststellingsovereenkomst is gehecht;
  3. het Multi Functioneel Centrum met ondergrond, inclusief de totale inventaris, gespecificeerd op *bijlage genummerd 7* bij deze Vaststellingsovereenkomst, conform het concept van de notariële akte dat als *bijlage genummerd 6* aan deze Vaststellingsovereenkomst is gehecht;
  4. de modelwoning, gelegen in deelplan Het Riet op het eiland Funen, aan Partijen bekend, staande op ondergrond van de Provincie, welke modelwoning derhalve feitelijk zal worden geleverd, inclusief inventaris, gespecificeerd op *bijlage genummerd 8/9* bij deze Vaststellingsovereenkomst;
  5. de door de C.V. danwel in haar opdracht uitgevoerde private infrastructuur, aan Partijen bekend;
  6. alle in haar bezit zijnde marketingplannen, planologische en stedenbouwkundige plannen betrekking hebbende op het Project De Blauwe Stad;
  7. de contracten met afnemers/eindgebruikers van bouwkavels;
  8. de volledige administratie - met uitzondering van de boekhouding en de daartoe behorende beschelden - en alle gegevens en beschelden betrekking hebbende op het Project De Blauwe Stad, daaronder begrepen de

loonadministratie, vergunningen, fiscale bescheiden, lijsten van klanten en contacten van de C.V., inclusief historische gegevens, abonnementen, onderhoudscontracten enz.

- 1.2 Het risico van en de zeggenschap over de onder 1,1 vermelde goederen gaan over op de Provincie met ingang van Overdrachtsdatum. De C.V. garandeert de Provincie dat de goederen overgedragen zullen worden in de toestand waarin zij waren ten tijde van de ondertekening van deze overeenkomst door de C.V. en dat deze zaken niet het voorwerp van aanspraken van derden, waaronder lasten van de overheid wegens overtreding van wettelijke voorschriften of bodemverontreiniging en dergelijke, zijn ten tijde van ondertekening van deze overeenkomst met uitzondering van aanspraken die door de C.V. afzonderlijk schriftelijk aan de Provincie kenbaar zijn gemaakt.
- 1.3 Partijen stellen vast, dat de intellectuele eigendomsrechten van de door Opstal B.V. gemaakte ontwerpen en projectplannen bij deze vennootschap blijven berusten.
- 1.4 Partijen zullen elkaar op eerste verzoek over en weer volledige inzage verschaffen in en fotokopieën verstrekken van gegevens die Partijen nodig zullen hebben ten behoeve van hun financiële en fiscale administratie met betrekking tot het Project De Blauwe Stad.

Artikel 2

- 2.1 Tegenover de (terug)levering en terbeschikkingstelling van het in artikel 1 genoemde, ter zake waarvan Partijen vaststellen dat deze prestaties naar hun aard deels niet ongedaan gemaakt kunnen worden, zal de Provincie op Overdrachtsdatum als ongedaanmaking harerzijds danwel ten titel van waardevergoeding aan de C.V. het navolgende voldoen:
  1. Terzake van de waarde van de bouwkavels gespecificeerd in bijlage genummerd 5/3 bij deze Vaststellingsovereenkomst een bedrag van € [REDACTED] exclusief eventuele BTW;
  2. Terzake van de waarde van het Multi Functioneel Centrum een bedrag van € [REDACTED] exclusief eventuele BTW;
  3. Terzake van de waarde van de modelwoning een bedrag van € [REDACTED] exclusief eventuele BTW;

4. Ter zake van de door de C.V. gemaakte kosten en gedane investeringen in infrastructuur, marketingplannen, planologische en stedenbouwkundige plannen, onder meer betrekking hebbende op de bouw kavels in het Project De Blauwe Stad, alsmede contracten en contacten met afnemers/eindgebruikers van bouw kavels, een bedrag van € [REDACTED] exclusief eventuele BTW.
- 2.2 De in artikel 1 genoemde (terug)leveringen en de in dit artikel 2 onder 2.1 genoemde bedragen zijn gebaseerd op de situatie per 31 augustus 2009. Partijen stellen vast dat per 31 augustus 2009 de kavels vermeld op *bijlage genummerd 5/5* reeds door de C.V. aan derden waren verkocht, maar nog niet geleverd (hierna: *Nog te Leveren Kavels*). Indien *Nog te Leveren Kavels* worden geleverd en betaald in de periode gelegen tussen 31 augustus 2009 en de Overdrachtsdatum, zal de koopsom ten gunste van de Provincie komen en zal de C.V. ontslagen zijn uit de verplichting tot het (doen) (terug)leveren van die kavels aan de Provincie. Verkoopovereenkomsten met betrekking tot andere kavels dan genoemd in *bijlage 5/5* zullen in de periode tussen 31 augustus 2009 en de Overdrachtsdatum slechts plaatsvinden na toestemming van de Provincie en onder tussen Partijen overeen te komen voorwaarden. De C.V. zal in de periode tussen 31 augustus 2009 en de Overdrachtsdatum slechts na toestemming van de Provincie besluiten nemen over (rechts)maatregelen tot nakoming van koopovereenkomsten danwel ontbinding daarvan.
- 2.3 De Provincie neemt voor haar rekening en zal aan de C.V. voldoen de bedragen die de C.V. ter zake van belastingen tot en met Overdrachtsdatum onherroepelijk verschuldigd is c.q. zal worden. De Provincie stelt aan deze verplichting harerzijds de voorwaarde, dat de C.V. haar van iedere op te leggen belastingaanslag onmiddellijk op de hoogte zal stellen en daartegen de rechtsmiddelen van bezwaar en beroep zal aanwenden die de Provincie haar zal voorschrijven.

Artikel 3

Voor zover op Overdrachtsdatum nog geen uitvoering is gegeven aan enige per 31 augustus 2009 bestaande verplichting tot levering van een overeenkomsten tot verkoop van kavels, zal de Provincie de rechten en verplichtingen van de C.V. en/of Geveke Ontwikkeling B.V. uit de desbetreffende overeenkomst(en) per Overdrachtsdatum overnemen. De Provincie zal de C.V. en Geveke Ontwikkeling

B.V. te dezer zake vrijwaren voor aanspraken uit hoofde van de desbetreffende overeenkomsten.

Indien de Provincie dit zal wensen, zullen de C.V. en Geveke Ontwikkeling B.V. medewerken aan contractsovernames danwel aktes van cessie.

Artikel 4

- 4.1 De bedrijfsvoering van de C.V. tussen 31 augustus 2009 en de Overdrachtsdatum komt - voor zover in overeenstemming met goed koopmansgebruik - ten gunste c.q. ten laste van de Provincie, die deze bedrijfsvoering na Overdrachtsdatum zelf zal voortzetten c.q. doen voortzetten.
- 4.2 De Provincie en de C.V. bepalen in onderlinge overeenstemming de kosten en baten van de bedrijfsvoering gedurende in de in het eerste lid bedoelde periode. Bij gebreke van overeenstemming zal een bindend advies worden uitgebracht door drie adviseurs, van wie één te benoemen door de Provincie, één door de C.V. en de derde door de eerste twee gezamenlijk. Mochten de eerste twee genoemden geen overeenstemming bereiken over de derde adviseur, dan zal deze op verzoek van de meest gerede partij worden benoemd door de voorzitter van de Kamer van Koophandel van Noord-Nederland.
- 4.3 De bindend adviseurs zullen partijen over en weer in de gelegenheid stellen hun standpunt aan de adviseurs kenbaar te maken en te reageren op elkaars standpunt. Voor het overige zijn de bindend adviseurs vrij in de wijze waarop zij de procesgang willen voeren.

Artikel 5

- 5.1 Voor zover zulks niet reeds van rechtswege het geval is, zal de Provincie per Overdrachtsdatum het personeel, in dienst van de C.V., tezamen met de arbeidsvoorwaarden vermeld in *bijlage genummerd 10/11*, in haar elgen dienst nemen tegen de geldende arbeidsvoorwaarden, waaronder begrepen de anciënniteltsrechten. De Provincie zal de C.V. vrijwaren voor alle aanspraken van de in *bijlage genummerd 10/11* genoemde werknemers uit hun arbeidsovereenkomsten met de C.V.
- 5.2 De C.V. staat er jegens de Provincie voor in, dat zij geen achterstallige verplichtingen ten opzichte van de in lid 1 genoemde werknemers heeft.

Artikel 6

De Provincie zal per Overdrachtsdatum van de C.V. haar rechten en verplichtingen overnemen uit gesloten overeenkomsten met betrekking tot facilitaire dienstverlening, zoals ten aanzien van telefonie, IT, ICT, kopiëren, beveiliging, schoonmaak e.d., nader gespecificeerd in *bijlage genummerd 12*. De C.V. zal eraan meewerken dat de desbetreffende contracten en abonnementen op naam van de Provincie worden gesteld.

Artikel 7

- 7.1 De C.V. cedeert en draagt over per Overdrachtsdatum aan de Provincie alle rechten die zij heeft jegens degenen die in haar opdracht werken c.q. werkzaamheden hebben uitgevoerd ten behoeve van het bouw- en woonrijp maken van de woongebieden in het Project De Blauwe Stad.
- 7.2 Indien de Provincie dit zal wensen, zal de C.V. meewerken aan afzonderlijke cessieaktes, waarbij één of meer van in het vorige lid genoemde rechten aan de Provincie worden overgedragen.

Artikel 8

De Provincie neemt van de C.V. over de door de C.V. jegens kopers van kavels aangegane (garantie)verplichtingen, zoals gespecificeerd in *bijlage genummerd 13*.

Artikel 9

- 9.1 Geveke Ontwikkeling B.V. zal per Overdrachtsdatum haar verkooprechten jegens BAM Vastgoed B.V. en Ballast Nedam Bouw en Ontwikkeling B.V., voortvloeiende uit de artikelen 6 en 7 van de Uittredingsovereenkomst, alsmede uit het Reglement, overdragen aan de Provincie bij akte van cessie conform het concept dat als *bijlage genummerd 1* aan deze Vaststellingsovereenkomst is gehecht.
- 9.2 De Provincie zal Geveke Ontwikkeling B.V. vrijwaren voor de door haar in de Uittredingsovereenkomst en het Reglement jegens BAM Vastgoed B.V. en Ballast Nedam Bouw en Ontwikkeling B.V. aangegane verplichtingen tot terugkoop van bouw kavels. Indien Geveke Ontwikkeling B.V. door BAM Vastgoed B.V. en/of Ballast

Nedam Bouw en Ontwikkeling B.V. gehouden zal worden aan de genoemde terugkoopverplichtingen en bouw kavels zal afnemen, zal de Provincie de desbetreffende koopsommen voor en namens Geveke Ontwikkeling B.V. aan BAM Vastgoed B.V. c.q. Ballast Nedam Bouw en Ontwikkeling B.V. voldoen en zal Geveke Ontwikkeling B.V. de desbetreffende bouw kavels gelijktijdig tegen dezelfde koopsommen aan de Provincie doorleveren.

- 9.3 Zodra Geveke Ontwikkeling B.V. door BAM Vastgoed B.V. en/of Ballast Nedam Bouw en Ontwikkeling B.V. wordt aangesproken uit hoofde van de in het vorige artikellid genoemde verplichtingen, zal Geveke Ontwikkeling B.V. de Provincie daarvan onmiddellijk op de hoogte stellen. Geveke Ontwikkeling B.V. zal ten aanzien van het eventueel tegen de aanspraken van BAM Vastgoed B.V. en/of Ballast Nedam Bouw en Ontwikkeling B.V. te voeren verweer de instructies van de Provincie opvolgen en zij zal zich in en buiten rechte aan de standpunten en opvattingen van de Provincie conformeren. Geveke Ontwikkeling B.V. zal zich juridisch laten bijstaan door de advocaat die de Provincie zal aanwijzen en de kosten van juridische bijstand alsmede de proceskosten zullen voor rekening van de Provincie komen.
- 9.4 Partijen stellen vast, dat de in artikel 4 van de Uittredingsovereenkomst opgenomen verplichting van de C.V. tot betaling van een bedrag van € 2.330,-- aan zowel BAM Vastgoed B.V. als aan Ballast Nedam Bouw en Ontwikkeling B.V. voor iedere bouw kavel die door de C.V. tot 31 december 2019 wordt verkocht niet aan de Provincie wordt overgedragen en derhalve - voor zover van toepassing - voor rekening van de C.V. blijft.

Artikel 10

De C.V., Beheer B.V. en Opstal B.V. zullen de woorden "De Blauwe Stad" uit hun (handels)namen, logo's, domeinnamen e.d. verwijderen. De Provincie zal het recht hebben om de naam "De Blauwe Stad" te (doen) voeren en deze in alle uitingsvormen te gebruiken, zulks onverminderd het recht van Beheer B.V., Geveke Ontwikkeling B.V., Opstal B.V. en KHE om de naam "De Blauwe Stad" als plaatsaanduiding te blijven gebruiken.

Artikel 11

Onmiddellijk na ondertekening van deze Vaststellingsovereenkomst zullen de Provincie en KHE een kredietovereenkomst conform *bijlage genummerd 2* sluiten, waarbij de Provincie aan KHE een overbruggingskrediet verschaft van € 3.100.000,00.

Artikel 12

- 12.1 Behoudens de verplichtingen voortvloeiende uit de bovenstaande bepalingen verlenen Partijen elkaar finale kwijting voor al hetgeen zij van elkaar ter zake van (de uitvoering van) de Samenwerkingsovereenkomsten te vorderen hebben, hoe ook genaamd, zodat er over en weer geen verdere betalingsverplichtingen tussen Partijen bestaan.
- 12.2 De Provincie ontslaat KHE uit de door deze aan de Provincie gegeven concernegarantie en de daaruit inmiddels ontstane verplichtingen. De Provincie heft hierbij het door Koop Deelnemingen B.V., gevestigd te Groningen, op 18 december 2008 aan de Provincie verleende eerste pandrecht op 180 gewone aandelen in Beheer B.V. op. De Provincie zal ervoor zorgdragen dat de opheffing van laatstgenoemd pandrecht zal worden ingeschreven in het aandeelhoudersregister van Beheer B.V.

Artikel 13

De Provincie neemt van de C.V. en van KHE de verplichtingen over, welke deze mochten hebben jegens de Gemeenten uit hoofde van de Samenwerkingsovereenkomsten. De Provincie vrijwaart de C.V. en KHE te dezer zake volledig. Zodra de C.V. en/of KHE door één of meer van de Gemeenten wordt aangesproken uit hoofde van de Samenwerkingsovereenkomsten, zal de aangesproken Partij de Provincie daarvan onmiddellijk op de hoogte stellen. De C.V. en/of KHE zullen ten aanzien van het eventueel tegen de aanspraken van de Gemeente(n) te voeren verweer de instructies van de Provincie opvolgen en zij zullen in en buiten rechte de standpunten innemen die de Provincie hen zal voorschrijven. De C.V. en KHE zullen zich in dezen juridisch laten bijstaan door de advocaat die de Provincie zal aanwijzen en de kosten van juridische bijstand alsmede de proceskosten zullen voor rekening van de Provincie komen.

Artikel 14

- 14.1 De C.V. garandeert aan de Provincie dat de opgave die zij heeft gedaan van de verplichtingen van de C.V. die het onderwerp van deze overeenkomst zijn, juist en - naar haar beste weten - volledig is.
- 14.2 KHE is jegens de Provincie naast de C.V. hoofdelijk aansprakelijk, indien mocht blijken dat de Provincie jegens derden aansprakelijk is voor de nakoming van verplichtingen die in strijd met de in het eerste lid van dit artikel gegeven garantie niet aan de Provincie kenbaar zijn gemaakt.

Artikel 15

In aanvulling op artikel 10 van de Voorovereenkomst zullen Partijen geheimhouding betrachten omtrent het bepaalde in artikel 7 van de Voorovereenkomst, artikel 9 van deze Vaststellingsovereenkomst en de uitvoering daarvan.

Artikel 16

Indien deze Vaststellingsovereenkomst in strijd is met de tussen Partijen op 3 november 2009 gesloten Voorovereenkomst op hoofdlijnen, geldt deze Vaststellingsovereenkomst.

Artikel 17

Partijen sluiten deze overeenkomst onder de opschoitende voorwaarde dat de Provincie en de Gemeenten de Samenwerkingsovereenkomsten jegens de C.V. ontbinden en daarvan mededeling aan de C.V. doen.

Aldus overeengekomen op 18 december 2009 te Groningen

Provincie Groningen

Voor deze: de heer M.J. van den Berg

Ontwikkelingsmaatschappij De Blauwe Stad C.V.

Voor deze:

Geveke Ontwikkeling B.V.

Voor deze:

Onstalon Ontwikkelingsmaatschappij De Blauwe Stad B.V.

Voor deze:

Koop Holding Europe B.V.

Voor deze:

Ballast Nedam

Ringwade 71
3439 LM Nieuwegein

Postbus 1339
3430 BH Nieuwegein

Telefoon (030) 2 85 33 33
Telefax
Website www.ballast-nedam.nl
KvK 33.201.106

AANTEKENEN met bericht van ontvangst
College van Gedeputeerde Staten van Groningen
Postbus 610
9700 AP GRONINGEN

Datum	10 april 2012	Behandeld door
Uw kenmerk	386130	Doorkiesnummer
Ons kenmerk	OPAD/GS100412	E-mailadres

Onderwerp **reactie op uw brief van 23 maart 2012 aan** **te Amsterdam**

Geacht College,

Langs deze weg beantwoorden wij uw brief van 23 maart 2012 aan

Koerswijziging Provincie

Tot voor kort stelde uw Provincie zich op het standpunt dat zij van de Ontwikkelingsmaatschappij Blauwe Stad het recht had verworven tot verkoop van in totaal 200 bouw kavels aan Ballast Nedam en BAM. In eerste instantie kregen Ballast Nedam en BAM in dat verband aktes van cessie toegezonden. Later kregen Ballast Nedam en BAM de beschikking over een – door de Provincie geheim gehouden - vaststellingsovereenkomst tussen de Provincie en Koop cs. Daaruit bleek van een stelsel van afspraken tussen de Provincie en Koop cs met als doel ondermeer de overdracht van rechten van de Ontwikkelingsmaatschappij Blauwe Stad jegens Ballast Nedam en BAM aan de Provincie. Over deze vaststellingsovereenkomst, en de rol van de Provincie daarbij, zodadelijk meer.

Naar wij begrijpen uit uw brief van 23 maart 2012 heeft de Provincie inmiddels de stelling verlaten dat Ballast Nedam en BAM gehouden zouden zijn om kavels af te nemen op grond van een, door de Provincie verworven, vordering. Deze stellingname komt in elk geval in uw brief niet meer terug.

Overigens handhaven Ballast Nedam en BAM hun standpunt (zie bijvoorbeeld onze brief van 23 september 2011) terzake. Zo geldt dat, daar waar uit de houding en de mededelingen van de Provincie en Koop cs blijkt dat de terugkoopregeling zoals opgenomen in de Uittredingsovereenkomst niet zal worden nagekomen, een verplichting tot het afnemen van bouw kavels niet aan de orde is. Ballast Nedam en BAM beroepen zich terzake onder meer op hun opschortingsrecht.

Thans lijkt de Provincie zich op het standpunt te stellen dat er rechtstreeks tussen de Provincie enerzijds en Ballast Nedam en BAM anderzijds "*verbintenissen zijn ontstaan*" op grond waarvan Ballast Nedam en BAM, ook met voorbijgaan aan de Uittredingsovereenkomst d.d. 7 december 2007 gehouden zouden zijn bouw kavels af te nemen van de Ontwikkelingsmaatschappij. Wij kunnen dit niet volgen en betwisten de stellingen en redeneringen in uw brief van 23 maart 2012 ten stelligste. Van verzuim of aansprakelijkheid aan de zijde van Ballast Nedam en BAM is geen sprake. Dat de Provincie schade zou hebben geleden, laat staan de exorbitante bedragen genoemd in uw brief, wordt betwist.

Het verbaast ons dat de Provincie, vele jaren na de gesprekken over de uittreding en de daaraan te verbinden consequenties, haar standpunt zo ingrijpend wijzigt. Het standpunt van de Provincie is strijdig met haar eerder ingenomen standpunt. Immers, waarom zou de Provincie een overdracht van rechten hebben moeten bewerkstelligen als er destijds werkelijk een rechtstreekse overeenkomst zou zijn beoogd? Blijkbaar meent de Provincie dat, retrospectief, de verklaringen en gedragingen van partijen anders moeten worden begrepen dan de Provincie dat ook zelf destijds deed. Ballast Nedam en BAM kunnen daar op geen manier mee instemmen.

Gang van zaken rond de uittreding

Graag herinneren wij u aan de stand van zaken ten tijde van de uittreding van Ballast Nedam en BAM uit de Ontwikkelingsmaatschappij. Kort gezegd waren Ballast Nedam en BAM op het moment van de uittreding, en zoals de heer [redacted] bekend was ook al eerder, niet bereid meer risico te nemen bij de ontwikkeling van de Blauwe stad dan toegestaan binnen de respectievelijke concerns. Koop cs was wel bereid meer risico te nemen, hetgeen gezien de fase waarin de ontwikkeling van de Blauwe stad zich inmiddels bevond aansloot bij de wensen van de Provincie. Vervolgens hebben de heren [redacted] en [redacted] onderhandeld over de voortzetting van het project zonder Ballast Nedam en BAM. Ballast Nedam en BAM hebben de heer [redacted] steeds gezegd dat zij geen onvoorwaardelijke verplichting tot afname van kavels in het project zouden accepteren. Dat was ook logisch: een onvoorwaardelijke afnameplicht zou risico's met zich brengen van de aard en omvang die Ballast Nedam en BAM nu juist *niet* bereid waren te nemen.

De heer [redacted] verklaart dat hij de heer [redacted], nog ruim voor de uittreding van Ballast Nedam en BAM, heeft geïnformeerd over de bezwaren tegen een onvoorwaardelijke afnameplicht. De heer [redacted] begreep deze bezwaren en heeft aangegeven dat hij zich kon voorstellen dat Ballast Nedam en BAM met de Ontwikkelingsmaatschappij afspraken zou maken om deze bezwaren weg te nemen. De heer [redacted] heeft vervolgens de terugkoopregeling met de heer [redacted] besproken, en die laatste had daartegen destijds geen bezwaar. Ballast Nedam en BAM verkeerden dan ook – terecht – in de veronderstelling dat zij aan de, door de Provincie gestelde, voorwaarde voldeden toen zowel de afnameplicht als terugkoopregeling in de Uittredingsovereenkomst werd opgenomen.

Waarheidsvinding

Pas bij brief van 15 december 2008 vroeg de Provincie aan Ballast Nedam om informatie over de afspraken gemaakt bij uittreding. Bij brief van 19 februari 2009 heeft Ballast Nedam de Uittredingsovereenkomst inclusief het reglement aan de Provincie toegezonden. Ballast Nedam en BAM hebben daarmee te goeder trouw en transparant gehandeld.

Dat de heer [redacted] een andere lezing geeft van de gang van zaken dan de heer [redacted] is al geruime tijd bekend. Echter buiten het feit dat de heer [redacted] zelf niet uitsluit dat er sprake is geweest van een "misverstand" blijkt ook uit het rapport van de Noordelijke Rekenkamer d.d. 31 mei 2010 dat er vraagtekens moeten worden geplaatst bij de stelligheid van de heer [redacted] verklaring. Voorts maakt de laatste verklaring d.d. 24 februari 2012 van de heer [redacted] op ons een weinig zorgvuldige indruk aangezien hij bijvoorbeeld aangeeft dat de notulen van de Raad van Commissarissen van de Blauwe Stad d.d. 31 oktober 2007 niet juist zouden zijn. Vooralnog hebben wij dan ook geen enkele reden om te twijfelen aan de juistheid van de verklaring van de heer [redacted].

Tot slot memoreren wij dat zowel de heer [redacted] zelf als de Noordelijke Rekenkamer hebben geconcludeerd dat er aan de zijde van de Provincie onvoldoende aandacht is geweest voor de contractuele uitwerking van Provincie's wensen ten tijde van de uittreding van Ballast Nedam en BAM uit de Ontwikkelingsmaatschappij. De heer [redacted] heeft daarvoor zelfs zijn excuses aangeboden in een vergadering van de Statencommissie. Het betreft een omstandigheid die in de eerste plaats de Provincie zelf is aan te rekenen.

Teneinde de feitelijke gang van zaken te onderzoeken hebben wij zowel de Provincie als de Rekenkamer gevraagd om verslagen van het horen van de betrokkenen door de Rekenkamer. Tot op heden hebben wij die verslagen echter niet gekregen. De Rekenkamer volgt de procedure van de WOB, de Provincie liet ons weten de verslagen '...niet te hebben aangetroffen in het archief'. Wij dringen aan op openheid en transparantie en verwachten deze verslagen alsnog te mogen ontvangen.

Ballast Nedam

Om de onderste steen boven te krijgen zullen wij zonodig de rechtbank verzoeken om de betrokkenen onder ede te laten horen. Het betreft ondermeer de heer (destijds gedeputeerde), de heer (destijds directeur van de Ontwikkelingsmaatschappij C.V.), mevrouw (destijds burgemeester van Scheemda en voorzitter van de RvC van de Blauwe Stad B.V.) en de heer (destijds gedeputeerde en commissaris van de Blauwe Stad B.V.).

Vaststellingsovereenkomst: verborgen afspraken tussen de Provincie en Koop cs

Uiteindelijk hebben Ballast Nedam en BAM, vlak voor het kort geding tegen Koop cs d.d. 13 oktober 2011, via de advocaat van Koop cs de vaststellingsovereenkomst tussen de Provincie en Koop cs d.d. 18 december 2009 in handen gekregen.

Uit deze vaststellingsovereenkomst blijkt nogmaals dat de Provincie ermee bekend was, dat Koop cs zich had verplicht om de terugkoopregeling en de nabetalingsverplichting in de vorm kettingbedingen op te leggen aan degene die rechten terzake van het project de Blauwe Stad zou verkrijgen. Dit kettingbeding was opgenomen om zeker te stellen dat de terugkoopregeling en de nabetalingsverplichting ook door opvolgende rechthebbenden op het project zouden worden nageleefd. Zonder deze terugkoopregeling, nabetalingsverplichting en kettingbedingen zouden Ballast Nedam en BAM immers nooit uitgetreden zijn. Omdat Koop cs dergelijke rechten aan de Provincie overdroeg, was Koop cs jegens Ballast Nedam en BAM gehouden ook de terugkoopregeling en de nabetalingsverplichting aan de Provincie op te leggen.

Uit de vaststellingsovereenkomst blijkt vervolgens dat Koop cs dit niet deed. Zulks, met medeweten van de Provincie. Sterker nog, de Provincie heeft de wanprestatie van Koop cs jegens Ballast Nedam en BAM gefaciliteerd en zelfs bevorderd, ondermeer door Koop cs te vrijwaren voor aansprakelijkheden jegens Ballast Nedam en BAM. In de vaststellingsovereenkomst heeft de Provincie voorts bedongen dat Koop cs zich moet verweren jegens Ballast Nedam en BAM conform de Instructies van de Provincie. Op grond van deze bepaling tracht de Provincie Koop cs thans te dwingen om geen, voor de Provincie ongunstige, uitspraken meer te doen. Tot slot bedong de Provincie dat de vaststellingsovereenkomst geheim zou worden gehouden.

Ballast Nedam en BAM vinden het ongekend dat een overheidslichaam dergelijke afspraken maakt en daarmee onrechtmatig jegens Ballast Nedam en BAM heeft gehandeld. Kennelijk is de reden waarom zij deze afspraken vervolgens tot het laatste moment toe trachtte geheim te houden gelegen in het feit dat zij zich maar al te bewust was van het feit dat deze afspraken het daglicht niet zouden verdragen. De Provincie tracht daarmee wilens en wetens te profiteren van de - door de Provincie zelf gefaciliteerde en bevorderde - wanprestatie van Koop jegens Ballast Nedam en BAM. In zijn vonnis naar aanleiding van het kort geding d.d. 13 oktober 2011 kiest de rechter als uitgangspunt dat Koop die wanprestatie inderdaad pleegde. Ballast Nedam en BAM zijn door deze gang van zaken ernstig benadeeld en zij houden de Provincie aansprakelijk voor de schade die er uit voortvloeit.

Slot

Ballast Nedam en BAM begrijpen uit verschillende perspublicaties, zoals onder meer de website van de Provincie, dat de Provincie ongenueanceerde mededelingen doet aan de pers over het dreigende geschil rond de Blauwe Stad en daarbij exorbitante bedragen noemt waarvoor Ballast Nedam en BAM aansprakelijk zouden zijn.

Wij verzoeken u dan ook dringend om de nodige zorgvuldigheid te betrachten. Voor schade die wij lijden door de mededelingen van de Provincie aan de pers houden wij de Provincie evenzeer aansprakelijk.

Ook overigens behouden wij ons alle rechten en wren voor.

Al met al betreuren wij het dat verdere escalatie dreigt. Net als in het verleden, zijn wij graag bereid tot nader overleg om een oplossing buiten rechte te zoeken. Uw uitnodiging tot overleg met de verantwoordelijke gedeputeerde aanvaardden wij dan ook graag.

Ballast Nedam

Hoogachtend,

namens

Ballast Nedam Bouw & Ontwikkeling Holding B.V.

Ballast Nedam Bouw & Ontwikkeling B.V.

AM Vastgoed B.V.,

Ballast Nedam N.V.

Secretaris Raad van Bestuur

Cc

De heer _____, Gedeputeerde Ruimtelijke ordening en Financiën Provincie Groningen

De heer mr. _____, raadsman van de Koopgroep

DUN 28-10-2011

Koop Groep claimt miljoenen

● Koop Groep eist geld van provincie voor mislukken Blauwestad

● Henk Koop: Provincie schond afspraken

Door Henk Blanken en Johan de Veer

Groningen De Koop Groep heeft in de nasleep van de mislukte samenwerking rond Blauwestad een schadeclaim van 'enkele miljoenen'

euro's ingediend bij de provincie Groningen. Topman Henk Koop stelt dat zijn bouwbedrijf een belangrijke 'deal' is misgelopen doordat de provincie zich niet aan de afspraak houdt dat Koop gevrijwaard is van alle verplichtingen rond Blauwestad.

Eind 2009 werd de overeenkomst rond het woonproject Blauwestad tussen overheden en de Koop Groep ontbonden. Twee jaar eerder waren ook twee andere bouwbe-

drijven al opgestapt. Die twee, Ballast Nedam en BAM, hebben onlangs voor ruim 10 miljoen euro beslag gelegd op Geveke Ontwikkeling, een dochter van de Koop Groep. Ze stellen dat Koop 200 kavels in Blauwestad van hen moet overnemen.

Koop weigert dat. Volgens de Groningse ondernemer heeft de provincie hem gevrijwaard van alle verplichtingen, juist ook van die 200 kavels (met een waarde van 20

tot 30 miljoen euro). De provincie stelt dat Ballast en BAM gewoon zelf die grond in Blauwestad moeten afnemen. In dat juridisch conflict voelt Koop zich als derde partij klem gezet.

"De samenwerking in Blauwestad", zegt Henk Koop, "is op advies van de commissie Alders door de provincie ontbonden. Punt uit. Toen hebben wij gezegd dat we verplichtingen hadden tegenover onze voormalige partners Ballast

Nedam en BAM. De provincie wilde ons daarvan vrijwaren als we daarover maar zouden zwijgen. Het moest vertrouwelijk blijven. Er zijn getuigen die kunnen bevestigen dat het zo is gegaan."

De provincie bevestigt de schadeclaim. Gedeputeerde staten voelen zich echter niet aansprakelijk voor de schade die mogelijk wordt geleden door uitstel of het afketsen van een zakelijke transactie van de Koop Groep. >> 35

Stibbe

Amsterdam Brussels Luxemburg Oud-Brabant Hong Kong Londen New York

Aangefekend
Ministerie van Economische Zaken,
Zijne excellentie de heer H. Kamp,
t.a.v.
Postbus 20401
2500 EK 'S-GRAVENHAGE

c.c. Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen,
College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente
Menterwoude; en
College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Midlandt

advocaat

Advocaten en notarissen
Strawinskylaan 2001
Postbus 75640
1070 AP Amsterdam
Nederland

www.stibbe.com

Onze ref
AIV/EN 16006732-1030064

Uw ref

Datum
3 februari 2015

Windpark N33 – bevestiging samenwerking RWE/Combinatie N33

Excellentie,

Namens de initiatiefnemers van variant 6 van het Windpark N33, zijnde RWE Innogy Windpower Netherlands B.V. en de Combinatie N33 (bestaande uit Yard Energy Development B.V. en Blaaswind B.V.), bericht ik u hierbij over de tussen deze initiatiefnemers bereikte overeenstemming voor het gezamenlijk onderzoeken van deze zesde variant van het genoemde windpark. Als de zesde variant op basis van het milieueffectrapport wordt opgenomen in een rijksinpassingsplan, dan spannen de initiatiefnemers zich in voor de realisatie van deze variant. Ten behoeve van een tijdige realisatie verzoeken initiatiefnemers om te bewerkstelligen dat zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval Q3 van 2015, aanvragen voor subsidie onder het Besluit stimulering duurzame energieproductie ("Besluit-SDE") kunnen worden ingediend.

Bij brieven van 20 mei 2014 en 13 oktober 2014 heeft u aan de Tweede Kamer bekend gemaakt dat aan het onderzoek ten behoeve van het milieueffectrapport ("MER") voor Windpark N33 een extra variant wordt toegevoegd, de zogeheten variant 6. Daarbij heeft u aan de Tweede Kamer kenbaar gemaakt de provincie Groningen de ruimte te bieden om dit zesde alternatief te realiseren, indien:

"Er overeenstemming is bereikt met de betrokken initiatiefnemers over een alternatief projectvoorstel dat aangemeld kan worden voor de RCR."

Namens de initiatiefnemers meld ik u dat thans overeenstemming is bereikt over het gezamenlijk onderzoeken van variant 6 en, na opname van deze variant in het rijksinpassingsplan, de realisering hiervan.

Stibbe NV is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 34198700. Alle documenten worden vóór het gebruik van een advocaat of notaris met Stibbe NV die uitsluitend als Nederlandse recht wordt behandeld. De algemene voorwaarden van Stibbe NV zijn van toepassing en bevatten een beperking van aansprakelijkheid. Deze algemene voorwaarden zijn beschikbaar op www.stibbe.com/generaal of via [www.stibbe.com/generaal](mailto:info@stibbe.com).

STAS0116020057 1

Stibbe

Met voornoemde overeenstemming dragen de initiatiefnemers bij aan het behalen van de provinciale opgave en de rijksdoelstelling voor windenergie op land, zoals opgenomen in het Energieakkoord en de overeenstemming tussen het Rijk en het IP.

Voor het welslagen van de tussen initiatiefnemers bereikte overeenstemming is echter de actieve steun van zowel de Rijksoverheid, zijnde de ministeries van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu, als de provincie Groningen en de gemeenten Menterwolde en Oldambt randvoorwaardelijk. Samen met de initiatiefnemers moeten de genoemde overheden ernaar streven om effectief en transparant tot ontwikkeling van het windpark N33 te komen. Hierbij is goed overleg met lokale stakeholders van groot belang. De initiatiefnemers roepen alle betrokken overheden dan ook op om – met behoud van voortvarendheid – effectief sturing te geven aan de dialoog met de omgeving.

De realisatie van het windpark N33 is onder meer afhankelijk van het verkrijgen van subsidie onder het Besluit-SDE. Hiertoe zijn de initiatiefnemers reeds op 18 december 2014 gestart met een gezamenlijk projectgroep-overleg. Om uiterlijk het derde kwartaal van 2015 een aanvraag om subsidie in te kunnen dienen, is echter ook een voorspoedig handelen van de bevoegde gezagen noodzakelijk. Hiertoe verzoeken de initiatiefnemers gezamenlijk aan de bevoegde gezagen, zijnde onder meer uw ministerie in samenspraak met het ministerie van Infrastructuur en Milieu, de provincie Groningen en de gemeenten Menterwolde en Oldambt, met klem de grootst mogelijke voortvarendheid bij de komende procedures te betrachten en geen extra blokkades op te werpen. Met afdoende inspanning van alle betrokken partijen is het haalbaar om uiterlijk het derde kwartaal van 2015 aanvragen voor subsidie in te dienen.

Initiatiefnemers hebben vernomen dat discussie bestaat over de mogelijkheid om op basis van de beschikbare notitie reikwijdte en detailniveau verder te gaan met de milieueffectrapportage voor het rijksinpassingsplan. Ik wijs er echter op dat het niet noodzakelijk is om vanwege toevoeging van de extra variant aan het MER een nieuwe notitie reikwijdte en detailniveau uit te brengen. De wet- en regelgeving en de beschikbare jurisprudentie (zie onder meer Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State d.d. 24 maart 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BL8690) tonen namelijk aan dat variant 6 als een redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatief opgenomen kan worden in de lopende m.e.r.-procedure voor het rijksinpassingsplan van het windpark. In het licht van het voorgaande vormt de aanpak bij een ander initiatief, zijnde de windparken De Drentse Monden en Oostermoer, ook geen aanleiding voor het opstellen van een nieuwe notitie reikwijdte en detailniveau voor het plan-MER. Met het zesde alternatief voor dit windpark is voorts geen sprake van een nieuw voorstellen, aangezien er nog steeds sprake is van de realisatie van een windpark op grotendeels dezelfde locatie. Verder sluit het opnemen van variant 6 ook aan bij het toetsingsadvies van de Commissie voor de milieueffectrapportage bij de notitie reikwijdte en detailniveau van het windpark N33. De Commissie had verzocht om een onderbouwing te geven van de locatiekeuze voor het windpark, onder meer door aan te geven welke andere locaties in de regio mogelijk zijn. Kortom, met toevoeging van variant 6 kunnen de ministeries verder gaan met het afronden van het plan-MER en het opstellen van het rijksinpassingsplan.

Stibbe

De gezamenlijke initiatiefnemers zouden graag zo spoedig mogelijk in de gelegenheid worden gesteld om in een gesprek nadere informatie over de samenwerking met u uit te wisselen, onder meer vanwege de beoogde voortvarendheid ten behoeve van het tijdig indienen aanvragen onder het Besluit-SDE. Ik zie een uitnodiging daartoe met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

B7

nysingh

advocaten-notarissen

Per e-mail: e.adema@provinciegroningen.nl en
c.a.vr.bouwense@provinciegroningen.nl
Provincie Groningen
T.a.v. de heer
Postbus 610
9700 AP GRONINGEN

Apeldoorn
Arnhem
Zwolle

Inzake : Provincie Groningen / Windturbinepark (216743)
Behandeld door : advocaat
Telefoon :
Fax :
E-mail :

Datum: 11 augustus 2014   Onze referentie: 216743/2014/0060   Uw referentie:

Geachte heer , geachte mevrouw

Bij email van 31 juli 2014 hebt u ons verzocht om offerte uit te brengen voor de beantwoording van een aantal juridische vragen met betrekking tot de realisering van een windturbinepark nabij Veendam. Op 4 augustus 2014 hebt u ons opdracht verleend. Hierbij brengen wij ons advies uit.

Ons advies is gebaseerd op de stukken die u ons aanreikte bij email van 31 juli 2014 en van 1 augustus 2014, alsmede op het overleg dat wij op woensdag 6 augustus 2014 met u voerden.

Voor de achtergrond van de vraagstelling verwijzen wij naar uw memo van 31 juli 2014. De door u gestelde vragen zullen wij in het navolgende opnemen en vervolgens van een antwoord en, afhankelijk van de lengte van het antwoord, ook van een samenvatting voorzien.

Vraag 1

Op grond van artikel 9b, eerste lid, onder a, van de Elektriciteitswet is de Rijkscoördinatieregeling van toepassing op de aanleg van een windturbinepark met een capaciteit van ten minste 100 MW. De Minister zal de procedure toepassen op basis van de melding van de producent. De situatie kan zich voordoen dat het ruimtelijk plan in het belang van een goede ruimtelijke ordening in afwijking van het voornemen van de producent niet voorziet in een capaciteit van tenminste 100 MW. Is in dit geval de Minister desalniettemin bevoegd om op basis van de Elektriciteitswet een Rijksinpassingsplan vast te stellen (een doel van de van toepassing zijnde bepalingen van Elektriciteitswet is immers het bevorderen van snelle besluitvorming), of is hij voor het vaststellen van een Rijksinpassingsplan aangewezen op zijn bevoegdheid ingevolge artikel 3.28 Wro, dan wel - indien hij de Rijkscoördinatieregeling wil toepassen - op een besluit ex artikel 3.35 Wro?

Burg. Raalenweg 11
8021 EV Zwolle

Postbus 600
8000 AP Zwolle

tel. 033 - 4 259 200
fax 033 - 4 259 252

info@nysingh.nl
www.nysingh.nl

aangesloten bij:
TAGLaw

De Stichting Derdengelden Nysingh advocaten voert het beheer over de gelden die cliënten aan het advocatenkantoor hebben toevertrouwd.

bankrekening van de Stichting:
ABN Amn 48 82 55 953

BTW NL8124.01.207.801
IBAN: NL64ABNA0488255953
BIC: ABNANL2A

Nysingh advocaten-notarissen N.V. is gevestigd in Apeldoorn en is ingeschreven in het handelsregister onder nr. 08178371. Alle diensten en (andere) werkzaamheden worden verricht krachtens een overeenkomst van opdracht, waarop van toepassing zijn de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Apeldoorn. In deze voorwaarden is onder meer onze aansprakelijkheid beperkt tot het bedrag waarop de hierop aansprakelijkheidsverzekering in het desbetreffende geval aanspraak op uitkering geeft. Deze voorwaarden liggen ter inzage en worden op verzoek kosteloos toegezonden en kunnen worden geraadpleegd op onze website www.nysingh.nl.

Beantwoording

Artikel 9b lid 1 aanhef en onderdeel a van de Elektriciteitswet bepaalt, voor zover hier van belang, het volgende:

De procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening, is van toepassing op de aanleg en uitbreiding van: a. een productie-installatie, met inbegrip van de aansluiting van die installatie op een net, met een capaciteit van ten minste 100 MW, indien het betreft een installatie voor de opwekking van duurzame elektriciteit met behulp van windenergie".

Dit artikel geeft de Minister niet de bevoegdheid tot toepassing van de Rijkscoördinatieregeling, maar bepaalt dwingend dat die regeling van toepassing is. Die toepasselijkheid geldt volgens de wet voor windturbineparken met een capaciteit van tenminste 100 MW.

In de Memoërie van Toelichting op deze wetsbepaling wordt dit als volgt gemotiveerd:¹

De installaties voor opwekking van duurzame elektriciteit worden op hun beurt onderverdeeld in installaties voor opwekking van elektriciteit met behulp van windenergie en installaties voor opwekking van andere vormen van duurzame elektriciteit (bijvoorbeeld biomassa, zon). Bij de eerste groep is de grens gelegd op een capaciteit van 100 MW, bij de tweede op een capaciteit van 50 MW. Achtergrond van dit onderscheid is dat voor de opwekking van een bepaalde hoeveelheid elektriciteit met windenergie meer vermogen nodig is dan voor diezelfde hoeveelheid met andere duurzame energiebronnen. Zo levert een biomassa-installatie ongeveer 3 tot 3,5 keer zoveel elektriciteit op als een windmolenpark met eenzelfde nominaal vermogen. Met betrekking tot windenergie is voor opwekking van 100 MW een aanzienlijk windmolenpark nodig, (de capaciteit van de grootste turbines die nu in Nederland commercieel geëxploiteerd worden, is 3 MW), hetgeen een aanzienlijk ruimtebeslag vergt.

De wetgever heeft derhalve met het oog op de omvang van het ruimtebeslag de wettelijke toepasselijkheid van de Rijkscoördinatieregeling beperkt tot parken met een capaciteit vanaf 100 MW of meer.

De Elektriciteitswet kent ook overigens geen bevoegdheid toe aan de Minister terzake van windturbineparken met een capaciteit van minder dan 100 MW. Voor die situatie kent de wet wel bevoegdheden toe aan de Provincie. Bij een capaciteit tussen de 5 en 100 MW heeft de Provincie de mogelijkheid tot het nemen van de regie bij de realisatie van windturbineparken. In artikel 9e lid 1 Elektriciteitswet is het volgende bepaald:

Provinciale Staten zijn bevoegd voor de aanleg of uitbreiding van een productie-installatie voor opwekking van duurzame elektriciteit met behulp van windenergie met een capaciteit van ten minste 5 maar niet meer dan 100 MW, (...), gronden aan te wijzen en daarvoor een inpassingsplan als bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen.

Op grond van het tweede lid van deze bepaling dienen Provinciale Staten dit te doen als een initiatiefnemer voor een windmolenpark dit voornemen heeft gemeld bij de betrokken gemeente en de gemeente de aanvraag tot wijziging van het bestemmingsplan ten behoeve van de realisatie van het windmolenpark heeft afgewezen.

De omstandigheid dat onder de productiegrens van 100 MW en vanaf 5 MW Provinciale Staten bevoegd zijn om de provinciale coördinatieprocedure ingevolge artikel 3.26 lid 1 Wro toe te passen voor de aanleg van een windturbinepark, indien de gemeenteraad medewerking aan een plan van

¹ Kamerstukken II 2007/08, 31 326, nr. 3, p. 4

nysingh
advocaat - notaris

een initiatiefnemer heeft afgewezen, duidt erop dat er, in ieder geval vanuit de optiek van de Elektriciteitswet, sprake is van een nationaal belang bij een productiecapaciteit van 100 MW of meer en een provinciaal belang bij een productiecapaciteit tussen de 5 en 100 MW.

Vervolgens rijst de vraag of de Minister het toepassen van de Rijkscoördinatieprocedure kan baseren op (uitsluitend) artikel 3.35 Wro, indien de capaciteit van het windturbinepark onder de 100 MW blijft.

In artikel 3.35 lid 1 Wro is het volgende bepaald:

Bij wat of een besluit van Onze Minister of een Onze andere Ministers (...), kan worden bepaald dat de verwezenlijking van een onderdeel van het nationaal ruimtelijk beleid wenselijk maakt dat: a. een inpassingsplan als bedoeld in artikel 3.28, wordt vastgesteld (...).

Aldus is de vraag of artikel 3.35 Wro zelf de bevoegdheid creëert om te besluiten tot toepassing van de Rijkscoördinatieprocedure, in geval van nationaal ruimtelijk beleid.

Voor zover wij - binnen de afgesproken tijd voor het uitbrengen van het advies - hebben kunnen nagaan, is in de wetgeschiedenis niet ingegaan op de verhouding tussen het toepassen van de Rijkscoördinatieprocedure op grond van artikel 9b Elektriciteitswet of op grond van een besluit ingevolge artikel 3.35 Wro. Op grond hiervan, alsmede op grond van de in de Stucluuvisie Windenergie op land (hierna: *structuurvisie*) opgenomen afspraak tussen Rijk en Provincies om (in casu) in de provincie Groningen de ruimtelijke inpassing van 855,5 MW windenergie in 2020 te realiseren, kan betoogd worden dat de Minister ingevolge artikel 3.35 lid 1 Wro kan besluiten toepassing te geven aan Rijkscoördinatieprocedure voor de aanleg van een windturbinepark met een omvang van minder dan 100 MW, omdat die bevoegdheid dan wordt ingezet ten behoeve van de realisering van een (substantieel) deel van de Rijksopgave: de resultaatsofspraak is als onderdeel van de structuurvisie te beschouwen als nationaal ruimtelijk beleid.

Evenwel kan ook het tegendeel betoogd worden, namelijk dat de systematiek van de betrokken bepalingen van de Elektriciteitswet uitwijst dat bij overschrijding van de capaciteitsgrens van 100 MW geen nationaal maar een provinciaal belang in het geding is. Steun voor dit standpunt ontlenen wij aan de wetgeschiedenis (citaat):²

Het eerste lid van dat artikel verklaart provinciale staten bevoegd voor productie-installaties voor windenergie met een capaciteit tussen de 5 en 100 MW een inpassingsplan als bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen. Hiermee is ten algemene bepaald dat bij windparken tussen de 5-100 MW sprake is van provinciale belangen in de zin van artikel 3.26, eerste lid, Wet ruimtelijke ordening en behoeft oordeelsvorming daaromtrent met het oog op de toepassing van artikel 3.26, eerste lid, niet meer plaats te vinden.

De omstandigheid dat de Minister de mogelijkheid heeft om bij algemene maatregel van bestuur een minimum realisatienorm voor windenergie voor de Provincie vast te stellen (art. 9e lid 6 Elektriciteitswet), zou er evenwel toch ook op kunnen duiden dat ook bij lagere capaciteit dan 100 MW toch een nationaal belang aan de orde kan zijn: het veilig stellen van de verwezenlijking van de nationale doelstelling op het terrein van duurzame energieproductie. Overigens zou deze redenering ook omgedraaid kunnen worden.

Indien de Minister bevoegd is tot toepassing van de Rijkscoördinatieprocedure voor windturbineparken van minder dan 100 MW, geldt het voorgaande, mutatis mutandis, ulteraaud ook voor de toepassing van artikel 3.28 Wro. Bij een capaciteit van minder dan 100 MW zal de Minister dus op grond van de Wro moeten besluiten tot bedoelde toepassing.

² Kamerstukken II 2010/11, 32 588, nr. 3, p. 6

Samenvatting

Op grond van artikel 9b lid 1 aanhef en onderdeel a Elektriciteitswet is de Minister verplicht om toepassing te geven aan de Rijkscoördinatieprocedure voor de aanleg van een windturbinepark van 100 MW of meer. De Elektriciteitswet kent geen bevoegdheid toe aan de Minister terzake van windturbineparken met een capaciteit van minder dan 100 MW. Voor die situatie kent de wet wel bevoegdheden toe aan de Provincie. Bij een capaciteit tussen de 6 en 100 MW heeft de Provincie de mogelijkheid tot het nemen van de regio bij de realisatie van windturbineparken.

Voorts kan op grond van artikel 3.35 lid 1 Wro, alsmede op grond van de In de Structuurvisie Windenergie op land (hierna: *structuurvisie*) opgenomen afspraak tussen Rijk en de provincie Groningen de ruimtelijke inpassing van 855,5 MW windenergie in 2020 te realiseren, beoogd worden dat de Minister kan besluiten toepassing te geven aan Rijkscoördinatieprocedure voor de aanleg van een windturbinepark met een omvang van minder dan 100 MW. De bevoegdheid wordt dan ingezet ten behoeve van de realisering van een (substantieel) deel van de rijksdoelstelling voor duurzame energie: de resultaatafspraken is als onderdeel van de structuurvisie te beschouwen als nationaal ruimtelijk beleid.

Vraag 2

Bent u het met ons eens dat de Minister kan besluiten geen gebruik te maken van zijn bevoegdheid tot het vaststellen van een Rijksinpassingsplan ten behoeve van de realisering van een windturbinepark indien hij de realisering van dit park - ofschoon gelegen binnen een in de SvWOL aangewezen gebied - niet in het belang van een goede ruimtelijke ordening acht?

Beantwoording

Op rijksniveau kan worden besloten om een 'bestemmingsplan' (Rijksinpassingsplan) vast te stellen. Het vaststellen van een Rijksinpassingsplan wordt ingevolge artikel 3.28 lid 1 Wro genomen door de Minister van Infrastructuur en Milieu. In het tweede artikel is bepaald - voor zover hier van belang - dat "de afdelingen 3.1 en 3.2 en 3.3, (...) van overeenkomstige toepassing zijn, met dien verstande dat voor 'bestemmingsplan' 'inpassingsplan' wordt gelezen (...)". Deze afdelingen bevatten bepalingen omtrent (1) de inhoud van het bestemmingsplan, (2) de procedure van het bestemmingsplan en (3) vaststelling van een bestemmingsplan of uitwerking daarvan naar aanleiding van een omgevingsvergunning.

Uit het samenstel van deze regels blijkt dat de procedure voor een Rijksinpassingsplan gelijk is aan de procedure voor een gemeentelijk bestemmingsplan. Ook blijkt hieruit dat de eisen waaraan een Rijksinpassingsplan moet voldoen gelijk zijn aan die voor een gemeentelijk bestemmingsplan, met dit onderscheid dat er bij een Rijksinpassingsplan ook nog sprake moet zijn van een nationaal belang (art. 3.28 lid 1 Wro). Het Rijksinpassingsplan heeft derhalve dezelfde status als een gemeentelijk bestemmingsplan³, en daaraan worden dezelfde eisen gesteld.

Dit betekent dat de Minister een Rijksinpassingsplan in zoverre slechts kan vaststellen onder de voorwaarde dat de aan de gronden toegekende bestemmingen en de daarbij behorende planregels voldoen aan het vereiste van 'een goede ruimtelijke ordening' (art. 3.28 lid 1 in samenhang met art. 3.1 lid 1 Wro). Voorts geldt hierbij de voorwaarde dat het besluit tot vaststelling van een Rijksinpassingsplan niet anderszins is voorbereid of genomen in strijd met het recht.⁴ Dit betekent ook dat indien het plan niet voldoet aan dit vereiste, de Minister moet weigeren om het plan vast te stellen.

³ Kamerstukken II 2002/03, 28 916, nr. 3, p. 39

⁴ Zie o.a. AbRS 2 mei 2012 (201105967/1), r.o. 2.69 en AbRS 1 juni 2011 (201011117/1), r.o. 2.10

Hierbij dient bedacht te worden dat het begrip 'ruimtelijke ordening' een ruim begrip is en dat het verder strekt dan het uitvoeren van wettelijke voorschriften met betrekking tot de ruimtelijke ordening.

De omstandigheid dat het door de initiatiefnemer beoogde windturbinepark al gelegen is binnen de gronden van de door het Kabinet vastgestelde structuurvisie impliceert dat de slotsom is bereikt dat de aanleg van windturbineparken binnen die gronden is aangemerkt als in overeenstemming met een goede ruimtelijke ordening. Uit de Memorie van Toelichting bij de Wet ruimtelijke ordening blijkt dat de werking van een structuurvisie (op rijksniveau) die van *zelfbinding* is, terwijl de structuurvisie tevens het referentiekader vormt voor andere overheden, maatschappelijke organisaties, burgers en bedrijven voor hetgeen zij kunnen verwachten.⁵

Zie in dit verband ook paragraaf 2.2.3 van de Memorie van Toelichting bij artikel 9b Elektriciteitswet, waaruit wij het volgende citeren:⁶

Belangrijk punt in de afweging is of het energie-Infrastructuurproject is opgenomen in een structuurvisie als bedoeld in artikel 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening. Indien dit het geval is, heeft op rijksniveau al een planologische afweging over nut en noodzaak van het project plaatsgevonden, alsmede in meer of minder globale zin over de locatie van het project. Deze structuurvisie kan in een opvolgend Rijksinpassingsplan als uitgangspunt gelden. De planologische afweging in dat Rijksinpassingsplan kan zich dan toespitsen op een concreter niveau, bijvoorbeeld de exacte locatie en de landschappelijke inpassing van het project.

Indien het energie-infrastructureurproject niet in een structuurvisie is opgenomen, zal daarentegen in het kader van het Rijksinpassingsplan ook nut en noodzaak van het project als zodanig moeten worden afgewogen, alsmede de op nationale schaal meest geschikte locatie voor het project.

Dit stelt zwaardere zorgvuldigheidseisen aan de voorbereiding en de motivering van dit besluit. Ten slotte kan een voorgenomen energie-Infrastructuurproject op een bepaalde locatie in strijd zijn met een structuurvisie (onderstreping; en). Hoewel niet uitgesloten is dat in zo'n geval toch een Rijksinpassingsplan wordt vastgesteld dat realisatie van dat project planologisch mogelijk maakt, lijken de mogelijkheden daartoe beperkt te zijn. Een structuurvisie is weliswaar niet juridisch bindend, maar heeft wel een sterke bestuurlijke binding voor de organen op het bestuursniveau waarop zij is vastgesteld (Kamerstukken 2002/03, 28 916, nr. 3, p. 14). Vaststelling van een Rijksinpassingsplan dat afwijkt van een geldende structuurvisie lijkt daarom alleen in bijzondere gevallen en op basis van een uitvoerige motivering mogelijk (onderstreping; en). Het kabinet hecht er uit een oogpunt van goede ruimtelijke ordening overigens zeer aan dat over grote energie-Infrastructuurprojecten een planologische afweging plaatsvindt in het kader van een structuurvisie. Bepaalde energie-Infrastructuur is reeds opgenomen in structuurvisies. (...)

Een en ander brengt met zich dat niet zonder meer en niet al te gemakkelijk geconcludeerd kan worden dat binnen de structuurvisie gelegen gronden voor een windturbinepark toch in strijd zijn met een goede ruimtelijke ordening. Anderzijds is de structuurvisie naar haar aard globaler en indicatiever van karakter dan het bindende bestemmingsplan. Ook dit blijkt uit het citaat. Bij het inzoomen op de exacte locatie en de begrenzingen daarvan kan naar onze mening, op basis van een zorgvuldige analyse, door de Minister bij de besluitvorming over de eventuele vaststelling van een Rijksinpassingsplan toch de slotsom worden bereikt dat een bepaalde, aanvankelijk beoogde siluering minder wenselijk is vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening. De omstandigheid dat er dan deels buiten het gebied van de structuurvisie getreden wordt, is, zoals uit het aangeduide citaat blijkt, mogelijk op basis van een uitvoerige en steekhoudende motivering. Uit de onderstreepte passage blijkt, dat dit ook door wetgever erkend is.

⁵ Kamerstukken II 2002/03, 28 916, nr. 3, p. 14

⁶ Kamerstukken II 2007/08, 31 326, p. 8 en 9

Wij delen derhalve uw standpunt dat de Minister onder de hiervoor aangeduide omstandigheden, in het kader van de besluitvorming omtrent een Rijksinpassingsplan, toch het standpunt zou kunnen berelken dat een in de structuurvisie opgenomen locatie bij nader inzien minder wenselijk is vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening⁷, zodat een Inpassingsplan voor die locatie geweigerd kan worden.

Samenvatting

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat het onder omstandigheden mogelijk is om een Rijksinpassingsplan vast te stellen voor een windturbinepark van meer dan 100 MW buiten het gebied van de structuurvisie mits het besluit is voorzien van een uitvoerige en steekhoudende motivering.

Vraag 3

Bent u het met ons eens dat (de vaststelling van) een plan dat voorziet in een ruimtelijke ontwikkeling die op zich niet onaanvaardbaar is, in strijd met een goede ruimtelijke ordening kan zijn indien op voorhand duidelijk is dat er een alternatief is waarmee een gelijkwaardig resultaat kan worden bereikt met aanmerkelijk minder bezwaren?

Beantwoording

Uit de rechtspraak van de Afdeling blijkt dat het bestuursorgaan bij het bepalen van het plangebied onder omstandigheden alternatieve locaties dient te betrekken. De standaardrechtsoverweging luidt (citaat):⁷

De Afdeling overweegt dat de raad bij de keuze van de bestemming een afweging dient te maken van alle belangen die betrokken zijn bij de vaststelling van het plan. Daarbij heeft de raad beleidsvrijheid. De voor- en nadelen van alternatieven dienen in die afweging te worden meegenomen.

Uit de tweede in de voetnoot genoemde uitspraak blijkt dat de voor- en nadelen van alternatieven bij de vaststelling van het bestreden bestemmingsplan volgens de Afdeling zorgvuldig waren afgewogen.

Het bestreden bestemmingsplan voorziet in kantoren ten behoeve van de vestiging van Eurojust, een internationale organisatie die zich bezighoudt met de coördinatie van nationale opsporings- en vervolgingsactiviteiten tegen ernstige (grensoverschrijdende) criminaliteit. Hiertegen werd in beroep aangevoerd dat alternatieve locaties beschikbaar waren en dat de gemeenteraad die locaties onvoldoende had onderzocht. De Afdeling overweegt hieromtrent in rechtsoverweging 24.3 (citaat):

Gelet op het hiervoor weergegevene heeft de raad in het kader van de voorbereiding van dit plan onderzoek verricht naar verschillende mogelijke locaties. De door appellanten als alternatief aangedragen locatie aan het Verhulstplein is daarbij ook in ogenschouw genomen. De raad heeft niet voor vestiging op deze locatie gekozen, omdat in verband met de stand-off zone van 30 meter die omwille van de veiligheid om het gebouw van Eurojust moet worden aangehouden, twee appartementencomplexen, twee kantoorgebouwen en een tankstation zouden moeten wijken. Voorts is gekozen naar leegstaande kantoren die geschikt zouden zijn voor de vestiging van Eurojust. Vanwege onvoldoende ruimte voor de inpassing van de benodigde veiligheidsmaatregelen, zoals de realisatie van de stand-off-zone en de mogelijkheid tot het realiseren van een ondergrondse parkeergarage naast het

⁷ Zie AbRS 20 maart 2013 (201207906/1), r.o. 16.6, AbRS 30 januari 2013 (201208118/1), r.o. 24.3 en AbRS 1 juni 2011 (200905555/1 en 200906452/1), r.o. 2.9.3

kantoorgebouw, en de hoge kosten voor het geschikt maken van de kantoren (onder meer vanwege de monumentale status van een van de gebouwen) waren deze kantoren geen reëel alternatief. Niet aannemelijk is gemaakt dat dit onjuist is. De raad heeft de genoemde nadelen van de alternatieve locaties in redelijkheid mogen betrekken bij de keuze voor het onderhavige alternatief.

Gelet op het voorgaande geeft het aangevoerde de Afdeling geen aanleiding voor het oordeel dat de raad niet in redelijkheid voor dit alternatief heeft kunnen kiezen.

A-contrario kan uit deze uitspraak worden afgeleid dat in het geval het bestuursorgaan niet deugdelijk motiveert waarom is gekozen voor het plangebied in plaats van een meer geschikte en beschikbare alternatieve locatie, het mogelijk is dat het bestemmingsplan wordt vernietigd op grond van het bepaalde in artikel 3:2 en 3:46 Awb. Kanttekening hierbij is dat deze rechtspraak betrekking heeft op planologische ontwikkelingen waarbij geen m.e.r.- (beoordelings)plicht geldt. In het geval die plicht wel plicht geldt dan blijkt uit vaste rechtspraak dat die alternatieve locaties in beginsel in de inspraakfase van de m.e.r.-procedure naar voren moeten worden gebracht. Wanneer alternatieven pas in die fase van het ontwerp van het m.e.r.-plichtige besluit of nog later voor het eerst worden voorgesteld dan mag het bestuursorgaan daar in beginsel aan voorbij gaan, tenzij er sprake is van ernstige bezwaren tegen het plan.⁸

Wij merken hierbij op dat in het geval in onderhavige situatie wordt gekozen voor een plangebied dat geheel of gedeeltelijk buiten het in de structuurvisie opgenomen gebied is gelegen, dit goed moet worden gemotiveerd omdat niet kan worden teruggevallen op de in die visie gemaakte beleidskeuzen en ervan uit wordt gegaan dat de structuurvisie in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening. Daarmee is echter niet gezegd dat het in de structuurvisie opgenomen gebied per definitie als in overeenstemming met een goede ruimtelijke ordening zal moeten worden blijven aangemerkt.

Naar onze mening moet om te beginnen onderscheid gemaakt worden tussen de twee typen besluiten die aan de orde zijn. De toetsing aan het criterium van een goede ruimtelijke ordening is, voor zover het betreft de structuurvisie, naar zijn aard globaler en indicatiever dan de toetsing die plaats vindt bij de vaststelling van een inpassingsplan. Datgene wat voidoet op globale schaal, kan bij inzooming op detailniveau, toch niet worden verankerd in een bestemmingsplan omdat een andere locatie in het globaal beoordeelde gebied of daarbuiten meer geschikt is.

Verder is da beleidsmatige visie op ruimtelijke ontwikkelingen in een gebied per definitie een momentopname in een dynamische wereld. Al vele decennia is aan de orde van de dag dat bestemmingsplannen, ook vlak na hun vaststelling, al weer 'ingeaald' worden door vrijstellingen, projectbesluiten, ontheffingen, omgevingsvergunningen, partiële wijzigingen, inpassingsplannen, enzovoort. Wat op het ene moment aangemerkt wordt als de beste ruimtelijke optie, kan, al korte tijd daarna, hoewel ruimtelijk nog wel aanvaardbaar, toch ingehaald zijn door een ontwikkeling die beter is. Om dan te zeggen dat die ingehaalde ruimtelijke visie daarmee in strijd is met het criterium van een goede ruimtelijke ordening, is wellicht wat te veel gezegd. Dat lijkt ons echter ook niet de kern van de zaak.

Voorts is van belang dat de milieuwetgeving rond de milieueffectrapportage verplicht tot het in kaart brengen van alternatieven. Zie hiertoe o.a. de artikel 7.7 lid 1 aanhef en onderdeel b, artikel 7.14 lid 1 aanhef en onderdeel b en artikel 7.23 lid 1 aanhef en onderdeel b Wet milieubeheer (Wm). In het onderhavige geval is hieruit, naar wij begrijpen, naar voren gekomen dat er een beduidend beter alternatief is dan het alternatief zoals opgenomen in de structuurvisie. Het is juridisch aanvaardbaar, ook uit het oogpunt van ruimtelijke ordening, dat indien dit betere alternatief op zichzelf in overeenstemming is met het criterium van een goede ruimtelijke ordening, gekozen wordt voor de ruimtelijke inpassing van dat alternatief.

⁸ Zie o.a. AbRS 29 juni 2011 (200905914/1), r.o. 2.8.3

Samenvatting

Op grond van de rechtspraak kan het onder omstandigheden gewenst zijn dat indien een locatie voor een beoogde planologische ontwikkeling in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening toch gekozen moet worden voor een meer geschikte en beschikbare alternatieve locatie.

In het geval die planologische ontwikkeling een m.e.r.(-beoordelings)plichtig besluit betreft dan moeten alternatieve locaties in beginsel reeds bij de inspraakfase van de m.e.r.-procedure naar voren worden gebracht.

Vraag 4

Bent u het met ons eens dat de Minister omwille van 'een goede ruimtelijke ordening' kan besluiten tot vaststelling van een Rijksinpassingsplan dat qua begrenzing en/of inrichting afwijkt van het gemelde voornemen van een producent?

Beantwoording

Het vaststellen van een Rijksinpassingsplan is een autonome bevoegdheid van de Minister van I&M. Hierbij geldt de verplichting dat de aan de grond toegekende bestemming en de daarbij behorende planregels voldoen aan het vereiste van een goede ruimtelijke ordening (art. 3.28 lid 1 in samenhang met art. 3.1 lid 1 Wro). Binnen die bandbreedte beschikt de Minister over een grote mate van beleidsvrijheid ten aanzien van zowel de begrenzing als de inrichting van het plangebied.

De door de Afdeling gehanteerde standaardoverweging ten aanzien van beroepsgronden ter zake de begrenzing van een plangebied luidt (citaat):⁹

Gelet op de systematiek van de Wet op de Ruimtelijke Ordening komt de gemeenteraad in beginsel een grote mate van beleidsvrijheid toe bij het bepalen van de begrenzingen van een bestemmingsplan. Deze vrijheid strekt echter niet zo ver dat de gemeenteraad een begrenzing kan vaststellen die in strijd is met een goede ruimtelijke ordening of een andere geschreven of ongeschreven rechtsregel, dan wel een algemeen rechtsbeginsel.

Wat hierover is uitgesproken ten aanzien van de begrenzing van het plangebied, geldt ook voor de inrichting van het plangebied. Hoewel deze rechtspraak betrekking heeft op een gemeentelijk bestemmingsplan, geldt die ook ten aanzien van een Rijksinpassingsplan omdat dit plan naar zijn juridische aard op één lijn is te stellen met een gemeentelijk bestemmingsplan zoals toegelicht bij de beantwoording van de tweede vraag.

Wij merken hierbij ten overvloede nog op dat het voornemen van een producent uiteraard niet bepalend is voor het antwoord op de vraag wat al dan niet in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening. In het onderhavige geval doet zich nog wel de complicatie voor dat de producent zich kan beroepen op de structuurvisie als argument dat 'zijn' gebied voldoet aan het criterium van een goede ruimtelijke ordening. Uit de geciteerde passage uit de memorie van toelichting op artikel 9b Elektriciteitswet bij de beantwoording van de tweede vraag blijkt dat de producent daarmee een steekhoudend argument op tafel legt. Evenwel behoeft dat argument niet doorslaggevend te zijn, en kan het gepareerd worden op basis van de bij antwoord twee aangedulde argumentatie (globale en indicatieve aard van de structuurvisie; aard van de toetsing op detailniveau; dynamiek van het ruimtelijk beleid; verplichting tot afweging van alternatieven in het kader van de milieueffectrapportage).

⁹ Zie o.a. AbRS 11 april 2012 r.o. 2.3.1 en AbRS 25 januari 2000, M&R 2000, 107, r.o. 2.3.3

Wij delen derhalve uw standpunt dat de Minister bij het vaststellen een Rijksinpassingsplan kan afwijken van de door de aanvrager verzochte begrenzing en inrichting van het plangebied voor zover hierbij wordt voldaan aan het vereiste van een goede ruimtelijke ordening. Noodzakelijk zal wel zijn om een en ander zeer deugdelijk en zorgvuldig te motiveren.

Vraag 5

Voor een geslaagd beroep op het vertrouwensbeginsel dient sprake te zijn van aan het bestuursorgaan toe te rekenen concrete, ondubbelzinnige toezeggingen die zijn gedaan door een daartoe bevoegd persoon en waaraan rechtens te honoreren verwachtingen kunnen worden ontleend. Bent u het met ons eens dat de enkele omstandigheid dat door of namens de Minister overleg met een producent als bedoeld in art. 9b van de Elektriciteitswet heeft plaatsgevonden over de realisering van een windturbinepark, en door of namens de Minister een positieve grondhouding is aangenomen over de wijze waarop hij van zijn bestuursrechtelijke bevoegdheden gebruik zou maken, geen te honoreren beroep op het vertrouwensbeginsel rechtvaardigt?

Beantwoording

Het enkel voeren van *overleg* over een door de producent voorgelegd Initiatief, voorafgaand aan het traject van vergunningverlening, zal niet kunnen leiden tot een gerechtvaardigde verwachting dat dit initiatief publiekrechtelijk mogelijk wordt gemaakt door de Minister. Indien de Minister bij dat overleg een 'positieve grondhouding' heeft laten zien, kan in beginsel nog van belang zijn hoe die positieve grondhouding er dan precies heeft uitgezien. Uit uw vraagstelling hebben wij dit niet kunnen opmaken.

Voor een geslaagd beroep op het vertrouwensbeginsel is volgens de vaste leer van de Afdeling vereist dat aan het bestuursorgaan toe te rekenen concrete, ondubbelzinnige toezeggingen zijn gedaan door een daartoe bevoegd persoon, waaraan rechtens te honoreren verwachtingen kunnen worden ontleend.¹⁰

Indien de door u genoemde 'positieve grondhouding' bestaan heeft in het uitspreken van de Intentie om het Initiatief van de producent in het kader van het traject tot vergunningverlening/inpassing positief tegemoet te treden, en met een positieve grondhouding het publiekrechtelijk traject te doorlopen, evenwel zónder dat vooruit gelopen is op de uitkomst van de procedures, dan is er in ieder geval geen sprake van concrete, ondubbelzinnige toezeggingen waaraan rechtens te honoreren verwachtingen konden worden ontleend.

Indien evenwel op ongeclausuleerde wijze medewerking is toegezegd, kan dit anders liggen. Zie hiertoe bijvoorbeeld de uitspraak van de Afdeling van 25 juni 2014 (201306462/1). Hierin citeert de Afdeling in rechtsoverweging 1 zichzelf uit de uitspraak van 15 juni 2011 (201009572/1):

De inbreuk op het door het college bij [appollant sub 1] gewekte vertrouwen kan niet worden gerechtvaardigd door de enkele omstandigheid, dat het bouwplan in strijd is met het bestemmingsplan. Juist door het vertonen van vrijstelling wordt hierop een uitzondering gemaakt en de principe-toezegging was daarop gericht. Rechtvaardiging kan evenmin worden gevonden in de omstandigheid dat het college bij nader inzien tot de conclusie is gekomen dat het bouwplan planologisch en stedenbouwkundig ongewenst is, omdat het niet past binnen de rode contour die bij nader inzien volgens het college in het geheel geen woningbouw op het perceel toe zou laten. Voor het standpunt van het college dat op het perceel in het geheel geen woningbouw mogelijk is, kan geen grond worden gevonden in het stedenbouwkundig advies van HD Advies van 25 maart 2008, waarop het college het besluit tot welgeering van de vrijstelling mede heeft gebaseerd, nu volgens dat advies het ingediende bouwplan binnen de rode contour is gesitueerd en met enige aanpassingen ter plaatse een woning kan worden gerealiseerd die voldoet aan de in dat advies

¹⁰ Zie o.a. AbRS 23 juli 2014 (201310330/1)

geformuleerde stedenbouwkundige randvoorwaarden. Wat de stelling van het college betreft dat het bouwplan het gemeentelijke beleid, dat de open zichtlijnen met het buitengebied behouden moeten blijven, doorkruist, wordt overwogen dat dit beleid ten tijde van het verlenen van de principetoezegging ook bekend was en het college niet heeft gemotiveerd waarom het die omstandigheid ten tijde van het verlenen van de principetoezegging niet, en thans wel in de weg vindt staan aan het verlenen van planologische medewerking aan het bouwplan. Daarbij is van belang dat de in de brief van 31 augustus 2007 gedane toezegging in planologisch opzicht ongeclausuleerd is en blijkens de gedingstukken door het college is gedaan na vergelijking van het verzoek van appellant sub 11 met een eerder afgewezen verzoek. Uit de brief van 31 augustus 2007 blijkt niet dat het college in planologisch opzicht slechts een beperkte toets heeft uitgevoerd en enig voorbehoud aan de toezegging heeft verbonden, waarmee appellant sub 11 rekening had moeten houden.

Op grond van deze omstandigheden oordeelt de Afdeling dat het vertrouwensbeginsel is geschonden. Hieruit blijkt dat de Afdeling de nodige eisen stelt aan een gerechtvaardigd beroep op het vertrouwensbeginsel.

Zelfs indien er gerechtvaardigd vertrouwen is gewekt, brengt dat bovendien nog niet mee dat ook dienovereenkomstig moet worden gehandeld. Aan het toezeggen van de bereidheid tot het verlenen van medewerking door middel van vergunningverlening of vaststelling van een bestemmingsplan kunnen in beginsel geen rechtsreeks aanspraken op dienovereenkomstige medewerking worden ontleend. Het rechtssysteem brengt immers met zich dat een bestuursorgaan moet kunnen terugkomen op de toegezegde planologische medewerking ten gevolge van bijvoorbeeld een vernietiging van een bestemmingsplan door de Afdeling, fundamenteel gewijzigde planologische inzichten en/of bezwaren van derden.

Uit de rechtspraak blijkt wel dat het bestuursorgaan in het geval hij terugkomt op een eerdere toezegging om medewerking te verlenen, dat onder omstandigheden deugdelijk moet motiveren waarbij het compenseren van eventuele schade moet worden betrokken.¹¹ Voor de duidelijkheid citeren wij de relevante rechtsoverweging uit de eerste in de voetnoot genoemde uitspraak:

2.4.1. Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (uitspraak van 2 februari 2010 in zaak nr. 200902932/1/H1), kan aan het college niet de bevoegdheid worden ontegenzeggend om bij het volgen van de - gefaseerde - vrijstellingsprocedure terug te komen van de aanvankelijke bereidheid om met toepassing van artikel 19 van de WRO medewerking te verlenen aan de realisering van het bouwplan. Wel zal het college bij het alsnog weigeren om vrijstelling te verlenen deugdelijk dienen te motiveren waarom het van inzicht is veranderd. Daarbij zal het college voorts de gevolgen van het bij de verzoeker om vrijstelling door de aanvankelijk uitgesproken bereidheid gewekte vertrouwen dienen af te wegen tegen de door de weigering gediende belangen en onder ogen moeten zien, of die afweging tot het verlenen van enige compensatie noopt.

Kortom, in het geval bij besluit wordt teruggekomen op een eerdere toezegging tot de bereidheid om medewerking te verlenen, dient de reden waarom daarop wordt teruggekomen deugdelijk te worden gemotiveerd. In het onderhavige geval zijn wij van mening dat de omstandigheid dat nog MER procedures moesten worden gevoerd, waarbij ook alternatieven in beeld dienden te worden gebracht en afgewogen dienden te worden, al in de weg staat aan het aannemen van aanspraken op een resultaat en dus op compensatieverplichtingen.

¹¹ Zie o.a. AbRS 15 juni 2011 (201009572/1), TBR 2011, 138 en AbRS 10 februari 2010 (200902932/1), TBR 2010, 63

Samenvatting

Voor een geslaagd beroep op het vertrouwensbeginsel is volgens de vaste leer van de Afdeling vereist dat aan het bestuursorgaan toe te rekenen concrete, ondubbelzinnige toezeggingen zijn gedaan door een daartoe bevoegd persoon, waaraan rechtens te honoreren verwachtingen kunnen worden ontleend. Hiervan is blijkens de rechtspraak geen sprake indien het betrokken bestuursorgaan de intentie heeft uitgesproken om het initiatief van de producent in het kader van het traject tot vergunningverlening/inspassing positief tegemoet te treden, en met een positieve grondhouding het publiekrechtelijk traject te doorlopen zónder dat daarbij vooruit wordt gelopen op de uitkomst van de procedures

Indien wel sprake is van gerechtvaardigd gewekt vertrouwen, brengt dat overigens nog niet mee dat ook dienovereenkomstig *moet* worden gehandeld. Aan het toezeggen van de bereidheid tot het verlenen van medewerking aan bijvoorbeeld de aanleg van een windturbinepark kan in beginsel geen rechtstreekse aanspraken op dienovereenkomstige medewerking worden ontleend.

In het geval wordt teruggekomen op een eerdere toezegging om medewerking te verlenen blijkt uit de rechtspraak dat dat onder omstandigheden deugdelijk moet worden gemotiveerd, waarbij het compenseren van eventuele schade moet worden betrokken.

Vraag 6

Bent u het met ons eens dat Provinciale Staten - indien dringende redenen daartoe roepen - een Inpassingsplan kunnen vaststellen waarbij wordt afgeweken van het Omgevingsplan?

Beantwoording

Naar wij aannemen, doet u bij deze vraag op het Provinciaal Omgevingsplan Groningen 2009 - 2013. In dit Omgevingsplan zijn, zo blijkt uit bladzijde 9 van het plan, de ruimtelijke structuurvisie (Wet ruimtelijke ordening), het milieubeleidsplan (Wet milieubeheer), het mobiliteitsplan (Planwet verkeer en vervoer) en het waterhuishoudingsplan (Wet op de waterhuishouding) geïntegreerd. Dit plan is tevens grondwaterbeheerplan (Grondwaterwet) en voldoet ook aan de eisen van de Waterwet.

Aan de orde is dus de vraag of Provinciale Staten, in geval van dringende redenen, met een Inpassingsplan kunnen afwijken van de eigen structuurvisie.

Uit de Memorie van Toelichting bij de Wro (paragraaf 2.3.5) blijkt hierover het volgende (citaat):¹²

In de opzet van het wetsvoorstel binden structuurvisies het vaststellende bestuursorgaan en hebben zij primair een intern structurende functie: de uitvoerende organen zullen bij het nemen van besluiten de structuurvisie als leidraad nemen en in beginsel dienovereenkomstig handelen. (...) De bekendmaking van de structuurvisie betekent, dat dit document door het vaststellende overheidsorgaan bij de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden zal worden gehanteerd als referentiekader. Ook andere overheden moeten kunnen vertrouwen op dit kader als zij de structuurvisie bij de ontwikkeling van hun beleid in beschouwing willen nemen. Voor het vaststellende overheidsorgaan impliceert dit dus, dat het bestuurlijk zorgvuldig zal moeten handelen als het van het in de structuurvisie geformuleerde beleid wil afwijken. Die zorgvuldigheid zal er in moeten bestaan dat de voorgenomen afwijking van een goede (ruimtelijke) onderbouwing zal moeten zijn voorzien (het motiveringsbeginsel) (onderstreping;). Anders dan bij normstellende besluiten, die in juridische zin jegens andere overheden gericht zijn op rechtsgevolg, is bij structuurvisies dus alleen sprake van zelfbinding voor de vaststellende overheid.

¹² Kamerstukken II 2002/03, 28 916, nr. 3, p. 14

nysingh
advocaten-notarissen

Wij beantwoorden uw vraag derhalve bevestigend, voor zover Provinciale Staten in staat zijn om voor de beoogde afwijking een deugdelijke motivering te geven, die ook als zodanig wordt opgenomen in het provinciale Inpassingsplan.

***

Tot zover de beantwoording van de vragen. Graag zijn wij tot het geven van een nadere toelichting of advies bereid.

Met vriendelijke groet,

Van:
Verzonden: dinsdag 29 juli 2014 11:43
Aan:
Onderwerp: FW: verzoek om uitbrengen van een offerte

Zoals besproken zend ik hierbij de vragen die de provincie Groningen heeft voorgelegd. Graag ontvang ik een akkoord van het departement dat wij overgaan tot beantwoording van de vragen. Alvast veel dank!

Met vriendelijke groeten,

| advocaat Pels Rijken & Droogleeve Fortuijn N.V. | Bezuidenhoutseweg 57 | Postbus 11756, 2502 AT Den Haag |
 | www.pelsrijcken.nl | Bioggebiedsontwikkeling.nl

 Pluimen, e-mailtoeg?

Dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Het bericht kan vertrouwelijke informatie bevatten waarvoor het
 beroepsgeheim van advocaat of notaris geldt. Als u dit bericht per abuis hebt ontvangen, wordt u verzocht het te vernietigen, en de
 afzender te informeren. Alle werkzaamheden worden verricht op grond van een overeenkomst van opdracht als bedoeld in artikel 7:400
 van het Burgerlijk Wetboek met de naamloze vennootschap Pels Rijken & Droogleeve Fortuijn N.V., gevestigd te Den Haag en
 ingeschreven in het Handelsregister onder nr. 27283716. Op de overeenkomst zijn de algemene voorwaarden van toepassing, die zijn
 gedeponeerd bij griffie rechtbank Den Haag onder nr. 27/2013. Daarin is een aansprakelijkheidsbeperking opgenomen. De algemene
 voorwaarden zijn te raadplegen op www.pelsrijcken.nl/algemene-voorwaarden en worden op verzoek langs elektronische weg of op
 andere wijze kosteloos aan u toegezonden.

This message is solely intended for the addressee and may contain information that is confidential and legally privileged. If you are not
 the intended recipient please notify the sender immediately and delete this message. All our services are performed by virtue of an
 agreement for the supply of services as referred to in Section 7:400 of the Dutch Civil Code between Pels Rijken & Droogleeve Fortuijn
 N.V. and the client. Pels Rijken & Droogleeve Fortuijn N.V. is a public limited company that is based in The Hague and registered with
 the Chamber of Commerce Haaglanden under number 27283716. All services provided are subject to our general terms and conditions
 which include a limitation of liability clause and are deposited with the District Court of The Hague under number 27/2013. Our general
 terms and conditions can be found on our website www.pelsrijcken.eu/algemene-voorwaarden and upon request we will provide you with
 a copy, free of charge.

[Redacted header line]

Van: [Redacted] n <[Redacted]@pelsrijcken.nl>
Verzonden: donderdag 31 juli 2014 11:15
Aan: [Redacted]
Onderwerp: RE: contactgegevens

Geachte mevrouw [Redacted] beste [Redacted]

Bedankt voor uw contactgegevens. Zoals besproken heb ik inmiddels contact gehad met de provincie Groningen en de gehele opdracht geweigerd.

Met vriendelijke groeten,

[Redacted signature]

[Redacted] | advocaat | Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. | Bezuidenhoutseweg 57 | Postbus 11756, 2502 AT Den Haag |
[Redacted] | f. [Redacted] | [Redacted]@pelsrijcken.nl | www.pelsrijcken.nl | Bloggebiedsontwikkeling.nl
Printen, echt nodig?

Van: [Redacted] @minez.nl
Verzonden: donderdag 31 juli 2014 10:28
Aan: [Redacted]
Onderwerp: contact egevens

Geachte heer [Redacted]

Zoals zojuist telefonisch besproken, bijgaand mijn contactgegevens.

Met vriendelijke groet,
[Redacted signature]

mr. [Redacted]
jurist

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Ministerie van Economische Zaken
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

T [Redacted]
E [Redacted]@minez.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die voortvloeit uit het gebruik van elektronische berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

=====

Bezoek u het kerndepartement van het Ministerie van Economische Zaken?

Houd er dan rekening mee dat u een geldig

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

identiteitsbewijs (paspoort, ID-kaart, rijbewijs of rijksпас) dient te tonen. Indien u bij de receptie geen geldig identiteitsbewijs kunt tonen, wordt u geen toegang verleend. Legitimatiebewijzen en toegangspassen van andere organisaties worden niet geaccepteerd.

Dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Het bericht kan vertrouwelijke informatie bevatten waarvoor het beroepsgeheim van advocaat of notaris geldt. Als u dit bericht per abuis hebt ontvangen, wordt u verzocht het te vernietigen en de afzender te Informeren. Alle werkzaamheden worden verricht op grond van een overeenkomst van opdracht als bedoeld in artikel 7:400 van het Burgerlijk Wetboek met de naamloze vennootschap Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V., gevestigd te Den Haag en ingeschreven in het Handelsregister onder nr. 27283716. Op de overeenkomst zijn de algemene voorwaarden van toepassing, die zijn gedeponeerd ter griffie rechtbank Den Haag onder nr. 27/2013. Daarin is een aansprakelijkheidsbeperking opgenomen. De algemene voorwaarden zijn te raadplegen op www.pelsrijcken.nl/algemene-voorwaarden en worden op verzoek langs elektronische weg, of op andere wijze kosteloos aan u toegezonden.

This message is solely intended for the addressee and may contain information that is confidential and legally privileged. If you are not the intended recipient please notify the sender immediately and delete this message. All our services are performed by virtue of an agreement for the supply of services as referred to in Section 7:400 of the Dutch Civil Code between Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. and the client. Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. is a public limited company that is based in The Hague and registered with the Chamber of Commerce Haaglanden under number 27283716. All services provided are subject to our general terms and conditions which include a limitation of liability clause and are deposited with the District Court of The Hague under number 27/2013. Our general terms and conditions can be found on our website www.pelsrijcken.eu/algemene-voorwaarden and upon request we will provide you with a copy, free of charge.

Vergadering burgemeester en wethouders - d.d. 17 september 2013

Aanwezig:		Afwezig:	
		- [REDACTED]	burgemeester
- [REDACTED] - [REDACTED]	wethouders		
- [REDACTED] - [REDACTED]	secretaris afd. hoofd Samenleving afd. hoofd Beleid en Beheer		

Gemeente
Menterwolde

Onderwerp:	
Vaststelling notulen.	De notulen van 10 september 2013 worden vastgesteld.
[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]

BeuW-17-09-2013.doc

Onderwerp:	
Windpark N33.	<p>●overeenkomstig advies afdeling Beleid en Beheer wordt besloten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ons te blijven inzetten tegen de komst van het windpark op de voorgenomen locatie vanwege de te verwachten effecten; - mee te gaan praten over de voorkeursvariant; - de vergunningverlenende taak te vervullen; - deel te nemen in de werkgroep communicatie; - de vergunningaanvraag voor de tijdelijke windmeetmast in behandeling te nemen; - de raad te informeren over dit besluit, door middel van een raadsbrief.

 BenW-17-09-2013.doc

Onderwerp:	het contract met een jaar verlengen onder dezelfde condities.
[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]
<i>Middelen & Ondersteuning:</i>	
[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]

BenW-17-09-2013.doc

onderwerp:	[Redacted]
<i>Samenvatting:</i>	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]

 BenW-17-09-2013.doc

Onderwerp:	
Brandweer:	

Vastgesteld d.d. 17 september 2013.

Burgemeester en wethouders van Menterwolde.

E.A. van Zijlen
burgemeester

secretaris

Ministerie van Economische Zaken

Windpark N33

Stand van Zaken RCR

en

voortgang besluitvorming

16 april 2015

0086

RCR windpark N33 (historie 2)

- November 2012: Overleg gemeenten, provincie, Rijk over opstellingsvarianten => optimalisatie rekening houdend met grondposities initiatiefnemer. Gem. blijven tegen dus geen oordeel
- April 2013: Presentatie opstellingsvarianten aan B&W's
- April 2013: Informatie-avonden in Veendam en Menterwolde
- December 2013: MER-onderzoek gereed
- December 2013 – Februari 2014: Ambtelijk overleg VKA
- Maart 2014: Bestuurlijk overleg => Gedeputeerde vraagt uitstel i.v.m. mogelijk beter alternatief via wijziging plangebied.
=> plv. DG wil dit aan minister voorleggen.

RCR windpark N33 (historie 3)

- April 2014: Kamerdebat met motie inzake N33
  - Mei 2014: Minister geeft provincie ruimte voor onderzoek naar alternatief (6^e variant)
  - September 2014: Groningen biedt onderzoek aan
  - Oktober 2014: Minister besluit om 6^e variant aan MER toe te voegen en deze op zelfde wijze te laten onderzoeken als vastgelegd in op 3 juni vastgestelde NRD.
  - December 2014: RWE, Yard en Blaaswind overeenstemming
- { December 2014: Minister reageert op brieven van Menterwolde
=> geen ruimte voor aangedragen (7^e) variant

Gevolgen van voorstel provincie om opstellingsvarianten in G-5-gebied nader te bestuderen en indien beter daar voor te kiezen.

Op basis van de resultaten van de globale beoordeling in planMER N33 is de provincie van mening dat het gebied G-5 nader moet worden bestudeerd, omdat deze in die globale beoordeling beter scoort op leefomgeving dan het plangebied N33. Een onderwerp waarvan de provincie in haar zienswijze op de Notitie Reikwijdte en detailniveau heeft aangegeven zeer belangrijk te vinden. In een overleg tussen gedeputeerde en plv. DG ETM de Vries is afgesproken dat de gevolgen van een dergelijke keuze zo helder mogelijk in kaart worden gebracht. Deze notitie geeft daar invulling aan.

Aan het eind van de notitie wordt besproken of er aanvullend onderzoek gewenst is alvorens te concluderen of G-5 daadwerkelijk beter scoort dan het plangebied N33. Voorafgaand daaraan wordt echter allereerst ingezoomd op de gevolgen van een keuze voor een ander plangebied, i.c. G-5:

1. Het RCR-proces N33 zal moeten worden gestopt, omdat mee laten lopen/toevoegen van G-5 aan de lopende RCR-procedure ongewenst is.

Het is alleen mogelijk om het nieuwe gebied in te voegen in de lopende RCR-procedure als dit als een uitbreiding van het reeds bestaande plangebied wordt gedaan. In dat geval zal er net als bij de toevoeging van Oostermoor aan het plangebied Drentse Monden een aanvullende notitie RenD en aanvullende kennisgeving moeten komen. Het huidige RCR-plangebied N33 wordt in dat geval in het noordelijk deel uitgebreid in oostelijke richting en zal dus groter worden dan het huidige plangebied.

Aangezien het de bedoeling van de provincie is m.u.v. het noordelijk deel de rest van het N33 plangebied te laten vervallen kan niet meer worden gesproken van een uitbreiding van het plangebied. Met een dergelijke ingrijpende verandering van het plangebied ontstaat feitelijk een nieuw initiatief met nieuwe initiatiefnemers waarvoor opnieuw een melding in het kader van RCR zal moeten plaatsvinden. De procedure hiervoor incl. Mer zal opnieuw moeten worden opgestart te beginnen met een notitie Reikwijdte en detailniveau, waarna een nieuw gecombineerd plan- en projectMER zal moeten worden opgesteld¹.

2. Goede motivatie van stopzetten RCR-proces N33 is belangrijk.

Gelet op het feit dat de RCR van toepassing is op de melding voor het plangebied N33 en er van uitgaande dat initiatiefnemer niet vrijwillig zal afzien van de melding zal er een besluit moeten worden genomen om geen inpassingsplan vast te stellen in dat gebied. Een dergelijk besluit zal goed moeten worden gemotiveerd. Het is zeer de vraag of de globale beoordeling in het planMER daar voldoende basis voor biedt.

Ook de huidige initiatiefnemer voor N33 kan het Rijk expliciet vragen om een Rijksinpassingsplan vast te stellen. De reactie (weigering) van het Rijk daarop is een formeel besluit waartegen de initiatiefnemer in bezwaar en beroep kan bij de Raad van State. Daarnaast kan de initiatiefnemer via de publiekrechtelijke weg vragen om een schadevergoeding voor de kosten die hij gemaakt heeft vanwege gewekt vertrouwen. Het is bij voorbaat moeilijk in te schatten welke kans van slagen dit heeft, maar het geeft hoe dan ook 'gedoe'. Dit is mogelijk te voorkomen door met de initiatiefnemer in gesprek te gaan over schadevergoeding of een andere vorm van compensatie.

Wellicht nog belangrijker is dat het Rijk dan in het kader van een RCR-proces besluit af te wijken van een gebied dat net in de SVWOL is vastgelegd. In de plan-MER van de SVWOL wordt kritisch naar het plangebied N33 gekeken², maar in lijn met de afspraken met de provincies is het plangebied N33 in de SVWOL toch als geschikt voor grootschalige windenergie opgenomen,

¹ Ook indien er voor zou worden gekozen om het bestaande plangebied in noordoostelijke richting uit te breiden zal er net als bij toevoeging Oostermoor aan Drentse Monden een aanvullende startnotitie nodig zijn en zullen de gevolgen verder vrijwel hetzelfde blijven.

² Er wordt gesteld dat nader onderzoek moet uitwijzen wat de precieze mogelijkheden zijn.

Bovendien wordt het alternatieve gebied G-5 niet in de SVWOL genoemd. Dit vraagt om een hele goede uitleg indien hiervoor wordt gekozen. Ook moet dit proces heel goed worden begeleid richting Kamer en beide verantwoordelijke ministers.

Verder komt de geloofwaardigheid van de SVWOL onder druk te staan. Als het Rijk kort op de publicatie van de SVWOL niet in lijn met die SVWOL handelt dan wordt het aanmerkelijk moeilijker om de SVWOL als uitgangspunt te hanteren voor andere en nieuwe RCR-meldingen. Het argument dat er gebieden zijn die wellicht meer geschikt zijn voor grootschalige windenergie dan de in de SVWOL opgenomen gebieden speelt immers niet alleen bij de N33. Ditzelfde argument kan ook bij een aantal andere in de SVWOL genoemde gebieden worden gebruikt. Vooral omdat de in de SVWOL gekozen gebieden niet voortkomen uit een afgewogen keuze door het Rijk, maar voortvloeien uit bestuurlijke afspraken met de provincie.

Tot slot zal het Rijk de afweging moeten maken of ze gelet op de bovengeschetste gevolgen en in het licht van de afspraken tussen Rijk en provincies wil vasthouden aan de locatie N33 indien het draagvlak daarvoor bij de provincie wegvalt of is weggevallen.

3. Er zal een nieuw besluitvormingsproces voor gebied G-5 moeten worden opgestart.

a. Nieuwe melding van (nieuwe) initiatiefnemer

Allereerst is het nodig dat één of meer (nieuwe) initiatiefnemers zich melden voor het G-5 gebied. Die initiatiefnemers zullen dan moeten beschikken over de benodigde grondposities, want anders is het project niet realistisch/uitvoerbaar. Op dit moment hebben Yard/Blaaswind grondposities in het westelijk deel van het gebied G-5 en RWE in het oostelijk deel. Yard heeft richting EZ aangegeven dat ze niet willen meewerken aan een alternatief in het gebied G-5. Als zij bij dit standpunt blijven dan is het zeer de vraag of de grondeigenaren (boeren), voor zover zij dit willen, hun contract met Yard/Blaaswind kunnen opzeggen en met een andere (willige) initiatiefnemer in zee kunnen gaan. Aangezien wij geen zicht hebben op de contractuele relatie tussen Yard en haar grondeigenaren en we ook niet zeker weten of Yard daadwerkelijk medewerking zal blijven weigeren is dit een onzekere factor waarover dan in ieder geval eerst duidelijkheid dient te worden verkregen

b. Indien RCR van toepassing op nieuwe besluitvormingsproces dan is opname van G-5 gebied in aanpassing van SVWOL wenselijk/noodzakelijk

Indien het plangebied G-5 wordt ingevuld met twee initiatieven en deze initiatieven (indien elk kleiner dan 100 MW) ook juridisch als aparte projecten kunnen worden beschouwd dan is de provinciale coördinatie-regeling van toepassing. Het rijk is dan in ieder geval in formele zin niet langer betrokken.

Gelet op het feit dat het om één aaneengesloten gebied gaat lijkt het echter op voorhand moeilijk om te spreken van twee op zichzelf staande projecten en dan is de RCR van toepassing als het gaat om 100 MW of meer.

In de SVWOL is aangegeven dat aanpassingen van plangebieden mogelijk zijn in overleg met de provincie. Hier wordt echter vooral bedoeld op kleine aanpassingen zoals de optimalisatie van het plangebied N33.

Een RCR in een gebied dat voor een belangrijk deel niet is opgenomen in de huidige SVWOL maakt aanpassing van de SVWOL zeer wenselijk. Zonder opname van het G-5-gebied in de SVWOL heeft het Rijk geen beleidsmatige (goede argumenten) op grond waarvan een RCR-melding in behandeling kan worden genomen. Zou het Rijk zonder basis in de SVWOL een melding wel in behandeling nemen dan schept zij een precedent en is er onvoldoende reden andere RCR-meldingen buiten de SVWOL-gebieden af te wijzen. Dat druist in tegen de afspraken die hierover zijn gemaakt met het IPO in het wind akkoord en met name voor de provincie Groningen betekent dit dat RCR meldingen buiten de in het POP aangewezen gebieden niet meer kunnen worden afgewezen.

c. Nieuw besluitvormingsproces kost extra tijd ten opzicht van continueren van lopende proces rondom N33

In het proces ten aanzien van windpark N33 ligt op dit moment de keuze voor het VKA voor en het op basis daarvan opstellen van het inpassingsplan. De stappen die bij N33 reeds zijn doorlopen zullen opnieuw doorlopen moeten worden. Het gaat dan om de volgende punten:

- Vorming van nieuw initiatief voorafgaand aan de aanmelding: 2 maanden
- Aanmelding voor RCR of PCR, inclusief overleg met bevoegd gezag: 3 maanden
- Opstellen notitie Reikwijdte en Detail (inclusief ter inzage legging): 6 maanden
- Opstellen gecombineerd plan- en projectMER³: 18 maanden

In totaal gaat het dan om een vertraging van 29 maanden, ofwel ca. twee en een half jaar. De Provincie denkt dat het tijdsverlies beperkt kan worden tot 18 maanden, omdat:

- PlanMER al grotendeels gereed is en discussies niet meer overgedaan hoeven te worden.
- discussies over inrichtingsvarianten in het gebied G-5 eenvoudiger zouden zijn omdat gebied makkelijker is in te richten en er minder hinder en meer draagvlak te verwachten is.
- de bovengeschetste processtappen deels ook parallel kunnen lopen.

Desgevraagd geeft Pondera aan dat naar haar mening 18 maanden voor het MER een redelijke inschatting is en dat er in het MER-proces hooguit twee maanden tijdswinst kan worden geboekt door het opstellen van de notitie Reikwijdte en Detail deels parallel te laten lopen aan het opstellen van het MER.

Tot besluit zijn ook de afspraken uit het windakkoord met IPO relevant. De Provincies zullen in dat kader voor 1 juli 2014 de locaties voor windenergie ruimtelijk planologisch moeten hebben vastgelegd. Op dit moment voldoet Groningen met de gebieden Eemshaven, Delfzijl en N33 aan die afspraak. Er van uitgaande dat het gebied N33 afvalt en het alternatief G-5 nodig is om de taakstelling van Groningen in te vullen zal een wijziging van de nu nog in de provinciale verordening (POV) opgenomen locatie N33 moeten plaatsvinden. Dit past binnen de afspraken die het IPO met het Rijk heeft gemaakt. Daarin staat dat als er gebieden in de procedure afvallen, de provincies zelf nieuwe gebieden aandragen. Over de termijn waarop dit nieuwe gebied ruimtelijk wordt vastgelegd zal een specifieke afspraak gemaakt moeten worden.

Kan nu al worden geconcludeerd dat G-5 daadwerkelijk beter scoort dan het plangebied N33

In het begin van deze notitie is al aangegeven dat het belangrijk is om vast te stellen wat er nodig is voor de onderbouwing van de keuze voor ofwel plangebied N33, ofwel plangebied G-5. De vergelijking in het planMER voor windpark N33 is gebaseerd op een globale beoordeling van de gebieden. Indien partijen gelet op het bovenstaande een mogelijke wijziging van het plangebied wenselijk (blijven) vinden dan lijkt het verstandig om dit besluit beter onderbouwd te nemen. Het ligt dan voor de hand om Pondera te vragen om mogelijke opstellingsvarianten in het G-5 gebied vast te stellen en die opstellingsvarianten meer gedetailleerd op effecten te beoordelen. Om een goede vergelijking met de reeds onderzochte varianten in het plangebied N33 te kunnen maken zullen deze G-5-varianten in principe op alle aspecten moeten worden beoordeeld die ook voor de N33-varianten zijn onderzocht. Wij hebben Pondera (vertrouwelijk) gevraagd hoeveel tijd er met een dergelijk onderzoek gemoeid zou zijn. Zij geven aan dat wanneer we er voor zouden kiezen om slechts één realistische maximale opstellingsvariant semi-kwantitatief en op basis van een "expert judgement" te laten doorrekenen hier twee en een halve maand voor nodig is⁴. Als wordt gekozen voor deze onderbouwingsslag dan dient deze tijd te worden opgeteld bij de eerdergenoemde vertraging van het proces.

³ Het opstellen van het MER voor windpark N33 heeft gerekend vanaf het moment van terinzagelegging van de notitie Reikwijdte en Detail ruim 2 jaar geduurd.

⁴ Het beperken van de effectbeoordeling tot de belangrijkste aspecten (geluid, slagschaduw, ecologie en landschap) levert volgens Pondera weinig tijdswinst.

Deze extra onderbouwingslag lijkt sowieso zinvol. Hij is nodig om een mogelijke keuze voor G-5 beter te motiveren, maar hij kan ook worden gebruikt om het niet kiezen voor G-5 nader te motiveren.

Wanneer hier voor een verdiepingsslag gekozen wordt is het van belang om met de betrokken partijen af te spreken hoe de procedure gaat lopen en wat er met de uitkomst gebeurt.

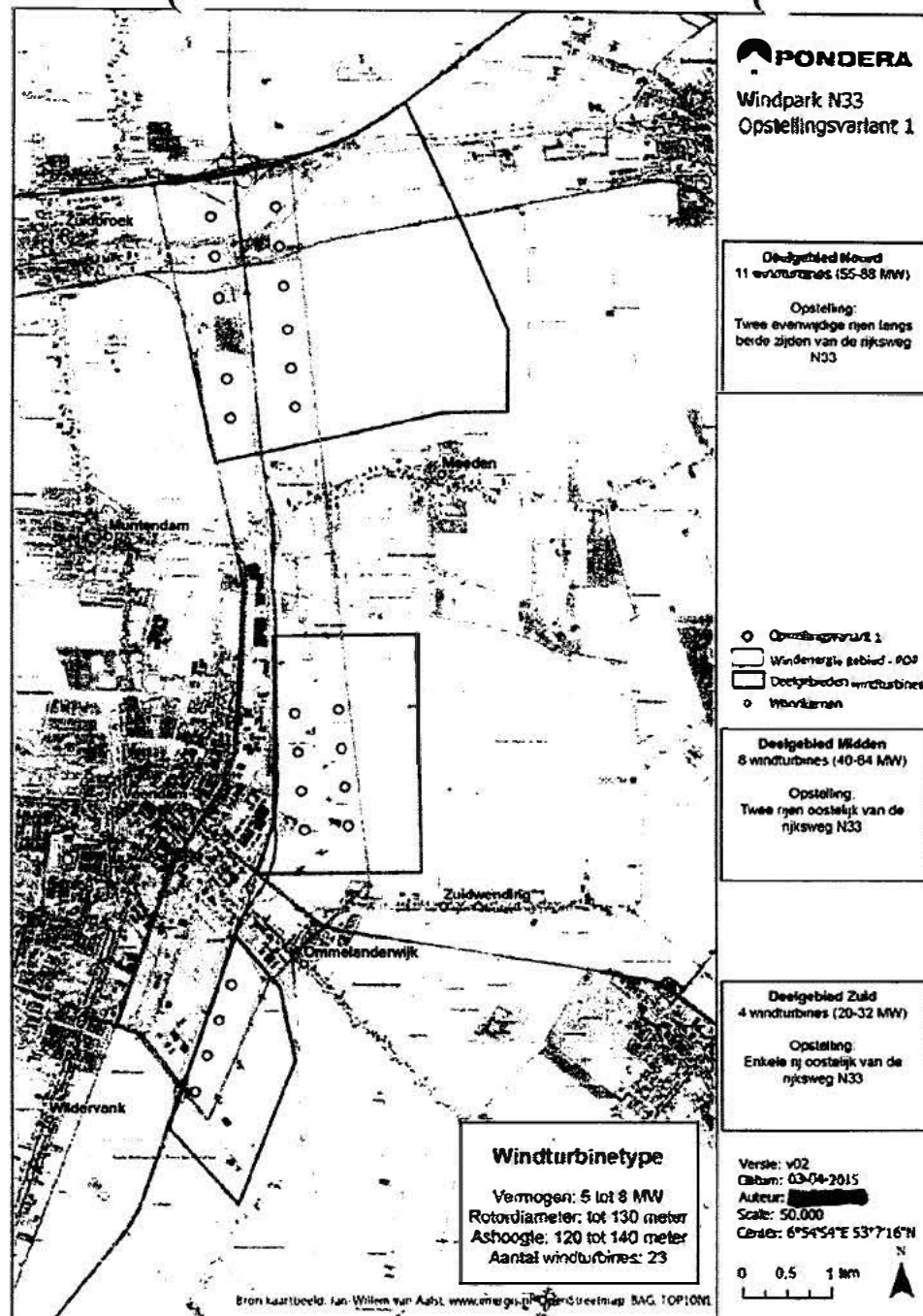

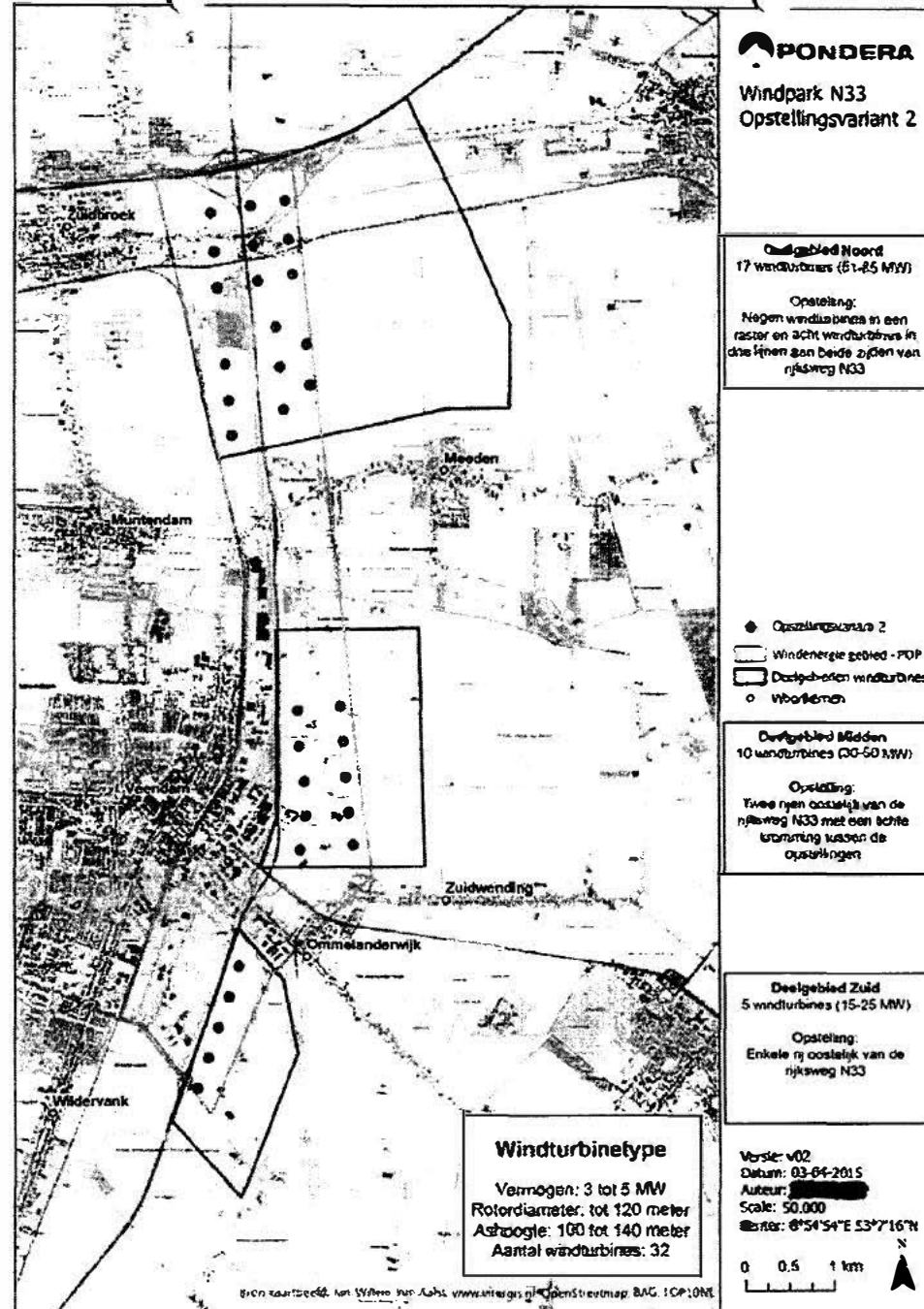
Opstellingsvarianten

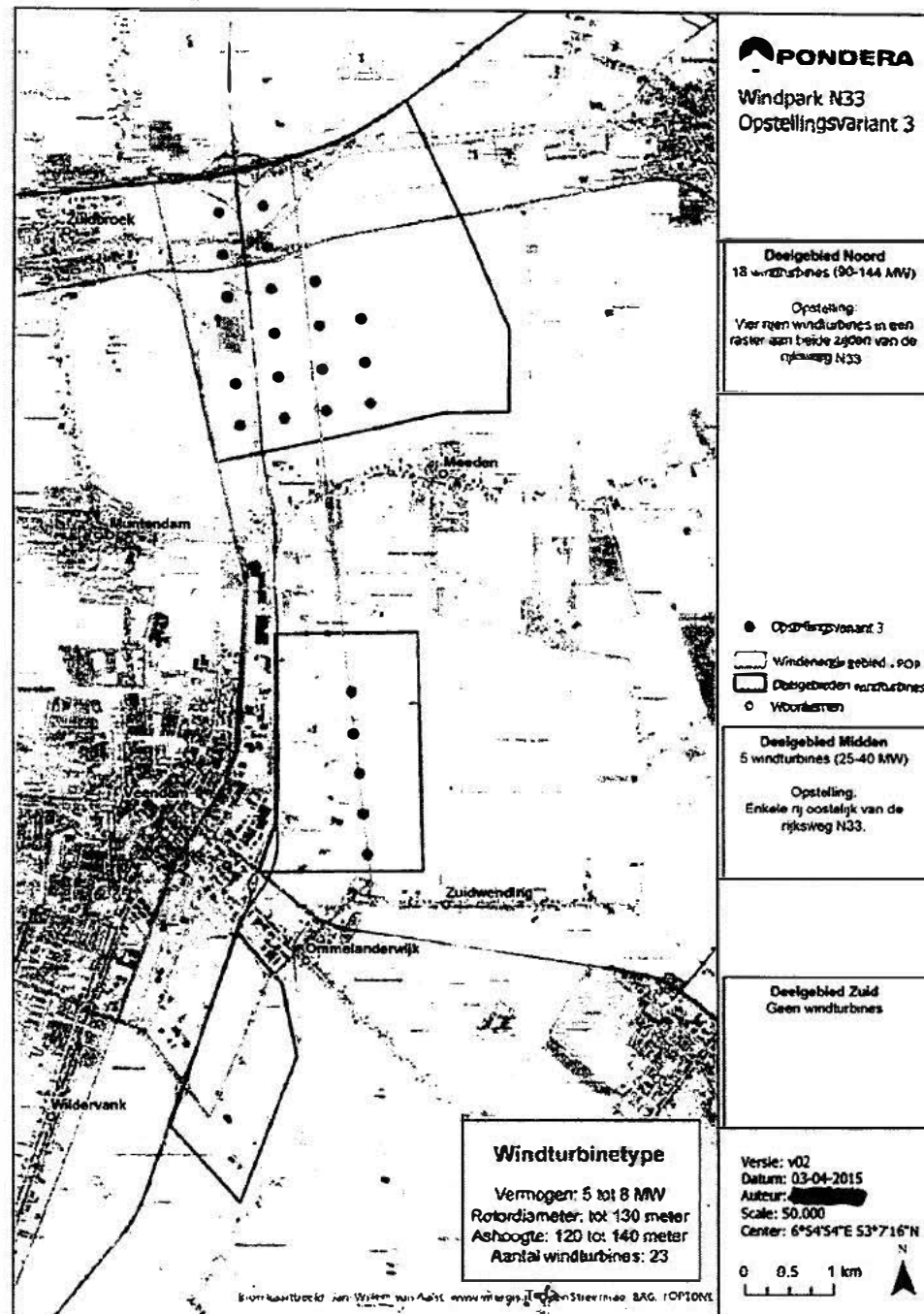

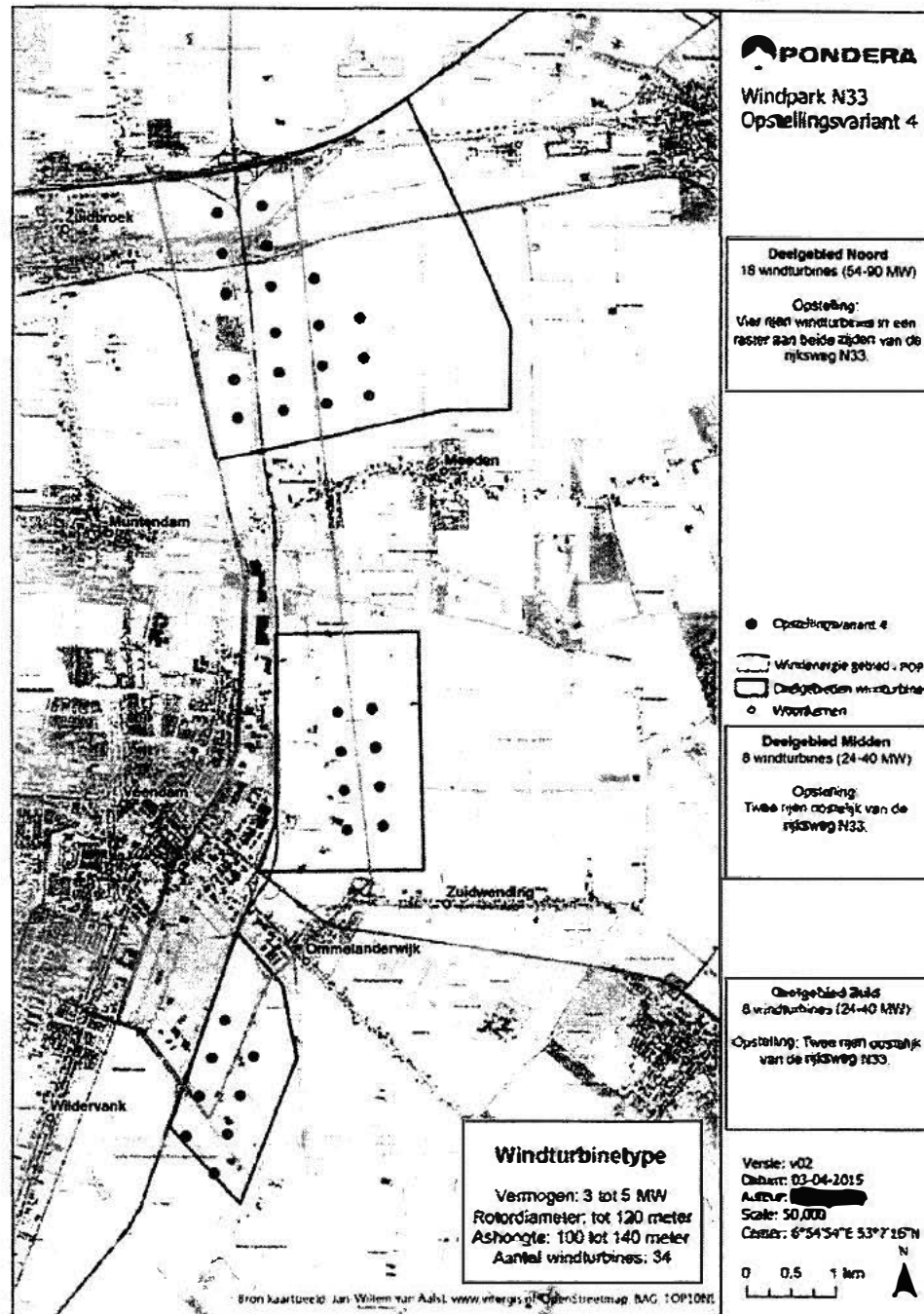

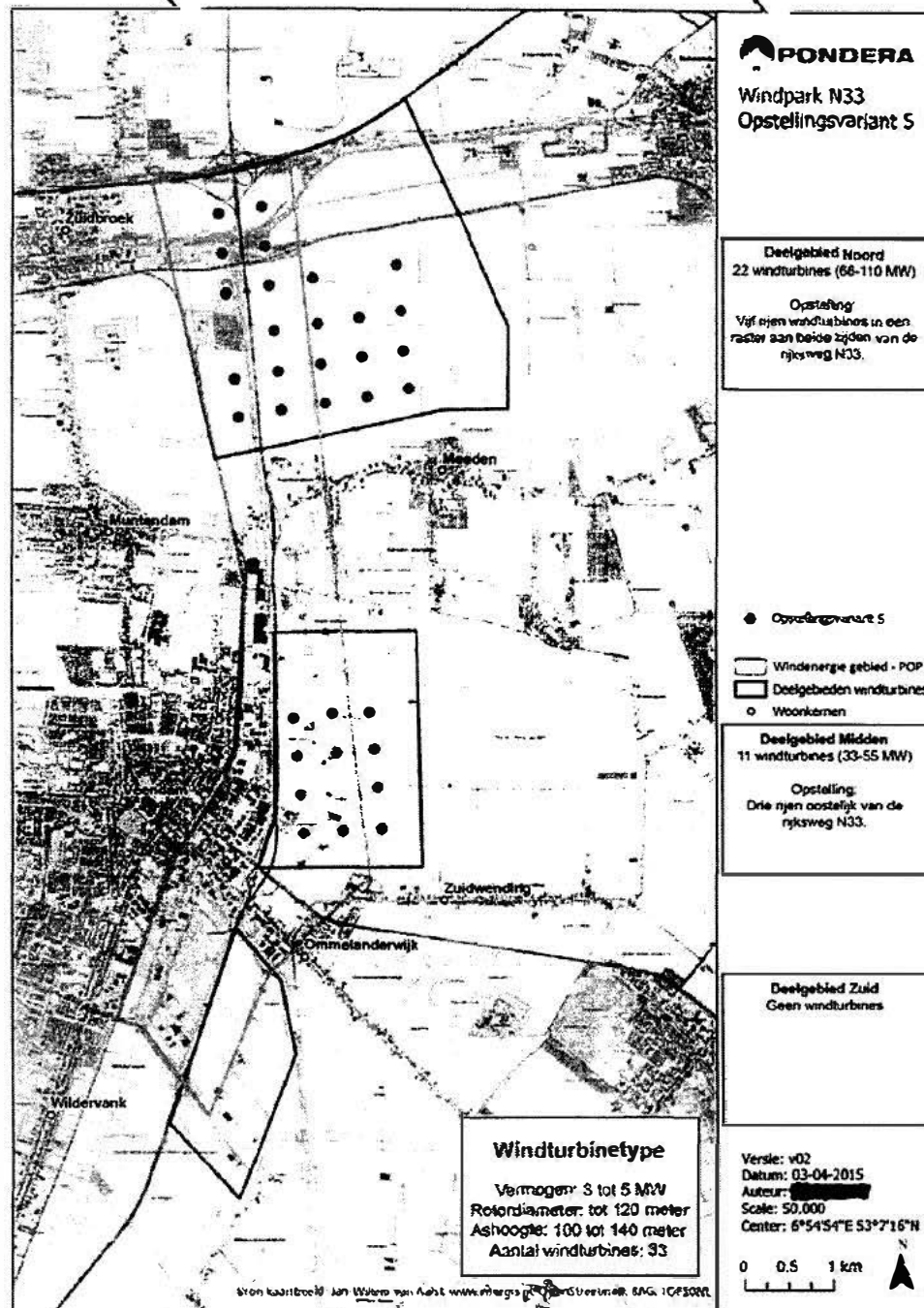
Graag uw reactie

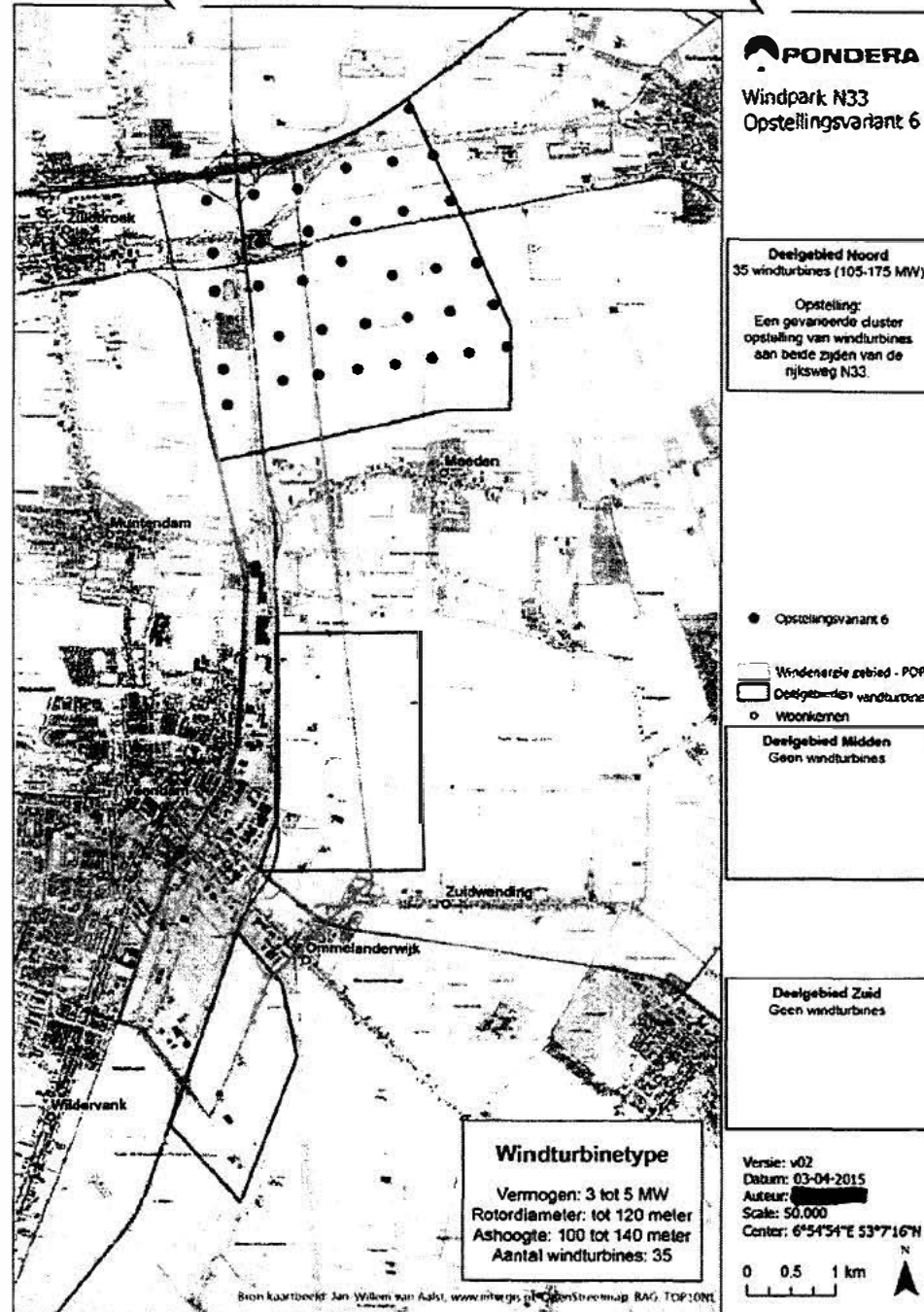

Besluiten- en actiepuntenlijst projectgroep-overleg**Dag/datum** Donderdag 19 februari 2015

Aanwezig: ██████████ - EZ
 ██████████ - EZ
 ██████████ - RWE
 ██████████ - RWE
 ██████████ - YARD Energy en Blaaswind
 ██████████ - Pondera Consult
 ██████████ - Pondera
 ██████████ - Provincie Groningen
 ██████████ - Provincie Groningen
 ██████████ - RWE/Essent
 ██████████ - Rijkswaterstaat IenM
 ██████████ - Tauw/Ecofys
 ██████████ Bureau Energieprojecten (besluiten- en actiepuntenlijst)

Afwezig: ██████████ ██████████

Van ledenlijst PG verwijderen: ██████████, ██████████, ██████████.

Agendapunt 1. Opening en vaststelling agenda:

██████████: vraagt om niet te veel onderwerpen op te nemen op de agenda zodat er voldoende tijd is om alles met de nodige zorgvuldigheid te bespreken. ██████████ geeft aan dat dat zeker de bedoeling is.

Doel: van daag overeenstemming hoe NRD eruit moet zien, zodat duidelijk is voor Pondera. Dus nadruk op de NRD.

██████████: stelt voor om alleen zaken die als bespreekpunt zijn aangegeven te bespreken;

██████████: status update stikstofabriek toevoegen.

██████████: kennismakingsronde voor nieuwe mensen. ██████████ gaat ██████████ vervangen vanuit Ier 1 - RWS.

Besluit/actie	Wanneer	Door wie

Agendapunt 2. Besluiten- en actiepuntenlijst 12-03-2015:

Stikstofabriek: ██████████: de stikstofabriek zal pas in de MER worden opgenomen als er een signaal komt dat het erin kan. ██████████: er komt een nota aan de minister inclusief een voorstel voor de communicatie met de bestuurslagen. Daarna komt een signaal van de minister.

Contact met actiegroepen: ██████████ heeft contact gehad en er is een reactie, maar nog geen concrete datum. Zie ook agendapunt 5.

Reactie op de brief van actiegroepen komt ná het eerste contact/gesprek met de groepen.

3-Dmodel: ██████████: het model wordt gebruikt voor de landschappelijke beoordeling in het MER.

██████████: het model is beschikbaar gesteld voor gebruik voor de landschappelijke beoordeling in het MER, maar nog niet anderszins openbaar gemaakt.

Deen en Deense norm: ██████████: wat is precies de bedoeling? ██████████ vorige keer aangegeven dat de Deense norm wordt meegenomen als additionele norm, met de nadrukkelijke kanttekening dat het niet een vastgestelde Nederlandse norm is. ██████████: er komt een aparte bijlage, maar niet een afzonderlijke akoestisch onderzoek.

Toetsing RWS: ██████████: er staat een afspraak met RWS in week 15 over wat en hoe van de toetsing.

Planning: ██████████ spreekt zijn zorg uit t.a.v. de benodigde tijd om stukken voor te leggen aan betrokken ambtenaren en bestuur. De tijdsdruk verhoogt de kans op fouten. ██████████ afspreken dat iedereen uiterste best doet om de planning te halen. Indien niet mogelijk, dit aangeven en Pondera en Tauw geven aan of dit tot problemen leidt. ██████████ stelt voor dat ██████████ de planning bij de betreffende personen onder de aandacht brengt. ██████████ zal dat doen, maar kan niet garanderen dat hiermee het halen van de planning is geborgd. ██████████ laten we hier op open manier over communiceren. ██████████: graag t.a.v. de sneiheid van reacties een onderscheid tussen gevraagde inhoudelijke/technische reacties en bestuurlijke reacties. ██████████

- [REDACTED]: er zijn bij de provincie intern afspraken gemaakt over de routing. [REDACTED] iedereen organiseert het intern op eigen manier. Graag ruimte hiervoor in de planning. [REDACTED]: de keuzes die men intern maakt heeft gevolgen. Onderscheid maken tussen 'objectieve'/technische zaken en besluitvorming op bestuurlijk niveau. Waar het wringt graag bespreken.
- De vraag over wie bevoegd gezag is bij opsplitsing aanvraag in onderdelen waarvan de productiecapaciteit van de turbines < 100 MW is ligt bij EZ, de provincie en Pondera bij de juristen.
- Bestuurlijk overleg: datum is vastgesteld op 16-4 a.s. Er is nog geen officiële reactie van Veendam. [REDACTED] neemt t contact met ze op.
- [REDACTED] graag in de besluiten- en actiepuntenlijst opnemen dat de provincie het vastgestelde beleidskader belangrijk vindt in dit proces.

Besluit/actie	Wanneer	Door wie
RWE/Essent zal het contact met actiegroepen initiëren en de projectgroep op de hoogte houden.	z.s.m.	• RWE/Essent – [REDACTED]
Officiële reactie EZ op de brief van de actiegroepen komt na het eerste contact/gesprek met opstellers van brief.	z.s.m.	• EZ – [REDACTED]
EZ ([REDACTED]) stuurt een mail aan de gemeenten (ambtelijk) over de visualisaties en Pondera ([REDACTED]) mailt de fotopunten.		• EZ • Pondera
Na de bespreking in de PG wordt de NRD gepresenteerd in het BO. Daarna kan de 'go' worden gegeven voor publicatie van de terinzagelegging.	16-4	• EZ
Planning wordt nagestreefd, als er knelpunten zijn, dit z.s.m. communiceren. Pondera/Tauw signaleren dan eventuele gevolgen voor de voortgang. Graag bij snelheid van reacties onderscheid tussen reacties van technisch/inhoudelijke aard en reacties die betrekking hebben op bestuurlijke besluitvorming.		• Allen
Als MER af is wordt er een overzicht van mogelijk relevante vergunningen gemaakt. Pondera aakt neemt contact op met Bureau Energieprojecten (BEP) voor een overleg.	Als MER af is	• Pondera • BEP
Bestuurlijk overleg: datum is vastgesteld	16-4	•
Indien het moment en de stemming het toelaten zal Bert (EZ) tijdens het bestuurlijk overleg de gemeente vragen of ze bereid zijn mee te werken aan de vergunningverlening.	16-4	• EZ
Vraag over bevoegdheden bij opsplitsing aanvraag in onderdelen waarvan de productiecapaciteit van de turbines < 100 MW is		• EZ • Provincie • Pondera

Agendapunt 3 NRD

- Doel agendapunt: afspraak over definitieve vaststelling NRD met oog op de terinzagelegging. Hanteerbare afspraken met Pondera over hoe omgaan met NRD.
- De discussiepunten van de reactietabel worden groepsgewijs besproken met Pondera. Waar nodig zal Pondera eventuele reacties verwerken.
- [REDACTED]: stelt de vraag waarom in gebied van 6e variant geen variant van 23 molens van 5 - 8 MW wordt onderzocht. Het is lastig uit te leggen dat we in oorspronkelijke plangebied wel 5 - 8 MW in het onderzoek hebben betrokken en in het nieuwe gebied niet. [REDACTED] wil fig voorafgaand aan BO en het overleg met tegenstanders een redeneerlijn hebben voor waarom hiervoor is gekozen. Vanuit de projectgroep worden verschillende argumenten genoemd. [REDACTED]: stelt voor om een wat uitgebreidere onderbouwing te schrijven.

Bestuit/actie	Wanneer	Door wie
Een goede beredenering en argumentatie opnemen voor het niet expliciet meenemen van grote turbines in het onderzoek van het aanvullende gebied.		• Pondera • Tauw
Controleversie NRD mailen aangeleverd en donderdag	7 april eind van de dag	• Pondera

Commentaar op NRD aanleveren	9 april	<ul style="list-style-type: none"> Allen
█ en █ schrijven een tekst die kan worden gebruikt voor de Q&A en als antwoord op eventuele zienswijze op dit punt.		<ul style="list-style-type: none"> Pondera Tauw
Agendapunt 4 Voortgang MER <ul style="list-style-type: none"> bespreking/verwerkbaarheid binnengekomen reacties. discussie over wat in MER en wat bij besluitvorming over VKA (bv. Landschappelijke inpassing/optimalisatie van varianten) Wat doen we met provinciale wens ten aanzien van slibdepot █: over de landschappelijke inpassing en een turbine op het slib-depots: de locatie hoeft niet in het MER. De provincie gaat ervan uit dat zij bij een keuze voor variant 1 t/m 5 de onderhandelingen weer zullen oppakken met de initiatiefnemers, █: doet de suggestie aan de provincie om dit vanuit hun beoogd doel goed te bespreken met YARD (cc. RWE). █: vraag om bij de 6^e variant bij voorkeur gebruik te maken van een rasteropstelling en vraagt aandacht hiervoor bij de optimalisatie en het VKA. 		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
I.v.m. de tijd wordt dit onderwerp verder besproken in het volgend PG-overleg.	23 april	<ul style="list-style-type: none"> allen
Er wordt een aangepaste planning voor het aanleveren van de stukken en de reacties daarop rondgemaild	z.s.m.	<ul style="list-style-type: none"> Pondera
Agendapunt 5. Communicatie <ul style="list-style-type: none"> Bestuurlijk Overleg Overleg met Tegenwind N33/Storm Meeden Bestuurlijk overleg (BO): █: volgende week komt conceptagenda voor het BO. Op basis daarvan telefonisch afstemmen hoe het BO in te steken. █: geeft aan dat er een nieuw college van GS komt. Gedeputeerde zal aanwezig zijn bij het BO, maar na aantreden nieuw college kan er een koersverandering komen. Waarschijnlijk zullen zowel de gemeente als het nieuwe college van GS komen met het 7e variant. Denk na over hoe hiermee om te gaan bij het BO. █: vraagt ieder om input voor de beargumentering waarom variant 7 niet wordt meegenomen. Zowel procedurele als inhoudelijke argumenten. Overleg met tegenstanders: █ belt na Pasen. █ gaat ook mee naar het BO. █ doet nog wel een poging om te komen tot een overleg waar ook de initiatiefnemers en evt. de provincie bij zitten. Als de tegenstanders zich daartegen blijven verzetten, zal alleen EZ met ze praten. 		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Conceptagenda voor bestuurlijk overleg	Week 15	<ul style="list-style-type: none"> EZ
Input aanleveren voor beargumenteren van het niet meenemen van de 7 ^e variant.	Week 15	<ul style="list-style-type: none"> Allen
Nog een keer proberen dat tegenstanders ook met de initiatiefnemers en evt. de provincie het gesprek willen aangaan.		<ul style="list-style-type: none"> EZ
Agendapunt 6. Voorbereiding kennisgeving, ter inzagelegging NRD, informatie-avonden. <p>Gemeente Oldambt heeft via █ een verzoek gedaan om ook aparte informatie-avond voor Westerlee te organiseren. █: nee, er komen hooguit 3 avonden; één per gemeente. Voor de locatie Meeden: voorstel het Dorpshuis.</p>		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Een concepttekst voor de kennisgeving gaat na een reactie van █ naar de rest van de projectgroep.	Week 15	<ul style="list-style-type: none"> BEP EZ Allen
█ vragen om suggesties voor locatie informatie-avond in Oldambt en deze mailen aan BEP	3 april	<ul style="list-style-type: none"> █
Agendapunt 7. Invulling NWEA-gedragscode <p>Dit onderwerp wordt verplaatst naar het volgende PG-overleg</p>		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie

Invulling NWEA-gedragscode opnemen als agendapunt volgend PG-overleg	23 april	• EZ
Agendapunt 8. Tijdelijkheid windpark/StaVaZa aanvraag Groningen ikv Crisis en Hertselwet.		
Dit onderwerp wordt verplaatst naar het volgende PG-overleg		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Tijdelijkheid windpark/StaVaZa aanvraag Groningen ikv Crisis en Hertselwet opnemen als agendapunt volgend PG- overleg	23 april	• EZ
Agendapunt 9 W.v.t.t.k. en vervolgspraak		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
		•
		•
		•

Besluiten- en actiepuntenlijst projectgroep-overleg

Dag/datum Donderdag 19 februari 2015

Aanwezig: ██████████ - EZ

██████████ - RWE

██████████ - YARD Energy en Blaaswind

██████████ - Pondera Consult

██████████ - Provincie Groningen

██████████ - Provincie Groningen

██████████ - RWE/Essent

██████████ Bureau Energieprojecten (besluiten- en actiepuntenlijst)

Afwezig: ██████████ en ██████████ (Rijkswaterstaat IenM), ██████████ (Tauw), ██████████ (EZ), ██████████ (RWE), ██████████ (Pondera), ██████████ (Tauw/Ecofys) ██████████ (Provincie Groningen)

Van ledenlijst PG verwijderen: ██████████, ██████████, ██████████.

Agendapunt 1. Opening en vaststelling agenda:

Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Reacties op stukken en andere projectgroep zaken in principe mailen aan allen of via 'reply all'	Doordlopend	• allen

Agendapunt 2. Besluiten- en actiepuntenlijst 19-2-2015:

MER-beoordelingskader: ██████████: de bespreking van het MER-beoordelingskader was niet in december 2013, maar op 20 januari 2015.

Beleidskader provincie Groningen: ██████████: op 13 maart is een overleg met ██████████ over het provinciaal beleidskader Stikstofabriek: ██████████ in het overleg met ontwikkelaar stikstofabriek zijn m.n. technische aspecten besproken. Beï zijn RCR-projecten te realiseren in mogelijk hetzelfde gebied. Ook samenloop t.a.v. timing besluitvorming. Er gaat een nota naar de minister. De fabriek is zeker van belang t.a.v. de communicatie. De stakeholders/initiatiefnemers moeten op z'n minst op de hoo te zijn van elkaars gesprekken/communicatie-uitingen. ██████████ kan/moet de stikstofabriek worden genoemd in gesprekken? ██████████: als andere partijen het noemen, dan niet ontkennen. Het is uitdaging t.a.v. communicatie. Het kan door andere partijen op verschillende manieren worden gebruikt. Wordt de stikstofabriek meegenomen in het MER? ██████████: het kan eventueel in MER worden meegenomen als autonome ontwikkeling.

██████████: dat is gebeurd in de provinciale structuurvisie. Is er gekeken naar het gasbesluit? ██████████: ja, er speelt een aantal ontwikkelingen: het windpark, de stikstofabriek, het gasbesluit en de gemeentelijke herindeling.

Consultatie hoogtebeperkingen bij vliegvelden: dit speelt alleen bij vliegvelden van nationaal belang. Vliegveld Eelde is door de grote afstand tot het gebied van N33 niet relevant. ██████████: bij het zweefvliegtterrein (Borgercompagnie?) lopen de gedachten/ideeën over de hoogtebeperkingen uiteen. ██████████: mogelijk komt er een zienswijze op dit punt.

De fotopunten worden gekoppeld aan het provinciaal 3D-model ██████████ deze kunnen worden ingezet bij het bestuurlijk overleg. Eventueel bespreken tijdens het communicatieoverleg.

Overleg met gemeenten of ambtelijk en bestuurlijk niveau: ██████████ doel iedereen informeren en 'meenemen' in het proces. Ook even stilgestaan bij het locatievoorstel van Menterwolde. Een zienswijze is te verwachten bij de NRD.

██████████: bij gesprek met provinciaal leek O'dtambt: vrij neutraal, Menterwolde tegen en Veendam positief t.a.v. variant 6 en negatief t.a.v. 1 t/m 5. ██████████ bestuurlijk overleg wordt nu gepland.

Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Terinzagelegging NRD: er komt een aangepaste NRD met terinzagelegging. Zie agendapunt 4	Streven start terinzagelegging: wk 16	• EZ • Pondera
Communicatie-overleg is gepland en de betreffende personen zijn uitgenodigd.	19-3-2015	• Genodigden
Goed kijken hoe het punt van hoogtebeperkingen in het MER wordt meegenomen.		• Pondera
RWE/Essent zal het contact met actiegroepen initiëren en de projectgroep op de hoogte houden.		• RWE/Essent

EZ zal heel feitelijk reageren op de brief van de actiegroepen en hen uitnodigen voor een gesprek binnen de geldende kaders. Update: In communicatieoverleg is afgesproken dat [REDACTED] allereerst contact opneemt met opstellers van brief om een gesprek aan te gaan.		• [REDACTED]
Het gebruik van het 3D-model wordt bilateraal kortgesloten tussen Pondera en de provincie		• Pondera • Provincie Groningen
Agendapunt 3 Voortgang MER:		
N.a.v. actiepunt beoordelingsmethodiek geluid: [REDACTED]: de Deense normering is in recente IP's niet gehanteerd. Mede gelet op de zienswijzen op dit aspect wordt er in het MER voor N33 wel gekeken of de varianten voldoen aan de Deense norm. Daarbij wel helder maken dat het hier niet gaat om een in Nederland geldende wettelijke norm.		
[REDACTED]: de onderdelen 'Ruimtegebruik' en 'Bodem en water' zijn al rondgemaild voor reactie. Externe veiligheid en 'H1 t/m 5' ¹ is uitgesteld i.v.m. het schrijven van de NRD. De NRD volgt maandag. Voor Landschap wacht men nog op het 3D-model. [REDACTED]: stelt voor om de gemeenten te betrekken bij de visualisaties door ze te vragen om suggesties. [REDACTED]: de diversiteit in de PG heeft hopelijk een goede review van het MER als resultaat.		
[REDACTED]: komende week komen de volgende stukken voor reactie: concept NRD, H1 t/m 5 van het MER, 'Externe veiligheid'. Daarna volgen nog: 'Geluid en slagschaduw', 'Landschap' en 'Ecologie'.		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Uitdrukkelijk in het MER aangeven dat het de Deense LFG-norm geen Nederlandse norm is, maar is meegenomen n.a.v. een zienswijze op de vorige NRD. De Nederlandse Lden-norm voldoet aan de eisen van de Deense norm.		• Pondera
Toets RWS: Pondera kijkt a.d.h.v. de oorspronkelijke toets van RWS op welke punten RWS nog geen uitspraak heeft gedaan en zal deze additionele punten voor een toets voorleggen aan RWS.	Week 13	• Pondera
[REDACTED] mailt [REDACTED] de relevante stukken voor de visualisaties en [REDACTED] stuurt deze dan door aan de gemeenten.	Als het 3D-model af is.	• Pondera
Bij het geven van reacties op de MER-onderdelen wordt ervan uitgegaan dat deze zijn opgesteld op basis van het integraal lezen van de stukken.	Conform deadlines lees-/reactieschema	• allen
De reacties worden samengevoegd in het overzichtstabel, waarin ook staat wat ermee is gedaan.		• Pondera
De diverse hoofdstukken van het MER worden conform planning de komende dagen/weken aan de projectgroep gemaild voor commentaar. Reacties z.s.m. mailen.	Week 12 en 13	• Pondera • Allen
Agendapunt 4 NRD (planning, ter inzage legging, communicatie):		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Levering eindversie NRD	Week 14	• Pondera
Deze versie van de NRD wordt besproken in PG-overleg	2-4-2015	• Allen
Na de bespreking in de PG wordt de NRD voorgelegd in het BO. Daarna kan de 'go' worden gegeven.		•

¹ H1 Inleiding voornemen en m.e.r.-procedure, H2 Relevant beleid duurzame energie, H3 Onderbouwing locatie windpark N33, H4 Zes inrichtingsvarianten, H5 Werkwijze milieubeoordeling

Agendapunt 5. Lange termijn planning (a.h.v. reacties op planningsschema EZ):		
<p>█ (mede n.a.v. reactie █) het doel van de planning is globale indicatie te geven van doorlooptijden van het totale proces. Daaronder liggen detailstappen, maar deze worden niet gespecificeerd. █ weet dat het een uitdagende planning is. Het is een flexibele planning. █: YARD wil eerst nog een gesprek met EZ over bepaalde wensen t.a.v. onder andere (on)zekerheden, risico's en planning. Pas daarna hebben ze een kader voor een reactie op de planning. █: bij de planning moet er een balans zijn tussen uitdagend en realistisch. N.a.v. besluit 'gemeenten worden in een later stadium betrokken bij het proces': █: wil geen verwijt van de gemeenten dat ze niet zijn geïnformeerd. █: Na het bestuurlijk overleg de gemeenten met uitgestoken hand benaderen en informeren. █: wordt tijdens het bestuurlijk overleg aan de gemeenten gevraagd of ze willen meewerken aan vergunningverlening? █: Bert neemt het wel mee en zal de vraag stellen afhankelijk van de sfeer en het moment. Die informatie wordt op gegeven moment wel belangrijk omdat bij weigering de minister mogelijk de bevoegdheid over kan nemen. Gemeenten moeten er rekening mee houden dat ze dan mogelijk geheel 'buiten spel' staan. █: hoe zit het met de vraag wie bevoegd gezag is bij het opknippen van de aanvraag per initiatiefnemer, zijn dat de gemeenten of de provincie?</p>		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Indien het moment en de stemming het toelaten zal Bert (EZ) de gemeente vragen of ze bereid zijn mee te werken aan de vergunningverlening.	Wk 14/15	• EZ
█ mailt vraag over bevoegdheid besluiten op aanvraag bij opsplitsen aanvraag.	z.s.m.	• Provincie
Als MER af is wordt er een overzicht van mogelijk relevante vergunningen gemaakt.	April 2015	• Pondera • BEP
Agendapunt 6. Bestuurlijk overleg:		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Er zijn enkele optionele data voorgelegd voor het bestuurlijk overleg: 2, 7 of 8 april a.s. De keuze wordt z.s.m. gecommuniceerd aan de projectgroep.	z.s.m.	• █
Agendapunt 7. Invulling NWEA-gedragscode:		
<p>█: de gedragscode wordt op 19-3 besproken. Het is vooral een communicatie-punt. █: De Initiatiefnemer zal voldoen aan de gedragscode. █: de ontwikkelaar moet dit punt goed voorbereiden. █: RWE heeft een eigen aanpak en heeft de gedragscode niet officieel onderschreven. █: het niet officieel onderschrijven van de gedragscode niet in de communicatie uitdragen. Als dit toch gebeurt dan EZ vooraf informeren.</p>		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Gedragscode bespreken in communicatie-overleg	19-3-2015	• deelnemers
Agendapunt 8. Aanvang opstellen RIP:		
Het bureau BRO zal het RIP opstellen. Zij moeten nog worden gebriefd.		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
█ en █ zullen BRO brieven/bijpraten	?	• Pondera • EZ
Agendapunt 8W.v.t.t.k.		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
		•

Verslag bestuurlijk overleg Windpark N33 op 16 april 2015.

Aanwezig:

, plaatsvervangend DG ETM ministerie van EZ
 , gedeputeerde provincie Groningen
 , waarnemend burgemeester Menterwolde
 , wethouder Menterwolde
 , wethouder Veendam
 , wethouder Oldambt

[REDACTED], RWE
 [REDACTED] en [REDACTED], Yard.

Voorts ambtelijke ondersteuning van rijk, provincie en gemeenten.

Onderstaand verslag volgt de agendapunten.

1. Opening en kennismaking

- [REDACTED] geeft aan dat Menterwolde steeds heeft willen meewerken aan een windpark indien de molens op 2 km van bebouwing komen. Menterwolde voelde zich vorig jaar overvallen door het voorstel van de provincie om variant 6 te onderzoeken
- [REDACTED] geeft aan dat de provincie al eerder dan maart 2014 had verzocht om 4 varianten toe te voegen (eind 2012). Daarvan zijn op dat moment drie varianten in het MER meegenomen (variant 3 t/m 5). De 4^e variant (huidige 6^e variant) is op dat moment niet in het MER meegenomen, omdat deze gelet op de gecontracteerde grondposities van de initiatiefnemers (op dat moment KDE en Blaaswind) niet uitvoerbaar waren. In vervolg op het genoemde voorstel van de provincie en de daarover aangenomen motie van de Tweede Kamer heeft de minister van EZ besloten om alsnog deze variant als 6^e variant aan het MER toe te voegen. De uitvoerbaarheid van deze variant is nu gewaarborgd door toevoeging van RWE als mede-initiatiefnemer.
- Voor Oldambt is de haast van het rijk niet relevant. De gemeenteraad heeft als standpunt dat er in Oldambt geen windmolens komen. De 6 weken inspraakmogelijkheid op de Notitie Reikwijdte en Detail is onvoldoende om deze in de raad te bespreken en tot een standpunt te komen, omdat de gemeente tot nu toe formeel niet betrokken is geweest.
- [REDACTED] wijst er op dat het winddossier deel uitmaakt van de besprekingen voor een nieuw college in de provincie Groningen. Gesprek met het nieuwe college is belangrijk voor draagvlak voor het windpark. Er moet de mogelijkheid zijn om een variant 7 door te spreken.
- [REDACTED] geeft aan dat er in Oldambt geen draagvlak is voor een variant 7.
- [REDACTED] wijst er op dat het nu nog toevoegen van een 7^e variant een groot risico zou betekenen voor het behalen van de doelstelling voor duurzame energie uit het Energieakkoord dat door de Tweede Kamer is geaccordeerd en dat een 7^e variant gelet op het besluit van de minister van EZ nu geen onderwerp van bespreking is.

- brengt in herinnering dat in 2008 door een aantal Groningse gemeenten diverse alternatieve locaties zijn aangedragen, waar de provincie niets mee heeft gedaan. Het ging om het rapport van de Streekraad Oost-Groningen, waar ook de gemeente Menterwolde deel van uit maakte. In dat rapport is het gebied dat overeenkomt met de huidige 6^e variant destijds als geschikt bevonden voor grootschalige windenergie. Het was de keus van de provincie om op de nu voorliggende locatie te focussen.
- geeft aan dat de planning voor realisatie in 2020 leidend is.

2. en 3. Stand van zaken RCR en voortgang besluitvormingsproces/variant 6

- Na de toelichting van [REDACTED] (EZ) op de procedure en de 6 onderzochte varianten (presentatie bijgevoegd) maakt [REDACTED] kort melding van het voornemen om in het plangebied van windpark N33 een nieuwe stikstoffabriek te bouwen of de bestaande stikstoffabriek uit te breiden. Hij geeft daarbij aan dat hierover al op ambtelijk niveau contact is geweest met de betreffende gemeente (Menterwolde) en dat de gemeente hierover binnenkort per brief nader over zal worden geïnformeerd. Yard geeft aan dat in technische zin reeds wordt bezien of een windpark kan samengaan met de uitbreiding van de stikstofcapaciteit.
- De initiatiefnemers lichten toe dat variant 6 ten opzichte van de andere varianten een kleinere tussenafstand tussen de molens heeft om de afstand tot Meeden te kunnen vergroten, ook al gaat dit ten kosten van enkele procenten rendement van de molens. De compacte opstelling van variant 6 zorgt voor herkenbaarheid als windpark. De opstellingscoördinaten van de molens in deze variant zijn overgenomen uit de studie van de provincie. Een nog compactere opstelling is niet mogelijk gezien de belemmeringen waarmee rekening gehouden moet worden.

4. Reacties vanuit de gemeenten op de voorliggende 6 varianten

- Menterwolde geeft aan dat de voorliggende variant 6 een te grote impact heeft op Meeden. Draagvlak is mogelijk indien de molens op 2 km van bebouwing staan. [REDACTED] vraagt of het aanvullen van variant 6 met elementen uit varianten 1 t/m 5 haalbaar is. Hiertoe zou overlegd kunnen worden met provincie en regio.
- [REDACTED] vindt 47 dB(A) niet van deze tijd. 35 of 30 dB(A) zou de norm moeten zijn. Hij pleit voor zo groot en zo weinig mogelijke molens met een voorkeur voor variant 6. Deze kan nl. verder van de bebouwing af blijven, zonder versnippering, waardoor Meeden niet van twee kanten wordt belast. Bij een combinatie van molens zouden de grootste in het noorden van het windpark kunnen staan om de inrichting van het noordblok te optimaliseren.
- De provincie heeft de voorkeur voor de zesde variant, gezien deze variant volgens haar de minste impact heeft op leefomgeving (op gebiedsniveau) en landschappelijk gezien de voorkeur geniet boven twee of drie lossen parken. Mogelijk moet er een enkele molen af om aan de bewoners tegemoet te komen. Deelparken acht de provincie niet gewenst. Beperking tot het noordblok voorkomt ook eventuele interferentie met

windpark Drentse Monden/Oostermoer.

- Oldambt is alleen bij variant 6 partij, formeel is de gemeente tot nu toe niet betrokken geweest bij deze RCR. Daarom heeft Oldambt zich nog niet over de andere varianten uitgesproken. De raad heeft als standpunt: geen molens in Oldambt. Het college is wel bereid om hierover met de raad in gesprek te gaan. De zes weken uit de zienswijzetermijn zijn voor dit gesprek echter ontoereikend.

- Yard schetst dat de initiatiefnemers volgend zijn op de politieke besluitvorming. T.a.v. variant 7 merkt Yard op dat deze niet aansluit op lopend onderzoek en niet in de SWOL past. Hiervoor zou een geheel nieuw besluitvormingsproces moeten worden gestart. Ook is er voor variant 7 op dit moment geen initiatiefnemer. Wat Yard betreft is locatie 7 niet in beeld.

Ten aanzien van toepassen van turbines met een hoog vermogen wordt opgemerkt dat het daarmee onmogelijk wordt om tot een rendabele businesscase te komen. Ook produceren dergelijke grotere molens meer geluid. De afstandscontouren worden hierdoor zo groot dat een park met de beoogde omvang in het gebied van de 6^e variant niet haalbaar is.

Overigens blijkt uit onderzoek in Maassluis dat op 660 m van een windmolen al een geluidsbelasting van 35 dba kan resulteren. Op 400 meter afstand kunnen molens al aan de norm van 47 dB(A) voldoen. Grotere afstanden zoals die nu bij de varianten van windpark N33 worden aangehouden zullen lagere geluidsbelastingen opleveren.

Uiteindelijk zal in het het MER de voor de besluitvorming noodzakelijke gegevens komen te staan.

Het tijdpad om het park in 2020 operationeel te hebben is nu al zeer krap en Yard spreekt de hoop uit dat de gemeenten in ieder geval wel meewerken aan de benodigde vergunningverlening. Het belang van de gemeenten daarbij is dat er een behoorlijk bedrag aan leges met de vergunningverlening gemoeid is.

- : de provincie wil tijdelijke vergunningen op grond van een tijdelijke bestemming voor het windpark. Dit faciliteert toekomstige beslissingen ten aanzien van vervanging. Dit zou uiteraard ook in andere provincies geregeld moeten kunnen worden. De provincie heeft hiervoor een aanvraag gedaan voor een experiment i.h.k.v. de Crisis en Herstelwet. geeft aan dat dit verzoek bij de minister van IenM ligt en dat het rijk hier welwillend naar kijkt.

- provinciaal beleidskader vraagt om participatieplan. Hij verzoekt om dit provinciaal beleidskader op dit park toe te passen om te voorkomen dat binnen de provincie verschillende regimes voorkomen.

merkt op dat voor het Rijk de invulling van de ook door de provincies geapprecieerde gedragscode van NWEA het uitgangspunt is. De initiatiefnemers moeten daar in overleg met de omgeving en andere betrokken partijen invulling aangeven en daarbij kunnen ook de wensen van de provincie worden betrokken.

5. Vervolgproces

- vraagt naar de bereidheid van gemeenten om vergunningen te verlenen. Indien gemeenten niet meewerken zal het rijk de vergunningen verlenen en lopen de

gemeenten inkomsten uit leges mis.

- De initiatiefnemers zijn uitgaande van de NWEA gedragscode al bezig met een 'menukaart' om de omgeving op in onderling overleg vast te stellen aspecten te laten meeprofitieren van het windpark. Daarbij kan worden gedacht aan bv. een gebiedsfonds, isolatiemaatregelen, het uitrusten van daken met zonnepanelen, etc. Het stuk dat hiertoe wordt opgesteld zal klaar zijn op de informatieavond rondom de terinzagelegging van de aanvullende notitie Reikwijdte en Detail. De initiatiefnemers willen op grond hiervan graag in gesprek met bewoners. Ook kunnen bewoners via www.duurzaaminvesteren.nl nu al participeren indien ze binnen de postcoderoos vallen. RWE voegt nog toe dat ook de landeigenaren zullen bijdragen aan de beschikbare taart. geeft aan dat ook gemeenten hierover zouden moeten meepraten, eventueel met een voorbehoud ten principale.

Initiatiefnemers zullen dit stuk als 'levend document' verspreiden.

Het stuk zal ook in de projectgroep Windpark N33 worden besproken waarbij ook de gemeenten zullen aanschuiven. Daarna zal het stuk in een bestuurlijk overleg worden besproken.

- Veendam vraagt of de molens volgens de nieuwste technologie worden gebouwd en of er lichten op moeten komen.

Yard: er moeten lichten op vanwege veiligheid maar deze zullen niet naar onderen schijnen. Radarafbakening ter vervanging van lichten is in NL nog niet toegestaan. Als dit tijdens de bouw wel toegestaan zal zijn, zal dit worden toegepast. Voorts worden alle technologische vernieuwingen meegenomen ook qua geluidsbelasting.

6. Rondvraag

- Oldambt moet over communicatie in de gemeente apart overleggen.
- Via de projectgroep Windpark N33 zal een nieuw BO op korte termijn worden voorbereid. Wanneer het nieuwe college van de provincie is aangetreden zal tussen de bestuurlijke partners een gesprek plaatsvinden over standpunten.

Na de vergadering is afgesproken dat EZ op korte termijn aan gemeente Oldambt een nadere toelichting geeft op het proces. De terinzagelegging van de Notitie Reikwijdte en Detail zal hierdoor iets opschuiven. In bijgevoegde zijn de nieuwe termijnen verwerkt.

Gevolgen van (aanvullend) onderzoeken van door provincie aangedragen opstellingsvarianten in plangebied naast huidige RCR-plangebied N33.

In deze notitie worden op basis van een situatieschets rondom het RCR-project windpark N33 een aantal vragen gesteld die relevant zijn voor de keuzes en besluitvorming rondom dit proces. Dit is noodzakelijk, omdat de provincie er bij het Rijk op heeft aangedrongen om een nieuw gebied dat gedeeltelijk overlapt en grenst aan het huidige plangebied N33 nader te bestuderen. Alvorens daarop te besluiten moeten eerst de gevolgen in kaart worden gebracht.

Situatieschets

1. Al sinds 1999/2000 heeft de provincie Groningen in diverse opeenvolgende ruimtelijke beleidskaders en visies een aantal gebieden aangewezen als geschikt voor (grootschalige) windenergie onder uitsluiting van alle andere gebieden. Eén van die gebieden betreft een strook land langs de Rijksweg N33 (gemeenten Menterwolde en Veendam).
2. Vooral dankzij dit vasthoudende provinciale beleid is er in dit N33-plangebied een initiatief ontstaan wat zich uiteindelijk in 2010 voor de RCR heeft gemeld.
3. Nadat notitie RenD ter inzage heeft gelegen en we een advies van de CieMER hebben gekregen is de notitie RenD op 3 juni 2012 door minister EZ en IenM vastgesteld.
3. Cie MER heeft geadviseerd om een integrale (landschappelijke) visie op windenergie in de Drentse en Groningse Veenkoloniën op te stellen en op basis daarvan te bezien of dit aanleiding geeft tot een andere begrenzing van het plangebied (zie bijgevoegde relevante passage). In voetnoot 7 van het advies doet de Cie MER de volgende suggestie: "Een aanpassing van het plangebied kan mogelijk leiden tot betere aansluiting bij landschap en/of infrastructuur (bijvoorbeeld een uitbreiding van het plangebied ten zuiden van de A7, of in zuidoostelijke richting langs het A.G. Wildervanckkanaal). *Uitbreiding ten zuiden van de A7 is exact wat nu de wens van de Provincie is (zie hieronder).*
4. Advies van Cie MER is bij vaststelling door het Rijk overgenomen met de nuancering dat bij het ingaan op de landschappelijke inpassing de door de initiatiefnemers beoogde locaties als uitgangspunt worden gehanteerd (zie onderaan tweede tekstblok bijgevoegde oplegbrief vaststelling notitie RenD).
5. Het Groningse POP-gebied is overgenomen in de SVWOL. Daarmee komt het plangebied N33 overeen met POP en SVWOL.
6. In het kader van het RCR-proces is een gecombineerd plan- en project-MER opgesteld, welke nu als definitief concept gereed is.
7. In het planMER-deel wordt de basislocatie (plangebied N33) vergeleken met 9 alternatieve locaties in Groningen en 2 alternatieve locaties in Drenthe. De betreffende gebieden zijn op beoordeeld op 4 aspecten en daaruit blijkt dat geen van de gebieden op alle aspecten volledig positief of volledig negatief scoort (zie bijgevoegde scoretabel). Op basis daarvan kan worden geconcludeerd dat uit de vergelijking komt dat in principe alle gebieden geschikt zijn voor windenergie en dat de mate waarin ze geschikt zijn afhankelijk is van de weging die je geeft aan de verschillende criteria.
8. In het projectMER-deel zijn 5 opstellingsvarianten met elkaar vergeleken. 3 van de 5 onderzochte opstellingsvarianten gaan op verzoek van de provincie deels buiten het provinciale zoekgebied en daarmee ook deels buiten het in de SVWOL opgenomen gebied (Kaart 1: vergelijk roodomlijnde gebied met groen omliggende gebied)¹
9. De provincie wilde in het noordelijk deel van het plangebied (langs de A7) alternatieven laten onderzoeken die nog verder naar het oosten gingen, maar dat was niet mogelijk, omdat het niet mogelijk bleek dat de initiatiefnemer de daarvoor benodigde grondposities kon verwerven en de uitvoerbaarheid daarmee in het geding kwam.

¹ Provincie heeft ons een brief gezonden waarin ze aangeven dat zij akkoord gaan met het deels buiten POP gaan.

10. Op grond van de scoretabel heeft de provincie aangegeven dat ze het gebied dat in het noorden grenst aan en gedeeltelijk overlapt met het plangebied N33 ook meer gedetailleerd in de besluitvorming willen betrekken. In feite gaat het hier om het gebied langs de A7 die de Cie MER reeds als suggestie meegaf in de genoemde voetnoot bij haar advies (zie kaart 2: G5-gebied). Dit gebied komt ligt voor ca 1/3 deel op het grondgebied van de gemeente Oldambt. Deze gemeente is tot nog toe niet betrokken geweest bij het RCR-proces (geen kennisgeving, geen informatie-avond en ook geen zienswijzen die ingaan op dit plangebied).

Provincie pleit defacto voor het vaststellen van mogelijke opstellingsvarianten in dit gebied en deze gedetailleerd laten onderzoeken (projectMER-niveau).

11. De initiatiefnemers voor het nu lopende RCR-proces hebben geen grondposities buiten het (uitgebreide) plangebied waarin de 5 nu in het MER onderzochte opstellingsvarianten liggen (groen omlijnde gebied van kaart 1). Voor de uitvoerbaarheid van opstellingsvarianten in het door de provincie bepleitte G-5-gebied is dus een nieuwe initiatiefnemer nodig (RWE/Essent).

12. Yard-energy heeft aangegeven dat zij niet willen meewerken aan opstellingsvarianten in het G-5-gebied. Indien dit zo blijft beperkt dit de mogelijkheden om opstellingsvarianten in het G-5-gebied te vinden. Yard heeft namelijk ongeveer 2/5 van van het G-5 gebied gecontracteerd. Defacto zijn opstellingsvarianten in het G-5 gebied alleen mogelijk als zowel Yard en de door haar gecontracteerde grondeigenaren als RWE en de door haar gecontracteerde grondeigenaren (in gezamenlijkheid) mee willen werken.

Vragen:

1.

2.

3.

4.

5. ....

Gevolgen van (aanvullend) onderzoeken van door provincie aangedragen opstellingsvarianten in plangebied naast huidige RCR-plangebied N33.

In deze notitie worden op basis van een situatieschets rondom het RCR-project windpark N33 een aantal vragen gesteld die relevant zijn voor de keuzes en besluitvorming rondom dit proces. Dit is noodzakelijk, omdat de provincie er bij het Rijk op heeft aangedrongen om een nieuw gebied dat gedeeltelijk overlapt en grenst aan het huidige plangebied N33 nader te bestuderen. Alvorens daarop te besluiten moeten eerst de gevolgen in kaart worden gebracht.

Situatieschets

1. Al sinds 1999/2000 heeft de provincie Groningen in diverse opeenvolgende ruimtelijke beleidskaders en visies een aantal gebieden aangewezen als geschikt voor (grootschalige) windenergie onder uitsluiting van alle andere gebieden. Eén van die gebieden betreft een strook land langs de Rijksweg N33 (gemeenten Menterwolde en Veendam).
2. Vooral dankzij dit vasthoudende provinciale beleid is er in dit N33-plangebied een initiatief ontstaan wat zich uiteindelijk in 2010 voor de RCR heeft gemeld.
3. Nadat notitie RenD ter inzage heeft gelegen en we een advies van de CieMER hebben gekregen is de notitie RenD op 3 juni 2012 door minister EZ en IenM vastgesteld.
3. Cie MER heeft geadviseerd om een integrale (landschappelijke) visie op windenergie in de Drentse en Groningse Veenkoloniën op te stellen en op basis daarvan te bezien of dit aanleiding geeft tot een andere begrenzing van het plangebied (zie bijgevoegde relevante passage). In voetnoot 7 van het advies doet de Cie MER de volgende suggestie: "Een aanpassing van het plangebied kan mogelijk leiden tot betere aansluiting bij landschap en/of infrastructuur (bijvoorbeeld een uitbreiding van het plangebied ten zuiden van de A7, of in zuidoostelijke richting langs het A.G. Wildervanckkanaal). *Uitbreiding ten zuiden van de A7 is exact wat nu de wens van de Provincie is (zie hieronder).*
4. Advies van Cie MER is bij vaststelling door het Rijk overgenomen met de nuancering dat bij het ingaan op de landschappelijke inpassing de door de initiatiefnemers beoogde locaties als uitgangspunt worden gehanteerd (zie onderaan tweede tekstblok bijgevoegde oplegbrief vaststelling notitie RenD).
5. Het Groningse POP-gebied is overgenomen in de SVWOL. Daarmee komt het plangebied N33 overeen met POP en SVWOL.
6. In het kader van het RCR-proces is een gecombineerd plan- en project-MER opgesteld, welke nu als definitief concept gereed is.
7. In het planMER-deel wordt de basislocatie (plangebied N33) vergeleken met 9 alternatieve locaties in Groningen en 2 alternatieve locaties in Drenthe. De betreffende gebieden zijn op beoordeeld op 4 aspecten en daaruit blijkt dat geen van de gebieden op alle aspecten volledig positief of volledig negatief scoort (zie bijgevoegde scoretabel). Op basis daarvan kan worden geconcludeerd dat uit de vergelijking komt dat in principe alle gebieden geschikt zijn voor windenergie en dat de mate waarin ze geschikt zijn afhankelijk is van de weging die je geeft aan de verschillende criteria.
8. In het projectMER-deel zijn 5 opstellingsvarianten met elkaar vergeleken. 3 van de 5 onderzochte opstellingsvarianten gaan op verzoek van de provincie deels buiten het provinciale zoekgebied en daarmee ook deels buiten het in de SVWOL opgenomen gebied (Kaart 1: vergelijk roodomlijnde gebied met groen omliggende gebied)¹
9. De provincie wilde in het noordelijk deel van het plangebied (langs de A7) alternatieven laten onderzoeken die nog verder naar het oosten gingen, maar dat was niet mogelijk, omdat het niet mogelijk bleek dat de initiatiefnemer de daarvoor benodigde grondposities kon verwerven en de uitvoerbaarheid daarmee in het geding kwam.

¹ Provincie heeft ons een brief gezonden waarin ze aangeven dat zij akkoord gaan met het deels buiten POP gaan.

10. Op grond van de scoretabel heeft de provincie aangegeven dat ze het gebied dat in het noorden grenst aan en gedeeltelijk overlapt met het plangebied N33 ook meer gedetailleerd in de besluitvorming willen betrekken. In feite gaat het hier om het gebied langs de A7 die de Cie MER reeds als suggestie meegaf in de genoemde voetnoot bij haar advies (zie kaart 2: G5-gebied). Dit gebied komt ligt voor ca 1/3 deel op het grondgebied van de gemeente Oldambt. Deze gemeente is tot nog toe niet betrokken geweest bij het RCR-proces (geen kennisgeving, geen informatie-avond en ook geen zienswijzen die ingaan op dit plangebied).

Provincie pleit defacto voor het vaststellen van mogelijke opstellingsvarianten in dit gebied en deze gedetailleerd laten onderzoeken (projectMER-niveau).

11. De initiatiefnemers voor het nu lopende RCR-proces hebben geen grondposities buiten het (uitgebreide) plangebied waarin de 5 nu in het MER onderzochte opstellingsvarianten liggen (groen omljnde gebied van kaart 1). Voor de uitvoerbaarheid van opstellingsvarianten in het door de provincie bepleitte G-5-gebied is dus een nieuwe initiatiefnemer nodig (RWE/Essent).

12. Yard-energy heeft aangegeven dat zij niet willen meewerken aan opstellingsvarianten in het G-5-gebied. Indien dit zo blijft beperkt dit de mogelijkheden om opstellingsvarianten in het G-5-gebied te vinden. Yard heeft namelijk ongeveer 2/5 van van het G-5 gebied gecontracteerd. Defacto zijn opstellingsvarainten in het G-5 gebied alleen mogelijk als zowel Yard en de door haar gecontracteerde grondeigenaren als RWE en de door haar gecontracteerde grondeigenaren (in gezamenlijkheid) mee willen werken.

Vragen:

1.

2.

3.

4.

5. ....

Gevolgen van (aanvullend) onderzoeken van door provincie aangedragen opstellingsvarianten in plangebied naast huidige RCR-plangebied N33.

In deze notitie worden op basis van een situatieschets rondom het RCR-project windpark N33 een aantal vragen gesteld die relevant zijn voor de keuzes en besluitvorming rondom dit proces. Dit is noodzakelijk, omdat de provincie er bij het Rijk op heeft aangedrongen om een nieuw gebied dat gedeeltelijk overlapt en grenst aan het huidige plangebied N33 nader te bestuderen. Alvorens daarop te besluiten moeten eerst de gevolgen in kaart worden gebracht.

Situatieschets

1. Al sinds 1999/2000 heeft de provincie Groningen in diverse opeenvolgende ruimtelijke beleidskaders en visies een aantal gebieden aangewezen als geschikt voor (grootschalige) windenergie onder uitsluiting van alle andere gebieden. Eén van die gebieden betreft een strook land langs de Rijksweg N33 (gemeenten Menterwoide en Veendam).
2. Vooral dankzij dit vasthoudende provinciale beleid is er in dit N33-plangebied een initiatief ontstaan wat zich uiteindelijk in 2010 voor de RCR heeft gemeld.
3. Nadat notitie RenD ter inzage heeft gelegen en we een advies van de CieMER hebben gekregen is de notitie RenD op 3 juni 2012 door minister EZ en IenM vastgesteld.
3. Cie MER heeft geadviseerd om een integrale (landschappelijke) visie op windenergie in de Drentse en Groningse Veenkoloniën op te stellen en op basis daarvan te bezien of dit aanleiding geeft tot een andere begrenzing van het plangebied (zie bijgevoegde relevante passage). In voetnoot 7 van het advies doet de Cie MER de volgende suggestie: "Een aanpassing van het plangebied kan mogelijk leiden tot betere aansluiting bij landschap en/of infrastructuur (bijvoorbeeld een uitbreiding van het plangebied ten zuiden van de A7, of in zuidoostelijke richting langs het A.G. Wilder-vanckkanaal). *Uitbreiding ten zuiden van de A7 is exact wat nu de wens van de Provincie is (zie hieronder).*
4. Advies van Cie MER is bij vaststelling door het Rijk overgenomen met de nuancering dat bij het ingaan op de landschappelijke inpassing de door de initiatiefnemers beoogde locaties als uitgangspunt worden gehanteerd (zie onderaan tweede tekstblok bijgevoegde oplegbrief vaststelling notitie RenD).
5. Het Groningse POP-gebied is overgenomen in de SVWOL. Daarmee komt het plangebied N33 overeen met POP en SVWOL.
6. In het kader van het RCR-proces is een gecombineerd plan- en project-MER opgesteld, welke nu als definitief concept gereed is.
7. In het planMER-deel wordt de basislocatie (plangebied N33) vergeleken met 9 alternatieve locaties in Groningen en 2 alternatieve locaties in Drenthe. De betreffende gebieden zijn op beoordeeld op 4 aspecten en daaruit blijkt dat geen van de gebieden op alle aspecten volledig positief of volledig negatief scoort (zie bijgevoegde scoretabel). Op basis daarvan kan worden geconcludeerd dat uit de vergelijking komt dat in principe alle gebieden geschikt zijn voor windenergie en dat de mate waarin ze geschikt zijn afhankelijk is van de weging die je geeft aan de verschillende criteria.
8. In het projectMER-deel zijn 5 opstellingsvarianten met elkaar vergeleken. 3 van de 5 onderzochte opstellingsvarianten gaan op verzoek van de provincie deels buiten het provinciale zoekgebied en daarmee ook deels buiten het in de SVWOL opgenomen gebied (Kaart 1: vergelijk rood omlijnde gebied met groen omlijnde gebied)¹
9. De provincie wilde in het noordelijk deel van het plangebied (langs de A7) alternatieven laten onderzoeken die nog verder naar het oosten gingen, maar dat was niet mogelijk, omdat het niet mogelijk bleek dat de initiatiefnemer de daarvoor benodigde grondposities kon verwerven en de uitvoerbaarheid daarmee in het geding kwam.

¹ Provincie heeft ons een brief bezonden waarin ze aangeven dat zij akkoord gaan met het deels buiten POP gaan.

10. Op grond van de scoretabel heeft de provincie aangegeven dat ze het gebied dat in het noorden grenst aan en gedeeltelijk overlapt met het plangebied N33 ook meer gedetailleerd in de besluitvorming willen betrekken. In feite gaat het hier om het gebied langs de A7 die de Cie MER reeds als suggestie meegaf in de genoemde voetnoot bij haar advies (zie kaart 2: G5-gebied). Dit gebied komt ligt voor ca 1/3 deel op het grondgebied van de gemeente Oldambt. Deze gemeente is tot nog toe niet betrokken geweest bij het RCR-proces (geen kennisgeving, geen informatie-avond en ook geen zienswijzen die ingaan op dit plangebied).

Provincie pleit defacto voor het vaststellen van mogelijke opstellingsvarianten in dit gebied en deze gedetailleerd laten onderzoeken (projectMER-niveau).

11. De initiatiefnemers voor het nu lopende RCR-proces hebben geen grondposities buiten het (uitgebreide) plangebied waarin de 5 nu in het MER onderzochte opstellingsvarianten liggen (groen omlijnde gebied van kaart 1). Voor de uitvoerbaarheid van opstellingsvarianten in het door de provincie bepleitte G-5-gebied is dus een nieuwe initiatiefnemer nodig (RWE/Essent).

12. Yard-energy heeft aangegeven dat zij niet willen meewerken aan opstellingsvarianten in het G-5-gebied. Indien dit zo blijft beperkt dit de mogelijkheden om opstellingsvarianten in het G-5-gebied te vinden. Yard heeft namelijk ongeveer 2/5 van van het G-5 gebied gecontracteerd. Defacto zijn opstellingsvarianten in het G-5 gebied alleen mogelijk als zowel Yard en de door haar gecontracteerde grondeigenaren als RWE en de door haar gecontracteerde grondeigenaren (in gezamenlijkheid) mee willen werken.

Vragen:

1.
2.
3.
4.
5.

Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

> Retouradres Postbus 20101 2500 EC Den Haag

KDE Energy B.V.
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 4
9620 AA SLOCHTEREN

Directoraat-generaal voor
Energie, Telecom en Markten
Directie Energie en
Duurzaamheid

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 30
2594 AV Den Haag

Postadres
Postbus 20101
2500 EC Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

T 070 373 8211 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/en

Behandeld door

Datum - 8 NOV 2010

Betreft Toepassing van de RCR op het voorgenomen windpark N33

Geachte [REDACTED]

Hierbij reageer ik op uw brief van 21 oktober 2010, waarin u mij verzocht een Rijksinpassingsplan op te stellen ten behoeve van uw initiatief om in de gemeenten Veendam en Menterwolde een grootschalig windpark te realiseren en de Rijkscoördinatieregeling op dit initiatief toe te passen.

Ons kenmerk
ETM/ED / 10162150

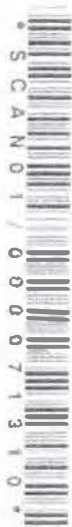
Uw kenmerk
OME/N33/3408

Gelet op de in uw brief genoemde beoogde omvang van het project van circa 120 MW bevestig ik u bij deze dat op grond van artikel 9b, eerste lid, aanhef en onder a, van de Elektriciteitswet 1998, geldt dat over een dergelijk project wordt besloten met toepassing van de Rijkscoördinatieregeling (artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wet ruimtelijke ordening). Dat betekent dat, anders dan gebruikelijk, de planologische verankering van het project niet plaatsvindt in een bestemmingsplan maar in een (Rijks)inpassingsplan.

Dit inpassingsplan wordt vastgesteld door de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en de minister van Infrastructuur en Milieu. De Rijkscoördinatieregeling (RCR) behelst daarnaast ook dat de procedures voor een groot aantal overige voor realisatie van het project benodigde besluiten (vergunningen e.d.), worden gecoördineerd door de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Dit houdt kort gezegd in dat alle besluiten inhoudelijk worden voorbereid en vastgesteld door het orgaan dat daartoe normaal gesproken bevoegd is (zoals het college van burgemeester en wethouders). Echter, anders dan gebruikelijk, doorlopen alle besluiten tegelijkertijd de uniforme openbare voorbereidingsprocedure uit afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht, waarbij de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie de procedure coördineert en onder meer de besteltermijnen bepaalt.

Ik teken bij het bovenstaande het volgende aan:

1. De rol en inzet van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie in kader van de RCR richt zich, samen met het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, op de ruimtelijke inpassing en coördinatie van vergunningen.
2. U als initiatiefnemer bent en blijft verantwoordelijk voor het realiseren van een gezonde businesscase en het voldoen aan alle geldende wettelijke eisen.

Directoraat-generaal voor
Energie, Telecom en Markten
Directie Energie en
Duurzaamheid

Ons kenmerk
ETM/ED / 10162150

3. Tevens bent u in eerste instantie verantwoordelijk voor het verkrijgen van draagvlak voor het project in de regio.

Binnenkort zal ik samen met de minister van Infrastructuur en Milieu het initiatief nemen voor een bestuurlijk overleg met de provincie Groningen en de gemeenten Veendam en Menterwolde, om hen te informeren over de start van het RCR-traject en afspraken te maken over rol en betrokkenheid van deze overheden. Ik hoop op een goede vruchtbare samenwerking ten aanzien van uw initiatief en ga er vanuit dat dit uiteindelijk leidt tot de realisatie van het door u beoogde windpark.

Hoogachtend,

De Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,

drs. M. J. M. Verhagen

N33_PGO-20150219-BAL

Besluiten- en actiepuntenlijst projectgroep-overleg

Dag/datum Donderdag 19 februari 2015

Aanwezig: ██████████ - EZ

██████████ - EZ

██████████ - RWE

██████████ - YARD Energy en Blaaswind - neemt waar voor ██████████

██████████ - Pondera Consult

██████████ - Pondera Consult

██████████ - Tauw/Ecofys

██████████ - Provincie Groningen

██████████ - Provincie Groningen

██████████ - RWE/Essent

██████████ - Rijkswaterstaat IenM

██████████ Bureau Energieprojecten (besluiten- en actiepuntenlijst)

Afwezig met kennisgeving: ██████████ - Provincie Groningen, ██████████ (RWE), ██████████

██████████ - Tauw/Ecofys

Agendapunt 2. Verslag en actiepunten 20-01-2015		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Analyseren van waterwerken bij variant 6 en beschrijven effecten: blijft staan.		• Pondera
Pondera doet voorstel van de fotopunten: afvoeren, zie agenda punt 8 van dit overleg.		•
Vertegenwoordiging bij overleg met ontwikkelaar stikstofabriek: afvoeren. Eerste overleg op 19-2 aansluitend op dit overleg van de projectgroep.		•
Pondera schrijft voorstel voor de benodigde aanpassingen door variant 6 uitbreiding: afvoeren, zie agendapunt 3 van dit overleg.		• •
Provincie en rijk checken juridische mogelijkheden formeel of niet terinzagelegging [NRD]. Rest geeft input op te maken keuze en het Rijk besluit de te nemen weg. Formeel ter inzage, of ter informatie voor de omgeving: agendapunten 4 en 6 van dit overleg.		• EZ • Provincie
Prov en rijk checken bij juristen de noodzaak commissie mer toets voor de aan te passen NRD. En ██████████ stuurt de bedragen door: afvoeren, er komt geen toets commissie mer.		•
Beleidskader provincie Groningen agenderen voor volgend projectgroep waarbij: <ul style="list-style-type: none"> • Provincie mailt relevante informatie naar ██████████. Initiatiefnemers zijn al langer op de hoogte. (het beleidskader, oa over saneren en opschalen, tijdelijkheid (vergunningen / bestemmen) gebiedsfonds en participatie. De provincie verwijst naar het beleidskader. • ██████████ (EZ) stelt voor NWEA-gedragscode als leidraad te gebruiken; • opvattingen over bijdrage aan parkfonds (gebiedsprogramma) en over participatie eerst in projectgroep bespreken en daarna inbrengen in stuurgroep. 		• Provincie

N33_PGO-20150219-BAL

Ook planning erbij en communicatie dient bij volgende projectgroep actief op de agenda te komen: afvoeren, zie agendapunt 5 van dit overleg.		
Er wordt een bijeenkomst belegd tussen communicatiemensen. Namen van te plannen aanwezigen doorgeven aan [REDACTED].		<ul style="list-style-type: none"> EZ Alien
<p>Agendapunt 3. Presentatie 6e opstellingsvariant</p> <p>[REDACTED] (EZ): waarom niet een gebied meer naar het oosten? Yard/RWE: Dit is de variant die de provincie heeft aangedragen. Het borduurt ook voort op de bestaande optie.</p> <p>[REDACTED] (Provincie): de provincie wil een turbine op het slibdepot. Staat deze geprojecteerd?</p> <p>[REDACTED] (YARD): In deze versie niet gepositioneerd en deze is door de provincie zelf is aangedragen. Daarnaast is het nog de vraag of binnen dit park één turbine gereserveerd moet worden als opschallingsmogelijkheid voor solitaire exploitanten, is dat reëel/efficiënt? [REDACTED]: er is ook een technisch argument: als je daar een molen plaatst valt er een weg uit de rest van het veld.</p> <p>[REDACTED] (Prov) vraagt of er een technisch verhaal is waardoor er geen windturbines op een van de slibdepots kunnen worden geplaatst.</p> <p>[REDACTED] (Prov): vraag over de niet grid / raster-positionering van de turbines, waarom wordt van de grid / raster-opstelling afgeweken? Daarnaast wordt aandacht gevraagd in het kader van grootschalig open gebied in het POP. [REDACTED] (Pondera): ook 6e variant wordt op alle landschapscriteria getoetst net als alle varianten in het MER. Het MER-beoordelingskader is al eerder (december 2013), ook met de provincie, besproken.</p> <p>[REDACTED] vraagt om duidelijk aan te geven waarom er van de grid-opstelling wordt afgeweken.</p> <p>[REDACTED] (EZ) gaat er nu van uit dat de variant zoals vandaag besproken wordt meegenomen in het MER. De nieuwe variant valt beperkt buiten de Structuurvisie WOL en is verdedigbaar volgens Juristen van IenM en provincie. Daar kan dus mee worden gestart.</p> <p>De provincie heeft een voorbehoud gemaakt met betrekking tot windturbines op een van de slibdepots</p>		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
De positionering (afwijkend van een grid-opstelling) wordt in het MER voor deze variant net als de overige varianten aan alle criteria voor landschap getoetst.	Conform planning	<ul style="list-style-type: none"> Pondera
Het gebied en de positionering zoals vandaag gepresenteerd wordt als basis gebruikt voor de notitie reikwijdte en detailniveau voor het MER. Pondera kan nu hiermee aan de slag.	Z.s.m.	<ul style="list-style-type: none"> Pondera
<p>Agendapunt 4. MER: Werkzaamheden en proces (toelichting Pondera/Tauw/Ecofys):</p> <p>Het VKA moet in Inpassingsplan mogelijk zijn. Pondera stelt het MER op, Tauw/Ecofys stellen review op. [REDACTED]: hoe onderdelen voor review presenteren? In onderdelen? Dan kan men ook snel reageren. En afhankelijk van onderwerp variërende termijnstellingen responstijd nemen. Eventueel voor De belangrijkste hoofdstukken bespreking in projectgroep.</p> <p>RWS: zij toetsen alleen integraal en niet op onderdelen. [REDACTED]: die toets komt pas aan het eind van het m.e.r.-traject.</p> <p>Laagfrequent geluid: welke methodiek? Deense methode of de nu gebruikelijke lijn van EZ/IenM bij andere RCR-projecten. Het onderwerp moet qua communicatie sowieso moeten worden meegenomen vooral voor bewoners. [REDACTED] wil dat afstemmen met collega projectleiders.</p> <p>Provincie vraagt of het in volgende projectgroep kan. [REDACTED]: ja, tenzij de planning van Pondera in de knoei komt? zij geven dat dan tijdig aan.</p>		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
[REDACTED] (EZ) overlegt met collega RCR projectleiders de beoordelingsmethodiek geluid en komt hier op terug.	Komende projectgroepvergadering	<ul style="list-style-type: none"> EZ
Het concept MER wordt, vooruitlopend op het volledige concept, per onderdeel voorgelegd voor commentaar. Termijnstelling voor reactie afhankelijk van onderwerp en complexiteit. De belangrijkste hoofdstukken eventueel bespreken in projectgroep.		<ul style="list-style-type: none"> Pondera

N33_PGO-20150219-BAL

Rijkswaterstaat toetst het MER integraal en niet op onderdelen.	Conform planning als het MER in concept af is.	RWS
<p>Agendapunt 5. Planning</p> <p>██████: brief Stibbe. Prima brief, maar helaas niet dat het naar de colleges is verzonden, vanwege communicatie. Graag in het vervolg vooraf afstemming voor dit soort communicatie richting partijen die bepaalde informatie hebben gehad. (Vraag provincie: hoe zit het met de rookkenheid van de gemeenten o.a. in de projectgroep? ██████: in later stadium.)</p> <p>██████: Volgens ons is de provincie bevoegd gezag voor verlening van de vergunningen voor zover het aanvragen tussen de 5 MW en 100 MW betreft (elke initiatiefnemer zijn eigen set vergunningen die per stuk lager zijn dan 100 MW).</p> <p>██████ (Yard): vraagt aandacht voor het halen van een aanvraag voor SDE. (Met ██████ separaat hebben over het overzicht van vergunningen. ██████: graag een gemotiveerde reactie over de planning</p>		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
N.av. brief Stibbe. graag in het vervolg vooraf afstemming voor dit soort communicatie richting partijen die bepaalde informatie nog niet hebben gehad.		• Allen
N.a.v. vraag Provincie: de Gemeenten worden in een later stadium betrokken bij het project.		•
Initiatiefnemers stellen een overzicht van benodigde vergunningen en doorlooptijden op ter bespreking in apart overleg		• initiatiefnemers
Iedereen mailt een gemotiveerde reactie op de planning.	z.s.m.	• Allen
EZ zal Yard/RWE uitnodigen voor separaat gesprek over SDE regeling.		• EZ
<p>Agendapunt 6. Kennisgeving aanvullend onderzoek [NRD]: Wel of niet ter inzage leggen? ██████: is het echt noodzakelijk of wenselijk? Er zijn volgens hem 3 varianten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ alleen een kennisgeving; ☐ een kennisgeving met mogelijkheid een zienswijze in te dienen ☐ kennisgeving met terinzagelegging notitie RD inclusief mogelijkheid voor indienen zienswijzen. <p>Iedereen is het er mee eens dat er hoe dan ook iets moet worden gecommuniceerd en eventueel de bewoners en omgeving ook een mogelijkheid geven om input te geven op de nieuwe opstelling. Wanneer? Voorstel ██████ (RWE/Essent) bij moment voor keuze VKA? ██████ (Provincie): gezien hoe het nu is gelopen o.a. met de brief van Stibbe dan kan het niet ter inzage leggen tegen je worden gebruikt. De provincie heeft om juridische en communicatieve redenen geadviseerd om de nieuwe NRD notitie formeel voor inspraak vrij te geven en dat moment ook te gebruiken om omwonenden te informeren. ██████: denk er goed over na en deel de conclusies per mail.</p>		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
N.av. brief Stibbe. graag in het vervolg vooraf afstemming voor dit soort communicatie richting partijen die bepaalde informatie nog niet hebben gehad.		• Allen
Er moet hoe dan ook iets worden gecommuniceerd en eventueel de bewoners en omgeving ook een mogelijkheid geven om input te geven op de nieuwe opstelling.		•
Iedereen denkt na over inzage NRD en deelt zijn/haar conclusie per mail.	z.s.m.	• Allen
<p>Agendapunt 7. Voorbereiding overleg met gemeenten en actiegroepen: Gesprekken met gemeenten: eerst ambtelijk en dan bestuurlijk. Ergens in maart organiseren. ██████ laat weten wanneer de bijeenkomst met de gemeente komt.</p>		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
De gesprekken met gemeenten worden eerst op ambtelijk niveau geïnitieerd en vervolgens op bestuurlijk niveau.	Maart 2015	• EZ

N33_PGO-20150219-BAL

Yard geeft aan EZ door met wie van de betrokken gemeenten er al contact is geweest		<ul style="list-style-type: none"> • ██████████ (Yard)
██████████ (EZ) informeert allen wanneer de gesprekken plaatsvinden.	z.s.m.	<ul style="list-style-type: none"> • EZ
Agendapunt 8. Landschap: voorstel fotopunten (nagezonden bijlage) en gebruik 3D-model van provincie.		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
██████████ licht per mail toe waarom voor deze fotopunten is gekozen.	z.s.m.	<ul style="list-style-type: none"> • Pondera
Iedereen reageert per mail op de fotopunten.		<ul style="list-style-type: none"> • Alien
Het gebruik van het 3D-model wordt bilateraal kortgesloten tussen Pondera en de provincie.		<ul style="list-style-type: none"> • Proncie • Pondera
W.v.t.t.k.		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
		<ul style="list-style-type: none"> •

Projectgroep Windpark N33

Datum: 18 - 12 -2010 10.00 - 12.00 uur

Locatie: RvO Zwoëlle, Hanzelaan 310, Vergaderzaal 10.022

Agenda

1. Opening en voorstelronde t.b.v. [REDACTED] (BEP)
2. Werkafspraken RWE-Yard/Blaaswind
3. Opdrachtverlening MER/doorstart MER
4. Communicatie (naar gemeenten en burgers)
5. Samenloop met besluitvorming over stikstoffabriek van GasUnie
6. Planning (geen planningsoverzicht bijgevoegd; met elkaar bespreken en op basis daarvan nieuw schema maken)
7. Wvttk en vervolgspraak

Projectgroep Windpark N33

Datum: 02 - 4 -2015 14.00 - 16.00 uur

Locatie: RvO Zwolle, Hanzelaan 310, Vergaderzaal 8.017

Agenda

1. Opening en vaststelling agenda

2. Besluiten- en actiepuntenlijst 12-3-2015 (nogmaals bijgevoegd)

3. NRD (aangepaste versie wordt separaat toegestuurd. Pondera/Tauw leiden ons door de belangrijkste aanpassingen/verwerking van de reacties)

- Doel: Afspraak over definitieve vaststelling NRD met oog op ter inzage legging

4. Voortgang MER

- bespreking/verwerkbaarheid binnengekomen reacties.
- discussie over wat in MER en wat bij besluitvorming over VKA (bv. Landschappelijke inpassing/optimalisatie van varianten)
- Wat doen we met provinciale wens ten aanzien van slibdepot

5. Communicatie:

- Bestuurlijk Overleg
- Overleg met Tegenwind N33/Storm Meeden

6. Voorbereiding kennisgeving, ter inzagelegging NRD, informatie-avonden.

7. Invulling NWEA-gedragscode

8. Tijdelijkheid windpark/StaVaZa aanvraag Groningen ikv Crisis en Hertselwet.

9. Wvttk en vervolgspraak

Projectgroep Windpark N33

Datum: 12 - 3 -2015 14.00 - 16.00 uur

Locatie: RvO Zwolle, Hanzelaan 310, Vergaderzaal 5.020 Steenpoortzaal

Agenda

- 1. Opening en vaststelling agenda**
- 2. Besluiten- en actiepuntenlijst 19-2-2015 (bijgevoegd)**
- 3. Voortgang MER**
- 4. NRD (planning, ter inzage legging, communicatie)**
- zie bijgevoegde detailplanning van Pondera
- 5. Lange termijn planning (a.h.v. reacties op planningsschema EZ; nogmaals bijgevoegd)**
- 6. Bestuurlijk overleg**
- 7. Invulling NWEA-gedragscode**
- 8. Aanvang opstellen RIP (wanneer gaan we BRO als opsteller van RIP betrekken)**
- 9. Wvttk en vervolgspraak**

Bijeenkomst Werkgroep Windpark N33

Datum en tijd: 12 december 2013; 10.00 – 15.00 uur (inclusief lunch)
Locatie: Agentschap NL (Hanzelaan 310 8017 JK Zwolle), Clingendaelzaal

Agenda

- 1. Opening en vaststelling agenda**
- 2. Kennismaking (voor zover nodig)**
- 3. Stand van zaken RCR-proces windpark N33 en doel van bijeenkomst ( )**
- 4. Presentatie resultaten MER (door Pondera) met aansluitend vragen en discussie.**
- 5. Presentatie zgn. voorkeursalternatief (door KDE) met aansluitend vragen en discussie**
- 6. Vervolgstappen en globale planning.**
- 7. Informeren en betrekken van bestuurslagen gemeenten en provincie**
- 8. Communicatie**
- 9. Rondvraag en sluiting.**

Projectgroep Windpark N33

Datum: 19 – 2 -2015 14.00 – 16.00 uur

Locatie: RvO Zwolle, Hanzelaan 310, Vergaderzaal 5.020 Steenpoortzaal

Agenda (update 16-2-2015)

- 1. Opening en voorstelronde t.b.v. nieuwe deelnemers**
- 2. Verslag en actiepunten 20-1-2015 (bijgevoegd)**
- 3. Presentatie 6^e opstellingsvariant (kaart en coördinaten nagezonden ; toelichting Yard/RWE)**
- 4. MER: Werkzaamheden en proces (toelichting Pondera/Tauw/Ecofys)**
- 5. Planning (zie bijlagen)**
  - Op basis van input van Pondera inzake de doorlooptijd van het MER-onderzoek zijn bijgevoegde twee plannings opgesteld. Eén planning houdt rekening met ter inzage legging van een bijgestelde notitie NRD. De andere planning gaat uit van een beperktere kennisgeving. Opvallend is dat op basis van de opgenomen processtappen en veronderstelde doorlooptijden beide plannings uitkomen op hetzelfde moment van ter inzage legging van de ontwerpbesluiten.
  - EZ/BEP zal de planning kort toelichten, waarna discussie over de gehanteerde uitgangspunten en doorlooptijden.
- 6. Kennisgeving aanvullend onderzoek**
  - Discussie over omvang en inhoud van kennisgeving. Wat leggen we ter inzage. Eventueel kan dit agendapunt worden samengevoegd met punt 4.
- 7. Voorbereiding overleg met gemeenten en actiegroepen.**
- 8. Landschap: voorstel fotopunten (nagezonden bijlage) en gebruik 3D-model van provincie**
- 9. Wvttk en vervolgspraak**

Projectgroep Windpark N33

Datum: 23 - 4 - 2015 14.00 - 16.00 uur
Locatie: RvO Zwolle, Hanzelaan 310, Vergaderzaal 8.017

Agenda

1. Opening en vaststelling agenda

2. Besluiten- en actiepuntenlijst 2-4-2015 (bijgevoegd)

3. Bestuurlijk Overleg van 16 april 2015

- Terugkoppeling
- concept-verslag (bijgevoegd)
- Acties n.a.v. BO
- Gevolgen voor planning (ter inzage NRD 2 weken later => gevolgen voor verdere planning) a.h.v. bijgesteld planningsschema (bijgevoegd)

4. Terugkoppeling gesprek met Tegenwind N33 en Storm Meeden (concept verslag bijgevoegd)

5. Voortgang MER

- Stavaza
- ruimtelijke optimalisatie variant 6 (provincie licht toe)

6. Voorbereiding kennisgeving, ter inzagelegging NRD, informatie-avonden.

7. Wvttk en vervolgspraak

Agenda

Bestuurlijk Overleg Windpark N33

Datum en tijdstip: 16 april 2015 10.30 – 13.00 uur
Locatie: Gemeentehuis Menterwolde, Raadszaal

- 1. Opening en kennismaking.**
- 2. Stand van zaken RCR en voortgang besluitvormingsproces (presentatie/toelichting door EZ)**
- 3. Aanvulling op MER (de te onderzoeken 6^e variant)**
- 4. Reactie/vragen vanuit de gemeenten**
- 5. Vervolgproces:**
  - processtappen en globale timing (toelichting door EZ)
  - betrokkenheid gemeenten bij besluitvormingsproces, incl. vergunningverlening
  - Communicatie met gemeenten en omwonenden
  - Participatie/compensatie/omgevingsmanagement
- 6. Rondvraag en afsluiting.**

Agenda**Bestuurlijk Overleg RCR Windpark N33**

Datum/tijd: 3 december 2014 10.30 – 12.00 uur

Locatie: Ministerie van Economische Zaken, Bezuidenhoutseweg 73,
Kamer (3^e etage B-Noord)

Voorzitter:

1. **Opening en vaststelling agenda**
2. **Verslag BO d.d. 22 oktober 2014 (bijgevoegd)**
3. **Invulling aan MER toe te voegen opstellingsvarianten (memo kaders variant 6; bijgevoegd)**
4. **Opdrachtverlening en uitvoering van aanvullend onderzoek (Yard/RWE lichten toe)**
5. **Communicatie rondom aanvulling MER**
  - kennisgeving
  - inloopavond
  - voorafgaand overleg met stakeholders
6. **Werkafspraken tussen RWE en Yard over gezamenlijk traject**
7. **Rondvraag en sluiting**

1. Opening en kennismaking

2. Korte terugblik op het RCR-proces tot op heden (door ██████████)

- Gebied al sinds eind jaren '90 aangewezen door provincie
- Mede op basis daarvan ontwikkeling van initiatief
- Omdat > 100 MW melding in kader van RCR (21-10-2010)
- Brief aan beide gemeente waarin ze worden geïnformeerd dat RCR op hun grondgebied van start gaat en waarin ze voor bestuurlijk overleg worden uitgenodigd (26-10-2010)
- Bevestiging dat RCR conform de wet van toepassing is (brief 8-11-2010)
- Bestuurlijk overleg Rijk, Provincie en beide gemeente waarin proces ter voorbereiding van de besluitvorming wordt uitgelegd. Beide gemeenten melden dat ze geen voorstander zijn van het windpark en alternatieven zien (6-1-2011)
- 14-10 t/m 24-11-2011 ter inzage legging notitie Reikwijdte en Detail.
- Vaststelling notitie Reikwijdte en Detail 3 juni 2012
- Bijeenkomst inzake keuze van in MER te onderzoeken opstellingsvarianten 29-11-2012 te Menterwolde. Provincie wil meepraten over te onderzoeken varianten. Gemeenten geven aan dat ze tegen de lokatie zijn en dus niet mee willen praten.
- In overleg met provincie worden te onderzoeken opstellingsvarianten bijgesteld, waarbij met inachtnaam van de grondposities van de initiatiefnemers deel buiten het oorspronkelijke provinciale zoekgebied wordt gegaan.
- 17 april en 19 april 2013 worden de colleges van respectievelijk Menterwolde en Veendam geïnformeerd over de in het MER te onderzoeken opstellingsvarianten. Daarbij wordt gebruik gemaakt van 3D-visualisaties om een zo goed en objectief mogelijk beeld te krijgen.
- 23 en 25 april 2013 wordt de bevolking geïnformeerd middels twee informatie-avonden geïnformeerd over de voortgang van het proces en de in het MER te onderzoeken opstellingsvarianten. De meeste bezoekers zijn geen voorstander van de komst van het windpark.
- Met een brief van 18 juli 2013 van plv DG Bert de Vries (EZ) worden de colleges van BenW van beide gemeenten gevraagd of zij betrokken willen worden bij de keuze van een voorkeursvariant op basis van de in het MER onderzochte varianten en of de gemeente te zijner tijd bij de besluitvorming haar vergunningverlenende taak zal uitvoeren (ondanks het feit dat zij tegen het windpark).
- Op deze brieven wordt niet schriftelijk gereageerd, maar ambtelijk wordt zowel vanuit Menterwolde als vanuit Veendam aangegeven dat zij wel betrokken willen blijven bij de verdere discussie met de kanttekening dat die betrokkenheid geen beleidsmatige instemming betekent.
- BenW van Menterwolde besluit in haar vergadering van 17 september 2013 naar aanleiding van de brief van EZ onder meer dat Menterwolde meepraat over de voorkeursvariant en dat Menterwolde haar vergunningverlenende taak zal invullen.
- 12 december en 16 januari is het MER uitgebreid besproken en heeft de initiatiefnemer een voorkeursvariant gepresenteerd.
- EZ heeft een notitie opgesteld waarin de speelruimte ten aanzien van een discussie over het VKA wordt beschreven. Deze notitie is op 6 januari naar provincie en beide gemeente gestuurd.
- ..... (datum) heeft de initiatiefnemer samen met vertegenwoordigers van de gemeente bezien of en zo ja waar binnen de speelruimte nog mogelijkheden waren om nader tot elkaar te komen. Geconstateerd werd dat de wensen van de gemeenten defacto niet haalbaar waren binnen de speelruimte van het lopende RCR-proces.

- Afgesproken werd om de besluitvorming over het VKA in te brengen in een Bestuurlijk Overleg.

3. Belangrijkste resultaten van combiMER

Aan de hand van een door Pondera op te stellen notitie met daarin in ieder geval:

- geschiktheid van gebied (PlanMER)
- belangrijkste effecten van het park en de verschillen tussen de 5 onderzochte opstellingsvarianten.
- samenvatting van de resultaten.

3. Kaders voor besluitvorming (door ██████████)

Alvorens te praten over het VKA is het goed om de belangrijkste uitgangspunten voor de besluitvorming te presenteren:

1. VKA moet in principe minimaal 100 MW zijn
2. VKA moet uitvoerbaar zijn voor initiatiefnemer (financieel en grondposities)
3. VKA gebaseerd op de in het MER onderzochte opstellingsvarianten

4. Voorkeursalternatief (door initiatiefnemer met ondersteuning door Pondera?)

Een krachtig en bondig verhaal opgebouwd vanuit de belangrijkste resultaten van het MER

5. Visie van aanwezigen op VKA

Zoveel mogelijk van tevoren trachten de overwegingen van de verschillende partijen ten aanzien van deze discussie helder te krijgen.

Partijen zal worden gevraagd om deze punten vooraf helder te maken.

6. Conclusies en vervolg (door ██████████)

Spannendste moment, waar ik nu op voorhand nog niet veel over kan zeggen.

7. Rondvraag en sluiting

Agenda

Bestuurlijk Overleg Windpark N33

Datum en tijdstip: 4 maart 2014 13.00 – 15.00 uur

Lokatie: Provinciehuis Groningen (ingang Martinekerkhof 12 (oude gebouw), zaal 20)

1. Opening en kennismaking

2. Belangrijkste resultaten van combiMER (Pondera; zie bijlage 1)

Toelichting:

In de op 3 juni 2012 vastgestelde notitie Reikwijdte en Detail zijn de kaders voor het gecombineerde plan- en project-MER voor het beoogde windpark N33 beschreven. In overleg met de Provincie, het Rijk en de initiatiefnemer zijn begin 2013 de in het MER te onderzoeken opstellingsvarianten gekozen. Beide gemeenten gaven daarbij aan tegen de beoogde locatie te zijn en hebben uit hoofde daarvan niet meegedaan aan deze discussie. Wel zijn de opstellingsvarianten en daaraan ten grondslag liggende overwegingen op 17 en 19 april 2013 gepresenteerd aan leden van de colleges van B en W van respectievelijk Menterwoide en Veendam. De week daarop is de bevolking via twee informatie-avonden geïnformeerd.

Inmiddels is het gecombineerde plan- en project-MER in concept gereed. In navolging van twee ambtelijke bijeenkomsten (12 december 2013 en 16 januari 2014) waarin het MER uitgebreid inhoudelijk is besproken, worden de belangrijkste resultaten door onderzoeksbureau Pondera gepresenteerd (zie bijlage 1)

Aansluitend: vragen en discussie.

3. Voorkeursalternatief (KDE/Yard-Energy; zie bijlage 2 en 3)

Toelichting:

Op basis van de resultaten van het MER en de daarin onderzochte 5 opstellingsvarianten is door de initiatiefnemer nagedacht over het zogenaamde voorkeursalternatief. Ook dit voorkeursalternatief is in de eerdergenoemde bijeenkomsten van 12 december 2013 en 16 januari 2014 besproken met vertegenwoordigers van Gemeenten, Provincie en Rijk. Daarbij is ook bezien in hoeverre er mogelijkheden zijn om tot een opstellingsvariant te komen die enigszins tegemoet komt aan de wensen van de beide gemeenten. Het kader en de speelruimte voor deze discussie is op basis van een aantal uitgangspunten beschreven in bijgevoegde notitie (bijlage 2). De hoofdpunten zijn:

1. Het VKA moet in principe minimaal een omvang van 100 MW hebben.
2. Het VKA moet uitvoerbaar zijn voor de initiatiefnemer (financieel en beschikbaarheid grondposities)
3. Het VKA moet kunnen worden onderbouwd vanuit de in het MER onderzochte opstellingsvarianten.

KDE/Yard-Energy zal haar voorstel voor een Voorkeursalternatief presenteren (zie bijlage 3).

Aansluitend: vragen, discussie en reactie.

4. Conclusies en vervolgspraken

5. Rondvraag en sluiting

Overleg over Windpark N3 met college van B & W van Menterwolde

Datum en tijdstip: 17 april 2013 11.00 – 13.00 (inclusief lunch)

Locatie: Provinciehuis Groningen, Zaal A6

Agenda

- 1. Opening en voorstelronde**
- 2. Stand van Zaken RCR-proces door [REDACTED] (projectleider RCR)**
- 3. Toelichting op (aanpassing van) plangebied door Provincie en KDE**
- 4. Presentatie opstellingsvarianten door KDE in samenspraak met Provincie (met ondersteuning van 3D-visualisaties)**
Vragen en discussie gedurende presentatie
- 5. Vervolgtraject**
- 6. Rondvraag en Sluiting**

Overleg over Windpark N33 met college van B & W van Veendam

Datum en tijdstip: 19 april 2013 09.00 – 10.30

Locatie: Gemeentehuis Veendam

Agenda

1. **Opening en voorstelronde**
2. **Stand van Zaken RCR-proces door [REDACTED] (projectleider RCR)**
3. **Toelichting op (aanpassing van) plangebied door Provincie en KDE**
4. **Presentatie opstellingsvarianten door KDE in samenspraak met Provincie (met ondersteuning van 3D-visualisaties)**
Vragen en discussie gedurende presentatie
5. **Vervolgtraject**
6. **Rondvraag en Sluiting**

Agenda Overleg RCR beoogd windpark N33

Datum: 12 september 2011

Tijd: 14.00 – 17.00

Locatie: Ag.NL-Zwolle, Hanzelaan 310

Zaal: HL FS 1.067 Vergaderzaal 1.067

Contact: [REDACTED] of [REDACTED]

Voorzitter: [REDACTED] (EL&I)

1. Opening en kennismaking

2. Verslag overleg d.d. 30 juni 2011

3. Bijgestelde Concept Notitie Reikwijdte en Detail

- a.h.v. notitie versie september 2011 en doc verwerking reacties

4. Communicatie

- a.h.v. "communicatieaanpak Rijk" en "Beknopt communicatieplan KDE"
- beide partijen geven korte inleiding, waarna vragen/discussie

5. Organisatiestructuur

- a.h.v. "Organisatiestructuur RCR N33"

6. Afspraken over proces en planning

- a.h.v. "planning N33 vers 2.gif"
- Inzet is om te komen tot concrete afspraken over de start van het proces (zie processtappen hfdst. 4 van notitie bestuurlijk overleg)
- Om een beeld te vormen is "voorbeeldkennisgeving N33" bij vergaderstukken gevoegd.
- Zie verder ook documenten, posters, etc, die zijn gebruikt bij kennisgeving en inloopavond Drentse Monden (te downloaden via http://www.senternovem.nl/Bureau_Energieprojecten/Windparken/10_Windpark_De_Drentse_Monden/index.asp onder kopje meer informatie)

7. Rondvraag en Sluiting

- Als er voldoende vertrouwen is dat de verdere uitwerking van de te onderzoeken opstellingsvarianten door RWE en Yard goed en binnen de gestelde kaders wordt ingevuld kan je voorstellen om de begeleiding daarvan verder op projectgroepniveau in plaats van stuurgroepniveau te doen.

4. Opdrachtverlening en uitvoering van aanvullend onderzoek (Yard/RWE lichten toe)

Annotatie:

- De aanvulling op het MER moet nog in opdracht worden gegeven. Eerder had de provincie aangegeven daarbij bedenkingen te hebben tegen het inhuren van uitsluitend de opsteller van het bestaande MER (Pondera). Dit vanwege mogelijke belangenverstrengeling met Yard.
- Yard en RWE willen voor de uitbreiding van het MER een combinatie van TAUW (uitvoerder van het Groningse onderzoek) en Pondera inhuren. Zij zullen dit tijdens de vergadering toelichten.
- Je kunt accoord gaan met dit voorstel. Als RWE als belanghebbende partij bij de 6^e variant voldoende vertrouwen heeft in de onafhankelijkheid van deze combinatie moet dat ook voor ons voldoende zijn. Daarbij is het voordeel dat de eindredactie van het complete MER in handen kan blijven van de oorspronkelijke opsteller (Pondera)

5. Communicatie rondom aanvulling MER

Annotatie:

- Je kunt voor dit punt het woord in eerste instantie aan mij geven.
- Rondom de aanvulling van het MER zal gecommuniceerd moeten worden. De scope van de oorspronkelijke kennisgeving wordt immers met de toevoeging van het gebied van de 6^e variant verruimd en daarbij komen we, zij het beperkt, ook op het grondgebied van een derde gemeente, t.w. Oldambt.
- Voorgesteld wordt om aan te sluiten bij het communicatietraject dat we standaard doorlopen bij een kennisgeving, i.c.:
  - advertentie in de plaatselijke kranten;
  - inloopavond voor bevolking en geïnteresseerden (geen plenair deel).
  - voorafgaand overleg met stakeholders (actiegroepen en gemeenten)
- Qua timing denk ik voor deze actie aan de maand januari.
- Ik wil voorstellen dat provincie het voortouw neemt bij het voorafgaand benaderen van de stakeholders en dat EZ (zoals gebruikelijk) de organisatie van advertenties en inloopavond voor zijn rekening neemt. Indien nodig wil ik je vragen deze taakverdeling te steunen en de uitwerking verder aan de projectgroep over te laten.

6. Werkafspraken tussen RWE en Yard over gezamenlijk traject

Annotatie:

- Je kunt voor dit agendapunt het woord aan Yard/RWE geven.

- *Beide partijen zien het belang van goede werksafspraken waarbij vooral de verdeling van kosten en baten een belangrijke rol speelt.*
- *Ze zijn het er ook beiden over eens dat bij de uiteindelijke keuze voor een voorkeursalternatief (VKA) een mogelijk verschillend belang dat Yard of RWE bij de verschillende opties zou kunnen hebben geen rol zou moeten spelen.*
- *Goede werksafspraken zijn ook in het belang van het goed en zo snel mogelijk doorlopen van het proces en dus kunnen wij dit alleen maar toejuichen.*

7. Rondvraag en sluiting

Annotatie:

- *Indien sfeer en inhoud van de vergadering daar voldoende aanleiding en vertrouwen toe geeft, kun je voorstellen om de begeleiding en uitwerking van het vervolgtraject op projectgroepniveau te bespreken en de stuurgroep alleen bij elkaar te roepen als er knelpunten zijn of belangrijke beslispunten.*

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

College van Gedeputeerde Staten
van de provincie Groningen
Postbus 610
9700 AP GRONINGEN

Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging
Directie Energie en
Duurzaamheid

Bezoekadres
Bezuidehoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksvoorwaarden.nl/ez

Behandeld door

Ons kenmerk
DGETM-ED / 14107803

Uw kenmerk
2014-23.826/25,RS

Bijlage(n)

Datum 03 JULI 2014
Betreft Uw brief van 17 juni 2014 m.b.t. Windpark N33

Geacht College,

Met uw brief van 17 juni 2014 vraagt u naar aanleiding van mijn brief van 20 mei 2014 over de invulling van de moties inzake windenergie die op 24 april 2014 door de Tweede Kamer zijn aangenomen, aandacht voor het traject rondom windpark N33. In mijn brief van 20 mei heb ik aangegeven dat ik de provincie Groningen tot uiterlijk 1 september 2014 de tijd geef om het door haar gewenste onderzoek naar een alternatieve locatie voor windpark N33 uit te voeren en de resultaten daarvan aan mij toe te sturen. Verder heb ik in mijn brief aangegeven dat ik de provincie de ruimte wil bieden om het alternatief te realiseren indien uit dit onderzoek blijkt dat:

1. het alternatief op de in het MER voor windpark N33 onderzochte criteria wezenlijk beter scoort;
2. er overeenstemming is bereikt met de betrokken initiatiefnemers over een alternatief projectvoorstel dat aangemeld kan worden voor de RCR;
3. de betreffende initiatiefnemers beschikken over de voor het alternatief noodzakelijke grondposities.

U geeft in uw brief aan dat deze voorwaarden maken dat de keuze tot realisatie van een beter alternatief in handen wordt gelegd van marktpartijen. Verder geeft u aan dat u, ook in het geval de ontwikkelaars niet tot overeenstemming komen, verschillende mogelijkheden ziet om het alternatief te realiseren.

U stelt in dit kader dat u het van belang acht om tijdig overleg met mij te voeren, opdat een gezamenlijke marsroute naar realisatie van de het door u als zesde variant aangeduide alternatief kan worden uitgezet.

Laat ik vooropstellen dat ik de inspanningen in uw provincie voor de realisatie van wind op land waardeer. Wat betreft het windpark N33 is het voor mij echter nog niet duidelijk of het alternatief dat u laat onderzoeken inderdaad wezenlijk beter scoort dan de opstellingsvarianten voor windpark N33 die reeds gedetailleerd in het MER zijn onderzocht. Ik wacht de resultaten van uw onderzoek naar het alternatief af. Ten aanzien van de hierboven genoemde voorwaarden 2 en 3 deel ik u mede dat ik daar vooralsnog onverkort aan blijf vast houden. Het realiseren van windparken is aan marktpartijen. Voor mij betekent dit dat een alternatieve locatie voor windpark N33 alleen realistisch is als een initiatiefnemer op korte termijn op de betreffende locatie een windpark wil realiseren en die initiatiefnemer over de vereiste grondposities beschikt. Dit is ook de overweging die ten grondslag ligt aan de genoemde voorwaarden.

2014

Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging
Directie Energie en
Duurzaamheid

Vanzelfsprekend is er vanuit mijn ministerie de bereidheid om met u in overleg te treden. Dit lijkt mij net als u een goede zaak. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van de bestaande overlegstructuur rondom het RCR-proces voor windpark N33. In concreto stel ik dan ook voor dat u daarvoor een afspraak maakt met plv. directeur-generaal Energie, Telecom en Mededinging, Bert de Vries. DGETM-ED / 14107803

Hoogachtend,

H.G.J. Kamp
Minister van Economische Zaken

Besluiten- en actiepuntenlijst projectgroep-overleg**Dag/datum** Donderdag 19 februari 2015

Aanwezig: ██████████ - EZ
 ██████████ - EZ
 ██████████ - RWE
 ██████████ - RWE
 ██████████ - YARD Energy en BLaaswind
 ██████████ - Pondera Consult
 ██████████ - Pondera
 ██████████ - Provincie Groningen
 ██████████ - Provincie Groningen
 ██████████ - RWE/Essent
 ██████████ - Rijkswaterstaat IenM
 ██████████ - Tauw/Eccfys
 ██████████ Bureau Energieprojecten (besluiten- en actiepuntenlijst)

Afwezig: ██████████

Van ledenlijst PG verwijderen: ██████████, ██████████, ██████████.

Agendapunt 1. Opening en vaststelling agenda:

- ██████████: vraagt om niet te veel onderwerpen op te nemen op de agenda zodat er voldoende tijd is om alles met de nodige zorgvuldigheid te bespreken. ██████████ geeft aan dat dat zeker de bedoeling is.
- Doel: van dag overeenstemming hoe NRD eruit moet zien, zodat duidelijk is voor Pondera. Dus nadruk op de NRD.
- ██████████: stelt voor om alleen zaken die als bespreekpunt zijn aangegeven te bespreken;
- ██████████: status update stikstoffabriek toevoegen.
- ██████████: kennismakingsronde voor nieuwe mensen. ██████████ gaat ██████████ vervangen vanuit IenM - RWS.

Besluit/actie	Wanneer	Door wie
		•

Agendapunt 2. Besluiten- en actiepuntenlijst 12-03-2015:

- Stikstoffabriek: ██████████: de stikstoffabriek zal pas in de MER worden opgenomen als er een signaal komt dat het erin kan. ██████████: er komt een nota aan de minister inclusief een voorstel voor de communicatie met de bestuurslagen. Daarna komt een signaal van de minister.
- Contact met actiegroepen: ██████████ heeft contact gehad en er is een reactie, maar nog geen concrete datum. Zie ook agendapunt 5.
- Reactie op de brief van actiegroepen komt ná het eerste contact/gesprek met de groepen.
- 3-Dmodel: ██████████: het model wordt gebruikt voor de landschappelijke beoordeling in het MER. ██████████: het model is beschikbaar gesteld voor gebruik voor de landschappelijke beoordeling in het MER, maar nog niet anderszins openbaar gemaakt.
- Lden en Deense norm: ██████████: wat is precies de bedoeling? ██████████ vorige keer aangegeven dat de Deense norm wordt meegenomen als additionele norm, met de nadrukkelijke kanttekening dat het niet een vastgestelde Nederlandse norm is. ██████████: er komt een aparte bijlage, maar niet een afzonderlijke akoestisch onderzoek.
- Toetsing RWS: ██████████: er staat een afspraak met RWS in week 15 over wat en hoe van de toetsing.
- Planning: ██████████ spreekt zijn zorg uit t.a.v. de benodigde tijd om stukken voor te leggen aan betrokken ambtenaren en bestuur. De tijdsdruk verhoogt de kans op fouten. ██████████ afspreken dat iedereen uiterste best doet om de planning te halen. Indien niet mogelijk, dit aangeven en Pondera en Tauw geven aan of dit tot problemen leidt. ██████████ stelt voor dat ██████████ de planning bij de betreffende personen onder de aandacht brengt. ██████████ zal dat doen, maar kan niet garanderen dat hiermee het halen van de planning is geborgd. ██████████ laten we hier op open manier over communiceren. ██████████: graag t.a.v. de snelheid van reacties een onderscheid tussen gevraagde inhoudelijke/technische reacties en bestuurlijke reacties. ██████████

■: er zijn bij de provincie intern afspraken gemaakt over de routing. ■ iedereen organiseert het intern op eigen manier. Graag ruimte hiervoor in de planning. ■: de keuzes die men intern maakt heeft gevolgen. Onderscheid maken tussen 'objectieve'/technische zaken en besluitvorming op bestuurlijk niveau. Waar het wringt graag bespreken. De vraag over wie bevoegd gezag is bij opsplitsing aanvraag in onderdelen waarvan de productiecapaciteit van de turbines < 100 MW is ligt bij EZ, de provincie en Pondera bij de juristen. Bestuurlijk overleg: datum is vastgesteld op 16-4 a.s. Er is nog geen officiële reactie van Veendam. ■ neem t contact met ze op. ■ graag in de besluiten- en actiepuntenlijst opnemen dat de provincie het vastgestelde beleidskader belangrijk vindt in dit proces.

Besluit/actie	Wanneer	Door wie
RWE/Essent zal het contact met actiegroepen initiëren en de projectgroep op de hoogte houden.	z.s.m.	• RWE/Essent - ■
Officiële reactie EZ op de brief van de actiegroepen komt na het eerste contact/gesprek met opstellers van brief.	z.s.m.	• EZ - ■
EZ (■) stuurt een mail aan de gemeenten (ambtelijk) over de visualisaties en Pondera (■) mailt de fotopunten.		• EZ • Pondera
Na de bespreking in de PG wordt de NRD gepresenteerd in het BO. Daarna kan de 'go' worden gegeven voor publicatie van de terinzagelegging.	16-4	• EZ
Planning wordt nagestreefd, als er knelpunten zijn, dit z.s.m. communiceren. Pondera/Tauw signaleren dan eventuele gevolgen voor de voortgang. Graag bij snelheid van reacties onderscheid tussen reacties van technisch/inhoudelijke aard en reacties die betrekking hebben op bestuurlijke besluitvorming.		• Allen
Als MER af is wordt er een overzicht van mogelijk relevante vergunningen gemaakt. Pondera aakt neemt contact op met Bureau Energieprojecten (BEP) voor een overleg.	Als MER af is	• Pondera • BEP
Bestuurlijk overleg: datum is vastgesteld	16-4	•
Indien het moment en de stemming het toelaten zal Bert (EZ) tijdens het bestuurlijk overleg de gemeente vragen of ze bereid zijn mee te werken aan de vergunningverlening.	16-4	• EZ
Vraag over bevoegdheden bij opsplitsing aanvraag in onderdelen waarvan de productiecapaciteit van de turbines < 100 MW is		• EZ • Provincie • Pondera
Agendapunt 3 NRD		
<p> - Doel agendapunt: afspraak over definitieve vaststelling NRD met oog op de terinzagelegging. Hanteerbare afspraken met Pondera over hoe omgaan met NRD. - De discussiepunten van de reactietabel worden groepsgewijs besproken met Pondera. Waar nodig zal Pondera eventuele reacties verwerken. - ■: stelt de vraag waarom in gebied van 6e variant geen variant van 23 molens van 5 - 8 MW wordt onderzocht. Het is lastig uit te leggen dat we in oorspronkelijke plangebied wel 5 - 8 MW in het onderzoek hebben betrokken en in het nieuwe gebied niet. ■ wil iig voorafgaand aan BO en het overleg met tegenstanders een redeneerlijn hebben voor waarom hiervoor is gekozen. Vanuit de projectgroep worden verschillende argumenten genoemd. ■: stelt voor om een wat uitgebreidere onderbouwing te schrijven. </p>		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Een goede beredenering en argumentatie opnemen voor het niet expliciet meenemen van grote turbines in het onderzoek van het aanvullende gebied.		• Pondera • Tauw
Controleversie NRD mailen aangeleverd en donderdag	7 april eind van de dag	• Pondera

Commentaar op NRD aanleveren	9 april	<ul style="list-style-type: none"> Allen
<p>■■■■ en ■■■■ schrijven een tekst die kan worden gebruikt voor de Q&A en als antwoord op eventuele zienswijze op dit punt.</p>		<ul style="list-style-type: none"> Pondera Tauw
<p>Agendapunt 4 Voortgang MER</p> <ul style="list-style-type: none"> bespreking/verwerkbaarheid binnengekomen reacties. discussie over wat in MER en wat bij besluitvorming over VKA (bv. Landschappelijke inpassing/optimalisatie van varianten) Wat doen we met provinciale wens ten aanzien van slibdepot ■■■■: over de landschappelijke inpassing en een turbine op het slib-depots: de locatie hoeft niet in het MER. De provincie gaat ervan uit dat zij bij een keuze voor variant 1 t/m 5 de onderhandelingen weer zullen oppakken met de initiatiefnemers. ■■■■: doet de suggestie aan de provincie om dit vanuit hun beoogd doel goed te bespreken met YARD (cc. RWE). ■■■■: vraag om bij de 6^e variant bij voorkeur gebruik te maken van een rasteropstelling en vraagt aandacht hiervoor bij de optimalisatie en het VKA. 		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
I.v.m. de tijd wordt dit onderwerp verder besproken in het volgend PG-overleg.	23 april	<ul style="list-style-type: none"> allen
Er wordt een aangepaste planning voor het aanleveren van de stukken en de reacties daarop rondgemaakd	z.s.m.	<ul style="list-style-type: none"> Pondera
<p>Agendapunt 5. Communicatie</p> <ul style="list-style-type: none"> Bestuurlijk Overleg Overleg met Tegenwind N33/Storm Meeden Bestuurlijk overleg (BO): ■■■■: volgende week komt conceptagenda voor het BO. Op basis daarvan telefonisch afstemmen hoe het BO in te steken. ■■■■: geeft aan dat er een nieuw college van GS komt. Gedeputeerde ■■■■ zal aanwezig zijn bij het BO, maar na aantreden nieuw college kan er een koersverandering komen. Waarschijnlijk zullen zowel de gemeente als het nieuwe college van GS komen met het 7e variant. Denk na over hoe hiermee om te gaan bij het BO. ■■■■: vraagt ieder om input voor de beargumentering waarom variant 7 niet wordt meegenomen. Zowel procedurele als inhoudelijke argumenten. Overleg met tegenstanders: ■■■■ belt na Pasen. ■■■■ gaat ook mee naar het BO. ■■■■ doet nog wel een poging om te komen tot een overleg waar ook de initiatiefnemers en evt. de provincie bij zitten. Als de tegenstanders zich daartegen blijven verzetten, zal alleen EZ met ze praten. 		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Conceptagenda voor bestuurlijk overleg	Week 15	<ul style="list-style-type: none"> EZ
Input aanleveren voor beargumenteren van het niet meenemen van de 7 ^e variant.	Week 15	<ul style="list-style-type: none"> Allen
Nog een keer proberen dat tegenstanders ook met de initiatiefnemers en evt. de provincie het gesprek willen aangaan.		<ul style="list-style-type: none"> EZ
<p>Agendapunt 6. Voorbereiding kennisgeving, ter inzagelegging NRD, informatie-avonden. Gemeente Oldambt heeft via ■■■■ een verzoek gedaan om ook aparte informatie-avond voor Westerlee te organiseren. ■■■■: nee, er komen hooguit 3 avonden; één per gemeente. Voor de locatie Meeden: voorstel het Dorpshuis.</p>		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Een concepttekst voor de kennisgeving gaat na een reactie van ■■■■ naar de rest van de projectgroep.	Week 15	<ul style="list-style-type: none"> BEP EZ Allen
■■■■ vragen om suggesties voor locatie informatie-avond in Oldambt en deze mailen aan BEP	3 april	<ul style="list-style-type: none"> ■■■■
<p>Agendapunt 7. Invulling NWEA-gedragscode Dit onderwerp wordt verplaatst naar het volgende PG-overleg</p>		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie

N33_PGO-20150312-BAL

Invulling NWEA-gedragscode opnemen als agendapunt volgend PG-overleg	23 april	• EZ
Agendapunt 8. Tijdelijkheid windpark/StaVaZa aanvraag Groningen ikv Crisis en Hertselwet.		
Dit onderwerp wordt verplaatst naar het volgende PG-overleg		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Tijdelijkheid windpark/StaVaZa aanvraag Groningen ikv Crisis en Hertselwet opnemen als agendapunt volgend PG- overleg	23 april	• EZ
Agendapunt 9 W.v.t.t.k. en vervolgspraak		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
		•
		•
		•

Verslag bijeenkomst werkgroep windpark N33. Provinciehuis Groningen, 21 maart 2013.

Aanwezig.

[REDACTED] (Ministerie van EZ), [REDACTED] (Bureau Energie Projecten), [REDACTED] (Ministerie van I&M), [REDACTED] (KDE Energy), [REDACTED] (Pondera), [REDACTED] (Provincie Groningen), [REDACTED] (Provincie Groningen), [REDACTED] (Gemeente Veendam), [REDACTED] (Gemeente Menterwolde), [REDACTED] (KDE Energy), [REDACTED] (KDE Energy), [REDACTED] (ROM3D).

1. Opening.

[REDACTED] heet iedereen welkom. Hij geeft aan dat in navolging van de bijeenkomst van 29 november jl. waarin is gesproken over de in het MER voor windpark N33 op te nemen opstellingsvarianten er overleg heeft plaatsgevonden tussen de provincie en de initiatiefnemers van het windpark. Dit heeft geresulteerd in een bijstelling van - en aanvulling op de te onderzoeken opstellingsvarianten. In deze vervolgbijeenkomst worden de nu in het project-MER opgenomen opstellingsvarianten, gepresenteerd. [REDACTED] geeft aan dat het de bedoeling is om in april informatiebijeenkomsten voor het publiek te organiseren en dat vooruitlopend daarop de colleges van BenW van beide gemeenten in de gelegenheid worden gesteld om geïnformeerd te worden.

[REDACTED] geeft aan dat wethouder Siersema vanuit Menterwolde richting gedeputeerde heeft aangegeven dat deze behoefte er is.

[REDACTED] zal dit intern binnen de gemeente Veendam checken en dat zo snel mogelijk laten weten.

2. Voorstelronde.

[REDACTED] vervangt [REDACTED]

[REDACTED] vervangt [REDACTED]

3. Presentatie KDE.

[REDACTED] geeft aan hoe er tot de vier verschillende opstellingsvarianten is gekomen die de basis vormen van de 3D presentatie. Ze zijn gebaseerd op de varianten die in de vorige bijeenkomst zijn gepresenteerd. Er is nu meer nadruk gelegd op de landschappelijke component in de vorm van rechte lijnen en grote afstanden tussen de turbines in een lijn. Ook houdt men meer rekening met de afstand tot de verschillende woonkernen. Voor deze optimalisatie is het noodig om (deels) buiten het pop-gebied te treden.

Variant 1 betreft grote turbines, variant 2 kleine turbines. Variant 3 grote turbines geplaatst deels buiten het pop-gebied en variant 4 kleine turbines geplaatst deels buiten het pop-gebied.

4. 3D presentatie.

[REDACTED] van ROM3D laat middels een 3D animatie zien wat de visuele effecten zijn van de verschillende opstellingsvariantie en de verschillende type turbines. Er kan telkens een ander gezichtspunt worden gekozen en ook de kortste afstand tot de aanwezige bebouwing is voor de verschillende opstellingsvarianten vanuit de verschillende standpunten snel te achterhalen.

Tijdens de presentatie worden een aantal vragen gesteld waar snel op kan worden ingespeeld.

5. Rondvraag en Sluiting.

■■■■■■ herhaalt dat het nu de bedoeling is om allereerst de colleges van BenW te informeren, voorzover daar behoefte aan is, waarna er in april twee informatiebijeenkomsten worden georganiseerd voor het publiek.

Actielijst

Nr.	Wie	Actie
1	■■■■■■	Gaat na of er bij het college van BenW van Veendam behoefte is geïnformeerd te worden over voortgang en keuzes.
2	KDE/provincie	Benaderen BenW's voor het maken van een afspraak voor een informatiebijeenkomst (afhankelijk van de behoefte van de BeW's)
3	KDE i.s.m. Rijk en provincie	Organiseert informatie-avonden en verzorgt de uitnodigingen
4	■■■■■■	Verslag maken en versturen

**Verslag overleg inzake concept-startnotitie windpark N33
AgNL Zwolle, 30 juni 2011**

Aanwezig:

Ministerie van EL&I: [REDACTED] (voorzitter), [REDACTED] (notulen)

Ministerie van I&M: [REDACTED]

Bureau Energieprojecten: [REDACTED]

KDE Energy: [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

Pondera: [REDACTED], [REDACTED]

Provincie Groningen: [REDACTED], [REDACTED]

Gemeente Veendam: [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

Gemeente Menterwolde: [REDACTED], [REDACTED]

Actiepunten zijn hierna vet gedrukt. Ieder graag aandacht voor de invulling van hun eigen actiepunten(en).

1. Welkom

De voorzitter geeft aan dat dit een informeel vooroverleg is. Bij agendapunt 3 wordt toegevoegd dat provincie en gemeenten hun standpunt kunnen toelichten. De aanwezigen gaan akkoord met de voorgestelde agenda.

2. Kennismaking

3. Stand van Zaken/Waar staan we (Rijk t.a.v. RCR en KDE over initiatief)

- EL&I geeft aan dat de Rijkscoördinatieregeling (RCR) voor dit project een gegeven is, evenals de doelstellingen voor windenergie van dit kabinet, dit is ook zo besproken in het Bestuurlijk Overleg (B.O.) van 6 januari 2011. De stappen in de RCR zijn wettelijk vastgelegd, we staan nu in het begin van het traject, doel van vandaag is afspraken maken over vervolgproces, rekening houdend met de gevoeligheden die spelen. Met betrekking tot het opnemen van alternatieve locaties is na overleg met de commissie MER gebleken dat deze moeten worden opgenomen in het MER, dit moet worden verwoord in de startnotitie. Het MER is een zogeheten combiMER, waarbij Rijk verantwoordelijk is voor planMER en de initiatiefnemer voor projectMER.
- KDE geeft aan dat het opstellen van de startnotitie tijd heeft gekost, vanwege intern overleg en het meenemen van gevoeligheden en goede locatiekeuze. KDE werkt aan een communicatieplan.
- De Provincie geeft aan dat het een versnelde ambitie heeft voor windenergie, namelijk 750 MW in 2015 (i.p.v. 2019).
- De gemeente Veendam geeft aan dat hun standpunt niet is veranderd: vóór windenergie, maar tegen deze locatie. De gemeente geeft aan wel mee te werken aan wettelijke verplichtingen (afgeven van vergunningen). De gemeente Veendam vraagt zich af waarop de stelling in startnotitie is gebaseerd dat alleen Menterwolde Bevoegd Gezag (BG) is voor omgevingsvergunning (zie onder punt 4 bespreking startnotitie).
- De gemeente Menterwolde geeft aan dat hun standpunt ook niet is veranderd; vóór windenergie, maar tegen deze locatie. Menterwolde vraagt zich af hoe met hun rol als BG om te gaan.
- I&M geeft aan dat op dit moment de Ontwerp Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte ter inzage ligt, de structuurvisie voor wind op land is hier een uitwerking van en moet 2013 klaar zijn. Eerst moet het Rijk in samenwerking met de provincies de concentratiegebieden voor wind op land nader uitwerken en moet een planMER worden doorlopen. Zodra de structuurvisie is vastgesteld zal deze het kader vormen voor het als dan niet in behandeling nemen van nieuwe RCR-aanvragen, maar reeds gestarte RCR-trajecten worden gecontinueerd. **I&M stuurt de brief van 17 mei van I&M en EL&I aan het IPO naar de aanwezigen (actiepunten ingevuld; brief bijgevoegd bij dit verslag)**

4. Bespreking Startnotitie

Discussiepunten:

- Waarop is gebaseerd dat Menterwolde BG is voor omgevingsvergunning? Dat is afhankelijk van de precieze locatiekeuze. Gemeente Veendam geeft aan als bevoegd gezag te willen worden opgenomen in de startnotitie. Afspraak is dat **Rijk, KDE en gemeenten** hier goed naar kijken en ook de mogelijkheid onderzoeken de vergunning 'op te knippen'. Uitgangspunt hierbij is dat beide gemeente bevoegd gezag zijn voor het deel van het windpark dat op hun grondgebied ligt, tenzij dit op grond van de wet onmogelijk is danwel praktisch onuitvoerbaar.
- Er moet in het algemeen beter worden onderbouwd wie voor welke vergunning BG is.
- Om welke grondposities gaat het precies. De gemeenten zullen de gronden die zij zelf in bezit hebben niet beschikbaar stellen voor het project. **KDE** geeft aan dat het genoeg grondposities heeft en zegt toe een kadastrale kaart te verstrekken, die in vertrouwen dient te worden behandeld.
- De paragraaf over organisatie roept vragen op, afgesproken wordt deze weg te laten. **EL&I / I&M** doen een voorzet voor een op te tuigen organisatiestructuur. Ook communicatie moet apart in een communicatieplan worden uitgewerkt. Communicatie en organisatie zullen in het vervolgoverleg worden besproken.
- Het geheel kan strakker worden opgeschreven, met minder herhaling en de volgorde zou anders moeten: eerst project beschrijven, dan nut en noodzaak en vervolgens de procedure.
- Het geheel zou een second opinion moeten hebben. Aangegeven wordt dat hierin reeds is voorzien, omdat in het proces de commissie MER om advies wordt gevraagd.
- Het punt van veiligheid behoeft extra aandacht.
- Er zit nog niks over de Rijksstructuurvisie in, **I&M** zal hiervoor suggesties doen.
- Het gedeelte over de RCR klopt niet, **EL&I** doet hiervoor suggesties.
- Het beleid, bestemmingsplan en structuurschets van de gemeenten ontbreken, **gemeenten** doen hiervoor tekstsuggesties.
- Het punt van licht (vliegverkeer nacht) moet worden meegenomen.
- De landschappelijke maat moet worden meegenomen.
- De energieproductie moet worden genoemd.
- De mogelijkheden voor participatie moeten worden genoemd.
- De locatieafweging roept veel discussie op, als er veel alternatieven worden genoemd, komen er veel zienswijzen. Afsproken wordt dat in de startnotitie geen concrete gebieden worden genoemd, maar wel de criteria op grond waarvan locaties in het MER als alternatief kunnen worden aangemerkt.

5. Vervolgproces (timing en afspraken)

- Afsproken wordt dat er uiterlijk 8 juli over de mail concrete tekstsuggesties naar Pondera worden gestuurd.
- De opdrachtgevers voor de concept-startnotitie (Rijk en initiatiefnemers) komen in de week van 11 juli bijeen om afspraken te maken over de bijstelling van de startnotitie
  - **12 september 14.00 – 17.00** vervolgoverleg bij AgNL te Zwolle.
    - Bespreking bijgestelde concept-startnotitie
    - Communicatie
    - Organisatiestructuur
  - Streefdatum formele kennisgeving en ter inzage legging concept-startnotitie: begin oktober.

6. Rondvraag en sluiting.

De voorzitter dankt de aanwezigen en sluit de vergadering.

Besluiten- en actiepuntenlijst projectgroep-overleg

Dag/datum Donderdag 19 februari 2015

Aanwezig: ██████████ - EZ

██████████ - RWE

██████████ - YARD Energy en Blaaswind

██████████ - Pondera Consult

██████████ - Provincie Groningen

██████████ - Provincie Groningen

██████████ - RWE/Essent

██████████ Bureau Energieprojecten (besluiten- en actiepuntenlijst)

Afwezig: ██████████ en ██████████ (Rijkswaterstaat IenM), ██████████ (Tauw), ██████████ (EZ), ██████████ (RWE), ██████████ (Pondera), ██████████ (Tauw/Ecofys) ██████████ (Provincie Groningen)

Van ledenlijst PG verwijderen: ██████████, ██████████, ██████████.

Agendapunt 1. Opening en vaststelling agenda:		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Reacties op stukken en andere projectgroep zaken in principe mailen aan allen of via 'reply all'	Doorlopend	• allen
Agendapunt 2. Besluiten- en actiepuntenlijst 19-2-2015:		
<p>MER-beoordelingskader: ██████████: de bespreking van het MER-beoordelingskader was niet in december 2013, maar op 20 januari 2015.</p> <p>Beleidskader provincie Groningen: ██████████: op 13 maart is een overleg met ██████████ over het provinciaal beleidskader.</p> <p>Stikstofabriek: ██████████ in het overleg met ontwikkelaar stikstofabriek zijn m.n. technische aspecten besproken. Beide zijn RCR-projecten te realiseren in mogelijk hetzelfde gebied. Ook samenloop t.a.v. timing besluitvorming. Er gaat een nota naar de minister. De fabriek is zeker van belang t.a.v. de communicatie. De stakeholders/initiatiefnemers moeten op z'n minst op de hoogte zijn van elkaars gesprekken/communicatie-uitingen. ██████████ kan/moet de stikstofabriek worden genoemd in gesprekken? ██████████: als andere partijen het noemen, dan niet ontkennen. Het is uitdaging t.a.v. communicatie. Het kan door andere partijen op verschillende manieren worden gebruikt. Wordt de stikstofabriek meegenomen in het MER? ██████████: het kan eventueel in MER worden meegenomen als autonome ontwikkeling. ██████████: dat is gebeurd in de provinciale structuurvisie. Is er gekeken naar het gasbesluit? ██████████: ja, er speelt een aantal ontwikkelingen: het windpark, de stikstofabriek, het gasbesluit en de gemeentelijke herindeling.</p> <p>Consultatie hoogtebeperkingen bij vliegvelden: dit speelt alleen bij vliegvelden van nationaal belang. Vliegveld Eelde is door de grote afstand tot het gebied van N33 niet relevant. ██████████: bij het zweefvliegerterrein (Borgercompagnie?) lopen de gedachten/ideeën over de hoogtebeperkingen uiteen. ██████████: mogelijk komt er een zienswijze op dit punt.</p> <p>De fotopunten worden gekoppeld aan het provinciaal 3D-model ██████████ deze kunnen worden ingezet bij het bestuurlijk overleg. Eventueel bespreken tijdens het communicatieoverleg.</p> <p>Overleg met gemeenten of ambtelijk en bestuurlijk niveau: ██████████ doel iedereen informeren en 'meenemen' in het proces. Ook even stilgestaan bij het locatievoorstel van Menterwolde. Een zienswijze is te verwachten bij de NRD.</p> <p>██████████: bij gesprek met provincie leek Oldtambt vrij neutraal, Menterwolde tegen en Veendam positief t.a.v. variant 6 en negatief t.a.v. 1 t/m 5. ██████████ bestuurlijk overleg wordt nu gepland.</p>		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Terinzagelegging NRD: er komt een aangepaste NRD met terinzagelegging. Zie agendapunt 4	Streven start terinzagelegging; wk 16	• EZ • Pondera
Communicatie-overleg is gepland en de betreffende personen zijn uitgenodigd.	19-3-2015	• Genodigden
Goed kijken hoe het punt van hoogtebeperkingen in het MER wordt meegenomen.		• Pondera
RWE/Essent zal het contact met actiegroepen initiëren en de projectgroep op de hoogte houden.		• RWE/Essent

EZ zal heel feitelijk reageren op de brief van de actiegroepen en hen uitnodigen voor een gesprek binnen de geldende kaders. Update: In communicatieoverleg is afgesproken dat [REDACTED] allereerst contact opneemt met opstellers van brief om een gesprek aan te gaan.		• [REDACTED]
Het gebruik van het 3D-model wordt bilateraal kortgesloten tussen Pondera en de provincie		• Pondera • Provincie Groningen
Agendapunt 3 Voortgang MER:		
N.a.v. actiepunt beoordelingsmethodiek geluid: [REDACTED]: de Deense normering is in recente IP's niet gehanteerd. Mede gelet op de zienswijzen op dit aspect wordt er in het MER voor N33 wel gekeken of de varianten voldoen aan de Deense norm. Daarbij wel helder maken dat het hier niet gaat om een in Nederland geldende wettelijke norm.		
[REDACTED]: de onderdelen 'Ruimtegebruik' en 'Bodem en water' zijn al rondgemaild voor reactie. Externe veiligheid en 'H1 t/m 5' ¹ is uitgesteld i.v.m. het schrijven van de NRD. De NRD volgt maandag. Voor Landschap wacht men nog op het 3D-model. [REDACTED]: stelt voor om de gemeenten te betrekken bij de visualisaties door ze te vragen om suggesties. [REDACTED]: de diversiteit in de PG heeft hopelijk een goede review van het MER als resultaat.		
[REDACTED]: komende week komen de volgende stukken voor reactie: concept NRD, H1 t/m 5 van het MER, 'Externe veiligheid'. Daarna volgen nog: 'Geluid en slagschaduw', 'Landschap' en 'Ecologie'.		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Uitdrukkelijk in het MER aangeven dat het de Deense LFG-norm geen Nederlandse norm is, maar is meegenomen n.a.v. een zienswijze op de vorige NRD. De Nederlandse L _{den} -norm voldoet aan de eisen van de Deense norm.		• Pondera
Toets RWS: Pondera kijkt a.d.h.v. de oorspronkelijke toets van RWS op welke punten RWS nog geen uitspraak heeft gedaan en zal deze additionele punten voor een toets voorleggen aan RWS.	Week 13	• Pondera
[REDACTED] mailt [REDACTED] de relevante stukken voor de visualisaties en [REDACTED] stuurt deze dan door aan de gemeenten.	Als het 3D-model af is.	• Pondera
Bij het geven van reacties op de MER-onderdelen wordt ervan uitgegaan dat deze zijn opgesteld op basis van het integraal lezen van de stukken.	Conform deadlines lees-/reactieschema	• allen
De reacties worden samengevoegd in het overzichtstabel, waarin ook staat wat ermee is gedaan.		• Pondera
De diverse hoofdstukken van het MER worden conform planning de komende dagen/weken aan de projectgroep gemaild voor commentaar. Reacties z.s.m. mailen.	Week 12 en 13	• Pondera • Allen
Agendapunt 4 NRD (planning, ter inzage legging, communicatie):		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Levering eindversie NRD	Week 14	• Pondera
Deze versie van de NRD wordt besproken in PG-overleg	2-4-2015	• Allen
Na de bespreking in de PG wordt de NRD voorgelegd in het BO. Daarna kan de 'go' worden gegeven.		•

¹ H1 Inleiding voornemen en m.e.r.-procedure, H2 Relevant beleid duurzame energie, H3 Onderbouwing locatie windpark N33, H4 Zes inrichtingsvarianten, H5 Werkwijze milieubeoordeling

Agendapunt 5. Lange termijn planning (a.h.v. reacties op planningsschema EZ):		
<p>█ (mede n.a.v. reactie █) het doel van de planning is globale indicatie te geven van doorlooptijden van het totale proces. Daaronder liggen detailstappen, maar deze worden niet gespecificeerd. █ weet dat het een uitdagende planning is. Het is een flexibele planning. █: YARD wil eerst nog een gesprek met EZ over bepaalde wensen t.a.v. onder andere (on)zekerheden, risico's en planning. Pas daarna hebben ze een kader voor een reactie op de planning. █: bij de planning moet er een balans zijn tussen uitdagend en realistisch. N.a.v. besluit 'gemeenten worden in een later stadium betrokken bij het proces': █: wil geen verwijt van de gemeenten dat ze niet zijn geïnformeerd. █: Na het bestuurlijk overleg de gemeenten met uitgestoken hand benaderen en informeren. █: wordt tijdens het bestuurlijk overleg aan de gemeenten gevraagd of ze willen meewerken aan vergunningverlening? █: Bert neemt het wel mee en zal de vraag stellen afhankelijk van de sfeer en het moment. Die informatie wordt op gegeven moment wel belangrijk omdat bij weigering de minister mogelijk de bevoegdheid over kan nemen. Gemeenten moeten er rekening mee houden dat ze dan mogelijk geheel 'buiten spel' staan. █: hoe zit het met de vraag wie bevoegd gezag is bij het opknippen van de aanvraag per Initiatiefnemer, zijn dat de gemeenten of de provincie?</p>		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Indien het moment en de stemming het toelaten zal Bert (EZ) de gemeente vragen of ze bereid zijn mee te werken aan de vergunningverlening.	Wk 14/15	• EZ
█ mailt vraag over bevoegdheid besluiten op aanvraag bij opsplitsen aanvraag.	z.s.m.	• Provincie
Als MER af is wordt er een overzicht van mogelijk relevante vergunningen gemaakt.	April 2015	• Pondera • BEP
Agendapunt 6. Bestuurlijk overleg:		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Er zijn enkele optionele data voorgelegd voor het bestuurlijk overleg: 2, 7 of 8 april a.s. De keuze wordt z.s.m. gecommuniceerd aan de projectgroep.	z.s.m.	• █
Agendapunt 7. Invulling NWEA-gedragscode:		
<p>█: de gedragscode wordt op 19-3 besproken. Het is vooral een communicatie-punt. █: De initiatiefnemer zal voldoen aan de gedragscode. █: de ontwikkelaar moet dit punt goed voorbereiden. █: RWE heeft een eigen aanpak en heeft de gedragscode niet officieel onderschreven. █: het niet officieel onderschrijven van de gedragscode niet in de communicatie uitdragen. Als dit toch gebeurt dan EZ vooraf informeren.</p>		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Gedragscode bespreken in communicatie-overleg	19-3-2015	• deelnemers
Agendapunt 8. Aanvang opstellen RIP:		
Het bureau BRO zal het RIP opstellen. Zij moeten nog worden gebriefd.		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
█ en █ zullen BRO brieven/bijpraten	?	• Pondera • EZ
Agendapunt 8W.v.t.t.k.		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
		•

Verslag bestuurlijk overleg Windpark N33 op 16 april 2015.

Aanwezig:

, plaatsvervangend DG ETM ministerie van EZ
 , gedeputeerde provincie Groningen
 , waarnemend burgemeester Menterwolde
 , wethouder Menterwolde
 , wethouder Veendam
 , wethouder Oldambt
 , RWE
 en , Yard.

Voorts ambtelijke ondersteuning van rijk, provincie en gemeenten.

Onderstaand verslag volgt de agendapunten.

1. Opening en kennismaking

- geeft aan dat Menterwolde steeds heeft willen meewerken aan een windpark indien de molens op 2 km van bebouwing komen. Menterwolde voelde zich vorig jaar overvallen door het voorstel van de provincie om variant 6 te onderzoeken
- geeft aan dat de provincie al eerder dan maart 2014 had verzocht om 4 varianten toe te voegen (eind 2012). Daarvan zijn op dat moment drie varianten in het MER meegenomen (variant 3 t/m 5). De 4^e variant (huidige 6^e variant) is op dat moment niet in het MER meegenomen, omdat deze gelet op de gecontracteerde grondposities van de initiatiefnemers (op dat moment KDE en Blaaswind) niet uitvoerbaar waren. In vervolg op het genoemde voorstel van de provincie en de daarover aangenomen motie van de Tweede Kamer heeft de minister van EZ besloten om alsnog deze variant als 6e variant aan het MER toe te voegen. De uitvoerbaarheid van deze variant is nu gewaarborgd door toevoeging van RWE als mede-initiatiefnemer.
- Voor Oldambt is de haast van het rijk niet relevant. De gemeenteraad heeft als standpunt dat er in Oldambt geen windmolens komen. De 6 weken inspraakmogelijkheid op de Notitie Reikwijdte en Detail is onvoldoende om deze in de raad te bespreken en tot een standpunt te komen, omdat de gemeente tot nu toe formeel niet betrokken is geweest.
- wijst er op dat het winddossier deel uitmaakt van de besprekingen voor een nieuw college in de provincie Groningen. Gesprek met het nieuwe college is belangrijk voor draagvlak voor het windpark. Er moet de mogelijkheid zijn om een variant 7 door te spreken.
- Mw. Broekhuizen geeft aan dat er in Oldambt geen draagvlak is voor een variant 7.
- wijst er op dat het nu nog toevoegen van een 7^e variant een groot risico zou betekenen voor het behalen van de doelstelling voor duurzame energie uit het Energieakkoord dat door de Tweede Kamer is geaccordeerd en dat een 7^e variant gelet op het besluit van de minister van EZ nu geen onderwerp van bespreking is.

- brengt in herinnering dat in 2008 door een aantal Groningse gemeenten diverse alternatieve locaties zijn aangedragen, waar de provincie niets mee heeft gedaan. Het ging om het rapport van de Streekraad Oost-Groningen, waar ook de gemeente Menterwolde deel van uit maakte. In dat rapport is het gebied dat overeenkomt met de huidige 6^e variant destijds als geschikt bevonden voor grootschalige windenergie. Het was de keus van de provincie om op de nu voorliggende locatie te focussen.

- geeft aan dat de planning voor realisatie in 2020 leidend is.

2. en 3. Stand van zaken RCR en voortgang besluitvormingsproces/variant 6

- Na de toelichting van [REDACTED] (EZ) op de procedure en de 6 onderzochte varianten (presentatie bijgevoegd) maakt [REDACTED] kort melding van het voornemen om in het plangebied van windpark N33 een nieuwe stikstoffabriek te bouwen of de bestaande stikstoffabriek uit te breiden. Hij geeft daarbij aan dat hierover al op ambtelijk niveau contact is geweest met de betreffende gemeente (Menterwolde) en dat de gemeente hierover binnenkort per brief nader over zal worden geïnformeerd. Yard geeft aan dat in technische zin reeds wordt bezien of een windpark kan samengaan met de uitbreiding van de stikstofcapaciteit.

- De initiatiefnemers lichten toe dat variant 6 ten opzichte van de andere varianten een kleinere tussenafstand tussen de molens heeft om de afstand tot Meeden te kunnen vergroten, ook al gaat dit ten kosten van enkele procenten rendement van de molens. De compacte opstelling van variant 6 zorgt voor herkenbaarheid als windpark. De opstellingscoördinaten van de molens in deze variant zijn overgenomen uit de studie van de provincie. Een nog compactere opstelling is niet mogelijk gezien de belemmeringen waarmee rekening gehouden moet worden.

4. Reacties vanuit de gemeenten op de voorliggende 6 varianten

- Menterwolde geeft aan dat de voorliggende variant 6 een te grote impact heeft op Meeden. Draagvlak is mogelijk indien de molens op 2 km van bebouwing staan.

[REDACTED] vraagt of het aanvullen van variant 6 met elementen uit varianten 1 t/m 5 haalbaar is. Hiertoe zou overlegd kunnen worden met provincie en regio.

- [REDACTED] vindt 47 dB(A) niet van deze tijd. 35 of 30 dB(A)^b zou de norm moeten zijn. Hij pleit voor zo groot en zo weinig mogelijke molens met een voorkeur voor variant 6. Deze kan nl. verder van de bebouwing af blijven, zonder versnippering, waardoor Meeden niet van twee kanten wordt belast. Bij een combinatie van molens zouden de grootste in het noorden van het windpark kunnen staan om de inrichting van het noordblok te optimaliseren.

- De provincie heeft de voorkeur voor de zesde variant, gezien deze variant volgens haar de minste impact heeft op leefomgeving (op gebiedsniveau) en landschappelijk gezien de voorkeur geniet boven twee of drie lossen parken. Mogelijk moet er een enkele molen af om aan de bewoners tegemoet te komen. Deelparken acht de provincie niet gewenst. Beperking tot het noordblok voorkomt ook eventuele interferentie met

windpark Drentse Monden/Oostermoer.

- Oldambt is alleen bij variant 6 partij, formeel is de gemeente tot nu toe niet betrokken geweest bij deze RCR. Daarom heeft Oldambt zich nog niet over de andere varianten uitgesproken. De raad heeft als standpunt: geen molens in Oldambt. Het college is wel bereid om hierover met de raad in gesprek te gaan. De zes weken uit de zienswijzetermijn zijn voor dit gesprek echter ontoereikend.

- Yard schetst dat de initiatiefnemers volgend zijn op de politieke besluitvorming. T.a.v. variant 7 merkt Yard op dat deze niet aansluit op lopend onderzoek en niet in de SWOL past. Hiervoor zou een geheel nieuw besluitvormingsproces moeten worden gestart. Ook is er voor variant 7 op dit moment geen initiatiefnemer. Wat Yard betreft is locatie 7 niet in beeld.

Ten aanzien van toepassen van turbines met een hoog vermogen wordt opgemerkt dat het daarmee onmogelijk wordt om tot een rendabele businesscase te komen. Ook produceren dergelijke grotere molens meer geluid. De afstandscontouren worden hierdoor zo groot dat een park met de beoogde omvang in het gebied van de 6^e variant niet haalbaar is.

Overigens blijkt uit onderzoek in Maassluis dat op 660 m van een windmolen al een geluidsbelasting van 35 dba kan resulteren. Op 400 meter afstand kunnen molens al aan de norm van 47 dB(A) voldoen. Grotere afstanden zoals die nu bij de varianten van windpark N33 worden aangehouden zullen lagere geluidsbelastingen opleveren. Uiteindelijk zal in het MER de voor de besluitvorming noodzakelijke gegevens komen te staan.

Het tijdspad om het park in 2020 operationeel te hebben is nu al zeer krap en Yard spreekt de hoop uit dat de gemeenten in ieder geval wel meewerken aan de benodigde vergunningverlening. Het belang van de gemeenten daarbij is dat er een behoorlijk bedrag aan leges met de vergunningverlening gemoeid is.

- de provincie wil tijdelijke vergunningen op grond van een tijdelijke bestemming voor het windpark. Dit faciliteert toekomstige beslissingen ten aanzien van vervanging. Dit zou uiteraard ook in andere provincies geregeld moeten kunnen worden. De provincie heeft hiervoor een aanvraag gedaan voor een experiment i.h.k.v. de Crisis en Herstelwet. geeft aan dat dit verzoek bij de minister van IenM ligt en dat het rijk hier welwillend naar kijkt.

- provinciaal beleidskader vraagt om participatieplan. Hij verzoekt om dit provinciaal beleidskader op dit park toe te passen om te voorkomen dat binnen de provincie verschillende regimes voorkomen.

merkt op dat voor het Rijk de invulling van de ook door de provincies geapprecieerde gedragscode van NWEA het uitgangspunt is. De initiatiefnemers moeten daar in overleg met de omgeving en andere betrokken partijen invulling aangeven en daarbij kunnen ook de wensen van de provincie worden betrokken.

5. Vervolgproces

- vraagt naar de bereidheid van gemeenten om vergunningen te verlenen. Indien gemeenten niet meewerken zal het rijk de vergunningen verlenen en lopen de

Verslag BO 6^e variant Windpark N33 (VERTROUWELIJK)

Datum: 03-12-2014

Locatie: Ministerie EZ

Aanwezig:

- Rijk (EZ): [redacted] (vz) en [redacted]
- Provincie: Gedeputeerde Moorlag, [redacted] en [redacted]
- Yard-Blaaswind [redacted], [redacted] en [redacted]
- RWE: [redacted] en [redacted]

Verslag BO 6e variant WP N33

1. Opening en vaststelling agenda

[redacted] constateert dat we de afgelopen keer een vruchtbaar overleg hebben gehad. Voor het Rijk is het goed dat de doelstelling van 6.000 MW in zicht blijft en voor de provincie de taakstelling van 855,5 MW. We moeten de versnelling erin houden, want de doorlooptijden zijn lang.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Verslag BO 22 oktober 2014

Het verslag van 22 oktober 2014 wordt vastgesteld, met de opmerking dat er voortaan Yard-Blaaswind in het verslag dient te staan i.p.v. alleen Yard.

3. Invulling aan MER toe te voegen opstellingsvarianten (kaders variant 6)

[redacted] geeft aan dat de vorige keer aan de orde kwam wat de juridische, technische en economische aspecten en risico's waren van de 6^e variant. Technisch gezien was daar de afgelopen keer nog geen goed beeld bij, maar dat hebben ze laten onderzoeken. Daar komt een business case uit, dat is te doen. Het scheelt wel 1 tot 1,5 mio per jaar, maar de conclusie is dat het haalbaar is.

Juridisch gezien moet het Raad van State proof zijn. Binnen de huidige RCR heb je een initiatiefnemer nodig voor de te onderzoeken varianten. Als alle neuzen dezelfde kant op staan, dan is er waarschijnlijk geen showstopper. Wat dat betreft kijkt Yard-Blaaswind er positiever tegenaan dan de afgelopen vergadering.

Yard-Blaaswind vindt het van belang dat we een variant toevoegen waar afspraken over worden gemaakt op economisch vlak. Aan die kant wil Yard-Blaaswind flexibiliteit inbouwen. Yard-Blaaswind heeft de indruk dat RWE graag wil dat variant 6 wordt onderzocht en pas na het MER afspraken wil maken over een verdeling. [redacted] geeft aan dat RWE zich niet wil verbinden aan varianten 1 t/m 5. Voor variant 6 zijn de grondposities voor 90% duidelijk.

[redacted] begrijpt het standpunt van RWE, maar dit is geen nieuw traject, maar een lopende RCR. Yard-Blaaswind heeft geen belang om het lopende RCR traject te wijzigen en zijn van mening dat een vorm van compensatie vanuit RWE redelijk zou zijn en dat dit ook op voorhand voor beide partijen duidelijk is wat deze compensatie inhoudt. Voor variant 5 waren 4 turbineposities van RWE naar Yard-Blaaswind toegeschoven, in die orde grootte denkt Yard-Blaaswind. Gedeputeerde [redacted] constateert dat Yard-Blaaswind graag vooraf een verdeling wil maken. Wanneer dit na de MER zou gebeuren is er geen onderhandelingsruimte meer. De gedeputeerde constateert ook dat dit aan Yard-Blaaswind en RWE is, als overheden zijn we hier geen partij in. [redacted] vult aan dat er wel een initiatiefnemer nodig is voor variant 6.

RWE heeft destijds Yard-Blaaswind de gelegenheid gegeven om voor variant 5 een viertal turbineposities over te nemen. Dat heeft niet geresulteerd in contracten en de grondeigenaren om wie het gaat blokken deze mogelijkheid vooralsnog. Van de vier boeren willen er drie alleen met RWE verder en één twijfelt nog. [redacted] geeft aan dat het gaat om het scheppen van verwachtingen. Destijds was variant 4 het VKA, dus waren de turbineposities van variant

5 niet nodig. Yard-Blaaswind denkt dat er nog wel mogelijkheden zijn om in gesprek te gaan met deze grondeigenaren [REDACTED] geeft aan dat deze boeren vanwege de sociale situatie in Meeden niet met Yard-Blaaswind willen samenwerken. [REDACTED] sluit echter niet uit dat we tot een oplossing komen. We moeten dit niet stuk laten lopen vanwege een probleem met drie grondeigenaren.

Gedeputeerde [REDACTED] geeft nogmaals aan dat het niet aan de overheden is, maar dat er toch wel afspraken te maken vallen op financieel vlak. [REDACTED] acht het oplosbaar, maar geeft geen garanties. [REDACTED] wil dat er een gezamenlijk initiatief komt, er zijn dan vast mogelijkheden om elkaar over en weer te compenseren, maar dat is niet de rol van EZ of de provincie. Gedeputeerde [REDACTED] vult aan dat er op een groter schaalniveau voor alle partijen sinds een jaar meer ontwikkelmogelijkheden zijn. Yard-Blaaswind heeft geluk in Geefsweer dat als extra gebied is aangewezen en RWE krijgt in de zesde variant ontwikkelruimte.

[REDACTED] stelt voor het MER te laten lopen en parallel daaraan de onderhandeling te voeren met Yard-Blaaswind. [REDACTED] wil echter niet het MER opstarten zonder bepaalde garanties omtrent variant 6 vanuit RWE. Ook [REDACTED] geeft aan dat het vanuit EZ de voorkeur heeft dat Yard-Blaaswind en RWE er van tevoren met elkaar uit zijn. [REDACTED] constateert dat er voldoende mogelijkheden zijn en dat de twee partijen er samen uit moeten komen. Beide partijen geven aan dat er op dit moment geen showstoppers zijn voor dit overleg.

[REDACTED] vraagt hoe we de datum van 1 januari 2015 moeten plaatsen. [REDACTED] geeft aan dat hij graag een brief wil van de provincie, waarin duidelijk wordt gemaakt hoe de ruimte planologisch is vastgelegd. Gedeputeerde [REDACTED] geeft aan dat de provincie een brief zal sturen, waarin we aangeven dat beide partijen in vruchtbaar overleg zijn met elkaar en dat door toepassing van de RCR en het maken van een Rijksinpassingsplan, aanpassing van het POP/POV niet noodzakelijk is. Dit gezien het feit dat PS de zesde variant steunt, evenals een brede meerderheid in de Tweede Kamer.

Zowel Yard als RWE spreken nogmaals uit dat de bereidheid er is om er samen uit te komen en dat ze er naar streven om daar voor de kerst duidelijkheid over te hebben.

4. **Opdrachtverlening en uitvoering van aanvullend onderzoek (Yard-Blaaswind/RWE lichten toe)**
RWE en Yard-Blaaswind willen graag de combinatie Pondera-Tauw het MER laten voltooien, dat is praktisch gezien de beste oplossing en kan de onafhankelijkheid van het MER voldoende waarborgen. Alle partijen aan tafel stemmen in met deze oplossing.
5. **Communicatie rondom aanvulling MER**
Wat betreft de communicatie; er zal binnenkort een projectgroep bij elkaar worden geroepen om invulling te geven aan de communicatie naar de buitenwereld. Er zal een kennisgeving uit worden gebracht en er zal een inloopavond in Meeden worden georganiseerd. Voorafgaand zal er met belangrijke stakeholders, waaronder de gemeenten Menterwolde, Veendam en Oldambt worden gesproken. Voorafgaand aan de inloopavond dient er een BO te worden georganiseerd met deze gemeenten.
6. **Werkafspraken tussen RWE en Yard-Blaaswind over gezamenlijk traject**
Zie onder punt 3.
7. **Rondvraag en sluiting**
Geen vragen, [REDACTED] dankt alle partijen en sluit de vergadering.

Verslag BO 6^e variant Windpark N33 (VERTROUWELIJK)

Datum: 22-10-2014

Locatie: provinciehuis Groningen

Aanwezig:

- Rijk: ██████████ (EZ), ██████████ (EZ) en ██████████ (I&M)
- Provincie: Gedeputeerde Moorlag, ██████████, ██████████
- Yard Energy: ██████████, ██████████, ██████████
- RWE: ██████████, ██████████

Inleiding

N.a.v. het rapport van Tauw-Ecofys, in opdracht van de provincie Groningen m.b.t. de 6e variant voor Windpark N33, hebben de initiatiefnemers Yard en RWE, het Rijk en de provincie om tafel gezeten om het vervolg te bespreken.

Verslag BO 6e variant WP N33

██████████ geeft als voorzitter van het overleg een schets van hoe het proces tot nu toe is gelopen. Via een aangenomen motie in de Tweede Kamer op 24 april 2014, riep de Kamer de minister op om de provincie Groningen de ruimte te geven om een verdiepend onderzoek te doen naar de zesde variant. Die ruimte heeft de minister gegeven aan de provincie. Voor de gestelde deadline van 1 september 2014, heeft het Rijk het rapport over de zesde variant in ontvangst genomen. De minister heeft middels een brief aan de Tweede Kamer laten weten op basis van dit onderzoek de zesde variant te gaan betrekken bij de huidige procedure, zoals die nu loopt (brief van 13 oktober 2014 met kenmerk DGETM-ED / 14147170). Nadat het volledige MER is doorlopen zal er een besluit worden genomen door het Rijk over een voorkeursalternatief, er zal dan een Rijksinpassingsplan worden opgesteld. Deze bijeenkomst is belegd om de randvoorwaarden te verkennen over hoe we variant 6 aan de huidige procedure gaan toevoegen.

Gedeputeerde ██████████ vult aan dat er vanuit de provincie is gepleit om de zesde variant toe te voegen aan het besluit dat de ministers uiteindelijk zullen nemen over Windpark N33. Via het politieke spoor is hiervoor gelobbyd en dat heeft uiteindelijk geresulteerd in een breed aangenomen motie in de Tweede Kamer.

██████████ geeft aan dat deze zaak een procedurele en een inhoudelijke kant zit. Procedureel zijn Rijk en provincie samen overeengekomen dat het toevoegen van de zesde variant aan de huidige MER-procedure, de minst risicovolle optie is. Er moeten een aantal extra stappen worden gezet, maar dat is te overzien qua tijd. Inhoudelijk gezien moeten er voldoende mogelijkheden zijn om er samen uit te komen.

██████████ geeft aan dat hij op dit moment niet kan overzien of dit de juiste procedure is en wat daarvan de risico's zijn. Het is wat dat betreft allemaal erg onzeker en gezien deze onzekerheid zou Yard het liefst voor een variant gaan die zowel binnen POP als SVWOL gebied ligt. De zesde variant is wat Yard betreft juridisch onzeker. Tot nu toe loopt de huidige procedure, maar het is lastig om concreet op de zesde variant te reageren, omdat er naast de brief van de minister er concreet niets op tafel ligt. ██████████ geeft aan dat hij de mogelijkheden voor de zesde variant met elkaar wil gaan onderzoeken, maar vraagt zich af wat de mogelijkheden zijn om van de verschillende varianten die er nu liggen, een andere variant te maken. Hiemstra ziet graag een mix-variant waarin je in beide gevallen de scherpe randen er af haalt. Volgens ██████████ is variant 5 wellicht haalbaarder en zou die dan graag willen aanpassen.

██████████ schetst nog eens het proces zoals dat is gelopen in de Tweede Kamer, met de aangenomen motie. Daar kunnen we niet om heen. Er is geen ruimte voor een extra variant, of een variant die afwijkt van de zesde variant uit het onderzoek van de provincie. ██████████ geeft aan dat er technisch, juridisch en economisch nogal wat belemmeringen zijn t.a.v. variant 6. ██████████ sluit variant 6 niet uit, maar hij vindt wel dat er moet worden geoptimaliseerd. Hij vindt het wel voorstelbaar dat we elkaar ergens vinden en heeft er moeite mee dat Yard niet betrokken is geweest bij het opstellen van de zesde variant. Gedeputeerde ██████████ maakt duidelijk dat de zesde variant moet worden toegevoegd aan de huidige procedure. Dat is conform de motie en de toezegging die minister Kamp aan de Tweede Kamer heeft gedaan. Het ombouwen van de zesde variant tot een variant die zowel ten noorden als ten zuiden van Meeden ligt, past hier absoluut niet in. ██████████ bevestigt dit

en geeft aan dat we de motie gaan uitvoeren en dus variant 6 (conform onderzoek van de provincie) gaan toevoegen aan de huidige MER-procedure, conform de toezegging van minister Kamp. Na ommekomst van alle onderzoeken zal het Rijk in samenspraak met de initiatiefnemers en overige belanghebbenden een voorkeursalternatief vaststellen. Dit voorkeursalternatief kan overeenkomen met één van de onderzochte varianten, maar ook afwijken of een combinatie van varianten zijn, afhankelijk van de onderzoeksresultaten en business case (optimaliseren).

█ geeft een schets van de ontwikkeling van windpark Eekerpolder, dat onderdeel uitmaakt van variant 6. De grondposities voor de zesde variant - zoals die is ingetekend in het onderzoek van Tauw-Ecofys) - zijn evenredig verdeeld tussen RWE en Yard (17 om 17 turbines). Ze begrijpen dat de ontwikkeling rondom de zesde variant voor een ontwikkelaar als Yard vervelend is, zowel qua grondposities als de vertraging die het proces oploopt. Vanuit RWE is er geen blokkade om gezamenlijk te investeren met Yard in de zesde variant.

█ rondt het overleg af. Dit was een eerste gesprek om elkaars standpunten te verkennen. Hij zegt toe dat Rijk en provincie de randvoorwaarden en het kader waarbinnen Yard en RWE zich kunnen bewegen m.b.t. de zesde variant duidelijk uiteen moeten zetten. Dit betreft met name de juridische en technische kant van de zesde variant. Economisch gezien hebben beide partijen (Yard en RWE) aangegeven dat ze tot een vergelijk kunnen komen m.b.t. de zesde variant.